པཎ্ཌི་ཏ་ཀཱ་ཤ་ཕྲེང་བ།

རྒྱལ་ཡོངས་ཀློད་ཕ་ཁ། ༢༠༡༩ ཟླ་བ་དགུ་པ། ༡༠

ཆོས་འབྱུང་དཀར་པོ

Cho Dung Karpo | Sakya Literary Magazine

རྡོ་རྗེ་གཎྜཱི།

༢༠༡༨ སྤྱི་ལོ་འདོན་ཕེབས། ༡༠

གཙོ་གཏེར།

ཆོས་དུང་དཀར་པོ་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང།

ལག་བསྟར་རྩོམ་སྒྲིག་པ།

བློ་གསལ་དོན་གྲུབ།
ཡ་འདུས་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
འཇམ་དཔལ་དགའ་བ།

རྩོམ་སྒྲིག་པ།

མཁན་པོ་མཁྱེན་རབ་བཟང་པོ།
མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཟེ།
བློ་གསལ་དོན་གྲུབ།
ཡ་འདུས་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
འཇམ་དཔལ་དགའ་བ།

པར་གཞི་སྒྲིག་མཁན།

ཆོས་དུང་དཀར་པོ་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང།

པར་སྐྲུན་དང་འཛིན་སྐྱེལ།

ཆོས་དུང་དཀར་པོ་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང།

འབྲེལ་གཏུགས་ཀ་བྱང།

Cho Dung Karpo
(Sakya Literary Magazine)
Gongkar Choede Monastery
Laldang Tibetan Colony
Plot. Brotiwala, P.O. Vikasnagar
Dehradun, Uttarakhand (INDIA)
Email: chodungkarpo@gmail.com

ཕྱག་བཤད་ཀྱི་ཚིག

མཁྱེན་པ་དང་ཐུགས་བརྩེ་ཀྱི་བདག་པོ་ཁྱོ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནས་ང་ཚོའི་ལས་དོན་ལ་རྣམ་ཀུན་ལམ་སྟོན་དང་། ཐུགས་འཚུར་རྒྱབ་གཉེར་གནང་བ་དང་། **ལྷག་པར་ཆོས་དུང་དཀར་པོ་སྤྱི་འདོན་ཞིང་བཅུ་པ་འདིའི་འགྲེལ་གྱོན་ཕྱི་ལ་པོ་ཞི་པན་གནས་བཞུགས་ལྷ་ཁ་བ་ཙ་ཅག་ས་ངས་རྒྱས་དབང་མོ་ལགས་ནས་ལྷག་བསམ་དང་བ་ཆེན་པོས་གནང་བར་ངེད་ཙོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ཀི་ངོས་ནས་ཤྱིང་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།** དེ་བཞིན་ས་སྐྱ་ཆོས་སྒར་ཀྱི་དགེ་འདུན་བསོད་ནམས་ཆོས་རྒྱལ་ལགས་ནས་<<ས་སྐྱ་ཆོས་སྒར་དགེ་བཤེས་ནས་ལོ་ངོ་ལྔ་བཅུ་འགོར་བའི་དུས་དྲན་ཆེད་སྒྲིག>>འདིའི་ཡིག་ཚགས་དང་། བརྟན་པར་མཁོ་སྤྲོད་གནང་བ་བཅས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ང་ཚོས་ད་ལྟ་ཕྱི་མིག་ལྟ་སྐབས་ཆོས་དུང་དཀར་པོའི་དབྱངས་འགྲོས་མི་ཡུལ་དུ་ཀྱིར་ནས་བགྱང་བྱ་བཅུ་འགོར་བའི་རིང་ཁྱེད་ཅག་གིས་ང་ཚོའི་བྱ་གཞག་འདིར་ནམ་ཡང་དགའ་ཞེན་དང་། གཞོགས་འདེགས། རོགས་ཕན་མཛད་པ་ཁོ་ནས་ཆོས་དུང་དཀར་པོའི་དབྱངས་ཏ་ཆད་མེད་གྲགས་པ་དང་། མདུན་བསྐྱོད་ཁྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་བས་ངས་གོ་སྐབས་འདི་བརྒྱད་ནས་དུས་དེབ་འདིའི་ལས་དབང་དང་འཕྲེལ་བའི་མི་ཚང་མའི་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

ཆོས་དུང་དཀར་པོ་ཙོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས།

ཁོད་ཀྱི་ཚེ་ཁ་ཤས་ཁ་ལུས།

བ་ལྷ་<<ཆོས་དྲང་དཀར་པོ་>>ལས་ཉན་པར་སྒྲོ་བའི་དབྱངས་བང། བློག་འདོད་ཆེ་བའི་དགེ་དེབ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་ཅིང། དེ་དག་སོ་སོར་རང་རང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཞིག་ཡོད་པ་སྟྲོས་ཅི་དགོས། འོན་ཀྱང་དེ་ལས་གལ་ཆེ་བར་བློག་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་དགའ་ཞེན་བང། དོ་སྣང་བྱེད་ཡུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་སྒྲ་སྣང་དེ་འཕེལ་བཞིན་ཡོད། ང་ཚོ་བཅན་བྱོལ་བ་ཀྱར་ཞིང། རང་གི་རིག་གཞུང་འཆི་གསོན་ཀྱི་གནས་སུ་ལྷུང་སྟེ། འཆི་བཞིན་པའི་མའི་མཏུན་བ་རང་གི་སྒྲ་སྣང་འཚོལ་བའི་གཏམས་ཀ་མེད་པ་ལྟར་ཀྱར་ཡོད། དེ་བས་ང་ཚོས་བློག་པ་པོས་དགའ་མོས་བྱེད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་འགན་འཁུར་དེ་དང་ལེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ་དང། ང་ཚོའི་ལས་དོན་འདིའི་ནང་བཀུར་འོས་ཙོམ་པ་པོ་དང། བློག་པ་པོ་མི་ཁུང་བ་ཞིག་གིས་གཞོགས་འདེགས་རོགས་ཕན་མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་ནམ་ཡང་བརྗེད་བྱ་མེད་ཅིང། ང་ཚོའི་འབད་བཙོན་དང། སྟོབ་སྦྱོང་གི་ཞན་ཆ་ལས་ཁོང་ཆུམ་པའི་ཙོམ་ཡིག་རིན་ཐང་ཅན་མང་པོ་ཞིག་དུས་དེབ་ནང་འགོད་མ་ཐུབ་པ་དང། འཁོད་པ་ཆུམས་ཁུ་སྒྲིག་ཚད་འཕེར་མ་བྱུང་བའི་ཉེས་སྐྱོན་ཀྱི་ཆར་དགོངས་སེལ་ཁུ་ཡིན།

སྐབས་འདིར་ཁུ་དགོས་པ་ཞིག་ནི། ཆུམ་དཔྱོད་ཀྱི་མཏུག་པ་ཡངས་ཤིང། བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་མཛོས་པ་ཀུན་གྱིས་དགའ་གུས་ཁུ་བའི་ལས་ཀྱིགས་མཁན་པོ་སྒྲུན་ཡངས་ཀྱ་མཚོ་ལགས་"ལས་དོན་དངོས་ནང་ཞུགས་དཀའ་བར་བརྟེན་ཙོམ་སྒྲིག་པའི་ཁོངས་སུ་མི་འཛོག་པའི་"རེ་འདྲུན་གནང་བ་བཞིན་ཁོང་གི་མཚན་ད་རེས་ནས་ཙོམ་སྒྲིག་པའི་ཁོངས་སུ་མེད་ཀྱང། ད་དུང་ཁོང་གི་ལྷག་བསམ་དང་མཛད་རྟེས། ལྷད་མེད་དང་མཛའ་བཅུ། རོགས་ཕན་དང་གྲོགས་དན་བཅས་ནི་ང་ཚོའི་དུས་དེབ་དང་ནམ་ཡང་ཁ་བྲལ་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་བློ་འདོད་ཐུབ། ང་ཚོས་སྐབས་འདིར་ཁོང་གི་ཕྱིར་སེམས་དང་མིང་གྲགས་མི་འདོད་པའི་གླ་ཀྱང་གི་སྒྲོད་ཚུལ་ལྷད་མེད་པ་དེར་ཡི་རངས་བསྟན་བརྗོད་དང་གུས་འདུད་ཀྱང་ཁུ་ཡིན།

ཆོས་དྲང་དཀར་པོ་ཙོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས།

ཁ་ཁོག།

ཆེད་གྲོགs

"ཟླ་བས་མགོན་"ཁོང་མ་རིན་པོ་ཆे་མཆོག་ལ་བཅར་དུ་ཞུས་པས། 1
ས་སྐྱ་ཆོས་སྒར་གྱི་ལོ་ཡུ་བཅུ་འཕོར་བའི་དུས་དྲན་ཆེད་གྲྭ་ལས་སྐུ་པར་གདམས་འགོད། 11
གདན་ས་ཆེན་པོ་ས་སྐྱ་དགོན་དང་། ས་སྐྱ་ཆོས་སྒར་གྱི་ལོ་རྒྱུས། 15
འཇམ་དབྱངས་བླ་མར་བསྟོད་པ་ཡིད་མཁའི་ཐུ་བ། 25
རྗེ་བླ་མ་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོར་མཆོད་པའི་ཆོ་ག 27

དཔྱད་ཞིབ།

གྲྭན་གྱི་ཕོ་ཉའི་འགྲེལ་པ་མ་རིག་པའི་སྒྲུལ་སྐུ། 29
འཕྲོ་བའི་མགོན་པོ་ཏི་ཕྲི་འཕགས་པའི་ནམ་ཕར་བསྐྱར་དུ་བསྒྲར་པའི་གཏམ། 63
དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ནི་"ས།ལོག"ཅེག་རེད། 83
གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་ལ་དཔྱད་པ། 87
མི་ལ་རས་པའི་ནམ་ཕར་ཁྲོད་ཀྱི་གལ་ཆे་བའི་བྱད་མེད་བདུན་གྲེང་བ། 97
ཐུབ་པ་དགོངས་གསལ་གྱི་གླུ་དོན་རགས་ཙམ་གྲེང་བ། 112
ཆོས་ལུགས་དང་མ་འགྲེལ་བའི་བཟང་སྡོད་དང་དེས་དྲངས་པའི་གླུ་ཚགས་ཀྱི་ལམ་བུ། 117
སྒོ་བ་གསོའི་ཐབས་ལམ། 121

ནང་ཆོས་མཆོག་དོན་ངོ་སྒྲོད།

གླིང་པ་འགོར་ལོ་ངོ་སྒྲོད། 126

“ཐུགས་བསྟན་ཁ།” ནས།ལས་རིགས་ཀྱི་ཁ་ལེགས་ལས་ཁུངས།

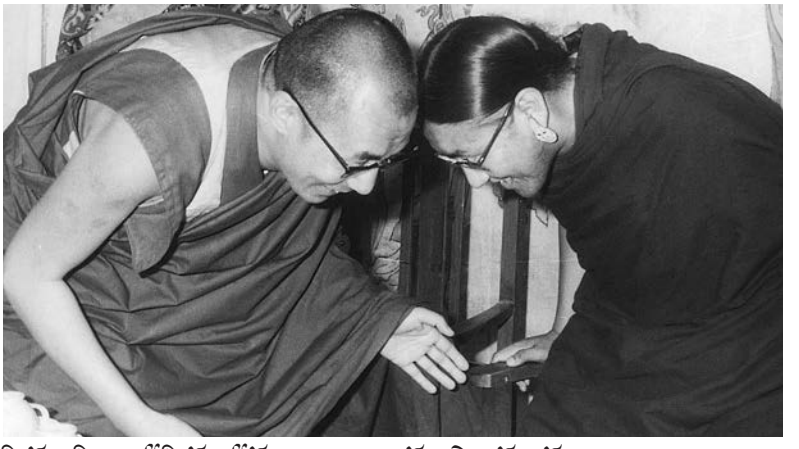

༡༩༧༦ མ་ཐུ་རི་བོད་ཁྱིམ་དུ་ ཨ་ཐྲི་ནོར་ ཨ་ཁོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་མཇལ་ཕྱད་གནང་བཞིན་པ།

ལྷ་ཁང་མཁན་ཆེན་བྱམས་པ་འཇམ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་དང་ལྷན།

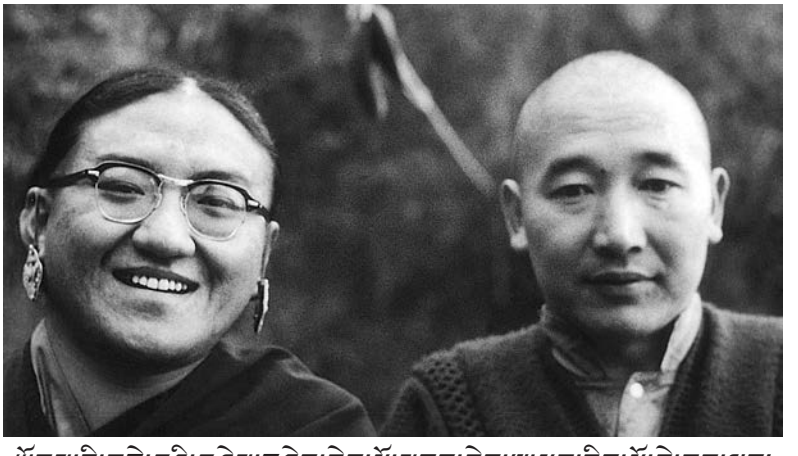

ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་མཁན་ཆེན་ཨ་པད་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷན།

"རྒྱལ་པས་ལེགས་ཤ།" ཅེས་ལྷའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕྲེང་བ།

"རྒྱལས་མཚོན་" གོང་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་སྨོ་གསུམ་གྱས་ཕྱག་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་དུས་དེབ་ལས་བྱིད་ཟླམས་ནས་འཚམས་དྲི་ཞུ་བ་དང་། ད་རེས་འདི་གར་དཔལ་ས་སྐྱ་ཆོས་སྐར་དགེ་བཟང་ལྷུན་ལས་ལོ་ལྔ་བཅུ་ལོར་བའི་དུས་དྲན་མཛད་སྨོ་གནང་བཞིན་པར་བཅུན་དུས་དེབ་འདིའི་ཐོག་དུས་དྲན་བྱེད་སྐོར་དགེགས་ནས་ལེ་ཚན་ཐུང་ངུ་ཞིག་སྒྲིག་འཚར་ཡོད་ཅིང་། དེའི་སྐབས་"རྒྱལས་མཚོན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་འབྲེལ་ཡོད་གནད་དོན་སྐོར་བཅར་དྲི་ཞུ་ཡིན།

བཀའ་དྲི། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ས་སྐྱ་དགོན་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཇི་ཙམ་ཡིན་པ་དང་། དེས་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ཆོས་ལུགས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་གང་འདྲ་ཞིག་ཐེབས་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། སྒྲོར་བཏང་མིའི་མི་ཚེའི་ནང་ལ་ཆོས་ཞེ་དྲག་གལ་ཆེན་པོ་ཆགས་བསྟད་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ནང་ནས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཚུལ་དེ་གཞན་བང་མ་འདྲ་བ། བདེ་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་བདོས་སྟོངས་རིགས་པའི་ལམ་ནས་དྲང་ངུ་ཡོད་པ། དེ་ཡང་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ནས་ང་རང་ཚོ་བོད་ལ་རིམ་གྱིས་དར་བ་རེད། ས་སྐྱ་དེ་ངས་བསམ་པ་ཡིན་ན། ང་རང་ཚོ་བོད་ལ་སྔ་འགྱུར་ཆེན་མ་བང་། ཕྱི་འགྱུར་གསར་མ་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས། ས་སྐྱ་དེ་དེ་གཉིས་གཱའི་བར་འདྲ་ཞིག་ཆགས་བསྟད་ཡོད་བསམ་གྱི་འདུག གང་ཡིན་ཟེར་ན། ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་དེ་ཐོག་མར་དབུ་བཅེས་མཁན་དང་། སྲོལ་གཏོད་མཁན་དང་། བར་དུ་རྒྱུན་སྐོང་མཁན་ཚང་མ་འགོན་གྱི་རྒྱུད་པ་ཚོས་གནང་བ་རེད། ཐོག་མར་འགོན་ཟླ་དབང་སྡུང་བ་སྐྱ་མཆེད་ནས་བཟུང་མི་ཐོག་མང་པོའི་རིང་སྟེ་འགྱུར་ཆེན་མའི་རིང་ལུགས་འཛིན་པ་ཤ་སྟག་རེད། དེ་ནས་འགྲོ་དོན་དུས་ལ་བབས་པར་དགོངས་ནས་འགོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་སྐྱ་མཆེད་ཀྱི་སྐྱ་དུས་ལ་སྔ་འགྱུར་ཆེན་མའི་ཆོས་གཏེར་ལ་སྒྲས་ཏེ། ཕྱི་འགྱུར་གསར་མ་དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པའི་གྲྭབ་མཐའི་དབུ་བཅེས་པ་རེད། སྔ་འགྱུར་གྱི་ཕྱོགས་ནས་མང་ཆེ་བ་གཏེར་ལ་སྒྲས་པ་རེད་དེ། ཡི་དམ་ཡང་ཕུར་གཉིས་དེ་ཆོས་སྐྱོང་བཀའ་གཏན་པའི་སྟོངས་ཀྱིས་གཏེར་ལ་སྒྲ་མ་ནུས་པར་ད་ལྟ་ཡང་མུ་མཐུད་ནས་ཁཞེས་གནང་མུས་རེད། གང་ལྟར་ས་སྐྱ་པའི་གདན་ས་ཕྱག་བཏབ་སྟེ། འགོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་ནས། ཇི་བཅུན་གོང་མ་ཆུམ་ལྷ། དེའི་བརྒྱུད་པ་འཛིན་པ་གང་ས་ཅན་ཡང་ཆེད་པའི་རྒྱུན་དགུ

ལ་སོགས་པ་རིམ་པར་བྱོན་ནས། ང་རང་ཚོ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས། ཆོས་འཛིན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་ལ་ཆོས་དང་། རིག་གནས། རིག་གཞུང་། ཆབ་སྲིད་གང་སྤྱིའི་ཐད་རྒྱབས་ཆེན་གྱི་མཛད་རྟེས་བསམ་གཏན་མི་ཁྱབ་པ་བཞག་པ་དེ་ང་རང་ཚོ་རང་གིས་རང་འདོད་བྱས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པ། ཐུགས་གཟུ་བོར་གནས་པའི་ཆོས་བརྒྱད་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་བདེ་གསུང་གི་ནང་ལ་ཡང་གསལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

བཀའ་དྲི། རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་བཅན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་སྐབས་སྐུ་ནན་ཐུ་ཡང་གསན་བསམ་གནང་ས་ཕྱི་ཁྱི་དང་། ཁྱད་པར་ས་སྐྱའི་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་དབང་ལུང་མན་ངག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གསན་བཞེས་ཀྱིས་ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཉིད་དུ་བཞུགས་པས་དེ་དག་ལ་ཐུགས་རྩོལ་ཇི་ལྟར་མཛད་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་ཞིག་གསུང་རོགས་གནང་།

བཀའ་ལན། ང་ཚུང་དུས་ངའི་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀ་དགོངས་པ་རྫོགས་ཏེ་གནས་སྟངས་ཞེ་དྲག་རྒྱོ་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ངའི་སྲུ་མོ་ཚ་མ་ལགས་ཀྱི་སྐུ་མཆེད་བགྲེས་པ་ཁོང་ཅུ་ཅང་གི་སྐུ་ཡོན་ཆེན་པོ་དང། དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞེས་ཐུབ་མཁན་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གིས་གསོ་སྦྱོང་གནང་། ངའི་ཙུ་བའི་བློ་མ་སྐྱའི་ལྟ་ཁང་མཁན་ཆེན་རྗོ་རྗེ་འཚང་བྱམས་པ་འཇམ་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་བཀའ་སྩོལ་ཞུ་གནང་དུས། བློ་མ་ལ་དབང་ལུང་མན་ངག་ཞུ་དགོས་པ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་གསུངས་ནས། བློ་མ་བསྟེན་རྒྱའི་ཆེད་ཐོག་མར་ངོར་ལ་བཅར་བ་རེད། ངའི་ཙུ་བའི་བློ་མ་ངོར་ཁང་ས་མཁན་ཆེན་དམ་པ་རྗོ་རྗེ་འཚང་རེད། ཞབས་བྱང་རྗོ་རྗེ་འཚང་རེད། དེ་ནས་ཚུར་ལ་ཡང་ཞབས་བྱང་རྗོ་རྗེ་འཚང་དང། བློ་ངག་བློ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་བློ་མ་མང་པོ་གདན་འདྲེན་ཞུས་གནང་སྟེ། དེ་ཚོའི་སྐུ་མདུན་ནས་དབང་ལུང་མན་ངག་མང་པོ་ཞུ་བཅུག་གནང་བའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་ཞུས་ཞུས་ཐོག་ཏུ་གྲངས་བྱས་པ་ཡིན་ན་མང་པོ་རེད། ཡིན་ན་ཡང། བོད་ལ་ཡོད་དུས་ང་ལོ་ཆུང་ཆུང་ཡིན་དུས། གཞི་ཙའི་སྒོབ་སྦྱོང་དེ་རྒྱ་ཆེན་པོ་གང་ཡང་བྱེད་ཐུབ་ཡོད་མ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་དབང་ལུང་མན་ངག་ཞུས་པ་དང་ཐོབ་པའི་རྣམ་གྲངས་དེ་ཞེ་དྲག་ཆེ་ཆེ་ཡ་ཡ་ཡ། ཡིན་ན་ཡང་ངའི་ཕ་ཡ་ཁ་ཁ་ཡ

ལ

ཁ

ཁ

ཁ

བཀའ་བྱི། ས་རྒྱ་ཆོས་སྐར་ཚུགས་ནས་ད་ལྟ་བར་ལོ་ལྷ་བཅུ་འདས་ཟིན་པས་དེའི་རིང་ཆོས་སྐར་འདི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ས་རྒྱའི་དགོན་སྡེ་ཁག་གིས་ཕངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དང། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་རྒྱུན་འཛིན་ལ་ཞབས་འདེགས་ཇི་ཙམ་ཆེན་པོ་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། གོང་དུ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་དང་པོ་ང་རང་ཚོ་ལ་རྒྱན་གཞི་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱན་གཞི་གང་ཡང་མེད་ས་ཞིག་ལ་གཞི་ནས་འགོ་ཚུགས་དུས་གང་སྤྱིའི་ཐད་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང། ཆོས་སྐར་འདིས་མཚོན་པའི་རིམ་གྱིས་རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ་གང་ས་ར་དགོན་པ་ཁག་བཙུགས་ནས་སྟོན་གྱི་བློ་མ་གོང་མ་ཚོའི་ཕྱག་རྒྱན། མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད། ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན། ཆོས་སྐར་འདི་འདྲ་པོ་ཞིག་ཡིན་ན་གཙོ་བོ་ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་སློབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་མེད་ཐབས་མེད་ཅིག་ཆགས་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། ང་རང་ཚོས་བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་བྱས་ནས་ཐ་མའི་ཉམས་ལེན་ལ་སྒྲིལ་ས་འདུ་བོ་དེ་གཙོ་བོ་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་སྒྲིལ་གནང་དགོས་པ་རེད། གསང་སྔགས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་བསྒྲིལ་འགྲོ་དུས་ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་པས། རིམ་གྱིས་ང་རང་ཚོའི་ཁྱབ་ཁོངས་ས་ངོར་ཚར་རྫོང་དགོན་སྡེ་ཁག་ཚང་མས་རང་རང་སོ་སོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་བཙུགས་ཐུབ་པ་བྱུང་སྟེ་སྲོག་རྒྱུན་མཐུད་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་བྱུང་བ་རེད། དེའི་རྗེས་ས་རྒྱ་མཐོ་སྨོན་དང་། རྫོང་ས་བཤད་གྲྭ་སོགས་བཤད་གྲྭ་ཁག་རིམ་གྱིས་ཚུགས་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད། གཙོ་ཆེ་ཨོས་བསྟན་པའི་ཕྱིང་པོ་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པ་བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཛིན་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་བཤད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་ཡིན་དུས་བཤད་གྲྭ་དེ་དག་གིས་བསྟན་པ་གྱི་དང། ཁྱེ་བྱག་རང་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་རྒྱུན་མཐུད་པར་ཆད་དུ་བྱུང་བའི་དགེ་མཚན་བྱུང་ཡོད།

བཀའ་བྱི། བཅན་ཕྱོལ་དུ་ས་རྒྱ་ཆོས་སྐར་ཚུགས་པ་ནི་ས་རྒྱའི་བསྟན་པའི་ཆར་གཞི་ཚུགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་ནས་ད་བར་ལོ་ལྷ་བཅུའི་རིང་ས་རྒྱའི་བསྟན་པའི་འཕེལ་རིམ་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་སྟེབས་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། ང་རང་ཚོས་བསམ་ཚོད་ནང་བཞིན་བྱུང་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་མེད་པ་ལས་ཡག་ག་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། བཤད་པ་དང་། རྒྱུས་པ། ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན། རིག་གནས། གང་ཅིའི་ཐད་རྒྱུན་འདྲ་པོ་ཞིག་མཐུད་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། ད་ལྟའི་དུས་སྐབས་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་ང་ཚོས་རྒྱུན་མཐུད་མེད་པ་ཡིན་ན། ཐད་དེ་ཙ་ཚད་འགྲོ་བའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟའི་དུས་སྐབས་གཉན་ཐང་ཅན་འདི་འདྲ་ཞིག་ལ་བསམ་པ་ཇི་བཞིན་མ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནའང། མ་འོངས་པར་རིམ་གྱིས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བའི་གཞི་རྒྱུན་ཞིག་ཆགས་ཡོད་དུས། དེ་ཡང་ཇ་ཅང་གི་ཕན་ཐོགས་དང་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད་དཔྱན་གྱི་འདུག

བཀའ་བྱི། དེང་སྐབས་ཕྱི་ལོག་ཏུ་བོད་ཀྱི་ནང་ཆོས་དར་ཁྱབ་འགྲོ་བ་དང་མཉམ་དུ་བླ་སྒྲལ་གྱི་མཚན་ཡོད་པ་མང་པོས་ས་ངར་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དང་འགལ་བའི་སྟོད་ལམ་འདྲ་མིན་དང་། ནང་ཆོས་དེ་དཔལ་འཕྱོར་འདུ་འགོད་ཀྱི་ལག་ཆ་ལྟ་བུར་བེད་སྟོད་བཏྱེད་བཞིན་པ་དེར་རིན་པོ་ཆེར་དགོངས་ཚུལ་གང་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། མ་གཞི་ནས་དབང་པོ་རབ་འབྱིང་ཐ་གསུམ་ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གང་ལ་ཡིན་ན་ཡོང་གི་རེད། འགའ་ཤས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཡིན་ནའང་རེད། བསྟན་པའི་དོན་ལ་ཐུགས་ཁྱེར་བཞེས། སོ་སོས་ཉམས་ལེན་གནང་ཡག་རེད། གཞན་ལ་འཚང་སྒྲོལ་གནང་ཡག་རེད། དངོས་གནས་བསྟན་དོན་ལ་བྱ་བ་ཆུབས་ཆེན་གནང་མཁན་དེ་འདུ་ཡང་མང་པོ་ཐུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་གང་ཟག་དབང་པོ་སྟ་ཚོགས་ཡིན་དུས། འགའ་རེས་གང་ཐུང་མང་ཐུང་བྱེད་མཁན་དེ་འདུ་ཡོད་པ་དེ་ཡང་རང་བཞིན་འདུ་པོ་ཞིག་རེད། ང་རང་ཚོ་གཞི་ཙཱའི་གཞན་དག་ནང་བཞིན་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྒྱས་ཡག་དང་། ཤུགས་ཆེན་པོ་དར་ཡག་དེ་འདུ་ཞིག་ཐུང་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཐུག་ས་ནས་ཁུས་པ་ཡིན་ན། ཞབས་འདྲེན་ཁུ་མཁན་དེ་འདུ་ང་རང་ཚོའི་ནང་ནས་ཁུང་ཁུང་ཡིན་རྒྱ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག ཏོག་ཙམ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་རང་བཞིན་འདུ་ཞིག་རེད། མ་གཞི་ནས་བསྟན་པ་དགོན་པ་སྒར་གསོ་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་དུས། དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱབ་རྟེན་མེད་ཐབས་པ་ཡིན་དུས། དཔལ་འབྱོར་འདུ་འགོད་བྱེད་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་བསྟད་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་འགའ་ཤས་ཚད་ལས་ཟད་དེ་བཟློ་ནས། དཔལ་འབྱོར་འདུ་འགོད་བྱེད་རྒྱ་དེ་བསྟན་པ་སྒར་གསོའི་དོན་དུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བསྟན་པ་སྒར་གསོའི་ཆེད་དུ་ཡིན་དུས། བསྟན་པ་དང་མ་འགལ་བ་བྱས། ཆོས་ཀྱི་ཐད་ནས་རང་གི་དད་པ་དང་དམ་ཚིག་དང་མི་འགལ་བའི་ཐོག་ནས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་དེ། སྐབས་རེར་དཔལ་འབྱོར་འདུ་འགོད་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཤུགས་ཆེ་དགོས་ཐག་ཆོད་ནས། ཕལ་ཆེར་བསྟན་པ་དང་དཔལ་འབྱོར་བྱས་ན། བརྟེ་པོ་རྒྱབ་པའི་བཟོ་འདུ་པོ་ཆགས་གྲབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདུ་བྱས་ན་ཅ་ཅང་གི་སྐྱོན་ཆེན་པོ་རེད་དགོ་ཀྱི་འདུག

བཀའ་དྲི། རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་རང་རྣམ་དུ་སྐུ་རྒྱ་ལྟོན་མའི་སྐོར་གསུངས་པ་དག་ཇོ་མཚར་ཆེ་ཞིང། ཚན་རིག་པ་ཚོར་མཚོན་ན་དེ་ནི་ཁ་དུང་དྲི་གཞི་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། དེ་བས་མི་མང་པོའི་སེམས་ཀྱི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གསོས་སུ་དེའི་སྐོར་ཐུགས་ཐོང་གང་འཁྱངས་པ་ཟླམས་གསུང་རོགས།

བཀའ་ལན། དེ་ལྟོར་བཏང་གི་ལོ་རྒྱུས་འདུ་པོ་ཞིག་ཡོད་ས་རེད། ལྟོན་མ་ཏོག་ཙམ་གསུང་མཁན་འདུ་པོ་ཐུང་སོང། ང་རང་ཚུང་ཚུང་སྐབས་ལ་ཐུ་གུ་ཚུང་ཚུང་མནོ་མ་ཤེས་དུས་སྐད་ཆ་གང་ཐུང་བཤད་ཀྱི་ཡོད་ས་རེད། འདུ་པོ་འདུ་པོ་དེ་འདུ་ཐུང་ཡོད་ས་རེད། དེ་མ་གཏོགས་ང་རང་གི་ངོས་ནས་དེ་འདུ་ཡིན་ས་རེད་བསམ་པའི་ངེས་ཤེས་དང་། ཡིད་ཆེས་དང་། ཏུགས་དང་མཚན་མ་འདི་བསམ་པ་གང་ཡང་ཞུ་རྒྱ་མེད། ཡིན་ནའང་ལོ་རྒྱུས་ཡི་གེ་འདུ་པོ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ངའི་སྐྱེ་བ་ལྟོན་མ་རེད་ཞུ་ཡ་དེ་ཁོང་གི་སློབ་མ་དེ་འདུའི་ཁོང་གི་ནོར་ཐར་ཐང་། ཁོ་རང་ཚོའི་དད་པས་བྱེད་ཀྱི་མེད་འགྲོ ངེ་པར་ཐེབས་ཀྱིས་འདུ་མིན་མཐོང་གི་མེད་འགྲོ། དེ་མ་གཏོགས་ང་རང་གི་ངོས་ནས་དེ་འདུ་ཡིན་ས་རེད་བསམ་པ་གང་ཡང་མི་འདུག

བཀའ་དྲི། དེང་སྐབས་ཕྱིའི་མཐུན་རྐྱེན་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང། ཆེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་དང། ཁྱད་པར་ཚོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཇེ་ཞན་ཇེ་ཐུག་ཏུ་འགྲོ་བཞིན་པ་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གང་ལ་ཐུག་ཡོད་དམ། ཡང་ན། ང་ཚོ་ཕྱི་

དངོས་པོར་དང་འདོད་ཆེ་དགེ་པ་ཡིན་ནམ།

བཀའ་ལན། དེ་གཙོ་ཆེ་ཨོས་གཡེང་བ་མང་པོ་ཚགས་ཡག་དེས་བྱས་པ་མིན་འགྲོ་བས་གྲི་འདུག ཐུན་བཏང་ང་ཚོ་རང་ལ་དུས་རྒྱུན་ནས་སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ་ཟེར་ནའང་འདུ། བརྟན་པོ་གནས་མི་ཐུབ་པའི་སྐྱོན་ཅིག་ཙ་བ་ནས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་སྟེང་དུ་དེང་ས་ང་གི་འཕྲལ་ཆས་རིགས་མི་འདུ་བ་མང་པོ། ལྟད་མོ་བལྟ་ཡག་འདུ་པོ་དང་། དཔེར་ན། སྐད་ཡིག་ཤེས་པ་ཡིན་ན། དེ་ནང་བཞིན་གྲི་དུས་དེབ་དང་། གསར་ཨོག་ལ་སོགས་པ་གཡེང་བ་བྱེད་ས་ཅ་ཅང་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་དུས། དུས་རྒྱུན་ནས་ང་རང་ཚོའི་སེམས་གཡེང་། དེའི་སྟེང་དུ་གཡེང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཞེ་དགེ་མང་དུ་སོང་པ་ཡིན་དུས། དེ་འགལ་རྒྱུན་ཆེན་པོར་ཀུར་ཏེ་སློབ་སྦྱོང་ལ་ཡིན་ན་འཕྲུས་ཨོར་དང་། ཉམས་ལེན་བྱེད་རྒྱར་ཡིན་ནའང་རྒྱལ་དུ་མི་གནས་པ་ཞིག་ཡོང་གི་མེད་འགྲོ་བས་ཆ་ཤས

བཀའ་དྲི། ང་ལྟ་བཅན་བྱོལ་ཀྱི་བོད་པ་རྣམས་ནུབ་ཕྱོགས་ལ་ཁ་ཕྱོགས་པ་དེས་ཕྱིས་འཐུང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་བརྒྱུད་འཛིན་བྱེད་རྒྱུར་དོ་ཞོག་ཇི་ཙམ་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། མི་མང་པོ་ཕར་འགྲོ་དུས་སྐབས་ལ་གང་ཅིར་གནོད་ཀྱི་རེད། དཔེར་ན། དགོན་པ་ཚོའི་ནང་ལ་ཐྱིར་བཏང་གྱ་པ་རེད། ལྷག་པར་དུ་ཤེས་ཡོན་ཅུང་ཙམ་ཡོད་མཁན་མང་པོ་ཚོ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཕྱིན། ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཕྱིན་ཚར་དུས་གྱ་པ་རང་བྱས་ནས་སྟོད་ཁག་པོ་རེད། མང་ཆེ་བ་གྱ་པ་ལོག་གྱ་པ་ལོག་མཁན་ཅ་ཅང་མང་པོ་རེད། ལྷག་པར་དུ་དཔེ་ཆ་ཏོག་ཙམ་ཤེས་མཁན་དེ་ཚོ་གྱ་པ་ལོག་ཡོང་དུས་ཅ་ཅང་གི་ཕངས་པོ་དང་། སྐྱོ་པོ་འདུག་སྟེ། མི་སོ་སོའི་ངོས་ནས་བསམ་བློ་མ་བཏང་ན། ང་ཚོ་གཅིག་པོས་ཞེ་དགེ་བྱེད་རྒྱ་མི་འདུ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཡིན་ན་ཡང་མང་པོ་ཞིག་ཕྱལ་ཕེལ་གྲི་དཏུལ་འཚེལ་པོ་ཚགས་པ་མ་གཏོགས། གཞི་ཙཱའི་ཆ་ནས་དཀའ་ངལ་ཞེ་དགེ་ཡོད་པ་རེད། ག་ལེར་ཕྱི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ཚང་མ་ཕན་ཚུན་ཨེས་ཐུབ་པ་ཐུང་བ་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱུན་ཏཱ་ཏཱ་ཆད། ཐུ་མཐུད་ནས་རྒྱ་གར་ལ་བཞུগས། གཙོ་ཆེ་ཨོས་བོད་ངང་། རྒྱ་གར། བལ་ཡུལ་གྲི་དགོན་པ་དེ་ཚོ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེའི་ནང་དུ་མང་པོ་ཞིག་མ་ཤམ་དུ་ཡོད་པ་ཡིན་དུས་སོ་སོའི་བགྲབ་སྟོམ་བསྡུང་རྒྱ་ཡིན་ནའང་འདུ། ཆོས་སྦྱོང་ཚ་ཀ་ཕྱག་ལེན་གནང་རྒྱ་ཡིན་ནའང་འདུ། གཞུང་སློབ་གཉེར་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ནའང་འདུ། བསྟན་པ་ཤམས་ལེན་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ནའང་འདུ། ག་རེ་བྱས་ནའང་དེ་རང་ལ་ཚགས་ཚུད་པ་དང་། ཐུས་དག་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱ་རེད་མ་གཏོགས། ཕྱི་རྒྱལ་ལ་བཞུগས་མཁན་ཚོས་ད་ལྟ་ཚོགས་པ་བཅུগས་ཡག་འདུ་པོ་སེམས་ཤུগས་གང་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་སྟེ། སོ་སོའི་འཚོ་གོས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། ལྷག་པར་དུ་ཁྱིམ་པ་བྱས་ནས་སེམས་ཤུগས་ཀྱིས་ཐོག་ནས་བྱེད་རྒྱ་ཡོང་གི་རེད་མ་གཏོগས། དངོས་གནས་བསྟན་པ་ཉམས་ལེན་དང་། སློབ་སྦྱོང་བྱེད་རྒྱ་ཚུ་ཚུད་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ་ཁག་པོ་རེད། དེ་ཡིན་དུས་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་ནང་ལ་ཡོད་པའི་ང་རང་ཚོའི་དགོན་པ་ཚོ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་དགེ་འདུན་པ་ཚོ་གྲ་འཕོར་ཞེ་དགེ་མ་ཐུང་ནའང་། གང་ཡོད་པ་དེ་ཐུས་དག་པོ་ཞིག་དགེ་འདུན་པ་ཚོ་ལ་ཡིན་ན་ཡང་ཞལ་ལག་རེད། བཞུগས་ས་རེད། དེ་ཚོའི་ཐོག་ལ་དཀའ་ངལ་མེད་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་

སྟོབ་སྦྱོང་དང་། ཉམས་ལེན་གནང་རྒྱ་ཚགས་ཚུད་པོ་བྱུང་ན། བསྟན་པ་མུ་མཐུད་རྒྱུན་འཛིན་ཡོང་རྒྱར་ཇ་ཅང་གི་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

བཀའ་དྲི། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ས་སྐྱའི་གདུང་བརྒྱུད་དེ་གལ་ཏེ་ཅམ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་ནང་ཆགས་ཆེན་གྱི་བྱད་མེད་མཛད་རྟེས་ཅན་ཏེ་ཅམ་བྱོན་ཡོད་དམ།

བཀའ་ལན། སྒྲོར་བཏང་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་དེ་གདུང་རབས་ཆེན་པོ་སོགས་ཀྱི་ནང་ལ་གསལ་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཐོག་མར་འོད་གསལ་ལྟ། བར་དུ་དྲི་མེད་འགོན། ཐ་མར་རྟེ་བཅུན་ས་སྐྱ་པ་མཚན་མཆོག་གསུམ་ལྟན་ཞེས་བྱུང་བ་རེད། གོང་དུ་ཞུས་པ་བཞིན་རྟེ་བཅུན་གོང་མ་རྣམ་ལྟ་རེད། དེའི་རྟེས་ལ་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་བསམ་གཏོས་མི་ཁྱབ་པ་མང་པོ་བྱོན་ཏེ། བསྟན་པ་སྤྱི་དང་ཕྱི་བྱག་ལྟ་བར་དུ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་བསྟན་སྲིད། སྐྱེ་འགྲོའི་བདེ་ཐབས། གང་ལ་ཐུག་པ་ཡིན་ནའང་དཔེ་མི་སྲིད་པའི་ཆགས་ཆེན་གྱི་མཛད་རྟེས་བསམ་གཏོས་མི་ཁྱབ་པ་བཞག་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་པ་ས་ས་སོའི་ཆམ་ཐར་དང་། ལོ་རྒྱུས་རེད། རྒྱལ་རབས། ཆོས་འཁྱུད་དེ་ཚོའི་ནང་ལ་ཞིབ་ཚ་གསལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད་མ་གཏོགས། ཉུང་ཉུང་ཞིག་གིས་ལམ་ཕེང་ཁྱབ་གྱི་ཡོད་མ་རེད། ཡིན་ནའང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འགྲོ་ལུགས་འདྲ་པོ་ཞིག་གིས། ཆོ་ཡི་རིགས་མང་པོ་བྱོན་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཆམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་དེ་འདྲའི་ནང་ཞིབ་ཚ་ཞེ་དྲག་གསལ་གྱི་མི་འདུག ངས་ཉེ་ཏུས་དྲན་པར་ཚ་བཞག་ན། ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་བློ་གྲོས་ཀྱི་ཀ་རེ་ཡིན་ན། ཨ་ནེ་ཡིན་ན་ཅིག་ཡིན་པ་འདུ། རྟེ་བཅུན་མ་ཀུན་དགའ་བསྟན་པའི་ཉེ་མ་ཞུ་བ་ཞེ་དྲག་གི་ཙ་ཆེན་པོ་ཐུང་བ་འདུ། ལོ་རྒྱུས་ཆམ་ཐར་རྒྱས་པ་མཇལ་མ་སོང་སྟེ། ཡིན་ནའང་ཀུན་དགའ་བློ་གྲོས་ཀྱིས་དབང་ལུང་གནང་བ་དེ་འདུ་གསན་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག དེའི་རྟེས་ལ་ཀུན་དགའ་བློ་གྲོས་ཀྱི་སྐྱ་མཆེད་ཀྱི་སྲས་མོ་རྟེ་བཅུན་མ་འཆི་མེད་བསྟན་པའི་ཉེ་མ་ཞུ་བ། དེ་ད་ལྟ་གདུང་རབས་ཆེན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ལ་ཡང་འདུག ང་རང་ཚོའི་བརྒྱུད་པ་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་ལ་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ཆུལ་འབྱོར་མའི་བརྒྱུད་པ་དང་། ཞེན་པ་བཞི་བྱལ་གྱི་བརྒྱུད་པའི་ནང་རྟེ་བཅུན་འཆི་མེད་བསྟན་པའི་ཉེ་མ་ཞེས་དཔེ་མི་སྲིད་པའི་ཙ་ཆེན་པོ་ཐུང་བ་རེད། ཁོང་སྐུ་ཚེ་ཡང་རིང་པོ་བཞུགས་ཡོད་ས་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ས་སྐྱ་རིང་གི་འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་སྐྱ་ཐོག་མང་པོ་ཞིག་གི་དབུ་བླ་རེད། དེ་མ་ཟད་ངོར་པའི་མཁན་ཞབས་དྲུང་དང། ཚར་པའི་མཁན་པོ་བླ་མ་ཚོ་རེད། ང་རང་ཚོའི་ཆོས་བརྒྱུད་འཛིན་པ་ཕལ་ཆེ་བའི་དབུ་བླ་གནང་བའི་ལོ་རྒྱུས་བརྒྱུད་པའི་རིམ་པར་བལྟས་པ་ཡིན་ན་གསལ་ཀྱི་འདུ་གཅིག ཁོང་ལ་ཉེ་ཆར་ཐུང་བའི་ཕུན་ཚོགས་ཐོ་བྱང་གི་རྟེ་བཅུན་མ་ཏ་མཐིལ་དབང་མོ་ཞུ་བ། ཁོང་ལ་མཚན་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། རྟེ་བཅུན་མ་སྐལ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉེ་མ་དང། ཡོངས་གྲགས་ལ་ཏ་མཐིལ་དབང་མོ་ཞུ་ཡི་འདུ་གཅིག ཁོང་ལ་ཡང་ཁོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལེ་ཚན་ཞིག་ཆ་ཚང་འདུ་ཅ་ནང་ཚོ་སྟོལ་མ་ཐོ་བྱང་གི་བླ་རབས་ནང་ལ་སྐྱ་ཆེ་དང་། མཇུད་འཕྲིན་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ཆེས་རྒྱས་ཤོས་དེ་ངའི་སྟོ་ཐོ་དགུ་ཕྱལ་འཕྲིན་ལས་རིན་ཆེན་ཐུང་བ་རེད། ཁོང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགུ་བླ་དེ་རྟེ་བཅུན་ཏ་མཐིལ་དབང་མོ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ས་སྐྱ་རིང་གི་འཁོན་གྱི་ཀུན་ཀུ་ཐོག་ཐ་ཏ་ཚ་ཚ་ཡོ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ། ཁ་ཅ་ཚ་ཚ་ཡ་ཞ

ལམ་འཕྲས་སྨོན་བཤད་དང་། ཆུལ་འཕྱོར་མའི་ཆོས་སྐོར་རེད། རྒོ་ཇེ་ཕྲེང་བ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་གསས་ཏེ། དཔག་ཤུལ་འཕྲིན་ལས་རིན་ཆེན་ཀྱིས་ཀ་དུས་ཡིན་ན་ཇེ་བཅུན་རྒོ་ཇེ་ཆུལ་འཕྱོར་མ་མི་གཟུགས་སུ་བྱོན་པ་ཞེས་མཚན་བརྗོད་ཆེན་པོ་གནང་གི་འདུག ཁོང་དཔེ་མ་སྲིད་པའི་མཚན་སྟན་གྱགས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནས་ཉེ་ཆར་དཔག་ཤུལ་འཕྲིན་ལས་རིན་ཆེན་ཀྱི་སྐུ་མཆེད། ང་རང་ཚོའི་ཇེ་བཙུན་མ་པཎ་འཕྲིན་ལས་ཞུ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་རེད། ཁོང་འཇམ་མགོན་བློ་གཏེར་དབང་པོའི་སྨོན་མ་རེད། ཁོང་ངས་དྲན་སོས་ཀྱི་མི་འདུག ཡིན་ནའང་གཤེགས་ཤོང་ཞུས་པ་དེ་ཚོ་ངས་ཅ་ལམ་ཆེ་ལམ་འདྲ་ཞིག་རོབ་ཅམ་དྲན་ཀྱི་འདུག ངའི་ཨ་ཅག་ལགས་ཀྱིས་ཞེ་དྲག་ཡག་པོ་ཐུགས་དྲན་སོས་ཀྱི་འདུག བཀའ་དབང་དང་བཀའ་མོལ་མང་པོ་གནང་ཐོང་གསུངས། ཁོང་འཇམ་མགོན་བློ་གཏེར་དབང་པོའི་དངོས་སྨོན་བྱས་ཏེ་ཆུང་ལྷོས་མཚོན་པའི་དབང་ལུང་མན་ངག་མང་པོ་གསན། གསན་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ལོ་མང་པོ་ལ་བཅད་ཆུར་ཞུགས་ནས་ཡི་དམ་ལྷ་དུ་མའི་ཞལ་གཟིགས་ལུང་བསྟན་བྱུང་བའི་ལོ་ཆུས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། གདུང་རབས་ནང་ལ་ཏོག་ཅམ་མ་གཏོགས་ཞེ་དྲག་གསལ་པོ་རང་མི་འདུག ཉེ་བའི་ཆ་ལ་ཁོང་མཚན་སྟན་ཀྱགས་ཆེ་ཤོས་བྱུང་བ་རེད།

SAKYA CENTRE
GOLDEN JUBILEE
1964-2014

པཎ་ཆེན་པཎ་རྒྱ་པཱ་ཡཱ་ཏ་ཀ་ཏ་ཁ་ཀ་ཡ་ཡ་ཁ་ཀ་ཡ་ཁ་ཀ་ཡ་ཁ་ཀ་ཡ་ཁ་ཀ་ཡ་ཁ་ཀ་ཡ་ཁ་ཀ་ཡ་ཁ་ཀ་ཡ་ཁ་ཀ་ཡ་ཁ

ཕྱི་ལོ། ༡༩༦༤-༢༠༡༤

ཚོས་སྐྱར་ཀྱི་གཙུག་ལག་གསར་པའི་ཆོས་པ

༡༩༥༥ ཆོས་སྐོར་དགེ་འདུན་གསར་ཞུགས་དང་ལྷན།

༡༩༥༤ ཨ་གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཆོས་སྐོར་དུ་གཟིགས་སྐོར་གནང་བཞིན་པ།

༡༩༥༤ མཁན་པོ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ལགས་ཀྱིས་སྒོབ་ཁྲིད་གནང་བཞིན་པ།

༡༩༥༤ ས་གཞིས་ཏཱུ་རཱ་ལའི་གསར་ཞུགས་བཙུན་ཆུང་རྣམས་དང་ལྷན།

༡༩༥༤ དགེ་སློབ་རྣམས་དང་ལྷན།

༡༩༦༠ ས་སྐྱ་ཚོས་སྐར་འདུ་ཁང་མདུན་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལྷན་དུ་སྤྲོན་པ།

༡༩༧༤ ས་སྐྱ་ཚོས་སྒར་དུ་གསུང་ངག་ལམ་འབྲས་ཚོགས་བཤད་གནང་སྐབས།

༡༩༨༠ ས་སྐྱ་མ་དགོན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱས་རྒྱལ་གླིང་དུ་ལམ་འབྲས་སློབ་བཤད་གནང་སྐབས།

ཀཱཡཱཡཱཀེཥཱཡཱཡེཥཱཡཱ། ཡཱཁྱཱཀེཡཱཁྱཱ་ཏྲཱི་ལེ་ཁ་ཕྱུ།

▣ ཁྱབས་མགོན་ཨ་གོང་མ་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་སྩལ་བསྡུས་བ།

དང་པོ། གདན་སས་ཆེན་པོ་ས་སྐྱ་དགོན་གྱི་སྐོར།

རང་ཅག་དཔལ་ས་སྐྱའི་གདན་ས་ལ་མདོ་ལྟགས་ཀྱི་ཟླ་ལྔ་བྱའི་ཚོས་གྲྭ་ཟུང་ཞེས་བརྗོད་པ་ནང་བཞིན། མདོ་ལྟགས་ཀྱི་ཚོས་སྟེ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད། དཔལ་ས་སྐྱའི་ཐུབ་བསྟན་ལྔ་ཁང་ཆེན་མོ་ནི་མཚན་ཉིད་གྲྭ་ཚང་བྱས་ནས་སྔ་མོ་ཡིན་ན་གཞུང་ཆེན་མོ་ཁོ་ནར་སློབ་སྦྱོང་གནང་བ་མ་གཏོགས། ལྟགས་ཀྱི་སྐོར་མང་པོ་གསུང་གི་ཡོད་ས་མ་རེད། རྒྱ་གར་གྱི་ནྱ་ལན্ད་དང། བོད་ཀྱི་ལས་ལྟེ་བའི་ཚོས་མི་ཁྱབ་པའི་ཚོས་གྲྭ་ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ་ས་སྐྱ་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་པའི་བོད་གངས་ལྗོངས་ཀྱི་སློབ་གཉེར་བ་མང་པོ་དེར་འདུས་པ་རེད། དཔེར་ན། ཇི་རིན་པོ་ཆེ་ས་སྐྱ་ལ་ཐུན་རིང་པོར་སློབ་སྦྱོང་གནང་བ་དེས་མཚོན་པ་རེད། ཐོག་མ་ཡི་གེ་འབྲི་བློག་ནས་བཟུང། བསྟན་བྱ། རིགས་ཚུང། རིགས་འཛིང། རིགས་ཆེན། བཀའ་བཅུ་པ། རམ་འཁྱམས་པ་སོགས་གཞུང་ཆེན་མོ་ཏྲང་པར་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་མཚན་ཉིད་ལ་རེད། ལྟགས་ཀྱི་ཚོ་ག་ཏུ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ཡོད་ས་མ་རེད། ཕྱིས་སུ་ཉམ་ཆག་བྱུང་སྟེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐོར་ཅུང་ཟད་སློབ་སྦྱོང་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཇ་ལས་པ་མ་བྱུང་བར་ལྟགས་ཀྱི་ཚོ་གའི་སྐོར་གསུངས་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་ནང་ལ་བླ་མཆོད་གསུང་གི་རེད་མ་གཏོགས། ལྟགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཚོ་ག་གཏན་ནས་གསུང་གི་མ་རེད། ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་ནང་ལ་ཆས་འགྱོར་ཀྱུད་ཀྱི་ཀུན་རིག །ཏྲ་ཀྱུད་མི་འགྲུགས་པ། ཚོ་དཔག་ལྷ་དགུ། གཙུག་གཏོར་ནས་ཀ་ཏ་ཀ ।གཞི་གསུམ་ཀྱི་ཚོ་ག ।གཞི་གསུམ་ཀྱི་ཕྱག་བཞེས་ཟླ་བ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ཡར་ངོ་མར་ངའི་གསོ་སྦྱོང་ལ་སོགས་པ་འདུལ་བའི་ཕྱག་བཞེས་ཆ་ཚང་བ་ཡོད།

དཔེར་ན། ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་གཏོར་མ་གང་འདྲ་ཞིག་བཟོས་པ་ཡིན་ནའང་དེ་ལ་ཚོན་ཁ་བཀྲབ་ཀྱྱའི་ལུགས་སྲོལ་གཏན་ནས་ཡོད་མ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་དུང་ཀུ་གླིང་གཏོང་ཀྱྱའི་ལུགས་སྲོལ་ཡོད་མ་རེད། ཀྱྱད་སྟེ་འགག་མའི་ཚོ་ག་དེ་ཚོ་གསུང་དུས། དུང་དཀར་དང། རོལ་མོ། ཞིལ་ཆྱན་འདྲ་མ་གཏོགས་པའི་དེ་མིན་དུང་ཀུ་གླིང་དང། ཤད་གླིང་ཟེར་བ་དེ་འདྲ་གཏན་ནས་ཡོད་མ་རེད། བསྐང་གསོ་གསུང་གི་ཡོད་མ་རེད། ལྟགས་ཀྱི་ཚོ་གའི་སྐོར་དེ་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་ནང་ཆ་ནས་གསུང་གི་ཡོད་མ་རེད།

དེ་ཡང་བྱང་ལ་ཚོས་སྟེ་བྱང་ཟེར། ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་ལ་ཚོས་སྟེ་ལྷོ་ཟེར། མཚན་ཉིད་གྲྭ་ཚང་དེ་ཚོས་སྟེ་ལྷོ་ཟེར། དེ་

ཐང་ལ་ཡོད་པ་དེ་རེད། དེ་ནས་རིའི་ངོས་ལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཆོས་སྟེ་བྱང་ཟེར། དེའི་མཚན་ངོ་མ་དེ་གསང་སྦྱགས་བདེ་ཆེན་གྲྭང་ཟེར། དགོན་པ་ངོ་མ་དེ་ཡ་གའི་ཐོད་ལ་ཡོད་པ་རེད་དེ། ཕྱིས་སུ་དེར་འཚོགས་མཁན་སུའང་ཡོད་མ་རེད། བཞི་ཐོག་ཕོ་བྲང་ནང་ལ་འདུ་ཁང་ཡོད་པ་དེར་འཚོགས་པ་རེད། དེ་ལ་གསང་སྦྱགས་གླུ་ཚང་རང་བྱས་ནས་སྟ་མོ་ཡིན་ན་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟ་མོ་རྒྱུད་གླུ་རང་ཡིན་པ་རེད། ཆོས་སྟེ་བྱང་ལ་ཐོག་མར་འཛུལ་ཞུགས་སྐབས་ཙ་རྒྱུད་བརྒྱ་གཉིས་རྒྱུགས་སྟོང་བྱེད་དགོས་པ་རེད། དུས་ཕྱིས་སུ་དེ་འདྲའི་བཤད་ཉན་བྱེད་རྒྱ་བྱང་ཡོད་མ་རེད། ཡིན་ནའང་སྟ་ཀྱི་རྒྱུད་སྟེ་ཁག་གཙོ་བོ་ཀྱི་རྩོར་རེད། བདེ་མཆོག །གསང་འདུས། འཇིགས་བྱེད། བདག་མེད་མ། རྡོ་རྗེ་ཕུར་པ། གཞན་ཡང་གུར་ཞལ་ཀྱི་གཏོར་བཟློག་ལ་སོགས་པའི་གཏོར་སྒྲུབ་ཁག །བསྐང་གསོ་རྒྱས་འཕྲིང་བསྟུས་གསུམ། དེ་ལ་ཡང་སྟ་མོ་བསྐང་གསོ་དང་། ཕུར་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་མ་གཏོགས་དུང་རྒྱ་གླིང་དེ་འདྲ་མང་པོ་ཡོད་པའི་གསུང་རྒྱུན་མི་འདུག་སྟེ། ཕྱིས་སུ་ཆོ་ག་ནམ་འཚོགས་པ་ཡིན་ནའང་དུང་རྒྱ་གླིང་གཏོང་རྒྱ་དང། ཀང་གླིང་དང་། ཇ་དང་། རོལ་མོ། ཕེལ་སྐྱ། གདང་དབྱངས་སོགས་པ་དེ་འདྲ་མང་པོ་བརྗེང་ནས་གསང་སྦྱགས་ཀྱི་གླུ་ཚང་བྱས་ཏེ་ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་རེད། དགྱེལ་འཁོར་བཞིངས་རྒྱ། ཕྱིགས་རྒྱལ་ཆོན། གར་འཆམ། དབྱངས་རོལ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད།

གཉིས་པ། ས་རྒྱ་ཆོས་སྒར་གྱི་ལོ་རྒྱུས།

༧. ཆགས་བཏབ་ཚུལ།

ང་ལྟ་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་ལྟ་བཅུ་ང་དགུ་ལོར་བོད་ལ་དུས་འགྱུར་བྱུང་སྟེ། ང་རྒྱ་གར་ལ་སྦེལས་དུས་སྐབས་ལ་རྒྱ་གར་ནང་ལ་ང་རང་ཚོར་སྟོན་མ་ནས་ཆགས་པའི་ས་སྒྲ་དགོན་པ་དེ་འདྲ་མེད་པས། ཐོག་མར་ཇོ་ཇེ་གདན་དང་སྒང་ཏོ་དེ་ཚོར་ཏོ་ཅམ་བསྟད་རྒྱའི་འཆར་གཞི་བྱས་པ་རེད། དུག་ཅུ་རེ་གཤིས་ལོར་ཡང་བསྒྲར་རྒྱ་གར་ནག་གཤིས་དམག་འཁྱུག་བྱུང་སྟེ། དེ་གར་ཡང་སྟོད་བཟོས་བདེ་པོ་མ་བྱུང་བར་ཡོང་དུས་ཐོག་མར་མ་ཐུ་རི་ལ་བསྟད་དེ་ནས་མར་རང་ཐུར་ལ་ས་སྒྲའི་བསྟན་གཞི་འདྲ་པོ་ཆགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་བསམ། དེ་ཁྱིད་རང་ཚོས་ལོ་རྒྱུས་བྱིས་གནང་བ་དེའི་ནང་ལ་རགས་ཙམ་འདུག ཏུག་ཅུ་རེ་བཞི་ལོའི་ཕྱི་ཟླ་གསུམ་པའི་ནང་དེའི་སྐབས་ལ་རང་ཐུར་ལ་ར་ཏ་མཁན་བདུན་པར་བདུན་ཅེས་པ་ཅིག་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་ཚོས་ལུགས་རིས་མེད་རེད། ཁོང་གིས་བྱམས་པའི་ཚོས་ལུགས་ཟེར་བའི་ཚོས་ཚོགས་ཤིག་བཙུགས་གནང་སྟེ། དེའི་ནང་ལ་ཉིན་ཏི་དང་། ནང་པ་དང་། ཁ་ཆེ་དང་ཚང་མ་ཡོད་གསུངས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་ལ་ཚོགས་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གིས་གླ་ཆ་བཞེས་ཡོད་མ་རེད། ཐོག་མར་ང་ཚོར་ཆོས་ཚོགས་དེ་གཡར་རོགས་གནང་ཞུས་ཁོང་གིས་གཡར་པོ་གནང་སྟེ། ཕྱི་ཟླ་གསུམ་པའི་ཆོས་བཅུ་དུག་ཉིན་དེ་ལ་དགོན་པ་གསར་དུ་བཙུགས་པའི་ཉིན་འཕྲིལ་བྱས། ཟླ་ལྷོད་མཁན་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དབུ་བཞུགས་བཀའ་དྲིན་བསྒྲངས། དེ་ནས་མུ་མཐུད་ལོ་དེའི་དབྱར་གནས་བཞེས་རྒྱ་དེ་ཟླ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་རང་དབུ་གནང་དབྱར་གནས་ཆ་ཚང་བཞུགས་པ་དེ་འདྲའི་བཀའ་དྲིན་བསྒྲངས་པ་རེད། དེའི་ཐེས་སུ་ཐུང་ཁོ་ནས་ཀྱི་ཟླ་ཟླ་ཁ་ཏ་ཅིག་ཡོད་ཀྱང་ཁ་ཏ་ཅིག་ཡོད་ཀ་ཡ་ཅ་ཡ ཁ་ཏ ཁ ཏ ཁ ཏ ཁ

ཡིན་ནའང་གང་མཚ�sem་ཤིག་ནས་རྒྱུན་རིང་པོ་དེ་འདྲ་ཁོང་ཚོས་གཡར་ཐུབ་ས་མ་རེད། དགེན་ཁ་འཚོགས་དགོས་རྒྱུ་དེ་འདྲ་ཡོད། ཁང་པ་གླ་དགོས་ནའང་མཐུན་རྐྱེན་མེད་པས་ཐུག་ཙུ་རे་བཞིའི་དགེན་ཁ་དང་། ཐུག་ཙུ་རे་ལྷའི་ལོ་མཚོ་དགེན་ཁ་གནམ་གཤིས་གྱང་མོ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་རེད་དེ་ཐབས་ཤེས་གཞན་མ་བྱུང་ནས། ཐང་ལ་གུར་ཕུབ་ནས་ཚོགས་པ་འཚོགས་ས་ཟེར་ན་རེད། གླ་པ་ཚོ་གཟིམས་ས་ཟེར་ན་རེད། གུར་ཀྱི་ནང་ལ་བཞུགས་གནང་བ་རེད། དེའི་རྗེས་ལ་ཁང་པ་ཞིག་གླ་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་ལྷ་བར་འགྲོ་དུས་ད་ལྟའི་བཞུགས་ས་དེ་ ༡༥༩ ར་ཐ་ཡུར་ཀོཊི། དེའི་སྐབས་ལ་ཁང་པ་གཅིག་ཁྱིམས་དགོན་ཡིན་པ་ས་ས་ཀུལ་ནི་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་རང་གིས་ཚོད་ཚོད་བྱས་ནས་གཡར་པ་འདུ། དེའི་སྐབས་ལ་དབུལ་མཐོང་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཁང་གླ་ཐུང་རྒྱ་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་ཡོད་པ་རེད་དེ་ཁང་གླ་སྟོར་ཐུག་བརྒྱ་རེ་ཐུང་ནས་ཁང་པ་ཆ་ཚང་མ་མ་ཡིན་པར་ཕྱོགས་འགའ་རེ་གླས་ཏེ་རྒྱུན་རིང་པོ་བསྡད་པ་རེད།

༢. ཐོག་མའི་ཆ་རྐྱེན་དང་རོགས་རམ་སྐོར།

ཉིན་མ་གཅིག་གློ་ཐུར་རྒྱ་གར་གྱི་ཁྱིམས་དཔོན་ཤྲི་བསྟན་ལྷ་ཁོང་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་མངའ་སྡེའི་ཁྱིམས་དཔོན་ཚད་ལྡན་རང་ཡིན་པ་རེད། ཁོང་གིས་ཁྱོད་ཚོ་འདིར་ཐུས་སྟོད་ཟེར་གྱི་འདུག་ལབ་དུས། ང་ཚོས་སཀུལནིས་ཟེར་གྱི་འདུག ང་ཚོས་ཁང་གླ་དེ་འདྲ་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་ཞུས་དུས། ཁོང་གིས་འདིའི་ཁང་པའི་བདག་པོ་ཌོ་མ་ང་ཡིན། ཁྱེད་རང་ཚོ་འདིར་སྟོད་རིང་ལ་ཐུ་ལ་ཡང་ཁང་གླ་སྟོད་དགོས་མ་རེད། ཁྱོད་རང་ཚོས་འདིར་ཤིང་སྟོད་ལ་ཤིང་ཏོག་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་རེད་དེ་ཚོ་ཡང་ཁྱོད་རང་ཚོས་ཟོ། ཡིན་ནའང་ཁྱེད་རང་ཚོ་རྒྱུན་རིང་པོར་འདིར་སྟོད་རྒྱ་ཡོང་གི་མ་རེད། དེ་ངས་བཅོང་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་འདུག དེ་འདྲ་ཐུས་དུས་དེ་ཉོ་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག་དྲན་ནས་ཉོ་རྒྱའི་ཐབས་ཤེས་འདྲ་ཐུས་དུས་མཐུན་རྐྱེན་དཏུལ་ཀྱིས་མ་འགྲིག་པར་"ཕྱི་ནོར་"གོང་ས་"རྒྱུབས་མགོན་ཆེན་པོ་ལ་ངོ་ཚ་སྦྱངས་ནས་སྐྱབས་འཛུག་གནང་རོགས་ཞུས་པས་སྐུ་སྐེར་ནས་ཕྱག་དཏུལ་གཡར་པོ་གནང་བ་རེད། འོན་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཕྱག་དཏུལ་ཆ་ཚང་གསོལ་རས་གནང་བས། ང་ལྷའི་ཁང་པ་འདི་ཉོ་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་རེད། ཁང་པའི་ནང་བཟོ་བཅོས་བྱེད་ཐུབ་ཡོད་མ་རེད་དེ། དེའི་ནང་ལ་བཞུགས་ཏེ་གཞི་གསུམ་ཀྱི་ཆོ་ག་ཚུགས་རྒྱ་དང་། ཞོགས་ཚོགས་སྨོལ་ཆོག་འཚོགས་རྒྱ་དེ་འདྲ་ཐུས་ནས་མུ་མཐུད་བྱུང་བ་རེད།

གསུམ་པ། ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་དང་སྨོན་ཚན་སྨོན་ལྷོང་ལྷོད་ལྟངས།

༡. ཕྱར་ལྷུབ་གཙོ་བོར་ཀྱར་པའི་ལྷུབ་མཆོད་ཁག་གི་ཐྲོང་བ།

གོང་དུ་ཞུས་པ་ནང་བཞིན་བོད་ལ་ཡིན་ན་ཆོས་ལྷ་ལྷོ་ཐུང་གཉིས་སམ། མཚན་ཉིད་གླ་ཚང་དང་། ལྷགས་པ་གླ་ཚང་ཟེར་ན་རེད། ཡིན་ནའང་ལྷགས་པ་གླ་ཚང་ཟེར་བ་དེ་གསང་ལྷགས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་གནང་གི་ཡོད་པས་ལྷགས་པ་གླ་ཚང་ཟེར་བ་རེད་མ་གཏོགས། ཚང་མ་དགེ་ཚུལ་སློང་གི་ལྷོམ་ལྡན་ཤ་ལྷག་མ་གཏོགས་ལྷགས་པ་རང་དེ་འདྲ་མ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་དགོན་པ་ཁག་གཉིས་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་ཁག་ཚང་མ་འདིར་དགོན་པ་གཅིག་གིས་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་དུས་བྱེད་ཐུབ་

མི་འདུག ཆོས་སྲེ་ལྷོ་བྱང་གཉིས་གཱའི་ཕྱག་ལེན་ཚང་མ་བྱེད་ཐུབ་རྒྱུ་ཡོད་མ་རེད་དེ། གཙོ་ཆེ་བ་དེ་ཚོ་སྐྱིང་པོ་བསྡུས་ནི་ཆོས་སྲེ་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཙོ་པོ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན། དབྱར་གནས། ཟླ་བ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ཡར་ངོ་མར་ངོའི་གསོ་སྦྱོང་དེ་ཚོ་དང་། རྒྱུད་སྲེ་འོག་མའི་ཕྱག་ལེན་གཤིན་པོ་ཚོའི་ཆེད་དུ་ཀུན་རིག་གསུང་རྒྱུ་དང་། གསོན་པོ་ཚོའི་ཆེད་དུ་ཚེ་ལྷ་ནམས་གསུམ་གྱི་ཚེ་ཀ ཞོགས་ལྟར་སྒྲོལ་ཆོག་མཆྱལ་བཞི་ཆོག་འཚོགས་རྒྱུ། གནས་བརྟན་ཕྱག་མཆོད་འཚོགས་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་སྒྲུབ་མཆོད་ཟིར་བ་དེ་འདྲ་ཐོག་མར་ཡང་བཅུགས་ཐུབ་ཡོད་མ་རེད། ཡིན་ནའང་ས་སྒྲ་རང་ལ་ཆ་ཀ་གསང་སྔགས་གླ་ཚང་ཆོས་སྲེ་བྱང་གི་སྒྲུབ་མཆོད་གལ་ཆེ་ཤོས་གཅིག་ཕྱར་པ་ཡིན་པ་རེད། ཕྱར་པ་བཀའ་མ་གུ་ར་རིན་པོ་ཆེས་འཚོན་ཀྱུ་དབང་སྲུང་བ་དང་། གཙུང་རྩོ་རྗེ་རིན་ཆེན་གཉིས་ལ་གནང་བ་ནས་བཟུང་སྲེ་སྟོན་བྱོན་གྱི་འཚོན་ཚང་མ་ཡི་དམ་ཡང་ཕྱར་གཉིས་ལ་བརྒྱན་ནས་གྱུབ་པ་ཐོབ་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པ་རེད། དེ་ནས་འཚོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོའི་སྒྲ་དུས་ལུ་འགྲོ་དོན་དུས་ལ་བབས་ནས་ཁོང་གི་སྒྲ་མཆིད་བཟོས་པ་འཚོན་རོགས་ཤེས་རབ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ང་ལོ་ན་ཟས་པས་ཤེས་ཀྱི་མ་རེད། ཁྱེད་རང་ལོ་གཞོན་པ་ཡིན་དུས་ད་ཕྱིན་ཆད་གསང་སྔགས་གསར་མ་ལ་བསླབ་དགོས་ཀྱི་འདུག དེ་ཡང་དེང་སང་མཚན་སྟན་གྱགས་ཆེ་ཤོས་མང་མཁར་དུ་བཞུགས་པའི་བླ་ཆེན་འཕྲིན་མི་ལོ་ཆུ་བ་རེད་འདུག དེ་ཡིན་དུས་བླ་ཆེན་འཕྲིན་མིའི་སྒྲ་མཏུན་ལ་བཅར་ཏེ་བཤད་རྒྱུན་གསན་བཞེས་མཛད་དེ། འཚོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོའི་དུས་ཀུ་དཔལ་ལྡན་ས་སྒྲ་པའི་ཐུབ་མཐའ་ཕྱི་ལོ་ *১০৬২* ལོར་ས་སྒྲའི་དགོན་པ་གསར་དུ་ཕྱག་བཏབ་གནང་ཡིན་པ་རེད།

དེའི་སྐབས་ལ་གསང་སྔགས་ཆིང་མིའི་ཆོས་སློར་ཐམས་ཅད་གཏེར་དུ་སྒོས་པ་རེད་དེ། ཡི་དམ་ཡང་ཕྱར་གཉིས་ཆོས་སྐྱོང་བཀའ་གཤན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཚུབ་ཀླུང་ཐུང་སྟེ་གཏེར་དུ་སྒྲ་མ་ནུས་པར་དུས་ད་ལྟ་ཡང་ཕྱག་བཞེས་གནང་ནས་ཁང་ཁ་ཐེག་ཆེ་ཤ་ཅ་ཁ ཁ ཁ

ཟླ་དབང་སྡུང་བ་དང་རྟེ་བཅུན་གོང་མ་རྣམས་བར་མ་ཆད་པར་ཡོད་ནའང་། ཕུར་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་མཚོད་རྒྱུན་རིང་པོ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྟོས་བཅས་བྱས་ཏེ་འཚམ་རྒྱུ་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དབྱངས་རྒྱུན་རིང་པོ་ཕྱིན་འབེབས་ཞེས་རོལ་མོ་རྒྱུན་རིང་པོ་དགོལ་རྒྱ་དང་། དེ་ནས་དབྱངས་མང་པོ་འཕེན་རྒྱ་དེ་ཚོ་ཕལ་ཆེར་སྔགས་འཚང་ཆེན་པོའི་སྒྲ་དུས་ནས་དར་བ་རེད། ད་ལྟའི་ཕུར་སྒྲུབ་དེ་ཡང་སྔགས་འཚང་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གུན་དགའ་རིན་ཆེན་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་ས་སྒྲའི་གདན་ས་ལ་ཉམས་ཆག་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ་ཕལ་ཆེར་སྟོང་ལ་ཉེ་བ་དེ་འདྲ་བྱུང་བ་ཡིན་པ་འདུ། ཡིན་ནའང་སྔགས་འཚང་ཆེན་པོ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་ཆང་ནས་གསོ་བ་ལ་བསམ་བཞིན་དུ་བྱོན་ནས་ཁོང་གིས་སྒྲ་ངལ་ཆེན་པོ་མཛད་པ་ཡིན་དུས་དེའི་བཀའ་དྲིན་རྟེས་དྲན་ལ་སྔགས་འཚང་ཆེན་པོའི་དགོངས་རྫོགས་ལ་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

སྔགས་འཚང་ཆེན་པོའི་དུས་ཆེན་དེ་དངོས་གནས་བྱས་ན་བོད་ཟླ་བདུན་པའི་ཚེས་པ་བཅུ་གཉིས་ལ་ཡིན་པ་རེད། ད་ལྟ་ཚེས་པ་བཅུ་བཞིར་དུས་ཆེན་གནང་རྒྱ་དེ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོ་དང་། འཇམ་མགོན་བླ་མ་ས་སྐྱ་པ་བརྟེ་ཏ་ལ་སོགས་པའི་དུས་ཆེན་ཡིན་དུས། ཁ་ཤས་ཀྱིས་གསུང་ན་དེའི་ཉིན་ཐུགས་དམ་གྱོལ་བ་རེད་ཅེས་དེ་འདྲའི་གསུང་རྒྱུན་ཡོད་པ་རེད། གང་ལྟར་ཚེས་པ་བཅུ་བཞིའི་ཉིན་མོ་ས་སྐྱའི་ཚོགས་ཡོངས་རྫོགས་ནས་ཏ་རོལ་མོ་དང་རྒྱ་གླིང་མཚོད་ཕྱས་ཐམས་ཅད་བསྟམས་ཏེ་ཞབས་སྐོར་ལ་ཕེབས་པའི་ལུགས་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་བཟུང་ཕུར་སྒྲུབ་རྒྱས་པ་འཚོགས་རྒྱ་ཡོད་པ་བྱུང་བ་ཡིན་ས་རེད། འདི་མཁྱེན་བརྩེ་ཚོས་ཀྱི་བློ་གྲོས་ཀྱི་གསུང་རྒྱུན་ནང་ལ་ཡང་འདུག དུས་ཀྱི་མཐར་ཡང་འགོན་རིགས་རྣོ་རྟེ་འཛིན། །རྒྱུད་མར་བྱོན་པས་བོད་ཁམས་བདེ་སྐྱིད་འཕེལ། །རྣོ་རྟེ་གཞོན་ནུའི་རིགས་སྔགས་གྱུབ་པ་ཡི། །ཞེས་གསུངས་པས་དམིགས་བསལ་དུས་བབས་ཀྱི་ཚོས་ཡིན་ས་རེད།

ལྷ་བཅུ་ང་དགུ་ལོར་བོད་ལ་དུས་འགྱུར་བྱུང་ནས་ས་སྐྱ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་པའི་བོད་གངས་ཅན་ལྷོངས་ཀྱི་ཚོས་གྲྭ་ཚང་མ་ལ་སྒྲུབ་མཚོད་ལ་སོགས་པ་ལྟ་ཅི། རང་རང་སོ་སོའི་ཁ་ཏོན་འདོན་མི་ཐུབ་པ་དེ་འདྲའི་དུས་ངན་བྱུང་བ་རེད། རྒྱུན་ཀྱི་སྒྲུབ་མཚོད་ལ་སོགས་པ་དེ་ཚོ་ཙ་ཚག་ཕྱིན་པ་རེད། དེ་ཕྱིན་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ཅ་ལམ་བོད་ལ་དུས་འགྱུར་བྱུང་ནས་ལོ་ལྷ་བཅུ་ལྔག་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད་དེ། ད་ལྟ་ཡང་ཆོ་ག་འགའ་ཤས་རྒྱུན་འཛུགས་མ་ཐུབ་པར་ལྟག་བསྟད་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་ཕུར་པ་དེ་རྒྱས་བསྡུས་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རྒྱུན་ཙ་བ་ནས་ཆད་ཡོད་མ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ལྷ་བཅུ་ང་དགུ་ལོར་བོད་ལ་དུས་འགྱུར་བྱུང་སྟེ་ཚུགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་མ་རེད། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་དེ་དུས་དགོན་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་རང་བསྟད་ས་ལ་དམིགས་བསལ་ཀྱི་ཕུར་སྒྲུབ་མ་ཆགས་པ་བྱས་ཏེ་འབྲས་ཆ་ཙམ་ཡང་མ་རེད། ཡིན་ནའང་སྐབས་དེ་དུས་བོད་ཟླ་བདུན་པའི་ནང་ལ་སྟེ་དགེ་མཁར་མདོ་སྨྱལ་སྒྲ་ཞ་བ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་ང་ས་ལ་ཕེབས་སོང་། ཕེབས་དུས་ཀ་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཞུས་པས། ད་གང་བྱེད་རྒྱ་མི་འདུག ད་སྨོ་ས་སྨྱོང་འདུ་བྱས་ནས་བསྟད་ཡོད་དེ་མིན་དམིགས་བསལ་བྱེད་རྒྱ་མི་འདུག བོད་ལ་ཡོད་པ་ཡིན་ན་དེང་ས་ང་བོད་ཟླ་བདུན་པ་ཡིན་དུས་ཕུར་སྒྲུབ་འཚོགས་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་བཀའ་མོལ་བྱུང་། ཁོང་གི་དགོན་པ་ལ་ཡང་སྟ་མོ་ཕུར་སྒྲུབ་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཡིན་ན་ཡང། ཁོ་རང་གི་དུས་ལུ་ཁོ་རང་གི་ཡབ་དེ་སྟེ་དགེའི་མི་ཆེ་བ་ཞིག་རེད། མཁར་མདོ་འཆི་མེད་མགོན་པོ་ཟེར་བ་སྟེ་དགེའི་ཀཱུ་ཡིག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། སྟེ་དགེའི་ནང་བློན་ཀྱི་གྲས་ཤིག་རེད། ཁོང་སྟོབས་འབྱོར་ཆེན་པོ་ཡོད་མིན་འགྲོ་གང་ལྟར་ཁོང་གིས་སྦྱིན་བདག་ཏྲས་ཏེ་མཁར་མདོ་དགོན་པ་ལ་ཕུར་སྒྲུབ་བཅུགས་པ་ཡིན་ཞེས་དེ་འདྲ་གསུངས་ཀྱི་འདུག དེ་ཅི་ཙང་ཡག་པོ་རེད། ང་རང་ཚོས་འདིར་ཕུར་སྒྲུབ་ཅིག་འཛུགས་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་འདུག་སྟེ། ད་གྲ་པ་ཡང་གཅིག་ཀཱུ་ཡིག་མ་གཏོགས་ཡོད་

མ་རེད། རྒྱལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་རྒྱ་དང་། དབྱངས་འཕེན་རྒྱ་དེ་ཚོ་ཡོང་གི་མ་རེད། ཡིན་ནའང་མ་ཆད་ཅམ་འཕྲོགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་རེད། རས་བྲིས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་གྱ་པ་བཞི་ལྟ་ཞིག་ལས་ཡོད་པ་མ་རེད་དེ་ཕུར་སྒྲུབ་མ་ཆད་ཅམ་ལྟ་བཅུ་ང་དགུ་ལོ་རང་ལ་ཚུགས་པ་རེད།

དེ་ནས་དྲུག་ཅུ་སྐོར་ལ་བོད་ནས་གྱ་པ་ཁ་ཤས་ཚུར་སྒྲིབས་ཏེ་ཀུམ་དགོན་པ་ལ་ཕུར་སྒྲུབ་ཚུགས། རྒྱལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དུས་ཡིན་ན་ཡང་བཙུགས་ཐུབ་ཡོད་མ་རེད། ཡིན་ནའང་རས་བྲིས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐོག་ལ་བྱས། དབྱངས་རྒྱབ་རྒྱ་དེ་ཚོ་བོད་ལ་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་བྱས། གཉིས་པ་དེ་ཚུགས་དུས་བོད་ནས་ཡོངས་པ་ང་ཚོའི་གྱ་པ་ཕལ་ཆེར་བཞི་བཅུ་ཅམ་ཀྱིས་ཀུམ་དགོན་པ་ལ་ཚུགས་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་ཕུར་སྒྲུབ་གཅིག་པོ་དུས་འགྱུར་བྱུང་ནའང་རྒྱས་བསྟུས་ལ་མ་ལྷོས་པར་རྒྱུན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཆད་ཡོད་མ་རེད། འདིར་ཚོས་སྣར་དུ་ལམ་ཕེང་འཕྲུགས་ཐུབ་ཡོད་མ་རེད། ཡིན་ནའང་ང་རང་མ་སུ་རིར་རྒྱུན་མུ་མཐུད་ནས་རྗེས་སུ་དྲུག་ཅུ་རེ་བདུན་ལ་ཚོས་སྣར་རང་ལ་ཕུར་སྒྲུབ་ཚུགས་ཏེ་སྔ་མོ་ནས་བོད་ལ་ཚོས་སྟེ་བྱང་པའི་ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་གྱི་སྟོན་སྦྱོང་བྱེད་དུས་རྒྱུགས་སྦྱོང་ལ་གྱ་པ་གཞོན་པ་ཚོས་བདུན་པ་བསྐལ་ཟེར་ནས་ཉིན་གཅིག་ལ་དབུ་མཇོད་བྱས་ཏེ་ཐ་བརྟུད་ནས་འདོན་པ་བསྐལ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་སྔ་མོ་ཡོད་ས་མ་རེད། གོང་མ་བཀྲ་ཤིས་རིན་ཆེན་གྱི་སྐུ་དུས་ལ་བཙུགས་གནང་པ་རེད་ཅེས་ཆོས་ཆུམ་ཐར་ནང་ལ་གསལ་གྱི་འདུག་ དེ་ནས་བཟུང་ཕྱག་ལེན་འདྲ་པོ་ཅ་ཅང་ཡག་པོ་བྱུང་པ་རེད།

༢. བསྐབ་པ་མཐར་སོན་གྱི་སྐོར།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༩ ལོ་ནས་བཟུང་འདིར་རྒྱུགས་སྦྱོང་གྱི་ཆེད་དུ་གྱ་པ་གསར་པ་ཚོས་ཆ་ཀ་ལ་བློ་ལ་བཟུང་ནས་གདངས་དབྱངས་རོལ་མོ་དེ་ཚོ་བསྐབས། ང་ཚོའི་ལུགས་སྲོལ་ལ་དབུ་མཇོད་ཀྱིས་ཐ་བརྟུད་དགོས་པ་ཡིན་དུས་ཁོ་རང་གིས་འགན་བླངས་ཉིན་མ་གཅིག་གི་བློ་ཐོག་ནས་འདོན་བསྐལ་བྱས་ནས་རྒྱུགས་སྦྱོང་དགོས་པ་རེད། ད་སྔ་ཕན་ཆད་གྱ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྟ་བཅུ་ལྟག་ཅམ་ཀྱིས་འདོན་བསྐལ་ཟེར་པ་རེད། དེའི་ནང་ལ་འཁོན་གཏུང་སྒྲོལ་མ་ཐོ་བྱང་གི་གཏུང་སྒས་གཉིས། དེ་ལས་དུ་ཕུན་ཚོགས་ཐོ་བྱང་གི་གཏུང་སྒས་ཆེན་པ་གསུམ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུལ་སྐུ་བདུན་བརྒྱད་ཅིག བོད་ཆོལ་ཀ་གསུམ་དང་། བོད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉི་མ་ལ་ཡི་རི་རྒྱུད་ནས་གློ་བ་དང་।འབྲས་ལྡོངས། འབྲུག་པ། རྒྱལ་གར་ཁམས་པ། ཤར་པ། ཏ་མང་། མ་ཟད་རྒྱ་མི་གཅིག་དང་། སོག་པོ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་འདོན་པ་བསྐལ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ང་རང་ཚོས་ཆ་ཀ་ཕྱག་ལེན་གྱི་སྟོན་སྦྱོང་བྱས་པའི་ནང་ནས་གླུབ་འཕས་དེ་རེད། འཆམ་གྱི་སྐོར་དེ་ང་ལྟ་གཞི་ནས་མ་གཏོགས་བྱུང་ཡོད་མ་རེད།

༣. སྒྲུབ་མཆོད་གཞན་གསོ་མཛད་པའི་སྐོར།

གཞན་ཆོ་ག་གསུང་རྒྱའི་སྐོར་དེ་བོད་ལ་ཡིན་ན་ཟླ་གཅིག་བཙུགས་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། འདིར་ཉིན་བཅུ་གཅིག གཙོ་བོ་སྦྱགས་འཆང་ཆེན་པོ་དང་། དེའི་རྗེས་ལ་གོང་མ་ཀུན་དགའ་བཀྲ་ཤིས་གཉིས་ཀྱི་དུས་ཆེན་དེ་ཆེ་ཤོས་བཙན་ཡི་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་བོད་ཟླ་བདུན་པའི་ཚོས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་ཚུགས་ནས། སྦྱགས་འཆང་ཆེན་པོའི་དུས་ཆེན་བཅུ་བཞི་ལ་བྱས། བཙོ་ལྟ་ལ་ཚར་ཆེན་གྱི་དུས་ཆེན་གྱི་དེ་ཕུར་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བོད་ལ་སྦྱ་མོ་གསུང་པའི་ལུགས་སྲོལ་ཡོད་མ་རེད། ཚར་ཆེན་

ཞེས་ཟུར་དུ་གསང་སྦྱགས་བདེ་ཆེན་གླིང་གི་དབུ་མཇད་དེ་དབུ་བཞུགས་མཇད་དེ་ཕུར་སྒྲུབ་འཚོགས་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ལྷ་ཁང་རྩེ་ཟིར་བར་རྣལ་འབྱོར་མའི་སྒྲུབ་མཆོད་ཚུགས་པའི་ཡུགས་སྲོལ་འདུག ད་ལྟ་ང་ཚོ་འདིར་ཆོགས་ཁག་གཉིས་འཚོགས་ཐུབ་མེད་པ་ཡིན་དུས་ཕུར་སྒྲུབ་རང་གི་སྐབས་ལ་ཚར་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་དུས་ཆེན་སྦྱང་བཙོ་བྱས་ནས་བློ་མཆོད་འཚོགས་ཀྱི་ཡོད། ཆོས་པ་བཅུ་དགུའི་ཉིན་མོ་དེ་གོང་མ་ཀུན་དགའ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་དུས་ཆེན་བྱས་ནས་ཕུར་སྒྲུབ་དེ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་ཐུང་བ་རེད།

དེའི་རྗེས་ལ་ང་རང་ཚོ་ས་སྐྱ་པའི་ཡབ་ཆོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་རྗེ་བཙུན་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་གིར་ཡ་པའི་བཀའ་སྲོལ་དཔལ་ཀྱི་རྩོ་རྗེ་ཡིན་དུས་དེ་ལ་ཀྱི་རྩོར་བཀའ་བབ་མཚོ་སྐྱེས་ལུགས། ནག་པོའི་ལུགས། ཇོ་སྦྲི་ཕུའི་ལུགས། མན་ངག་ལུགས། བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་དེ་མན་ངག་ལུགས་རྗེ་བཙུན་རྩོ་རྗེ་བདག་མེད་མས་མངོན་སུམ་དུ་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་གསུང་གི་བདུད་རྩི་བཞེས་པ་རྗེ་བཙུན་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་གིར་ཡ་པ་ས་ཏུག་པའི་རྩོགས་པ་བཀྲེས་པ་ཁོང་གིས་གསུང་ངག་རིན་པོ་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པའི་གདམས་པ་དེ་དང་འཕྲེལ་བ་དཔལ་ཀྱི་རྩོ་རྗེ་ཡིན་དུས། དེ་ཡང་སྟོན་མ་བོད་ལ་ཀྱི་རྩོར་སྒྲུབ་མཆོད་ཕུར་སྒྲུབ་ནང་བཞིན་རིང་པོ་དེ་འདུ་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཆ་བའི་ཀྱི་རྩོར་སྒྲུབ་མཆོད་བདུན་ཕྲག་རེ་ཟུང་ཐུས་པ་དེ་འདུ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཕལ་ཆེར་ལྷ་དུག་ཡོད་རྒྱུ་རེད།

གཙོ་བོ་དཔལ་བཙེ་བ་ཆེན་པོ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོའི་དུས་ཆེན་ལ་ཆོག་མང་ཟེར་བ་དེ་ལ་ཀྱི་རྩོར། བདེ་མཆོག་གསང་འདུས། འཇིགས་བྱེད། རྣལ་འབྱོར་མ། བདག་མེད་མ། ཀུན་རིག མི་འཁྱུག་པ། གནས་བརྟན་ཕྱག་མཆོད། ཚེ་དཔག་ལྷ་དགུ། དེ་འདྲའི་སྒྲུབ་མཆོད་ཚུགས་ཀྱི་རེད། རྒྱུང་ལྷ་འོག་ཆོས་ལྷ་ལྷ་ཁང་ཆེན་པོའི་ནང་ལ་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཐུ་མེད་ཀྱི་ཚ་གཱ་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ལྷ་བྱང་ནང་ལ་ཚུགས་ཀྱི་འདུ། དེའི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་ཀྱི་རྩོར་དང་བདེ་མཆོག་གཉིས་གཙོ་བྱས་ཏེ་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་དུས་གཞན་པ་ཆོ་ད་ལྟ་ཚུགས་ཐུབ་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་ཀྱི་རྩོར་དེ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྙིང་པོའི་དུས་ཆེན་ས་མཆོད་ཆེན་མོ་ཟེར་བ་བོད་ཟླ་དགུ་པའི་ནང་ལ་ཕལ་ཆེར་ཉིན་བཀྲད་ཙམ་འཚོགས་རྒྱུ་དེ། རྩོར་གྱིང་དུ་ཐད་དེ་མ་ཆད་པ་ཐུང་ཡོད་མ་རེད། ང་དགུ་ལོར་ཚུགས་ཐུབ་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་དྲུག་ཅུ་རེ་གངས་ནས་ཚུགས་ཏེ་ལོ་ལྔར་ཉིན་མ་བཀྲད་རེར་བོད་ཟླ་དགུ་པའི་ནང་ལ་ས་ཆེན་གྱི་དུས་ཆེན་ལ་ཀྱི་རྩོར་མན་ངག་ལུགས་རྒྱན་རྒྱལ་ཚོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞལ་ཕྱི་སྟེ་ཚུགས་བཞིན་པ་དེ་འདྲ་རེད། དེ་གཉིས་མ་གཏོགས་སྒྲུབ་མཆོད་ཆ་བ་ཞིག་ཚུགས་ཐུབ་ཡོད་མ་རེད།

དེའི་རྗེས་ལ་སྒྲུབ་མཆོད་ཚུགས་སྟ་བ་ཞིག་འདི་རེད། ང་ཚོ་ཆོས་སྐར་གྱི་དབུ་འཛིན་ཐོག་མ་ཕྱི་དབང་སྒྲལ་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་ཁོང་ཕྱིས་སུ་དབུ་འཛིན་གནང་གི་ཡོད་མ་རེད་དེ། སྐུ་ཚེ་ཏིལ་པོ་ལ་རྣལ་འབྱོར་མའི་སྒྲུབ་པ་མཇད་དེ་ཆོ་འཕྲལ་ཟླ་བའི་བོད་ཟླ་དང་པོའི་ཚེས་པ་བཀྲད་ནས་ཚེས་པ་བཅུའི་བར་དུ་ཉིན་གསུམ་རིང་ལ་རྣལ་འབྱོར་མའི་ཆ་ག་འཕྲུགས་ཐུབ་ན་ཞེས་ཁོང་གིས་ཡོན་སྦྱོར་གནང་ནས་བཀྲད་ཙུ་ཀྱ་ལྷ་ལོ་ནས་མགོ་བཙུགས་ཏེ་ང་རང་ཚོའི་ཟབ་ཆོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གསེར་ཆོས་བཙུ་གསུམ་ཀྱི་ནང་ཚན་མཆོག་སྒྲུབ་པའི་ཐུན་མོང་ཞལ་ལས་འཕྲུང་པ་དམར་མོ་སྐོར་གསུམ་ནི་རོ་མཁན་སྦྱོང། མེ་དཔྱ་མཁན་སྦྱོང། ཨིན་དྲ་མཁན་སྦྱོང་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་དེ་ནི་རོ་མཁན་སྦྱོང་རེད། དེ་ལ་ཟབ་ཁྲིད་ཆོས་སྐོར་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གིས་དབུ་འཛིན་གས་གནང་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་མའི་སྒྲུབ་མཆོད་ཉིན་གསུམ་ཞིག་བཙུགས་པ་རེད།

དེ་ནས་སྒྲིར་བཏང་གི་བསྐང་གསོ་ཕུར་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་ལ་དུས་གཏོར་ཟིར་བ་དེ་ལ་ཆེ་ཚུང་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། ནམ་རྒྱུན་ཆོས་པ་བརྒྱད་ནམ་ཤར་ལ་མགོན་པོ་ཞལ་གྱི་དུས་གཏོར། ཆོས་པ་བཅུ་བཞི་ལ་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོའི་དུས་གཏོར། ཉི་ཟླ་གསུམ་ལ་ལས་མགོན་པུ་ཏ་མིང་གྲོང་དང་དཀར་བཏུད་ལྷམ་དབལ་གྱི་དུས་གཏོར། དེ་ཚོ་དུས་གཏོར་ཚུང་བ་འདྲ་པོ་རེད། དེ་ནས་ཉི་ཟླ་དྲུག་ནས་གནམ་གང་བར་དུ་དུས་གཏོར་ཆེན་མོ་ཟིར་བ་ཉིན་མ་ལྷ་ཟླ་བ་ནམ་ཤར་ལ་དངོས་གནས་བྱས་ན་འཚོགས་དགོས་པ་རེད། དེང་སང་བོད་ལས་སྐབས་རེར་འཚོགས་ཐུབ་མ་ཐུབ་སྟེ་ཚོགས་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་སྒྲིར་བཏང་བྱས་པ་ཡིན་ན་ཉི་ཟླ་དྲུག་གི་ཉིན་མོ་དེ་ལས་མགོན་དང་དཀར་བཏུད་ཉི་ཟླ་བཏུན་ལ་མགོན་པོ་དང་ལྷ་མོ་བྱས། ཉི་ཟླ་བཅུད་ལ་མགོན་པོ་དང་ལྷ་མོ་དཔལ་མགོན་ཞལ་གསུམ་བྱས། ཉི་ཟླ་དགུའི་ཉིན་མོ་མགོན་པོ་གཙོ་བོར་ཀུར་པའི་ཆོས་སྲུང་ཡོངས་རྫོགས་བྱས། གནམ་གང་ལ་ཕུར་སྲུང་བྱས། དེ་ལ་ཡང་ཉི་ཟླ་དྲུག་གི་ཉིན་མོའི་བདག་སྐྱེད་ཕུར་འཕྲིང་ཞེས་པ་ཕུར་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་འཕྲིང་པོ། བདུན་བཅུད་དགུ་གསུམ་ལ་ཕུར་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྒྱས་པ་བཀླག་པའི་དོན་གྱིས་དེ་ཡང་དབྱངས་དང་བཅས་པ་བྱས། དེ་ནས་བསྐང་གསོ་རྒྱས་པ་བྱས། དེ་ནས་ཡང་གནམ་གང་ཉིན་མོར་ཕུར་ཚུང་ཟིར་བ་སྒྲུབ་ཐབས་བསྟུས་པ་བྱས། དེ་ལ་གཏོར་འབུལ་དང་། ལྷག་མ་ལ་སོགས་པ་ཆ་ཚང་བྱས། ཟླ་བ་གཅིག་གི་ནང་དེ་རྒྱ་པར་ཚུགས་ཐུབ་པ་ཡིན་ན་ཕུར་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྒྱས་འཕྲིང་བསྟུས་གསུམ་དབྱངས་དང་བཅས་པ་ཆ་ཚང་གཅིག་དང་། ཆོས་སྲུང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསྐང་བ་རྒྱས་པ། ཆོས་སྲུང་ཡོངས་རྫོགས་ཟིར་ན་ང་རང་ཚོ་ས་སྐྱ་རང་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་འདྲ་ཙ་བ་ནས་ཡོད་མ་རེད། སྟོན་མ་ནས་ས་སྐྱའི་གཞུང་དེ་ལ་གཙོ་བོ་གུར་མགོན་དང་། དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ་འདོད་ཁམས་མ། དཔལ་མགོན་ཞལ་བཞི་པ། ནོར་སྒྲོང་དུར་བདག་ཡབ་ཡུམ། པུ་ཏ་མིང་གྲོང་ལྷ། དཀར་བཏུད་ལྷམ་དབལ་ལྡན་ལ་ཕུར་སྲུང་དེ་ཚོ་རེད། དེ་ཚོའི་བསྐང་གསོ་རྒྱས་པ་ཆ་ཚང་བསྒྲུབས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཕུར་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྐང་བ་དེ་ཁ་ཕྱལ་ཏེ་གསུང་གི་ཡོད་པ་ཡིན་དུས་སྔོ་ནས་ཡོད་པ་རེད།

དམ་ཚོགས་བསྐང་གསོ་ཞེས་པ་མགོན་པོ་ཞལ་གྱི་ཞི་དྲག་གི་མཆོད་པ་ཟིར་ན་མི་འདུ་གཙོ་བོ་དམ་ཚོགས་ཉན་ཆགས་བཤགས་རྒྱའི་ཆེད་དུ་མགོན་པོ་ཞལ་གྱི་བསྐང་བ་དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལ་ཀྱི་ཇོར་གྱི་བདག་བསྐྱེད་གཙོ་བོ་བྱས། མདུན་བསྐྱེད་ཀྱི་ཇོར་གྱི་མཉན་ལྷུབ་མཆོད། དེ་ནས་ཆོས་སྲུང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསྐང་བ་རྒྱས་པ་བྱས། ཉིན་ཀུང་རྒྱབ་ལ་མགོན་པོ་ཞལ་རྒྱང་པའི་བསྐྱེད་ཆོག་དང་། སྒྲུན་འདྲེན། མཆོད་སྲིན་རྒྱ་ཆེན་འབུལ་རྒྱ། དེ་ནས་བསྐང་བ་ལྷ་མཆོག་མཉམ་ཁྱེད་མཐུན་མ་བྱ་བ་བོད་ལ་ཡིན་ན་གསུམ་བྱས་པ་བདུན་བཅུས་པའི་ཉེར་གཅིག་འདོན་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་དེ་འདྲ་འདོན་ཀྱི་མེད་དུས་ཚར་རེ་རེ་བྱས་པ་བདུན་བྱས། དེ་ལ་དམ་ཚོགས་ཉན་ཆགས་བཤགས་རྒྱའི་ཆེད་དུ་ཡི་གེ་བཀྲ་པ་བཟླ་བ་དང་། ལྷགས་བསགས་པ། དེ་ནས་དགོང་དྲོ་ཁྲུས་གསོལ་བྱ་རྒྱ་དང་། ཚོགས་གཏོང་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་དེང་སང་ང་ཚོའི་འཚོགས་པ་ཞིག་གི་ནང་ནས་ཚོགས་ཡུན་རིང་ཤོས་དེ་ཡིན་པ་རེད། ཞོགས་པའི་ཚུ་ཚོད་དྲུག་པ་ནས་འཚོགས་ཏེ་ཉིན་གུང་ཏོག་ཙམ་བལ་གསོ་བྱས་པ་མ་གཏོགས་ཕྱི་དྲོ་ཚུ་ཚོད་དྲུག་པ་བར་དུ་ཚར་གྱི་ཡོད་མ་རེད། དེའི་རྒྱུན་འདྲ་བོ་དེ་ཐོག་མར་དཔེ་ཆ་ཡང་མ་བཏུབ། དཔེ་ཆ་བོད་ནས་ཐབས་ཆགས་ཅིག་བྱུང་སོང་། དེ་ང་ཚོས་ཞུས་དགའ་འདྲ་བོ་བྱས། པར་བཀོས་དེ་འདྲ་བྱས་ནས་གཅིག་སྟོང་དགུ་དགུ་བཅུ་ཐམ་པའི་ལོར་ཐོག་མར་པུ་ཏ་ཁ་ལར་བཙུགས་པ་ཡིན། དེ་དུས་སྐབས་ལ་ང་དགུན་ཁ་ཕུ་ཏ་ཁ་ལར་བསྡད་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་དུས་པུ་ཏ་ཁ་ལར་མ་དགོན་ནང་ལ་དེ་རང་ལ་དགེ་འདུན་པ་བཀྲེས་གྲས་མཁྱེན་མཁན་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་རྩོ་ཇེ་གླིང་ནས་དགེ་འདུན་པ་བཀྲེས་པ་

ཐུབ་བསྟན་ལགས་ཤུ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་གང་བ་འདྲེན་ཤུས་ཏེ་གཅིག་སྟོང་དགུ་བཅུ་དགུ་བཅུ་ཐམ་པའི་ལོ་ནས་མ་ཆད་པ་ཚུགས་པ་རེད།

དང་རྒྱུད་སྟེ་མང་པོ་གསལ་བཤད་ཤུས་པ་ནང་བཞིན་སྔ་མོ་ཡིན་ན་ས་སྐྱ་ལ་རྒྱུད་སྟེ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད་དེ། དཔྱ་ཡིན་ན་གླ་པ་ཆོས་སྒྲོང་ཡང་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག་ལ་མཐུན་རྐྱེན་གང་ཅིའི་ཐོག་ནས་འགྲིག་གི་མི་འདུག ད་ཡིན་ནའང་གལ་ཆེ་ཨོས་གཅིག་མ་རྒྱུད་འགོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ལུ་ནག་དྲིལ་གསུམ་ཟིར་ནས་ལུ་ཏི་པ། ནག་པོ་པ། དྲིལ་བུ་པ་དེ་འདྲ་ཡོད་པ་རེད་དེ། ས་སྐྱ་རང་ལ་བཀའ་སྩལ་ཡོད་པ་དེ་ནག་པོ་པ་རེད། ནག་པོ་གཙོད་པའི་རྩ་རྗེའི་བཀའ་སྩལ་འགོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ལྷ་དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས་དེ་བླ་མ་ས་སྐྱ་པ་ཆེན་པོས་བླ་མ་མལ་ལོ་ཐུ་བའི་སྐུ་མདུན་ནས་བདེ་མཆོག་གི་ཆོས་སློར་ཡོངས་སུ་ཕྲོགས་པ་གསན་ཏེ། དེ་ནས་མར་སྟོན་དུས་ཡིན་ན་བདེ་མཆོག་གི་བསྐྱེད་ཕྲོགས་ཀྱི་ཆྱམ་བཤད་དང་། རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་མང་དུ་བཞུགས་ཡོད་ས་རེད་དེ། ད་ལྟ་དེ་ཚོ་ཆ་ཚང་ཤེས་མཁན་སྲའང་སྲིད་པ་ཡིན་དུས་ཀ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་རེད། རྗེ་བཙུན་ཁོང་མ་ཆུམ་ལྷའི་དགོངས་ཕྲོགས་ལ་དེ་འདྲའི་སྒྲུབ་པ་རེ་རེ་འཚོགས་ཐུབ་ན་ཀ་ཅང་ཡག་པོ་ཡོང་ས་རེད་དྲན་ཏེ་དཔེ་ཆ་ཆྱིང་པ་ཞིག་འཕྲོར་བྱུང་། སྔ་མོའི་བོད་ཀྱི་དཔར་དེ་སོགས་ཁོངས་མང་པོ་ཡིན་དུས་ཀ་ཅང་འདོན་ཁག་པོ་འདུག གཅིག་ལུས་འདོན་པའི་སྐབས་ལ་ཡང་རྒྱུན་རིང་པོར་ཤེས་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག དེས་ན། དེ་ལ་ཉམས་ཞིབ་འདྲ་པོ་བྱས་ཏེ་སོགས་ཁོག་ཚང་མ་མར་བཤད་ནས་ནག་འགྲོས་བཟོས་ཏེ་འཇམ་མགོན་ཨ་མེས་ཞབས་ཀྱི་གསུང་འགོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་ཆོ་ག་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། དེ་གཞིར་བཟུང་བྱས་ཏེ་དཔར་བརྒྱབ་ནས་ཉིས་སྟོང་གཅིག་གི་ལོ་མཇུག་མགོ་བཀྲགས་པ་ཡིན། ཉིས་སྟོང་གཅིག་ནས་བཟུང་ད་ལྟ་བར་དུ་འགོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ནག་པོ་ལུগས་དེ་ཡང་རྒྱལ་ཚོན་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་ནས་སྟོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་ཙེ་མོ་དང་། འཇམ་མགོན་བླ་མ་ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་དུས་ཆེན་དེ་བོད་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཚེས་པ་བཅུ་གཅིག་ལ་སྟོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེའི་དུས་ཆེན་དང་། ཚེས་པ་བཅུ་བཞི་ལ་འཇམ་མགོན་ལ་བླ་མ་ས་པཎ་ཀྱི་དུས་ཆེན་ཡིན་དུས་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་དུས་ཚོད་མང་པོ་མེད་པས་སྐྱབ་མཆོད་གཅིག་གིས་བླ་མ་གཉིས་ཀྱི་དུས་ཆེན་སྲུང་བཙུ་ཞུ་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་འཚོགས་ཀྱི་ཡོད། བོད་ཚེས་བཅུ་ནས་བཟུང་ཉིན་མ་བདུན་གཅིག་གི་རིང་ལ་བདེ་མཆོག་གི་སྐྱབ་མཆོད་འཚོགས་ཀྱི་ཡོད།

དེ་ནས་མདོས་ཆེན་བྱ་བ་ས་སྐྱ་པའི་སྟེ་བསྟན་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྐུ་རིམ་གལ་ཆེ་ཨོས་དེ་གཙོ་པོ་ཁ་ཅོག་ཆེན་རྣོ་རྗེ་འཛང་གིས་མཛད་པའི་གཏོར་བཟློག་གཡུལ་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་པ་དེའི་དགོངས་པ་ཡིན་གསུངས་འདུག ཐོག་བཏང་འདི་ཚོགས་པ་གཅིག་གི་ནང་ནས་སྔ་ཨོས་དེ་ཕལ་ཆེར་ཡིན་ས་རེད། འདི་རྗེ་བཙུན་དཀར་པོ་རྣམ་གསུམ་ཀྱི་སྐུ་དུས་ལ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག བསྟན་པ་སྲིའི་རིམ་གྱི་ལ་མགོན་པོ་གཙོ་པོར་ཐུར་པའི་ཆོས་སྲུང་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་གཏོར་བཟློག་བོད་ལ་ཡིན་ན་སྔ་མོ་དགོན་པ་དེ་ཚོས་འཛམ་རྒྱལ་ཞེས་ཀ་ཅང་རྒྱས་པོ་ཡོད་པ་རེད། འདོན་རྗེ་བཙུན་དཀར་ཕོ་ཆ་མགོ་ཆེ་ཨོ་ཏ་ཡང་ཆེན་རྣོ་ཁ་ཅོ་ཡ་ཁ་ཅ་ཡ་ཁ་ཅ་ཡ་ཁ་ཅ

ཚུགས་པའི་ཉིན་དེ་ཉིས་སྟོང་བརྒྱད་བཅའི་ཕྱི་རྒྱ་དང་པོའི་ལོ་གསར་ཉིན་དེ་ཁ་ཐུག་འཕེལ་སོང། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་ད་ལྟ་བར་དུ་ལོ་རྒྱ་པར་བཙུགས་དང་ཚུགས་བཞིན་པ་རེད། མདོས་ཆེན་ཞེས་པ་དེ་ཆོས་སྐེ་བྱང་པའི་སྒྲུབ་མཆོད་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཡི་དམ་བདག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྩ་ཇེའི་མངོན་རྟོགས། ལུས་དཀྱིལ། དེ་ནས་ཀྱི་རྩར་མཉམ་སྒྲུབ་མཆོད། དེ་ནས་ཐོར་ལས་པ་ལྟ་ནས་ཐོར་འཕེན་མ་ཁན་དཔོན་སློབ་ཚོས་གཙོ་བོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དཔོན་སློབ་གཉིས་དབུ་བཞུགས་གཙོ་བོ་བྱས་ཏེ་དེ་མིན་བློ་ཁག་དེ་ཚོས་བྱས། སྟོད་ལ་ཕེབས་མ་ཁན་གྱི་སྟོད་པ་བློ་ཁག་དེ་ཚོས་ཐོར་ལས་མ་ཁན་གྱི་འགན་བཞེས་ནས་གཙོ་བོ་དེས་མགོན་པོ་ལྷ་མོ་གཉིས་དང་། གཉིས་པ་དེས་དཔལ་མགོན་ཞལ་དང་། གསུམ་པ་དེས་པུ་ཏ་མིང་གྲོང་དང་། བཞི་པ་དེས་ཀར་བདུད་ཕུར་སྒྲུང་དང་། ལྷ་པ་དེས་མཁའ་འགྲོ་གཉིས་བཅས་ཐོར་ལྷ་འཕེན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། འདི་གཉིར་བཏོག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ལ་འཚོགས་སྟངས་དེ་སྒྲུབ་མཆོད་ནང་བཞིན་བྱས་ནས་འཚོགས། དེ་ལ་ལིཏ་བསྒལ་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དུག་ལས་དེ་འདྲ་ཕྱགས་ཆེན་པོ་ཡོད་མ་རེད། གཙོ་བོ་བསྐང་གསོ་དེ་ཡང་འཕྲིང་པོ་དེ་འདྲ་མ་གཏོགས་ཀ་ཅང་གི་རྒྱས་པོ་དེ་འདྲ་ཡོད་མ་རེད་དེ། ཡིན་ནའང་བསྟོད་པ་དེ་ཆ་ཚང་རྒྱས་པ། བསྟོད་པ་ནམ་རྒྱུན་མགོ་ནས་ཨོཡཱ་རེ་རེ་དབྱངས་མ་གཏོགས། དེ་མདོས་ཆེན་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟོད་པ་ཆ་ཚང། དེ་ཡང་བསྟོད་པ་གཞན་དག་ལ་གནང་བའི་ལུགས་སྲོལ་མི་འདུག གཙོ་བོ་མགོན་པོ་ལྷ་མོ་དཔལ་མགོན་ཞལ་གསུམ། མགོན་པོ་གུར། ལྷ་མོ་འདོད་ཁམས་མ། དཔལ་མགོན་ཞལ་བཞི་པ་དེ་གསུམ་གྱི་བསྟོད་པ་གསུམ་པོ་དེ་ལ་མགོ་ནས་མཐའ་བར་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་དབྱངས་རེས་ཟེར་བ་རེས་མོས་བྱས་ཏེ། ཕྱིར་བཏང་ཨོ་ལོ་ཀ་དང་པོ་འདོད་པ་དེའི་སྐབས་སུ་དབུ་མཛད་དེ་ལ་གཙོ་བོ་ཟེར་གྱི་འདུག དེ་ནས་གལ་བཞིའི་གལ་རེ་རེ་གུང་གལ་གཡས་ལ་གུང་གཡས་དང་། གུང་གལ་གཡོན་ལ་གུང་གཡོན་དང་། རྒྱབ་གལ་གཡས་ལ་རྒྱབ་གཡས་དང་། རྒྱབ་གལ་གཡོན་ལ་རྒྱབ་གཡོན་ཟེར་བ་དེ་ཚོར་དབྱངས་དཔོན་རེ་རེ་དང་། རོགས་པ་མི་གཉིས་རེ་དང་མི་གསུམ་རེ་བྱས། དེའི་ཚེ་ཐོར་ལས་པ་དང་ཚོགས་པ་བྱིངས་ཀྱིས་སྦྱགས་བས་གས་དེ་འདྲ་བྱེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་རེད། སྒོག་དཔོན་རང་ལ་སྒོག་དཔོན་ཞུ་ཡི་མི་འདུག ཚོགས་དཔོན་ཞུ་གི་འདུག ཚོགས་ཀྱི་དཔོན་པོ་དེས་ཐོར་ལས་ཕེན་རྒྱུ་དེ་འདྲ་གནང་གི་མི་འདུག ཚོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དབུ་བཞུགས་གནང་རྩོ་ཇེ་སྒོག་དཔོན་ཀྱི་ཁུར་དེ་ཚོ་བཞེས། གཏོར་ཐོར་ལས་ཕའི་ཉིན་མོ་དེར་སྒོག་དཔོན་གྱིས་ཕྱགས་ཅར་ཐུགས་ཁ་ཐུག་ཤིག་ཟེར་ནས་ཕ་ཁ་ཐུག་ཤིག་ཡོད་པ་རེད། ཕ་ཁ་ཐུག་ཤིག་ཡོད་ན་ཁ་ཐུག་ཤིག་ཡོད་ཀ་ཅང་ཡོད་ཀ་ཅང་ཡ་ཡ་ཡ། ཡ་ཡ་ཡ། ཡ་ཡ་ཡ།

ཀཱཡ་ལ་ཀ་ཡ་ལ་ཤ་ལ་ཏ་ཀ་ཏ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ་ཡ

ཨཱ། །གང་འདུལ་གང་སྐྱེའི་ཁྲི་ཡིས་མ་བཏེགས་པའི། །འདུལ་ཐབས་མཐོན་པོའི་གོ་འཕང་སྲིད་མིན་ཕྱིར། །
རྣོ་རྩེ་འཛིང་དངོས་བཙེ་ཆེན་སྨྲིང་པོས་ཀྱང་། །དེང་སྐབས་གོས་དཀར་དགེས་འཛུམ་དེ་བཞེས་ས། །

དོན་གཞན་བཀོད་པའི་རྒྱན།

འཇམ་པའི་དཔལ་གྱིས་མཛོས་པ་སྐུ་ཡི་དཔལ། ।འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་སྨྲོག་པ་གསུང་གི་དཔལ། །
འཇམ་པའི་རྩོ་རྩེའི་ངོ་བོ་ཐུགས་ཀྱི་དཔལ། ।གསུམ་ལྡན་འཇམ་དབྱངས་བླ་མ་འགྲོ་བའི་དཔལ། །

བསྟོན་བའི་རྒྱན།

སྟོབས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཚོ་ཡི། ।ཡབ་ཀུར་གཙུག་གིས་ཁྱོད་ཞབས་ཀུས་ལེན་ཡང། ། །
བདག་ཅག་རྩོངས་པའི་ཞེམས་ཅན་དོན་སྟད་དུ། ।མིར་བྱོན་ཕྱུགས་རྟེའི་སྨྲོད་པ་བློ་ལས་འདས། །

རྒྱ་ཆེ་བའི་རྒྱན།

བསྟན་འགྲོའི་དཔལ་མགོན་འཇམ་དབྱངས་ས་སྐྱ་ཞེས། ।གྲགས་དེའི་བཤད་སྒྲུབ་བསྟན་བདག་མགོན་པོ་ཡི། །
སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་ངོ་མཚར་འཇམ་དཔལ་དང་། ।འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་འཇམ་པའི་རྩོ་རྩེ་བཞིན། །

རིམ་པ་ཅན་ཀྱི་རྒྱན།

ལ་ལ་གདན་ས་བཞིངས་ལ་ཆེན་པའི་ཚོ། ।ཏང་གི་ཕན་བདེས་ལག་འདར་ཀྱུར་པ་ནི། །
དྲང་པོའི་གནམ་ཕིག་དག་ཏु་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར། ।སྟོན་བས་གསུགས་མཁའ་ལྟིང་འདབ་ལྟར་བསྐྱོད་པར་མཛོད་། །

ཚའི་རྒྱན།

སྟོ་མདོག་གཞུང་གི་གོ་ཁྲབ་མ་བཞེས་ཤིང་། ।དྲང་མིན་དཔྱང་ཚོགས་སྟེ་བཞི་མ་བཤམས་པའི། །
ཡིད་འོང་ཆྱེས་ཀྱི་གདན་ས་ངོ་མཚར་འདིས། ।དད་ལྡན་ཡིད་དབང་འཕྲོགས་པའི་མཐའ་ནི་རིང། ། །

བསྡུས་པ་བཤད་པའི་རྒྱན།

ཐུགས་བསྐྱེད་མ་ལ་ཡ་རྒྱང་དང་ལྡན་དུ། ।བྱོན་པའི་ཆེས་ཀྱི་གདན་ས་གོས་སྟོན་ཀྱི། །
འཕྲིན་ལས་དྲི་བསུང་བསྟན་འོས་ཆད་ཐུང་འདི། ।ས་བསྟན་བཤད་སྒྲུབ་མཛད་བཀྲ་འཕྲུང་བའི་རྒྱུ། ། །

ཕྱུའི་རྒྱན།

འཇ
མ་པར་བྱས་སོ་ཡིད་འོང་པད་ཚལ་ཆེ། །ཚ་ཟེར་འབྲུམ་ལྡན་དབྱིག་གི་ཁུ་བས་ཏེ། །
རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱའི་བཤད་སྒྲུབ་མཐའ་དག་ཀྱང་། །མཁོན་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་ཟག་མེད་ཐུགས་རྗེས་སོ། །

གསལ་བྱེད་རྒྱན།

ཆེ་ཐབས་རི་རྒྱལ་ལྷུན་པོ་མ་བསྡུབས་ཤིང་། །འཁོར་འདོད་གླུ་རྒྱལ་ངལ་བ་མ་བྱས་པར། །
ཆེ་བཙན་འཁོར་བརྒྱའི་རྒྱ་སྐར་ཟིལ་གནོན་པའི། །མཁོན་མཆོག་འོད་སྟོང་བདག་འདི་སུ་ཡིས་སྨྲལ། །

སྲིད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱན།

རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་སྨྲལ་བློ་ཆེན་དང་། །དབྱངས་ཅན་མཁྱེན་པར་ཆགས་པའི་པཾ་ཆེན་དང་། །
བཀའ་དྲིན་གསུམ་ལྡན་འཇམ་དབྱངས་བློ་མ་སྟེ། །ཀུན་གྱིས་འགྲོ་ཀུན་ཐར་པར་འདྲེན་པར་མཚུངས། །

མཚུངས་པར་སྒྲོར་བའི་རྒྱན།

གདུལ་བྱའི་ཡིད་ཆགས་མྱུན་པ་སེལ་བ་ཡི། །ཆོ་ག་དཀར་མཛེས་སྟེར་བར་མཁོན་མཆོག་དང་། །
དེང་གི་བསྟན་འཛིན་མཚུངས་མོད་མཁོན་ཁྱོད་ནི། །རྒྱལ་བའི་ཡབ་ཀྱུར་འཕགས་པ་འཇམ་དབྱངས་དངོས། །

ལྷོག་པ་ཅན་གྱི་རྒྱན།

བཙུ་ཆེན་སྨྲིང་པོ་ཁོས་དཀར་ལང་ཚོ་ཅན། །སྒྲོན་ཀུན་རྣམ་དག་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱིན་ཆེན་མཚན། །
བློ་གསལ་བདག་ཅག་གང་གི་རྣ་བར་སོན། །དགའ་སྐྱེས་བསམ་གཏན་བདེ་ལའང་གུས་ལྷོད་བྱེད། །

དགའ་བའི་རྒྱན།

མདོར་ན་བདག་ནི་ལས་ངན་དྲག་པོའི་མཐུས། །ངལ་ངལ་འགྲོ་དྲུག་སྙུག་བསྟལ་མེ་ནང་དུ། །
ལྷུང་ནས་ཉ་ཐུག་སྐད་ངན་དབྱུང་བ་ན། །ཡང་ཡང་བློ་མ་ཁྱོད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེས་སྐྱོབས། །

ཟུང་ལྡན་རྒྱན།

སྲིད་གསུམ་རོ་གཅིག་འགྱུར་མེད་དམ་རྫོའི་ཐུགས། །ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་རོས་གང་རྫོ་རྗེའི་གསུང་། །
སྐུ་གསུམ་དབྱེར་མེད་སྐྱབས་མཆོག་འཁོར་ལོའི་མགོན། །ཞབས་པད་བསྐལ་བརྒྱའི་བར་དུ་བརྟན་གྱུར་ཅིག། །

ཤིས་པ་བཏོད་པའི་རྒྱན།

ཅུང་ཟད་བསྟོད་པའི་ལེགས་བྱས་མཆོག་འདི་ཡིས། །བློ་མ་འཇམ་དབྱངས་ཉི་མ་འཕོ་ཐོར་སྒྲོན། །
འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོ་མ་བཏུལ་དེ་སྲིད་དུ། །ཐུབ་པའི་ཕྱིན་ཆད་འཛིན་པར་ཤོག། །

གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན།

ཅེས་པའི་བསྟོད་ཚིགས་ཁྱང་དུ་འདི་ནི་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་བཀའ་དྲིན་ནམ་ཡང་འཁོར་མེད་[9]ཙ་བའི་ཐུབ་མ་སྐྱབས་མཆོག་འཁོར་ལོའི་མགོན་པོ་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༨༥༩ ལོར་བསྟན་འགྲོའི་དོན་དུ་ཕྱིས་ཀྱི་གདན་ས་ཕྱག་བཏབ། བསྟན་པ་ཐུན་དང་ཕྱི་ཐག་རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་པའི་བཤད་སྒྲུབ་བསྟན་པ་ནམ་ཡང་མི་ཉམས་ཤིང་རྒྱ་ཁྱེས་པའི་རྒྱ་དང་དབྱར་གྱི་མཚོ་བཞིན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཆོ་ག་བརྟན་པར་བཙུགས་པའི་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་གྲངས་ཀྱི་དུས་དྲན་སྲུང་ཝི་ཞེ་བའི་སྐབས་སུ་བཀའ་དྲིན་ཡིད་ལ་དྲན་བཞིན་དུ་རྗེ་བླ་མའི་སྨོན་འབངས་རྒྱ་མཚོའི་གྲལ་མཐའ་འཛིན་པའི་ཆོས་མེད་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོས་སྨོ་གསུམ་གུས་པ་ཆེན་པོའི་སྨོ་ནས་བྲིས་སོ། །

རྡོ་རྗེ་ལལ་པ་རྒྱ་ཆེ་ཀུན་ཁྱེར་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག

བདག་བསྟོད་གཞན་སྨོད་འཇིག་རྟེན་ཕལ་གྱི་ཚོག །ཆགས་སྡང་ཉེས་པ་སྤྱོས་པའི་རྒྱུར་མཐོང་ནས། །
མཉམ་ཉིད་གསུང་གི་དབང་ཕྱུག་བློ་མ་རྟོའི། །གསང་གསུམ་རང་སྟང་སྟན་ངག་ཆོ་གར་བྱེད། །
ཞི་ཞིང་འཇུམ་པའི་ཞལ་དགྱེལ་མདངས་གང་བ། །བཏོད་ཆགས་སྲུ་ཡི་ལྷོས་ལུ་མཛོས་པ་ནི། །
གསེར་གྱི་ལྷུན་པོའི་ངོས་ལུ་སྟོན་ཀ་ཡི། །ཟླ་བའི་དགྱེལ་འཕོར་རྣམ་པར་རྒྱས་བཞིན་མཛོས། །
གང་ཞིག་མ་རུང་ལོག་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱང། །དམ་པ་ཁྱེད་ཀྱི་གཟི་བྱིན་མཐའ་བའི་མོད། །
ཀུན་རྟོག་ཡིད་ཀྱི་རྟོག་མ་དང་བ་དང་། ।ལྷན་ཅིག་སྐྱེང་པོའི་མཛོས་པ་མངོན་དུ་ཐྱུར། ।
སྐད་ཅིག་མཁྱེན་པས་བཟུང་བའི་གསུང་གཅིག་གིས། ।གྲངས་མེད་གཏུལ་བྱའི་དཔེ་བ་ཀུན་གྱི་ལན། ।
རང་རང་སྐད་དུ་དུས་གཅིག་ལན་ལྔོན་པའི། ।ཆར་བྱུང་གསུང་གི་གསང་བ་ཇི་ལྟར་བཙོད། ।
ཉན་ན་སྟན་ཞིང་བསམ་ན་ཉོན་མོངས་ནད། ।མཐའ་དག་སེལ་བའི་བླ་མ་དམ་པའི་གསུང། ।
ལྟ་ཡི་ཡུལ་དུའང་རྟེད་པར་མི་འགྱུར་བའི། ।ཡིད་དང་ཆ་བའི་བདུད་ཙི་དམ་པ་ལགས། ।
ཡུལ་དང་དུས་དང་ཆམ་པ་ཅོ་ཝོ་ས་ཀས། ।མ་ལུས་ཤེས་བྱའི་ཇི་སྲིད་ཆོས་ཆམས་ནི། ।
མཁའ་ལ་ཆུང་དག་ཐོགས་མེད་རྒྱ་བ་བཞིན། ।ཁྱེད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་དམ་པར་ཐྱུར། ।
དགའ་སྐྱོ་ཆགས་སྡང་ཚོར་བའི་ཆམ་འགྱུར་དང་། ।སྟན་དང་མི་སྟན་ལ་ས་ཁོགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས། ।
མཉམ་ཉིད་ཆོས་ཀློང་ཟབ་མོར་བཏང་སྙོམས་ས། ।མཇུག་པའི་ཞལ་ནི་ཏུག་ཏུ་འཇུམ་པ་ཉིད། ।
དམིགས་མེད་སྙིང་རྗེ་ཆེ་ལ་ཡུན་རིང་ནས། ।གོམས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་བརྟན་ཐྱུར་པས། ।
ནམ་ཡང་སྐྱེ་བོའི་བློ་ཡི་རེ་བ་དག ।མཐའ་དག་བསྟོང་བའི་མཇུག་པ་ངོ་མཚར་ཐྱུར། ।
རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དཔལ་གྱིས་མངོན་མཐོ་ཡང། ।ཁེངས་མེད་ཞི་བའི་བརྩལ་ཞུགས་ཁོ་ན་ཡིས། ।
ཏུག་ཏུ་འཇམ་པའི་གསུང་གིས་དབྱུགས་དཐྱུང་བའི། ।འགྲོ་བའི་བླ་མ་སྐྱེ་ཁྱའི་དྲན་དབང་ཉིད། ।
མཁས་པའི་བཤད་ཡམ་ཚོག་གི་སྟོས་པ་དང། ।གྲུབ་པར་མངོན་ཏྲོམས་ཟ་ཟིའི་ཆ་ལུགས་བཟླ། ।
ཐུབ་པའི་གསུང་དང་མཐུན་པའི་གོ་བདེའི་ཆོས། ।ཡུལ་དུས་བློ་སྟར་མཐུན་པ་ཁོ་ན་གསུངས། ।
མདོ་རྒྱུད་ཀུན་གྱི་དོན་གྱི་བཅུད་ཕྱུང་བ། ।གསུང་ངག་སྟན་བརྒྱད་ཟབ་མོའི་མན་ངག་འདི། ।
མཚུངས་མེད་རྒྱུད་པའི་ཞལ་རྣངས་མ་ཡལ་བ། ।ལས་ཅན་འགྲོ་ལ་ཅི་དགར་སྟོལ་འདི་དགའ། ।
སྟ་ཚོགས་ཆུ་གླུང་བྱེ་བའི་ཚོགས་དག་ཀྱང། ।མཐའ་ཡས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་འདུས་པ་བཞིན། ।

རྒྱུད་དང་མན་ངག་དུ་མའི་གསང་བའི་མཛོད། །གསང་བདག་བླ་མའི་ཐུགས་ཀྱི་བྱམ་པར་བསྒྲིལ། །
རྗོ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་ཙ་ན্ད་ཕིག་ལེའི་གནད། །མ་ལུས་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་གདུལ་བྱ་ཡིས། །
ནང་གི་རྡེན་འབྲེལ་སྒྲིག་ལ་མངའ་བཅུས་པ། །དྲིན་ཅན་བླ་མ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དངོས། །
ཕྱི་ནང་གསང་བ་དེ་ཉིད་མཐར་ཐུག་གི། །རྡེན་འབྲེལ་ལྷ་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིག་པ་ལས། །
རྗོ་རྗེ་འཚང་གི་གོ་འཕང་ཚོ་འདི་ལ། །སྟོལ་མཛད་བླ་མ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུར་འདུད། །
སྟང་ཞིང་སྲིད་པའི་ཆོས་དག་ཟིལ་གནོན་པའི། །བཅུལ་ཞུགས་གྲུབ་པ་པན্ད་འཕྲུང་གནས་བཞིན། །
རིགས་ལྡན་གྲུབ་པའི་ཚོགས་ཀྱི་དེད་དཔོན་ནི། །ལྷག་འཚང་བླ་མ་མཐུ་སྟོབས་བདག་ཉིད་བྱོན། །
ནམ་ཞིག་བྱང་ཆུབ་དམ་པ་མ་ཐོབ་ཅིང། །དམ་པའི་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་བར། །
ཁྱེད་ཉིད་བསྟེན་ཞིང་ཁྱེད་ཀྱི་གདམས་པ་ཉན། །ཁྱེད་ཀྱི་དྲིན་ཡང་གཙོ་བར་བྱིན་གྱིས་བརླབས། །
ཕ་གཅིག་རྗེ་བཙུན་བླ་མའི་ཐུགས་རྗེ་དང། །ཆོས་གཅིག་གསུང་བཤད་མཛོའི་བདུད་རྩི་དང། །
སེམས་གཅིག་སྨོན་མའི་མོས་གུས་གཡོ་མེད་ཀྱིས། །སྐུ་གསུམ་རྡེན་འབྲེལ་སྒྲིག་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབས། །
ཆོས་རྗེ་དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་སྐུན་ནུ་བྱ། །ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་གོ་སྒྲལ་ལ་སྐྱེད་པས། །
ཆོས་ཚུལ་རྒྱ་མཚོར་བློ་གོས་རབ་རྒྱས་ནས། །ཆོས་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་བར་བྱིན་གྱིས་བརླབས། །
ཞི་བའི་གོ་འཕང་དམ་པ་མངོན་དུ་མཛད། །འགྲོ་བ་འདྲེན་པའི་ཐབས་ལ་རྣམ་པར་མཁས། །
ཐུགས་རྗེའི་གཞན་དབང་གྱུར་པའི་བླ་མ་རྗེས། །ཉེ་རིང་མེད་པར་བདག་ཅག་སྐྱབས་ཏུ་གསོལ། །
གང་ཞིག་བསྟེན་ན་ཉེས་པ་ཀུན་སེལ་ཞིང། །ཡོན་ཏན་ཡར་ངོའི་ཟླ་ལྟར་འཕེལ་བྱེད་པ། །
སྐྱབས་གནས་ཀུན་འདུས་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་རྗེས། །ཆོ་རབས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབས། །
གང་གིས་དྲིན་གྱིས་ཟུང་འཇུག་བདེ་ཆེན་ཡང། །སྨྲད་ཅིག་ཉིད་ལ་སྟོལ་བའི་མཐུ་དཔལ་ཆེ། །
ས་ངམ་རྒྱས་ཀུན་འདུས་དྲིན་ཅན་བླ་མ་རྗེས། །སྐུ་བཞིའི་རྡེན་འབྲེལ་སྒྲིག་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབས། །
ནམ་ཡང་ཞི་བའི་དབྱིངས་ནས་གཡོ་མེད་པར། །ཐབས་མཁས་ཐུགས་རྗེས་འགྲོ་ཀུན་བུ་བཞིན་དུ། །
ཉེ་རིང་མེད་པར་བྱམས་པས་སྐྱོང་མཛད་པ། །སྐྱབས་གནས་ཀུན་འདུས་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་རྗེ། །
རྡེན་འབྲུང་སྟོང་པའི་ཡིད་མཁར་ཤར་བ་ཡི། །སྨྲན་ཚིག་འཇའ་ཚོན་རི་མོ་ཀྱ་མ་ལྟ། །
གང་གིས་མཐོང་ཞིང་ཐོས་པའི་སྐྱེ་བོ་དག །རྗེ་བཙུན་བླ་མས་རྗེས་སུ་འཛིན་གྱུར་ཅིག །

ཅེས་པ་འདི་ཡང་རྗེ་བླ་མའི་ཞབས་རྡུལ་ལ་ཡན་ལག་མཆོག་གི་རེག་པ་དབུས་པ་བློ་གསལ་ཀྱིས་གོང་དཀར་ཀྱི་ཆོས་
གྲྭར་སྦྱར་བའི་དགེ་བས་སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་རྗེ་བཙུན་བླ་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་རྒྱུར་ཅིག །

▣ མ་ཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ། {སྒྲུབ་ལྷུལ}

ཀྱི་གཙོ་ཁྱེད་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པ་ལས་རིག་ཅིག་ཤུགས་ཀྱང་ཟུང་
ཞིས་ཕྱག་འཚལ་ཞུ་བསམ་ཡིན།

ཨཱ། །ཐོག་མ་མེད་ནས་ད་ལྟའི་བར། ।ལྷན་དུ་རྒྱུ་བའི་མ་རིག་པར། །
བཏུད་དེ་གང་གི་འཕྲས་ཅན་ལས། ।འཕྲུང་བའི་ཚོར་གཏམ་བཤད་པར་བྱ། །

ཞེས་པས་མདུན་བསུས་ཏེ་བཤད་པ་ལ། དེང་སང་ནི་བོད་སྐད་སྦྱ་བའི་ནང་དུ་མཁས་པར་བློ་མས་པའི་ལག་བདེ་བ་ཆུམས་ཀྱིས་གྲགས་ཅན་སྐྱན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་སྤྱིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ་ལ་བོད་སྐད་ཐོག་ཏུ་འགྲེལ་པ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་འདྲི་བའི་སྐབས་ཡིན་ཙང་ཁོ་བོ་ཡང་ཁོང་ཆུམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ཏེ་སྤྱིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ་ལ་འགྲེལ་པའི་དོད་གང་བྱུང་མང་བྱུང་ཅུང་ཟད་བྱོས། །

འདི་ནི་ཁོ་བོའི་མ་རིག་པའི་སྒྲུལ་སྐུ་ཡིན་ཙང་གཞན་ལ་ཕན་པར་དཀའ་ན་ཡང་རང་ལ་ནི་ཅིས་ཀྱང་ཕན་དེས་སོ་སྙམ་པ་ནི་ཁོ་བོའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཡིན་ནོ། ।དེའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁས་པ་ཆུམས་ཀྱིས་ཁོ་བོའི་མ་རིག་པའི་སྒྲུལ་སྐུ་ལ་བཀའ་བཀྲོན་མི་མཛད་པའི་གསོལ་བ་ནི་དང་པོ་ནས་ཞུའོ། ।**དེས་ན་འདི་བཤད་པ་ལ་ཚ་བའི་ས་བཅད་བྱུག་སྟེ། སྐྱན་ཚུང་ངོ་སྤྲོད།[1] སྐུ་ཕྲེང་རྟོགས་བརྗོད། ཕེབས་དུས་ལོ་ཚོགས། བཙམས་ཆོས་འཕྲེང་བ། སྐྱན་ཙོམ་ཁྱད་ཆོས། སྐབས་དོན་བཤད་པའོ། །**

[1] བོད་གཞིས་ཅིས་གཉིས་སུ་སྐྱན་ངག་ཆེ་ཚུང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་ཆེད་ལས་བྱས་ནས་བྱིས་པའི་ཙོམ་ཧོག་མཐོང་རྒྱ་ཁུང་བར་ཡོད་པ་ནི་ངོས་ཆུམས་ཀྱི་སྐྱན་ངག་ལ་དོ་སྣང་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་མཚོན་ཐུབ་སྐྱེས།

དང་པོ་སྐྱེ་ཚུང་བོ་སྒྲོང་ནི།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་ལས་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་ལུགས་ལྟར་ན་ཀུན་སྤྱོད་སྟེ་སྐྱེ་བཀག་ལ་གཉིས་སུ་མྱོ་སྟེ། མཁྱེན་བྱའི་སྐྱེ་བཀག་བདེ། བལྟ་བྱའི་སྐྱེ་བཀག་གོ།དེ་ལས་མཁྱེན་བྱའི་སྐྱེ་བཀག་ནི་ལྷུགས་མ་དང་། ཚོགས་སུ་བཅད་པ་དང་། བཅད་ལྷུགས་སྒྲིལ་མ་སྟེ་དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཆོག་གོ །ཚོགས་བཅད་ཀྱང་པ་ཅན་ནི་ཡང་ན་སྐྱེ་བཀ་ཆེན་མོ་དཔེར་ན་ཀིར་ཏཱ་ཧ་ཏུ་ཁ་ཏ་ལ ཡང་ན་ཁ་ཏཱ་ཀ་ཏ་ཡིན་ཏེ་ཁ་ཏ་ལ ཡ་ཡ་ཏ ཡ ཡ ཡ

ལྷ་པའི་ཚོགས་བཅད་ང་གཉིས་པར་བསྒྲིགས་པའི་ཆོ་ཟུང་ལྷན་ཆེན་པོས་བཅིངས་པའི་ཚོགས་བཅད་ངོ་མཚར་ཅན་དེ་མཇལ་སོང་། དེང་གི་རྒྱ་གར་བ་ཆོས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚོགས་བཅད་འདི་ཟུང་ལྷན་ཆེན་པོར་འདོད།

དེ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། མཁྱ་པཎ্ཌི་འཇམ་མཛོན་ཞེས་ཞབས་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། ཤང་པ་བཞི་ཀ་གཟུགས་གཅིག་ཀྱང་། །ཐ་དད་དོན་ནི་སྟོན་པ་གང་། ।ཟུང་ལྷན་ཆེན[2]པོར་བཤད་པ་ཡིན། ।ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤང་པ་བཞི་ཚར་ཀྱི་གཟུགས་གཅིག་པ་གཅིག་རྒྱང་ཡིན་པ་ལ་ཤང་པ་རེ་རེས་དོན་མི་འདྲ་བ་ཐ་དད་པ་རེ་རེ་སྟོན་བཞིན་འདུག ।ཅུང་ཟད་རིང་ཉ་ཡང་ལས་ཉོན་ཡང་འཐོར་རོ། ।དེ་འདྲ་ནི་བོད་སྐད་ལ་ཡོང་མི་སྲིད་པ་ལྟ་བུ་འདུག དེས་ན་གནད་འདི་འདྲ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་རྗེ་ས་སྐྱ་པཎ্ཌི་ཞེས་ཞབས་ལེགས་ཚོགས་ཤེ་ས་ཡོད་མོད། ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བོད་ཀྱི་སྐད་ལ་མི་འགྱོར་ཡང་དེ་དང་ཆ་མཐུན་པ་རང་གིས་བརྩགས་ཏེ་སྒྲར་བར་བྱའོ། ।ཞེས་གསུངས་སོ། ।བྱས་ཙང་ཆོས་རྗེ་ས་སྐྱ་པཎ্ཌི་གསུང་དེ་བདེན་པའི་ཚད་དུ་མཐོང་། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་ཡང་འཕེལ། དེའི་སྐབས་སུ་ཉམས་ཐོང་ཅན་ཀྱི་བདེན་གཏམ་དང་ཕྱོགས་ཞེན་སྤོམ་ཡོར་ཅན་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་ངན་པའི་རྒྱུན་ཀྱིས་མིག་ཟུང་ནས་དགའ་སྙོའི་མཆི་མ་ཡང་ཡང་ཐོན་པོ། ।

འོ་ན་དེ་འདྲའི་ཟུང་ལྷན་ཆེན་པོས་བཅིངས་པའི་ཚོགས་བཅད་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི། ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུཾ ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུཾ། ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུཾ ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུཾ། ।ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ཞེ་ན། །

འོ་ན་འདིའི་ཚོགས་ཤང་བཞི་ཀ་གཟུགས་གཅིག་པ་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་པ་ལ་ཚོགས་ཤང་རེ་རེས་དོན་ཐ་དད་པ་རེ་རེ་བསྟན་པར་དམ་བཅས་ན་ཚོག་ཤང་རེ་རེའི་བསྟན་དོན་ཐ་དད་ཆགས་ཏི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཚོགས་ཤང་དང་པོ། ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུཾ ཞེས་པའི་བསྟན་དོན་ནི། ཧཱུཾ་ཐུན་མོའི་དབང་པོ། ལྷཀྵ་སྟེ་མཁའ་ཆགས། ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུཾ། ཤེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། ཀྱིས་ཀྱང་ཅིང་ཞེས་དང་། དེ་ནས་ཚོགས་ཤང་གཉིས་པ། ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུཾ། ཞེས་པའི་བསྟན་དོན་ནི། ཧཱུཾ་ཤེ་ལྟ་ལའི་དབང་པོ། ལྷ་ཀ་ཏ་ཡི་ཁ། ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུཾ། ཞེས་པའི་བསྟན་དོན་ནི། ཧཱུཾ་ཤ་ཀ་ཏ་ཕྱུག ལྷ་ཀ་ཏ་ཡི་ཁ། ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུཾ། ཞེ་ན་ཚད་ལ་ཞེས་ཤ་ཀ་ཏ་ཕ་ལ་ཀ ཨོཾ་ཨཱཿཧཱུཾ། ।ཞེས་པའི་ཚད་ལ་ཞེ་ན། །

འོ་ན་འདིའི་ཚོགས་ཤང་བཞི་ཀ་གཟུགས་གཅིག་པ་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་པ་ལ་ཚོགས་ཤང་རེ་རེས་དོན་ཐ་དད་པ་རེ་རེ་བསྟན་ཏེ་ཡང་ཚོགས་ཤང་ཐ་ཡ་ཡ ཨ་ཡ ཨ ཨ ཨ

ལྷགས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་སྲིད་སྐྱེས་དང་ལྷ་དབང་ཕྱུག་གཉིས་གཡུལ་འཐབ་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཤད་པ་སྟེ། ཁོང་གཉིས་ནས་ཕན་ཚུན་འཕངས་པའི་མདའ་རྣམས་བལྟས་འགྱུར་དུ་མར་ཀྱིས་ཤིང་འཕེལ་ནས་ནམ་མཁའ་ཡོངས་སུ་གང་བའི་གནས་སྐབས་ན། གཅུ་བདུད་སྟེ་འཇ�es་པ་པོ་རྣམས་འཐབ་མོ་དེ་བལྟ་བར་དགའ་བ་སྐྱེས་ཤིང་ལྟ་དབང་ཕྱུག་བསྟེན་མཁན་ཀྱི་ལྟ་དང་དྲང་སྲོང་རྣམས་ཀྱང་ངོ་མཚར་གཡུལ་དེ་བལྟ་ཕྱིར་ནམ་མཁའ་ལ་གཤེགས་སོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །

འདི་ནི། སྒྲ་ནི་བརྗོད་འདོད་རྗེས་འཐད་ཕྱིར། །ཞེས་དང་། མཁས་པས་བཤད་ན་ཅི་ཡང་བདེན། །ཞེས་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཤང་པ་བཞི་ཀ་གཟུགས་གཅིག་པ་གཅིག་ཀྱང་ལ་ཤང་པ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ནས་དོན་དངོས་ལ་བརྗོད་དོན་ཡན་གར་བ་ཐ་དད་པ་བཞི་སྟོན་བཞིན་འདུག དེས་ན་ཚུལ་འདི་རྣམས་ལ་བལྟས་ཚེ་ལེགས་སྒྲར་ཀྱི་སྐད་ནི་མི་སྐད་ལས་འདས་པའི་ལྟ་ཡི་སྐད་རང་དུ་འདུག་གོ ། །

མདོར་ན་དེ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་མཚར་བའི་ལྟད་མོ་ཤིན་ཏུ་མང་པོས་གཏམས་པའི་ཀིར্ཏ্ཏ্ཏ

ཡང་མེ་ལོང་མ་ལས། སངས་བརླན།ཨཱ་ལཱ་ལཱ། ས་ཁས་བཅིངས་པ་སྐྱེ་དགུ་ཆེ། ཁེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་མ་བཅིངས་པ་ཙམ་དེ་སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་ཡིན་ཞེས་བོད་འགའ་ཞིག་གི་ཐུགས་ལ་ཡོད་ནའང་དེ་གྱགས་ཆེན་སྒྲིན্ད་ཕན་དང་དོན་ཉེ་པོ་རང་ཕེ་ཡོད་སྐྱམ། གང་ཡིན་ཞུ་ན། ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཐོམ་རིག་གི་གཞུང་ནང་སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་གཞུང་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད། དེ་ནི་སྒྲིན্ད་ཕན་ཡིན། དེ་འདྲའི་སྒྲིন্ད་ཕན་དང་ས་ཁས་མ་བཅིངས་པ་ཙམ་དེ་སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་ཡིན་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཤར་ནུབ་ལྟ་བུའི་བར་ཐག་ཚོ་བོས་མཐོང་རོ།།

བོད་སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་རང་མེད་པའི་དགེ་མཚོན་ནི་རྒྱ་ཡི་བཀྲ་ཐོས་བཙམས་པའི་སློབ་དཔོན་ནག་མོ་ཁོལ་དང་བོད་ཀྱི་ཐོམ་རིག་ཁེས་པ་ལས། ཆོགས་བཅད་བརྒྱ་ཕྲག་བཞལ་བའི་སྐྱེ་དགུ་ཐྲིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ་ནི་སྐྱེ་དགུ་ཆེན་མོའི་གྲས་སུ་བགྲང་འོས་པ་སྨོས་ཅི་དགོས་ཁེས་གསུངས་པ་འདི་ཡིན། འདི་ནི་སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་ཁེས་པའི་དོན་ལ་ངེས་པ་མ་འཛིན་པར་ཀྱ་ཚོམ་དུ་ཟིས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱ་ཡི་བཀྲ་སྨྲོའི་སྨྲོམ་ཡོར་ལ་ངས་བལྟས་ན་དེང་སང་གངས་ཅན་གཞིས་ན་སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་ཁེས་པའི་དོན་དུ་ཆ་ཚང་མཐའ་ཆོད་པར་ཤེས་མཁན་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པོ་ཡོད་པའི་རྣམ་པ་མཐོང་། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཁོང་འདིའི་ཐད་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁ་ཁར་བཞུགས་པ་ལས་འདི་ལྟའི་ཁ་ཕྱོམ་ཅིའི་ཕྱིར་སྨྲ། ངའི་གཏམ་འདི་བདེན་མིན་དགོངས་ཅིག །

སྒྲིন্ད་ཕན་འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ལྟ་བུའི་དོད་ཏུ་མཁས་དབང་མོཁན་ཏེལཔཏྲ་མཆོག་གི་ཞལ་སྔ་ནས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་ཁེས་པ་འདི་ཡི་ཐོམ་བཀོད་ནི་སྐྱེ་དགུ་ཆེན་མོ་ལ་ལྟོས་ན་གཞི་རྒྱ་ཆ་ཅང་ཆུང་བོ། །སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་འདི་ལ་གྲི་ཏི་གླུ་ཁེས་ཀྱང་ཟེར། སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་འདི་ནི་སྐྱེ་དགུ་ཆེན་མོའི་ཆ་ཤས་སམ་དུམ་བུ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། གང་ཡིན་ཞུ་ན། སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་འདིའི་ནང་དུ་བཟོད་གཞི་གང་ཡང་ཅུང་བའི་དེ་ལྟ་བུར་ཐུང་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་མི་གསལ། འོན་ཀྱང་བཟོད་གཞི་དེ་ལྟ་བུར་ཐུང་བའི་ཟུར་རམ་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་འགྲེལ་བཟོད་དམ་ཡང་ན་གནས་སྐབས་གཅིག་སྟེ་དཔེར་ན། བཙེ་དུང་ངམ་ཡང་ན་ཡ་རབས་བཟང་སྟོད་ལྟ་ལ་འགྲེལ་བཟོད་བཞུགས་སོ། །

དེ་ཡང་སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུའི་དཔེར་བཟོད་ནི་སྒྲིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ་ལྟ་བུ་ཡིན། འདིའི་ནང་དུ་དགའ་མ་དང་བླལ་བའི་བཙེ་དུང་གི་ཉམས་དེ་གཙོ་བོར་ཡོད་དོ། །མཛོར་ན་རྒྱུད་ཚལ་དང་དེའི་ནང་གི་མེ་ཏོག་གཅིག་ལ་ཁྱད་པར་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དེས་སྐྱེ་དགུ་ཆེན་མོ་དང་ཚུང་དུའི་ཁྱད་པར་ཡང་མཚོན་ཐུབ་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྒྲིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ་དང་རཏྣསཾཛྭར་ལྟ་བུ་ནི་སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་འདིའི་སྟེ་ཚན་དུ་གཏོགས་སོ། །

ལེགས་སྦྱར་སྨད་ནང་རྒྱུན་བསྡོད་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དགུ་ཅིག་འཕྲི་བར་བྱ་བ་ལ་ཐབས་ལམ་ཉེ་ཨོས་ནི་སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་དེ་ཡིན། གྲྭིར་བཏང་ལེགས་སྦྱར་སྨད་ཀྱི་སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་ལ་བཟོད་བྱའི་སྒོ་ནས་ཆམ་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ། ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེ་དགུ་དང་འདོད་པའི་སྐྱེ་དགུ་གོ[4] །དེ་ཡང་དེང་གནས་བཞིན་ཡོད་པའི་བསྟོད་དབྱངས་སམ་མཆོད་བཟོད་ཁག་གིས་ནི་དེང་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེ་དགུ་ཚུང་དུ་མཆོན[5]ནོ། །དེ་གཉིས་ལས་འདོད་པའི་སྐྱེ་དགུ་དང་སྲོལ་ཆེ་བ་སྟེ། འདི་ནི་ཐོག་མར་ནག་མོ་ཁོལ་ཀྱི་སྐྱེ་དགུ་སྒྲིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ་ལྟ་བུ་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ་དཔེའི་བར་ལག་ལེན་ལ་ཡོད་པ་དེ་ཆམས་ཡིན་ནོ། །

[4] རྒྱ་གར་ཀྱི་མཁས་དབང་ཀ་ལེ་ས་ཁོགས་ཀྱིས་གསུངས།

[5] རྒྱ་གར་ཀྱི་མཁས་དབང་ཀ་ལེ་ས་ཁོགས་ཀྱིས་གསུངས།

འདི་ལྟའི་སྐྱེན་དགེ་ཚུང་དུ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི་རང་བྱུང་ཁམས་དང་བཅོ་དུང་གཉིས་ཏེ།[6] གནས་སྐབས་དུ་མར་དེ་གཉིས་ནུས་ཙལ་དང་ཉམས་མཚར་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་ཕན་ཚུན་བསྟེས་ཤིང་ཤན་སྦྱར་ཏེ་འོང། རང་བྱུང་ཁམས་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་སྐྱེན་དགེ་མཁན་གྱིས་[7]རི་དང། ཆོ་ཤིང་དང། ཏུད་འགྲོའི་ཁམས་རྣམས་ལ་དཔྱད་པ་དགེར་ན། མེ་ཏོག་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མེ་ཏོག་པདྨ་དང། བྱ་ཡི་ནང་ནས་ཆུ་བྱ་དང་ཐྭཏཀ་དང་ཅཀོར་ཌ་དང་བྱ་ཀ་ལ་པིཏྟ་དང་ཅཀཱཡཱ་ལྟ་བུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མཚོན་པ་དང། ལྷོངས་བཀོད་རྣམས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་སྐབས་དགེར་ན།[8] ཞལ་ཁ་འཕྲེད་བཞིན་པའི་ཉམས་དང་ལྡན་པའི་ཆོ་ཤིང། དེ་ནད་ཐུལ་བའི་མེ་ཏོག ལྷོ་ཐང་དོད་པོའི་གཨོག་ལྷོ ཉུར་ཉུར་བྱ་ཚོགས་ཀྱི་ཐུ་ཏཱུ་ངས། རིགས་མི་གཅིག་པའི་པད་ཕྲིང་དག་ངན་ཀྱི་ཚ་ཟེར་ལ་སྦྲངས་པ། མིག་ཆེན་ལྟན་པའི་རི་དྭགས་དགོ་བ་རྣམས་གྲིབ་བསིལ་ནང་ངལ་གསོ་བ་ལ་སོགས་རྣམས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མཚོན་ནོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

སྒྲོར་ལེགས་སྦྱར་གྱི་གྲགས་ཅན་ཙོམ་རིག་ཙེ་ཕུད་ནང་སྐྱེ་དགེ་ཚུང་དུའི་ཙོམ་རིག་གི་དུས་རབས་དེ་རགས་ཙིས་བྱས་ན་ཡེ་བོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་ ༡༠༠ ནས་བྱུང་བར་གྲགས་ དེའི་ཞེར་ལེན་གྱིས་སྟོན་ནས་བཟུང་དེང་གི་བར་སྐྱེ་དགེ་ཚུང་དུ་ཙོམ་མཁན་གྱི་སྐྱེ་དགེ་མཁན་གྱི་ཁྲོད་སྐྱེ་དགེ་གི་རོ་ཤས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོན་པ་དེ་འདྲའང་བར་བར་ན་མང་དུ་བྱུང་ཡོད། དེ་ལྟ་ནའང་ནག་མོ་ཁོལ་གྱི་ཁྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ་ནི་སྐྱེ་དགེ་ཚུང་དུའི་ཁྲོད་ན་རིན་ཆེན་ཙེ་ཕུད་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་བློ་ཙེ་གཉིས་སུ་མེད་ལ། ཙོམ་པ་པོ་ནག་མོ་ཁོལ་འདི་ཞེད་ཀྱི་ཁྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ་དང་དོ་མཉམ་པའི་སྐྱེ་དགེ་ཚུང་དུའི་བསྟན་བཅོས་གཞན་ནི་ལེའུ་དྲུག་ཅན་གྱི་རོ་ཏུས་ཟླུར་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།[9] འདི་ནི་ཉིན་ཟློའི་ལོ་འཁོར་ནམ་དུས་བྱུག་ཏུ་ཆ་བགོས་པ་དེ་སྐྱེ་དགེ་ལམ་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་ཞིག་སྟེ། ཁྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ་དང་བཞིན་གྲགས་པ་དེ་ཙམ་མི་ཆེ་བའི་སྐྱེ་དགེ་ཚུང་དུའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དཔེ་མཚོན་གཞན་དང་གཞན་ནི་ ༧ ཡང་ཡང་ཟུང་ལྡན་རྒྱན་གྱིས་བཅིངས་པའི་ཕྲོག་ཉིར་གཉིས་ཙན་གྱི་ཐུ་ཏགཥར་ཞེས་པ་དེ་དང། ༢ འདོད་པའི་གནས་སྐབས་སྟ་ཚོགས་སྐོར་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཡོད་པའི་ཕྲོག་ལྡ་བ་ཙན་ཙན་གྱི་ཅོ་རཔ་ཏཱ་ཤ་ཏ་ཡིས། ༣ སྐོབ་དཔོན་ཕྱི་ཏ་ཥ་ཀའི་ཡིས་བཙལ་ཕར་གྲགས་པའི་སྐྱེ་དགེ་ནགས་ཚན་གྱི་ནང་གཅིས་ཤཏ་ཀ་དང། ཅ ནག་མོ་ཁོལ་གྱིས་བཙལ་ཕར་གྲགས་པའི་སྐྱེ་དགེ་ཤན་ཏ་ཀ་དང། ༥ གང་ཉིད་རིག་པ་འདི་ལ་ཆེད་དུ་མཁས་པ་དེ་ཡིས་བཙལ་ཕར་གྲགས་པའི་ཙམ་ཏ་ཤ་ཀ་དང། ༦ ཉི་མར་མཚོད་པ་ལྷུན་ཤ་ཀ་དང། ༧ སྐོབ་དཔོན་ཌཡ་དེ་ཡིས་མཛད་པའི་སྐྱེ་དགེ་གླུ་ཀ་ཁོཥ་སོགས་དང། ཡང་དུས་ཕྱིས་ཀྱི་དོ་ཟླ་བྱལ་བའི་མཁས་དབང་པཎྜི་ཏ་ཌཱཀིན་ཡིས་གནའ་བོའི་ཙོམ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཙོམ་འགྲོས་དང་བཟོ་ཐེ་ཚན་ནས་བཙལ་ཕར་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཡ་ལ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཡ་ལ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཡ་ལ

གཉིས་པ་སྐུ་ཟིར་རྟོགས་བཤད་མི།

ལེགས་སྦྱར་རྩོམ་རིག་གི་བོད་རྒྱུས་ནང་ནག་མོ་ཁོལ་མིང་ཅན་ཀྱི་རྩོམ་པ་པོ་མང་དུ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང་། སྐྱན་ངག་མཁན་བློ་ཤེས་ལྷར་ན་ཁུང་མཐར་ཡང་མི་གསུམ་ཙམ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་ཁོང་གི་ཞལ་སྔ་ནས། ཚེགས་ཀློ་ཀློ་ཡིད་ཀྱི་ལུས་ལྟ་ཁ་ཁ་ཁ། ཤ་ཁ་ཁ་ཁ། ཤ་ཁ་ཁ། ཤ་ཁ་ཁ། ཤ

ལ་གཞིགས་ནི་ངེས་པར་གྱོང་ཁྱིར་འདིའི་གནས་སྟངས་ཡུལ་མི་ཞིག་ཡིན་པར་ཤེས་ཐུབ། གཏམ་རྒྱུད་ལྟར་བྱས་ན་ཁོང་གི་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྲིཀྱམ་དཏུ་ཡི་ཕོ་བྲང་གི་སྟན་ངག་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས་ཁོང་གི་བཙན་མས་གཞུང་རྣམས་སུ་ཕོ་བྲང་གི་མི་ཚེའི་སྨོར་ཆ་རྒྱས་ཏི་སྟེད་ཐོན་པ་རྣམས་ལ་བརྟག་ཚོ་གཏམ་རྒྱུད་དེ་བདེན་མི་སྲིད་པ་མིན་པར་སྟང་ངོ་།།བྲམ་ཟིའི་རིགས་སུ་འཁྱུངས་པ་ལྟ་དབང་ཕྱུག་གི་རྟེས་འཐང་བ་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཐོས་ཚུད་ཞེན་ཚོག་ཆེ་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན་པར་སྟང་།[11] རྒྱ་གར་ས་ཁྱོན་ཕལ་ཆེར་འགྲིམས་ཀུལ་གྱིས་གཤེགས་ཐྱོང་བའི་ཚོད་འདུ་ཁོང་གི་བཙན་མས་གཞུང་ནང་རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་མཐའ་ཏི་མྲ་ལ་ཡའི་ལྷོངས་བཀོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། བྱང་ཐྱོགས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་གུར་གུམ་མེ་ཏོག་དང་། ཏི་མྲ་ལ་ཡའི་དེ་ཁཎྜ་ལྷོན་ཤིང་དང་། ཤར་མཐའ་གལ་ཏིརྒ་རྒྱལ་ཁམས་ཀྱི་ནྱ་རི་ཀེལ་ལྷོན་ཤིང་དང་། ལྷོ་མཐའ་ཏྲན་ཁ་ཡི་མུ་ཏི་ཀ་ལ་སོགས་ལ་འགྲེལ་བཤད་གནང་ཡུགས་ལ་སོགས་ལ་བཟུས་ཆོ་ཕལ་ཆེར་དངོས་སུ་མཐའ་ཏེ་བྲིས་པ་ལྟ་བུར་འཚར་རོ། །

ཡང་གཞོན་ནུ་འཕྱང་བའི་ནང་དུ་གསལ་བའི་ཏི་མྲ་ལ་ཡའི་འགྲེལ་བཤད་དང་སྒྲིན་ཀྱི་ཕོ་ཉའི་ནང་དུ་མཐའ་དུ་ཡོད་པའི་གོང་ཁྱིར་ཡུན་རྒྱུད་དང་འཇེལ་བའི་བཙེ་དུང་དང་ར་ལྷའི་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཀལིཏ་རྒྱལ་པོའི་ཚ་རྒྱས་རྣམས་ལ་བལྟས་ན་སྟན་ངག་མཁན་ནག་ཆོ་ཁོལ་ཁོང་གི་ཏི་མྲ་ལ་ཡ་དང་གོང་ཁྱིར་ཡུན་རྒྱུད་དང་ཀལིཏ་ཡི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་ཤིན་ཏུ་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས་མཁན་ཞིག་ཡིན་པའི་སྟང་བ་ཡང་ལམ་ཕེང་ཡིད་ལ་ཡོང་ངོ་། །སོ་ཏལའི་དཔྲ་ཀཱཥ་ལྟར་ནི་ནག་ཆོ་ཁོལ་སོ་ཏལའི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་ཡང་ཞབས་བཅགས་ཤ་ལྟ་བུར་སྟང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་རིག་ཉིད་དང་། ཡུལཀཱི་ཤད་དང་། ཕུན་ཆ་དང་། གསོ་བ་དང་། སྐར་ཚིས་སོགས་ལ་སྦྱངས་པ་ལྟ་བུར་ཐ་ཐོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་ཁོང་གི་བཙན་མས་ཆོས་ཆམས་ལས་ལེགས་པར་རྟོགས་ཐུབ་བོ། །

མདོར་ན་ཁོང་ནི་བཟང་སྦྱོང་ལྡན་ཞིང་། གུ་ཡངས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། ཐོལ་ཐོག་མེད་པའི་མཁྱེན་པ་མངའ་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཚོད་འདུ་ཅེས་གསུངས་སོ།[12] །ལན་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་མཚོན་ཀྱི་གཏམ་ལྟར་ན་མཐར་ལན་བ་ནག་མོ་ཁོལ་སྐུ་འདས་པར་མངོན་ནོ། །

འོ་ཡ། ང་ཚོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནག་མོ་ཁོལ་ཞེས་པ་གོ་ནི་ཡོད་རེད། སོ་ས་ཡི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ནག་མོ་ཁོལ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ངེས་པར་ཤེས་དགོས་པ་ནི་ངེས་གཏམ་རེད། ང་ཡིག་ཆ་གཅིག་ནང་དུ་ལམ་ཕེང་བློ་ཆོག་ཆོག་ཡོད་མ་རེད། ཆེད་ལས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གྱང་བསྒྲིགས་པ་གཅིག་དགོས་རེད། དེའི་ཆེད་དུ་ང་རང་གི་བསམ་བློའི་ནང་ལ་ནག་མོ་ཁོལ་ཀྱི་དེ་ལྟ་བུར་བྱུང་བ་ཆ་ཚང་བ་ཤེས་ཐབས་ཡག་ཤོས་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་རྒྱ་གར་གཙུག་ཕའི་སྐད་ཐོག་བཟོས་པའི་ནག་མོ་ཁོལ་ཀྱི་གླུ་གཞི་བཀྲན་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་རྒྱ་གར་ཏེ་ལུ་གུའི་སྐད་ཐོག་བཟོས་པའི་ནག་མོ་ཁོལ་ཀྱི་གླུ་གཞི་བཀྲན་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོར་རྒྱ་གར་ཏེནྡིའི་སྐད་དུ་བཟོས་པའི་ནག་མོ་ཁོལ་ཀྱི་གླུ་གཞི་བཀྲན་དང་། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོར་རྒྱ་གར་ཏ་མིལ་ཀྱི་སྐད་ཐོག་བཟོས་པའི་ནག་མོ་ཁོལ་ཀྱི་གླུ་གཞི་བཀྲན་དང་། ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༤ ལོར་རྒྱ་གར་གཙུག་ཕའི་སྐད་ཐོག་བཟོས་པའི་ནག་མོ་ཁོལ་ཀྱི་གླུ་གཞི་བཀྲན་ཏེ་འདི་དག་གི་ལེགས་སྦྱར་སོགས་རྒྱ་གར་ཀྱི་སྐད་དང་རང་བྱུང་ཡུལ་ཀྱི་ཆགས་བཀོད་དང་། ཆོས་དང་། རིག་གནས་གཞན་དང་། ལེགས་བྱང་དང། གོམས་གཤིས་དང་། གནའ་བོའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་སོགས་ལ་ཐྱིར་མཁས་ཤིང་ཕྱི་བག་ཏུ་ནག་མོ་ཁོལ་ཀྱི་དེ་ལྟ་བུར་བྱུང་བ་ལ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་སྒྲ་བའི་དབང་ཕྱུག

[11] མཁས་དབང་མོཧནདེ་ཨཡཱན্ཆ་མཆོག་གིས་གསུངས།

[12] རྒྱ་གར་ཀྱི་མཁས་དབང་ཀ་ལེས་གསུངས།

ཆུམས་ཀྱིས་ཆེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྐྱེན་པའི་གླིག་བརྒྱན་ཡིན་པས་ནག་མོ་ཁོལ་གྱི་དེ་ལྟ་བུར་བྱུང་བ་ཆ་ཚང་བ་ཤེས་པར་འདོད་ན་གླིག་བརྒྱན་དེ་དག་གཟིགས་ཏེ་མཁས་པ་དེ་དག་གི་རྟོས་སུ་གཞུག་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་མ་གནང་ན་ཐབས་ཤེས་གཞན་མེད་པ་ནི་ཁོ་བོའི་ཆུམ་པར་རྟོག་པའོ། །

གསུམ་པ་ཕེབས་དུས་ལོ་ཚེ་གས་ཅི།

ནག་མོ་ཁོལ་བྱུང་བའི་དུས་ཚོགས་ནི་ད་ལྟའང་རྩོད་གཞི་སྟེ། མཐའ་མའི་ཐ་ཚོག་ནི་ད་ལྟ་འབྱུང་རྒྱུ་ཡིན་བོ། །སྒོལ་རྒྱུ་ལྟར་ན་[13]ནག་མོ་ཁོལ་འདི་རྒྱལ་པོ་ཤིཏྲཱམཱདི་ཏྱའི་ཕོ་བྲང་གི་རིན་ཆེན་དགུ་ལས་གཅིག་སྟེ། གནའ་དུས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཕལ་མོ་ཆེ་ནི་རང་ཉིད་ "ཆུམ་གཙོན་ཉི་མ་" ཞེས་པའི་གོ་གནས་ཀྱིས་འབོད་ཅིང་། དེའི་ནང་ནས་གཅིག་ནི་ཡེ་བོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་ ༥༧ ནང་བྱུང་བའི་ "ས་ཐུབ་དུས་རབས་" སྒོལ་གཏོད་པ་པོ་དེ་ཡིན། ནག་མོ་ཁོལ་ཡང་རྒྱལ་པོ་འདི་དང་དུས་མཚུངས་སུ་སྦྱོར་ན་ཅང་བར་སྣང་། དེ་བཞིན་དུ་མཁས་དབང་སྒྲ་ཞབས་ཏོག་ཏོར་པི་ཏར་ས་ཡང་ཚུལ་དེ་ལྟར་བཞེད་ཅེས་གསུངས་[14]སོ། །

མཁས་དབང་ཁ་ཅིག་གི་ཞལ་སྔ་ནས།[15] གུപ্তའི་རྒྱལ་པོ་ཅན্ද্রগুপ্ত་གཉིས་པ་དུས་རབས་ ༣༥᳘-᳘᳘᳘ ཀུམཱ་ར་གུপ্ত་གཉིས་པ་དུས་རབས་ ᳘᳘᳘-᳘᳘᳘ ཤཱ་ཀ་ལ་ཅན্দ্রগুপ্ত་ ᳘᳘᳘-᳘᳘᳘ སྟེ་འདི་ལྟའི་གུপ্ত་རྒྱལ་བརྒྱད་གཅིག་གམ་རྒྱལ་བརྒྱད་འགའ་ཞིག་གི་དུས་ཡུན་ལ་ནག་མོ་ཁོལ་བྱུང་བར་བཞེད། ཀུམཱ་ར་གུপ্ত་གཉིས་པ་དང་ཤཱ་ཀ་ལ་ཅན্দ্রগুপ্ত་གཉིས་གས་ཀྱང་ཤིཏྲཱམཱདི་ཏྱ་ཞེས་པའི་གོ་གནས་ས་མ་ཆེ་མིང་བཟུང་། དེ་ཡང་རཏྣ་ས་ཡ་ཏ་ལ་ལ་ལ

བཞི་པ་བརྩམས་ཚོས་འཕྲོད་བ་ནི།

ནག་མོ་ཁོལ་གྱིས་བརྩམས་ངེས་པའི་གསུང་རྩོམ་ཁག་ནི་བློས་གར་གྱི་བརྩམས་གཞུང་གསུམ་སྟེ། ལྷལ་ཤིག་གཟི་མིད། ཤིག་མོར་བློ་ཤྲཱི་དང་། ཤ་ཀུན་ཆུ་ལ་དང་། སྟན་དག་གི་གསུང་རྩོམ་གསུམ་སྟེ། ཐིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ། ཀུན་ལྡན་ཐམ་ཕྲ་ཁ་ལ། ནགས་ལྡན་ཕ་ལ། ཁ་ཅོག་ཁ་ལ། ཁ་ལ་ཀ ཀ་ལ་ཁ ཁ་ལ ཁ ཁ ཁ

སྒྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ་ལ་ཡིད་ལྷག་པར་གཡོས་ཏེ་སྒྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ་དང་འཕྲེལ་ཏེ་རྒྱལ་བ་པླ་ཆེན་ཆེ་མཆོག་གི་རྟོགས་བརྗོད་བཙུམས། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་བྱོན་པའི་ཆོས་གྲགས་ཆེན་གྱི་སྐྱེས་ངག་མཁན་རྒྱལ་ཡུལ་མཆོག་གིས་སྒྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ་ལ་ཡིད་ཤིན་ཏུ་རངས་ནས་སྒྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ་ལ་འདུ་ལེན་བྱས་ནས་པཱུས་རྒྱུད་སྟེ་ཆུང་གི་ཕོ་ཉ་བཙུམས། དེའི་ཇོས་སུ་ནེམི་རྒྱུད་སྟེ་གླིག་གི་ཕོ་ཉ། ཥཱི་ཀཱ་ལ་རྒྱུད་སྟེ་ཁུ་ཐུག་ཕོ་ཉ། ཌཱ་ས་རྒྱུད་སྟེ་ངང་པའི་ཕོ་ཉ་དང་། ཤ་ཁ་ལ་རྒྱུད་སྟེ་བསིལ་ཐོབ་ཕོ་ཉ་ལ་ས་ཡོས་ཕོ་ཉའི་སྐྱེས་ངག་གི་ཐེངས་པ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མང་ཙམ་ཐུང་བ་ཡིན་ཞེས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་དབང་ཚོ་ཉན་དེ་ལྷག་ཆེ་མཆོག་གིས་གསུངས་སོ།།

ནག་ཚོ་ཁོལ་འདིའི་ངོ་མཚར་གཟི་བྱིན་ལ་ཐ་ན་ཇར་མན་གྱི་སྐྱེས་ངག་མཁན་གཏེ་དང་ཨ་རིའི་མཁས་དབང་རྣ་ཡི་ཟར་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་གླིང་པའི་གྲགས་ཅན་གྱི་མཁས་པ་དང་སྐྱེས་ངག་མཁན་དཔེར་ན་ཥཱ་ཡི་ཐ་དང་ས་ལེ་གེལ་ལ་སོགས་ཡིད་འཕྲོག་སྟེ་ངག་ནས་སྐྱེས་པའི་བསྟན་པ་ངང་ཤུགས་ཀྱིས་ཐོལ་བ་རང་རང་གི་བཙུམས་གཞུང་ནང་གསལ་ལོ། །ཇར་མན་གྱི་མཁས་དབང་ཤ་ཏ་ཇི་མཆོག་གིས་སྒྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ་ཇར་མན་སྐད་ལ་ཕབ། ཨ་རིའི་ཆེས་གྲགས་ཆེན་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ལོ་ངོ་བ་ཟླ་ཡི་ཟླར་མཆོག་གིས་སྒྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ་དབྱིན་སྐད་ཐོག་ཕབ་སྟེ་དེང་སང་མཐའ་རྒྱ་ཡོད་པར་བྱས་སོ།།

གང་ལྷར་ཡང་ནག་ཚོ་ཁོལ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐྱེས་ཚོམ་ལ་མངའ་བཏེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་ཕྱོགས་ཀུན་ཁྱེད་ཉམས་དང་ལྷད་ཟེལ་དུངས་མའི་ཆུ་ཚད་དེ་ནམ་མཁའི་མཐོངས་ལུ་འདེགས་པར་མཇད་དོ།།ནག་ཚོ་ཁོལ་གྱི་ཚོམ་འཛིས་ནི་ཕུན་རྒྱུ་ཅན་སྟེ་གནའ་རབས་ཀྱི་འཛིས་ཉོབ་བུལ་ལེ་བ་དེ་དང་ཕྱིས་རབས་སྐྱེས་ངག་མཁན་ཆེམས་ཀྱི་ཅ་ཅང་ཐལ་ཆེས་པའི་རྒྱས་སྨོས་ཀྱི་ཉེས་པས་མ་བསླད་པར་དུངས་ཤིང་ལྷག་ཞུགས་པ་མེད་པ། བཙོད་ཚོག་བསྡུས་ལ་གནད་དོན་གསལ་བ། ཐོལ་བཅོས་མེད་པ། །ཁོ་བདེ་ཞིང་ཚོལ་མེད་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོན་པ་གང་ཞིག་དཔེ་ཆོས་ཆེམས་ནི་གནས་དུས་འཚམས་ཤིང་མཇོས་ཉམས་འགྱུར་བྱ་བའི་བ་དང་། ལྷག་པར་དུནི་ཀླུབ་སྟེ་དངོས་ཀྱི་བཙོད་དོན་ལས་ལྷག་པའི་ཁོ་བ་སྟོན་པའི་སྐྱེས་ངག་རིག་པ་སྟེ་དེ་ལ་ནི་ནག་ཚོ་ཁོལ་འདི་ཉིད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཞེས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་དབང་ཀ་ལེས་གསུངས་སོ།།

སྒྲིན་གྱི་ཕོ་ཉ་འདི་ལ་དེང་བར་འགྲེལ་ཚོགས་བཞི་བཙུ་ལྷག་ཙམ་ཡོད། གྲགས་ཆེ་ཤོས་གྲགས་ནི་ཁལ্ལ་དང། ནི་ཏཱ་ཀ་ཏ། མལ্ལི་ཀ་ཐ་དང། ས্ལ་ར্ཏ্ཏ་ན্ིཏ ཐ་ད། ས་ར্ས্ཏ্ཏ্ཏ ཐ་ད། ས্ལ্ཏ্ཏ ཐ་ད། ཤ্ལ্ཏ্ཏ ཐ་ད། ཤ্ལ্ཏ্ཏ ཐ་ད། ཤ

ཏྲག་པ་སྐབས་དོན་བཤད་པ་ཅི།

ཏྲག་པ་སྐབས་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལམ་གྱི་ས་བཀྲ་དང་སྐབས་དོན་དངོས་སོ། །དང་པོ་ལམ་གྱི་ས་བཀྲ་ལ་གཉིས་ཏེ། ས་བཀྲ་དངོས་དང་དེའི་གསལ་བཤད་དོ། །དང་པོ་ས་བཀྲ་དངོས་ནི།

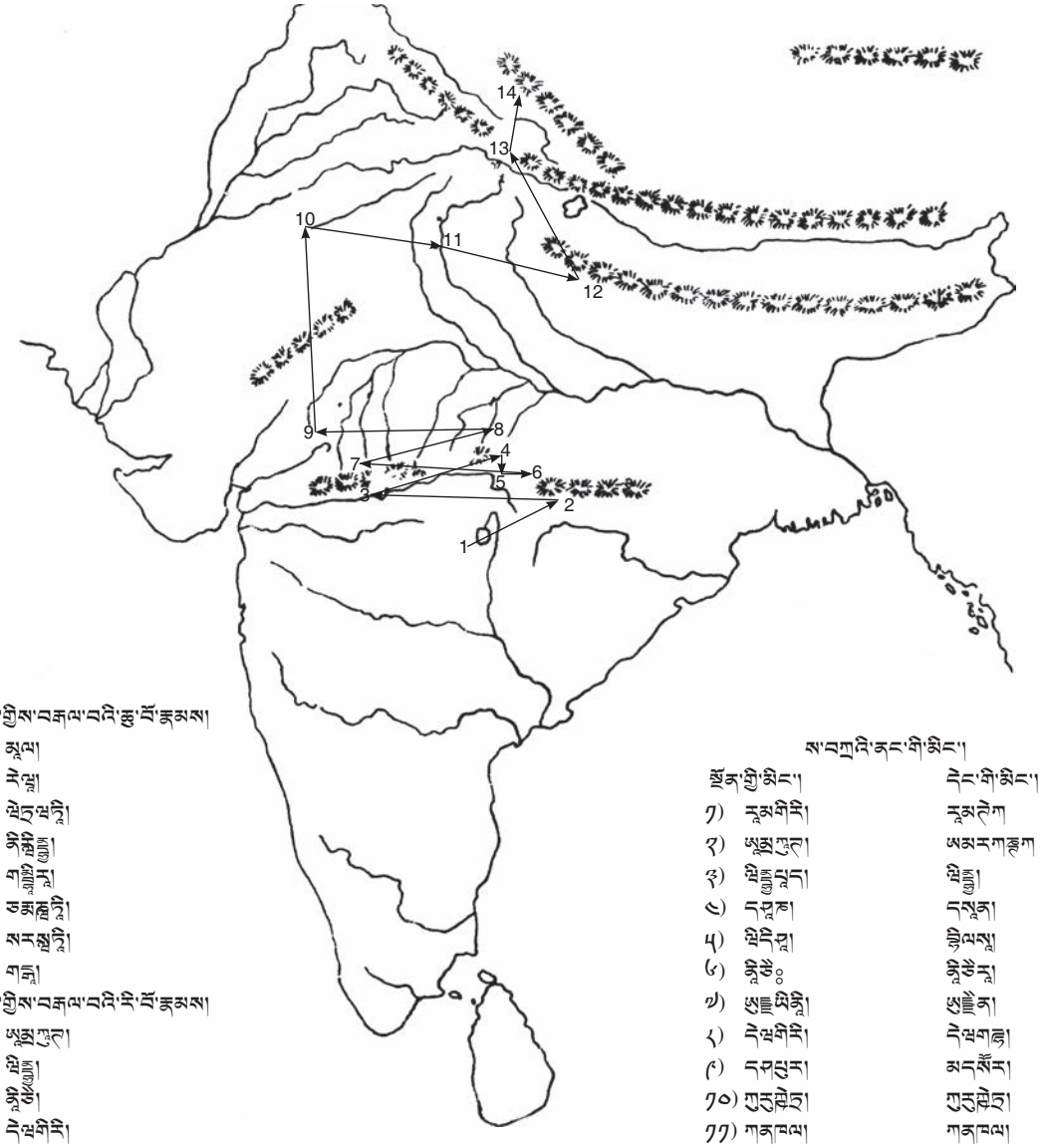

ཐྲི་ཤ་ཀྱི་ལས་བཤལ་བའི་ཚུ་བོ་ཆུས།
1) ཆུལ།
2) རིལ།
3) ལེ་ཏཀ་ལའི།
4) ཅི་ཚི་ཡ
5) ཀ་ལ
6) ཅ་ཆར་ཏ་ལའི།
7) ས་ར་ས্বའི།
8) ཀ་ཏ
ཐྲི་ཤ་ཀྱི་ལས་བཤལ་བའི་རི་བོ་ཆུས།
9) ཡུ་ཐུ་ཀུ།
10) ཨ
11) ཏི་ཙ
12) ཏི་ལ
13) ཀི་ལུ་ལཡ
14) ཀོ་ཙ་ར
15) ཀཱ་ལ

ས་བཀྲའི་ནང་གི་ཡིན།

ཐྲི་ཤ་ཀྱི་ཡིན།	དེང་གི་ཡིན།
1) རྒྱལ་གཞི།	རྒྱལ་ཏེ་ཀ
2) ཡུ་ཐུ་ཀུ།	ཡམས་ཏ་ཀ་ཧ্ར
3) ཨ།	ཨ།
4) ད་ཏ্ས།	ད་ལ্ས།
5) ཨ་ཏ্ལ།	ཆ্ཡ་ལ্ས།
6) ཏ্ཙ ཏ্ཙ	ཏ্ཙ ཏ্ཙ ར
7) ཡ্ཐ্ཡ ཡ্ཐ্ཡ	ཡ্ཐ্ཡ ཡ্ཐ্ཡ
8) ཏ্ལ	ཏ্ལ
9) ཏ্ལ	ཏ্ལ
10) ཀ্ལ ཀ্ལ	ཀ্ལ ཀ্ལ
11) ཀ্ལ	ཀ্ལ
12) ཀ্ལ	ཀ্ལ
13) ཀ্ལ	ཀ্ལ
14) ཀ্ལ	ཀ্ལ

གཉིས་པ་རྣ་མའི་རི་བོ་ནས་ཀྱི་ལྷ་ཤ་ཡི་རི་ཙེ་བུ་ཆགས་པའི་ལྷུང་ལོ་ཅན་བར་གྱི་བསྟོད་ལམ་གྱི་ས་བཏབའི་གསལ་བཤད་ནི།

ལན་ཅིག་གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོའི་ཁོལ་གཡོག་ཅིག་འཕགས་པའི་ལྷོངས་ཀྱི་ལྷོ་ཡི་མཐའ་མཚམས། རིགས་ལྡན་རི་བོ་བདུན་གྱི་ཡ་ཀྱལ་རི་བོ་བཀྲིན་ཅལ་ཁྲལ་གྱི་རྣམ་གྲི་རི་ཞེས་པའི་རི་འདབས་སུ་གནས་བཅས་ཤིང་ཟླ་ངོ་བརྒྱད་ཙམ་རིང་ཁེར་རྒྱང་གི་དུས་ཡུན་བསྐྱལ། ཉིན་གཅིག་གླང་པོ་ལྟར་ཆེས་གཟུགས་བོངས་ཆེ་བའི་སྦྲིན་གྱི་ཕུང་པོ་ཞིག་རི་བོའི་རྩེ་ནས་ལང་བོང་དུ་འཕྱོ་བ་མཐོང་། འདོད་པས་ལྷོངས་པའི་གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོའི་ཁོལ་གཡོག་དེས་སྦྲིན་དེའི་ལམ་ཕྱོགས་ཀྱང་རང་གི་མེས་ཁྱིམ་གྱི་གནས་ཕལ་ཀླ་ཕུ་རྡེའི་ཕྱོགས་སུ་ཡིན་པ་ཨེས་ནས་ཆར་སྦྲིན་དེ་ཉིད་རང་གི་ཕོ་ཉར་བསྐྱལ་རྒྱུར་ཐག་གིས་བཅད། རང་ཉིད་ཀྱི་གནས་བབ་སྨོར་གྱི་ཕྱིན་ཞིག་རང་གི་དགའ་མར་བསྐྱར་བའི་ཚོ་སྐབས་ཐོབ་པ་དེར་ཤིན་ཏུ་ཡིད་མཁུ་ནས་སྦྲིན་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཕལ་ཀླ་ཕུ་རྡེ་ཡི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་ནས་བདག་གི་ཕྱིན་འདི་ཅིས་ཀྱང་བདག་གི་དགའ་མ་ལ་འགྱོལ་བར་འགྱུར་བའི་སྐྱབས་འཛིན་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་རེ་འབོད་ཞུས་སོ།། དེ་ནས་རི་བོ་རྣམ་གྲི་རི་ནས་ཀླ་ཕུ་ཤ་ཡི་རྩེ་ན་ཡོད་པའི་གནོད་ཆགས་ཀྱི་ གོང་ཁྱེར་ལྷུང་ལོ་ཅན་དེ་མ་བསྟེན་བར་ཀྱི་བསྟོད་ལམ་མཐའ་དག་ཆར་སྦྲིན་ལ་འདི་ལྟ་ཉིད་དུ་ལེགས་པར་གདམས་སོ།།

དེ་ཡང་ལྟས་བཟང་པོ་སྟ་ཚོགས་དང་མཚོ་མྱ་ན་སའི་ཐོགས་སུ་འགོར་མོ་བུ་འཕྲུར་ལྷོད་བྱེད་པའི་ངང་པ་སྐེ་རིང་དག་གིས་ཀྱང་གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོའི་ཁོལ་གཡོག་གི་བློ་སྟོབས་ཆེར་བསྐྱེད་དེ་ཆར་སྦྲིན་ཁྱོད་དང་པོ་རི་བོ་ཟླུམ་ཀུ་ཏའི་ཐོགས་སུ་དེངས། དེར་ཡུད་ཙམ་ངལ་གསོ་ནས་རི་དཀན་གཟར་པོ་ཆམས་སུའང་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་སྟེ་ཡོད་པའི་གསེར་ཟླུམ་འབྲས་བུའི་ཤིང་ཆམས་ཀྱི་ཁོད་ཆར་སྦྲིན་ཁྱོད་རང་གི་གནས་སྐྱམ་ཀྱི་མཇོས་ཐུག་དང་བཟླིད་ཁམས་ཆམས་ངོམ་པར་བྱོས།

དེ་ཕྲེས་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བདུན་གྱི་ཡ་ཀྱལ་གཏུ་དང་ཕྱིན་ཆད་གཅིག་མཚུངས་སུ་འགྱུར་པའི་ནམས་བུ་དེ་ཉིད་ཆེ་བའི་ནགས་ཚལ་དགའ་བ་ཡི་ཡན་ལག་མཆོག་འགྱུར་བསྟལ་ཐོད་ཀྱི་རྒྱན་སྟོས་ལ་བ་ལྷོའི་གོ་ཕལ་གྱི་རྒྱུ་ལས་དཀར་རིས་སྟེ་ཚན་སྟ་ཚོགས་པ་ཅན་དུ་ལེགས་པར་བཀོས་ཤིང་བརྒྱན་པ་བཞིན་དུ་མར་གྱེས་ཤིང་དེ་དག་གི་མྱུར་བའི་རྒྱུན་འགྲོས་དེའང་ཤིང་ཏྲ་མུ་ན་ཡི་ཆུན་པོས་གེགས་སུ་བྱས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་སྤར་དང་མི་འདྲ་བར་ཡང་བ་དང་ཕྱིན་ཆད་བཅས་ཅན་དུ་འགྱུར་པ་ཕམས་ཅད་ཀྱང་ལེགས་པར་མཐོང་སྐད་ཅིང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་ཤེས་ཀྱང་མཁྱེན་ཆེ་ཤིང་ཀླ་ཕ་ཡི་མེ་ཏོག་གི་ཕེའུ་གསར་དུ་དོད་པ་དང་མེ་གཞོན་ཀྱིས་ཚོག་པའི་ནགས་ཚལ་ཆམས་ཀྱང་དྲི་བསུང་སྟ་ཚོགས་སྦྱིན་པར་འགྱུར་རོ།།

དེ་ནས་ཁུལ་བཞིན་ཁུལ་བཞིན་དུ་ཐ་ཏ་ཏ་ཡི་མཁར་ཛོང་བཅུ་ལྷན་ཞེས་པའི་ཡུལ་ཁམས་སུ་བརྟོལ། དེར་འགྲོར་པ་ན་ཀེ་ཏ་ཀླའི་མེ་ཏོག་གི་ཕེའུ་ཆམས་དོད་པས་ཙེ་ཤིང་ར་བའི་ཕུང་པོ་ཆམས་ཀྱང་མདངས་འཚེར་རེ་བ་རྩ་འགྱུང། གོང་གསེབ་ཀྱི་ཚལ་ཆམས་ཀྱང་བྱ་དང་ཕྱིའུ་ཆམས་བྱ་ཚང་བཟོ་བའི་བྲེལ་ཟིང་གིས་གསོན་པོ་རྩ་འགྱུར་ཅིང་ཤིང་ཏྲ་མུ་ན་ཡི་འབྲས་བུས་ནགས་ཀྱི་མཐའ་འཁོར་ཡོངས་སུ་གནག་སྟུམ་དུ་འགྱུར་བ་ཆམས་ཀྱང་མཐོང་བར་འགྱུར།

དེ་ཕྲེས་དང་ཐ་ཏ་ཏའི་རྒྱལ་ས་དགའ་སྐྱེད་ཀྱི་ཚོ་གའི་རྒྱ་ཆ་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་མྱུར་བར་འཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཤི་ཤ་ཏ་འཁོད་མཚམས་ཡིད་འོང་གཡོ་བའི་ཆུ་ཀླས་ཕྱན་གོང་དུ་འཕྱུར་བའི་ཆུ་ཐོ་ཁ་ལ་ཏ་ཀླའི་ཐོ་ཅོ་ཀ་ཡི་ཁ་ལ་ཏ་ཀ

བའི་སྨིན་ལྡན་ཤིན་ཏུ་མཇོས་མའི་ཞལ་ཀྱི་མཆུ་ལས་ཁྱོད་ཀྱིས་བདུད་ཙི་དངོས་སུ་འཐུང་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་ཡང་འཆར་བར་འགྱུར་རོ།། དེ་ནུབ་རྒཱས་ཅན་མ་ཟླམས་དང་ལྷན་དུ་འདོད་གྲེད་ཙེད་མོའི་སྐབས་སུ་བེད་སྤྱོད་བཏང་བའི་དྲི་བཟང་དག་ཕྱི་ཏུ་སྐྱུག་པར་ཕྱིད་པའི་བྱག་ཕུག་ཡོད་ས་དང་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བའི་རི་པོ་ཎྜི་ཅིའི་སྟེང་དུ་ཐུང་བཙལ་ཝོས།

དེ་ནས་སློར་ལམ་ལྟ་བུར་འགྱུར་ནའང་ཡུན་རྟེན་རྒྱལ་སའི་མཇོས་ལྡུག་དང་ལྷོངས་བཀོད་ཟླམ་པར་བཀྲ་བ་དེ་ཉིད་བལྟ་ཕྱིར་དེའི་ཕྱོགས་སུ་ངེས་པར་ཆས་པར་ཞུ། ཆུ་པོ་ནཻ་ཎ་ཛཱ་ལ་ནས་དེའི་རྒྱུ་ཆུ་ཕྱ་མོ་ཟླམས་ཆར་སྲིན་ཁྱོད་ཀྱི་ཆར་ཞོད་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བྱོས། དེ་ནས་མཐར་འཆི་མེད་ཡུལ་གྱི་དུམ་ཚན་གཅིག་ས་ལ་འཕོས་པར་འདུ་བའི་གོང་ཁྱེར་ཡུན་རྟེན་ཞེས་པ་དེར་ཆར་སྲིན་ཁྱོད་འཕྱོར། གཁས་པའི་ལོ་རྒྱས་ལྟན་པའི་རྒྱལ་ས་དེར་ཚོང་འདུས་ཟླམས་ཀྱིས་རིན་ཐང་བྱལ་བའི་བྱི་བུ་དང་ཐུ་ཏི་ཀ་དང་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་ངོམ། དེའི་ཚུལ་གྱིས་ད་ནི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལ་ཆུ་ཙམ་མ་གཏོགས་རིན་པོ་ཆེའི་ཚོགས་ལྟ་ཡོད་སྐྱམ་པ་ཡང་ཡིད་ལ་ངང་ཤུགས་ཀྱིས་འོང་ངོ་།།

རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་སྟོད་སྨོམ་ཟླམ་ས་ནི་ཕུལ་བྱུང་དྲི་ངད་ཐུལ་བའི་བྱུག་ཏུས་སྣ་ཚོགས་པ་དང་ཁྱམས་སྟེགས་དག་ནི་མཛངས་མའི་ཀུང་པ་མཇོས་པར་བྱེད་པའི་བྱུག་ཏུས་དག་གིས་དམར་པོར་སྣང་ཞིང་མེ་ཏོག་གི་དྲི་ཞིམ་པོའི་དྲི་བསུང་ཀུན་ཏུ་ཐུལ་བ་ཞིག་ཡོད། གོང་ཁྱེར་ཨཱ་ཏཱ་ལི་ཀཱ་ཏ་ཡི་ཀ་ཀ་ལ་ལ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་གི་མཆོད་ཁང་ཤིན་ཏུ་ཐྲལ་བ་ཞིག་ཏུ་ནི་ཅན་ཏུ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་ཁྱེར་ཨཱ་ཏཱ་ལི་ཀཱ་ཏ་ཡི་ཀ་ཀ་ལ་ལ་ཆེན་ཁ་ཡོད་པ་དེའི་མཐའ་ཀུན་ཡིད་འོང་ཡིད་དགའ་འདུམ་ཀྱིས་གཏམས་པའི་སྐྱེད་མོས་ཚལ་ཀྱིས་བསྐོར་བའི་མེ་ཏོག་ནས་མ་ལང་ཚོ་མ་ནས་ཀྱིས་ཚུ་ཟིད་ཀྱི་ཚོ་ལུས་ལ་ལོངས་སུ་སྤྱད་པའི་ཙནྡན་དང་། གཞན་ཡང་དྲི་ཞིམ་ཅན་གྱི་ཕྱེ་མ་ལ་སོགས་ཀྱིས་དྲི་བསུང་ཚོར་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཡིད་འོང་གཙུག་ལྷ་ཡི་ཕྱོགས་ནས་ལེགས་པར་འོངས་པའི་བསིལ་བའི་སད་བུས་ལྷེམ་ལྷེམ་དུ་གཡོ་བཞིན་པའི་ངང་དུ་ཡོད་པའང་ཁྱེད་ཀྱིས་གཟིགས་པར་འགྱུར་རོ།།

ནག་པོ་ཆེན་པོའི་གནས་དེར་དད་ལྡན་འདུས་པ་རྒྱ་མཚོས་ལྟ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་ལ་དགོང་འདབས་ཀྱི་མཆོད་སྤྲིན་ཀྱི་ཚོ་ཏ་ཆེན་བརྟུང་བའི་སྐབས་སུ་ཏ་ཆེན་པཏ་ཀ་ལས་འབྱུང་བའི་སྦ་དང་སྦ་ལ་བསྡུན་ནས་ཆུ་འཛིན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུང་ཞབས་ཞུའི་དོད་དུ་གཟི་བརྗིད་ལྟན་ཞིང་འོས་རན་འཚམས་པའི་རང་གི་འབྲུག་སྦ་ཟབ་མོ་ཡང་ཡང་སྒོགས་ཤིག ཀར་མ་ཁན་མ་དག་གིས་ལྟ་ཡི་མདུན་དུ་གར་འཁྲབ་བཞིན་པའི་ངང་ལ་དབྱར་ཀྱི་ཆར་ཀྱི་ཟེགས་མ་ཐོག་མར་དབབ་པས་ཆར་སྲིན་ཁྱོད་ལ་བཀའ་དྲིན་ལེགས་མཚོན་དུ་ཁྱེན་ཅན་འགོར་འགྲོའི་ཕྲེང་བ་ལྟ་བུའི་མཐའ་དཀྱུས་རིང་ཞིང་གཡོ་བའི་ཟུར་མིག་དག་གིས་ཀྱང་བལྟ་བར་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལྟར་མཚན་མོའི་ཡུན་གཅིག་དེར་ངལ་ཝོས། ཕྱི་ཉིན་ཆར་སྲིན་ཁྱོད་མེ་ཏོག་ཀུན་ཞིན་དུ་དཀར་ཞིང་མཇོས་པའི་ཉ་རྒྱས་པར་བཞིན་ཀྱིས་འགྱུག་ཅིང་འཕར་བའི་ཆུ་པོ་གཱཾ་ཀ་ཡི་རྒྱུ་ཆུ་དཔས་མ་དེ་བརྒྱད་ནས་དེ་ལྟ་གི་རི་སྟེ་ལྟ་ཡི་རི་པོ་ཞེས་པ་གཡུལ་ཀྱི་ལྟ་སྐ་ཏྲའི་བཞུགས་གནས་བྱིན་རླབས་ཅན་དེར་འཕྱོར། དེར་ཆར་སྲིན་ཁྱོད་ཀྱིས་འཆི་མེད་གཏན་ཁྱའི་ཆར་ཀྱིས་ལྟ་དེ་མཇོད་ནས་ཆུ་པོ་ཅཏ་ཏ་ཡི་ཕྱོགས་སུ་དེངས། རྒྱུ་ཆུ་དེའི་ཕར་འདབ་ནས་རྒྱལ་ཆེན་རཏྣ་དེལ་ཡི་རྒྱལ་ས་དཀར་ཤུར་ཏ་བཅུའི་ཡུལ་ཁམས་ཞེས་པ་མཇོས་ལྡུག་ལྟན་པའི་བུད་མེད་ཀྱི་གཡོགས་པས་ཁྱབ་པའི་རྒྱལ་ཁམས་དེ་ཡོད།

དེ་ཇེས་ཆར་སྲིན་ཁྱོད་རྒྱལ་པོ་ཐིད་སྐྱབ་ཀྱི་འཕོང་གིས་དགྱ་ཟླའི་རྒྱལ་པོ་ནམས་ཀྱི་མགོ་བོ་ས་ཏ་ཕབ་སའི་

གྲགས་ཅན་ཀྱི་གཡུལ་ངོ་ཀུ་ཏུ་ཟླ་ཐ་ཞེས་པ་དེར་བསྟེན། དེར་བྱིན་ཆེན་ཆུ་བོ་ས་ར་སྒ་ཏྲིའི་ཆུ་ངོམས་མེད་ཐུངས། དེ་ནས་མཐོ་རིས་ཟླུང་མཆོག་ཆུ་མོ་གङ་ཞེས་པ་རི་རྒྱལ་ཏི་མ་ལ་ཡ་ནས་འཕྱུར་ཏེ་དབུ་བ་ཐོལ་ཐོལ་དང་ལྷན་ཅིག་གཙུག་ན་ཟླ་བའི་གཙུག་ཏོར་དུ་ལྷུང་ནས་མཐར་ཐང་བདེའི་ས་གཞི་བུ་འབབ་ས་འི་གནས་ཆེན་ཀ་ན་ཁལ་ཞེས་པ་དེར་འགྱོར།

དེ་ལྟར་མུ་འཕྱུད་ནས་བསྒོད་པས་མཐར་རི་ཆེ་གངས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ཏི་མུ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་དུ་བརྟོལ་བ་ན་ཆུང་ངར་ལྟན་པའི་མཐོན་པོའི་རི་དེས་ཚར་སྤྱིན་ཁྱོད་ལ་གུས་བཙེའི་སྨོ་ནས་ངལ་གསོ་བར་བསུ་བར་འགྱུར། དེར་ནི་མཇོས་པའི་ཐང་ཤིང་གིས་སྦུག་པའི་ནགས་ཚལ་དང་དེའི་ནང་དུ་ཏྲི་ལྟན་གླ་བ་ཆུམས་ཀྱང་བདེ་བར་རྒྱུ། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་ལ་མི་བཟོད་པའི་ཟྭང་བཀྲད་ཤར་ཆུ་ཆུམས་ཀྱི་མི་འདོད་པའི་ཆུམ་འཕྱུར་ཤིན་ཏུ་དགོད་ཐོ་བ་དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ལྟག་པར་དུ་ཆུང་གིས་ཁེངས་པའི་སྐྱེ་ཤིང་དག་སྟན་པའི་གླུ་དབྱངས་གྱིར་ཞིང་རི་དཀར་གླ་བ་འདུག་པའི་གནས་ཆུམས་ནས་ཀྱང་གླ་ཚོའི་ཏྲི་ངང་ཐུལ། དབྱངས་སྟན་ལྟན་པའི་ཀིན্�་ངའི་བྱང་མེད་དག་གིས་ལྟ་མིན་ཀྱི་ཐོང་ཁྱེར་ཐུམ་བཙེགས་བསྲེགས་མཇད་ལྟ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་ལ་ཆེ་བསྟོད་ཀྱི་གླུ་དབྱངས་ལེན་བཞིན་པ་ཆུམས་ཀྱང་མཐོང་ཞིང་ཐོས་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ལྟར་ཏི་མུ་ལ་ཡའི་རི་ཐོ་དེའི་ངོ་མཚར་དཔལ་ཆུམས་ལེགས་པར་མཇལ་ཇེས་ཚར་སྤྱིན་ཁྱོད་ཀྱིས་ངང་པའི་ཐོ་ཅན་རི་ཐོ་ཀོ་ཏ་ཅཏ་བརྒྱད་དེ་བྱང་གི་ཕྱོགས་སུ་ཐལ་བ་ན་ལྟ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་གི་གནས་ཁྱིམ་བྱིན་ཅན་རི་ཐོ་ཀཱ་ལུ་ཤ་བ་བསྟེན། རི་ཐོ་དེའི་ཆེ་ན་གཟི་བརྗིད་དང་ཉམས་དགའི་ཐོང་ཁྱེར་ཙམལ་ཀླ་ཕུ་རྡོ་ཞེས་པ་དེ་བཞུগས་སོ། །དེ་ན་བདག་གི་དགའ་མ་བཞུগས་པས་དེ་ཡི་བར་དུ་ཆར་སྤྱིན་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་གི་ཕོ་ཉ་བཀྲིད་ནས་ཕེབས་པར་ཞུའོ་ཞེས་གནོད་ཐྲྀན་ཁྱལ་ཐཡོག་གིས་ཆར་སྤྱིན་ལ་གདམས་སོ། །

གཉིས་པ་སྐབས་དོན་དངོས་ནི། སྤྱིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ་འདི་ནི་སྟན་ངག་ཆུང་བའི་གྲས་སུ་གཏོགས། ཐེ་ཚན་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྤྱིན་ལྟ་མ་དང་སྤྱིན་ཕྱི་མ་ཞེས་གཉིས་བཞུগས། ཆོགས་བཅད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཇུག་ཐེ་ཚན་ལ་ཡོད་ཞེས་པའི་ཐེ་ཚན་ཁྱོད་ཀྱིས་བཅིངས། འདི་ལ་དེང་བར་མཁྱེན་ཐ་ས་སོགས་པའི་འགྲེལ་ཆོགས་བཞི་བཅུ་ལྟ་ཞེས་ཁ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱ་གར་སྐད་དུ་མེལ་ཧ་ཏ་ཀ། བོད་སྐད་དུ་སྤྱིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ། **ཆོགས་བཅད་དང་པོ་བཤད་པ་ལ་ཚ་བའི་ས་བཅད་ལྟ་སྟེ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཚ་བ་དགོད། སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་བ། ཆོགས་བཅད་ཀྱི་དོན་འགྲེལ། ཉེར་མཁོའི་མཆན་དགོད་པ། མི་འཕད་པའི་ཚ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།**

གཞི་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོར་ཏཱ་ཐཱ་ག་ཏ་ཡ། ཤཱཀྱ་ཡི་ཏྲ་ཐི་ལ་ཀ་ཡ་ཏ་ཡ་ཨ་ཡ ཨ་ཡ ཨ་ཡ

ལས་ལ་བག་མེད་དུ་ཆུར་པའི་དབང་གིས། ཀླུངས་བཅར་ཁགས་རྒྱུན་ལ་སྐྱེ་མཚོས་མ་སྦྱངས་ལ་སྐྱེ་དགའ་མ་དང་བྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུང་བའི་ལྟེ་བའི་ངལ་བ།[18] ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཉ་སྐྱེ་ལོ་ཡི་བློར་ཏེ་ལོ་གཅིག་གི་བར་དུ་སྟོང་དགོས་མཁན། ཆུ་ཀུཿཎི་པེན་སྐྱེ་རྡུ་བོའི་བཀའ་ལུང་དུག་གིས་ཏེ་དམོད་ཀྱིས། ཨས་ཐུན་མི་ཏམཱ་ཡི་སྐྱེ་གཟུ་བཏོད་དེ་ལྷ་ནས་ཐམས་ཅད་ཁམས་པར་བྱས་པར་ཆུར་ཅིང་། གཞི་ཏཡཏ་སྐྱེ་གནོད་ཟིན་འགའ་ཞིག ཧདགཏཆུར་ཆུ་ནས་ཕྱི་ཡིད་འོང་རྒྱིང་བྱིད་བུ་མོས་ཁྱུས་བྱས་བསོད་ནམས་ཚུ་བོ་སྐྱེ་ལ་ཕན་ནས་བསོད་ནམས་ཏེ་ཕྱིས་ཁ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏེ་ཕྱིན་ཆད་ཐུང་པའི་ཚུ་བོ་ཆུམ་དང། ལྷོ་ཐུན་ཆུ་ཡཏ་བཅུ་ཡི་ཤིན་ཏུ་རབ་ཏུ་མཇོས་པའི་རབ་བཟང་གྱིས་མ་དང་ལྡན་ལྟེ་བའི་ཤིན་ཏུ་ཐུག་ཅིང་ཆེས་ཤན་ཏུ་མཇོས་པའི་གྲིབ་མ་དང་ལྡན་པའི་ལྟོན་ཤིན་ཆགས།[19] རྟགས་ཀྱི་ཐུན་ཕྱེ་ཡི་ཤི་ཐུ་མའི་རི་ཐོ་ལྷ་རྟ་མའི་རི་ཐོའི་བལ་ཀོའི་བསྟི་ཀནས་བཅུ་མར།[20] ལས་ཏོ་ལྷ་ལྷོ་ལོངས་ཀནས། ཅཀྲི་ལྷ་མཛད། དེ་ཡང་ཁྲོས་པའི་ཤིན་ཏུ་ཕྱི་བ་ཞེས་པ་དང། ལྟོད་པས་ཀནས་པར་ཀྱིས་ཞེས་པ་ཐོད་སྐད་ཀྱི་ཙ་བར་ཐུང་བ་ནི་འགྲེལ་པའི་ཚོག་ཡིན་པས་རྒྱ་གར་ཀྱི་ཙ་བ་དང་ཤན་ཐུར་དུ་འཆད་དུ་མེད་[21]དོ།།

གསུམ་པ་ཚོགས་བཅད་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་ནི། གནོད་ཐྲིན་ཀྱི་བདག་པོ་ཀུས་ཞབས་ཀྱི་ཁོལ་གཡོག་གནོད་ཐྲིན་འགྱུར་ཞིག་རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་ལ་ཤིན་ཏུ་བག་མེད་དུ་ཆུར་པའི་དབང་གིས་རྟེ་བོ་ཁྲོས་པའི་ཤིན་ཏུ་ཕྱི་བའི་བཀའ་ལུང་དུག་གིས་ཏེ་ཀུས་ཀྱི་དམོད་པ་བཏབ་འབྱས་གཟུ་བཏོད་དེ་ལྷ་ནས་ཆུར་པ་ཐམས་ཅད་ཁམས་པར་ཆུར་ཅིང་ལོ་ཅན་ནས་ཐུགས་ཏེ་གསོས་ཅན་བཀྲིན་ཆུ་ཡི་ཤིན་ཏུ་ཕལ་ལོ་གཅིག་རིང་དགའ་མ་དང་བྲལ་བའི་ཐོད་པས་གནས་པར་ཀྱིས་དམོད་པ་བཏབ་ཀྱི་ཤ་ཅིག་ཅེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་མཇོས་མ་སྦྱངས་ལ་སྐྱེ་དགའ་མ་དང་བྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུང་བའི་ཕྱི་བའི་ངལ་བ་ལོ་ཡི་བློར་གཅིག་གི་བར་དུ་ཐོད་དགོས་མཁན་དེ་ཡོད་བཞིན་དུ་གནོད་ཐྲིན་ཀྱི་ཆུལ་པོའི་ཁོལ་གཡོག་དེ་ཡིད་འོང་རྒྱིང་བྱིད་བུ་མོས་ཏེ་ཕྱིས་ཁ་ལ་བརྟེན་ནས་བསོད་ནམས་ཏེ་ཕྱིན་ཆད་ཐུང་པའི་ཚུ་ཐོ་ནང་ཁྲིད་བུ་ཆུམ་དང་རབ་བཟང་སྐྱེ་ཤིན་ཏུ་ཕྱི་ཆེས་ཤན་ཏུ་མཇོས་པའི་གྲིབ་མ་ལ་ཐུགས་ཏེ་ཕྱིན་ཏུ་ལྟོ་ཆེས་ཤན་ཏུ་ཆགས་ཏེ་ཕྱིན་ཏུ་ལྟ་ཆེ་ཤ་ཅ་ཡི་ནགས་ཚལ་ཆུམ་ཡོད་པའི་རྟ་ཐོད་ཀྱི་ཐུ་ཆ་ལ་ཕན་ཏུ་ཕྱི་ཆ་ཅ་ལ་ཕན་ཐུར་ཏུ་ཆད་ཏུ་མེད་[21]ངོ།།

གསུམ་པ་ཚོགས་བཅད་ཀྱི་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཁ་ནི། ཁ་ཅོག་ཐྲིན་ཀྱི་ཁ་ཅ་ཀ་ཡོ་ཀུ་ཝེར་ཞབས་ཀྱི་ཁོལ་ཁ་ཡོག་ཁ་ཁྱོད་ཐྲིན་འགྱུར་ཞིག་ར་ང་ཉིད་ཀྱི་ལས་ལ་ཤིན་ཏུ་བག་མེད་ཏུ་ཆུར་པའི་དབང་གིས་རྟེ་ཐོ་ཁྲོས་པའི་ཤིན་ཏུ་ཕྱི་བའི་ཀུལ་ལུང་ཏུ་ཁ་ཀ་ཡོ་ཀ་ཝ་ཡ་ཐམས་ཅད་ཁམས་པར་ཆུར་ཅིང་ལོ་ཅན་ནས་ཐུ་ཁ་ཀ་ཡ་ཐ་ཅ་ཡ་ཐ་ཅ་ཡ་ཐ་ཅ

སྟན་ཏྲི་ཀཱ་རཏ་ཏཱ་ཡི་རང་ཉིད་བཀའ་མེད་དབང་གྱུར་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་གནོད་སྦྱིན་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཀུའེར་ཀྱི་ཁོལ་པོ་གནོད་སྦྱིན་དེ་ཡི་འགན་ལུར་ལས་ལ་འགྱེལ་བྱེད་མཁས་པ་ཆེམས་གཅིག་གྱུར་མེད། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་བཞེད་ན་གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོའི་ཁོལ་གཡོག་གི་ལས་ནི་ཇི་པོས་ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་ལ་མཚོད་པའི་དོན་དུ་ཉིན་ལྷར་གསར་དུ་བཞད་པའི་པདྨའི་མེ་ཏོག་གི་ཚོགས་ཆེམས་རྒྱལ་པོ་ལ་དབུལ་དགོས་པ་དེ་ཡིན། ལན་ཅིག་གི་ཚེ་ཕྱི་ཉིན་ཐུ་དྲུ་རང་ནས་རང་གི་དགའ་མ་དང་ཁ་བྲལ་ཏེ་མེ་ཏོག་བཏུ་ཐུ་འགྲོ་བ་ལ་ཡིད་ཤིན་ཏུ་འཚོར། དེའི་ཐབས་ལ་ཐུ་ནུབ་མཚན་མོ་རང་དུ་ཉིན་ཕྱི་མར་ཁ་གསར་དུ་བཞད་ངེས་པའི་མེ་ཏོག་པདྨའི་ཐེའུའི་ཚོགས་ཆེམས་བཏུས། འདི་ནི་ཁོལ་པོ་རང་གིས་བསྒྲུབ་འོས་པའི་བྱ་བ་ལས་གཡེལ་བའི་བྱ་ངན་ཡིན། དེའི་ཕྱི་ཉིན་ཐུ་འཚར་ལྷར་མེ་ཏོག་ཆེམས་ཁ་གསར་དུ་བཞད་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཕུལ། དེའི་ཚེ་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་དུས་ལས་མ་ཡོལ་བར་གནོད་སྦྱིན་ཀྱིས་ཕུལ་བའི་པདྨའི་མེ་ཏོག་གི་ཚོགས་ཆེམས་ལྷ་ཆེན་དབང་ཕྱུག་ལ་ཕུལ། ཡིན་ནའང་སྟབས་མ་ལེགས་པ་གཅིག་ལ་ཐུ་ནུབ་པདྨའི་ཐེའུའི་གསེབ་ཏུ་འཕྲལ་ལུས་ཤོར་བ་ཡི་ཐྲང་བུ་དེ་པདྨའི་མེ་ཏོག་ནས་ཕྱིར་ཐུང་སྟེ་རྒྱལ་པོའི་ཕྱག་ལ་ཁ་མདུང་གིས་བསྟན་པའི་འབྲས་ཅན་ལས་གནོད་སྦྱིན་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཀུའེར་ཤིན་ཏུ་ཁྲོས་ཏེ་དམོད་པ་དྲག་ཏུ་བཏབ་སྟེ་གནོད་སྦྱིན་དེ་ཡི་གཟི་བརྗིད་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་བྱས་པར་ཐུར་ཞེས་བཞེད་དོ།།

ཡང་འགྱེལ་བྱེད་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གི་བཞེད་པ་ལ། གནོད་སྦྱིན་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཀུའེར་ཀྱི་ཁོལ་པོ་གནོད་སྦྱིན་འགའ་ཞིག་དེ་ཡི་ལས་ནི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱེད་ཚོས་ཚལ་སྐྱོང་བ་པོའི་ལས་དང་སྐོར་འཚག་པ་ཡི་ལས་དེ་ཡིན་ནོ། །ལན་ཅིག་གནོད་སྦྱིན་དེ་རང་གི་བྱ་བ་འགའ་ཡི་རྒྱན་གྱིས་གཞན་དུ་སོང་བའི་ཤུལ་དུ་ལྷ་དབང་བརྒྱ་བྱིན་ཀྱི་གླང་པོ་ཆེ་དེ་གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོའི་སྐྱེད་ཚོས་ཚལ་དུ་བཙན་འཛུལ་གྱིས་དེར་ཡོད་མེ་ཏོག་དང་མེ་ཏོག་གི་གཞི་རྣམས་བཟླས་ཤིང་བཙོམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོ་ཤིན་ཏུ་ཁྲོས་ཏེ་དམོད་པ་བཏབ་སྟེ་ཁོལ་པོ་གནོད་སྦྱིན་དེ་ཡི་གཟི་བརྗིད་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་བྱས་པར་ཐུར་ཞེས་བཞེད་དོ།།

ཡང་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་གི་བཞེད་པ་ལ། གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོ་ཀུ་བེར་ཀྱིས་སྡུ་ཏོ་ཁྲག་ཕྱད་མཚོད་པའི་ལས་ཚོགས་ལ་ཆེན་པ་བཞིན་དེ་ལ་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཐུང་ཆེན་གཅིག་ནི་ཡིད་འོང་ཡིད་ཀྱི་མཚོ་ནས་རིན་ཆེན་གསེར་ཀྱི་པཏྨ་རེ་དགོས་པ་དེ་ཡིན། བྱས་ཀང་དེའི་ལས་མིར་གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོས་རང་གི་ཁོལ་གཡོག་གནོད་སྦྱིན་འགའ་ཞིག་ཐར་བསྐོས་མཛད། ཡིན་ནའང་ལས་མིར་ཐར་བསྐོས་གནང་བའི་ཁོལ་གཡོག་གནོད་སྦྱིན་ནི་རང་གི་ཚུང་མ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆགས་པས་དེ་དང་ལྷན་དུ་ཉིན་མཚན་དུས་བྱུག་ཏུ་འབྲལ་མེད་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་འདོད་མཁན་ཞིག་ཡིན། དེའི་རྒྱུ་ཅན་ལས་ཉིན་གཅིག་ཚུང་མ་དང་ཡུད་ཙམ་ཡང་འབྲལ་བ་ལ་སེམས་རང་བ་མ་བྱུང་ནས་རང་གི་བབས་ལུར་ལ་བག་མེད་དུ་ཐུར། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིད་འོང་ཡིད་ཀྱི་མཚོ་ནས་གཅིར་ཀྱི་པད་ཏྲིང་པའི་མཚོད་པ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཕུལ་མ་ཐུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གནོད་སྦྱིན་རྒྱལ་པོ་དྲག་ཏུ་ཁྲོས་ཏེ་དམོད་པ་བཏབ་སྟེ་གནོད་སྦྱིན་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་མ་ལུས་པར་ཉམས་པར་བྱས་པར་སོ་ཞེས་འདོད་དོ།།

མཉེམ་སྟེ་གཟི་བརྗིད་ཅེས་པ་ནི་ཐུན་མོང་མི་ལས་འདས་པའི་ནུས་པ་རྒྱས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་འཕུར་བ་དང་། རང་ལུས་མི་མངོན་པར་འགྱུར་ནུས་པ་དང་། ཐག་རིང་ཡུལ་ཀྱིས་བསྐལ་བའི་གཞན་ཀྱི་སེམས་མ་ཟློག་མངོན་ཐུར་དུ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདི་ཡི་འགྱེལ་པར་བཤད་དོ། །འོ་ན་དམོད་པ་ལ་ཐུན་

ཚོང་མི་ལས་འདས་པའི་ནུས་པ་གཞོམ་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། ཤིན་ཏུ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་སྐྱེན་ངག་མཁན་ནག་མོ་ཁོལ་གྱིས་མཛོད་པའི་ཐྲོས་གར་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལྷཱུ་མོར་རྒྱུན་ལས་འདིའི་སྐོར་གསལ་བར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་དམོད་པ་ལས་གཟི་བརྗིད་ཅམས་པ་དེ་ནི་ཐོག་ཏུ་ཕོ་ཉ་ཞེས་པའི་གླགས་ཅན་སྐྱེན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་དེ་བྱང་བའི་རྒྱ་རྒྱེན་གྱི་ཙ་བ་དེ་ཡིན་ནོ། །གང་ཡིན་ཞུ་ན། གལ་ཐེག་རྒྱལ་པོའི་དམོད་པས་རང་གིས་བསྒྲུབ་འོས་བྱ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་གཡེལ་མཁན་གནོད་ཐེག་དེ་ཡི་གཟི་བརྗིད་ཅན་ཡིན་ན། རྒྱལ་པོས་རང་གི་གཡོག་ཁོལ་གནོད་ཐེག་དེ་ལྟང་ལོ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་ནས་བསྐྲད་སྟུགས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་ཐག་རིང་བཀྲིན་ཅལ་རི་པོའི་ཁོངས་ཞབས་རྩ་མའི་རི་བོར་བཏང་སྟེ་ལོ་གཅིག་རིང་ལ་འདོད་ལྟན་ཁོལ་གཡོག་དང་དེ་ཡི་དགའ་མ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ནམ་ཡང་འཕྲད་མི་ཟུང་བའི་བཀའ་ལུང་དྲག་པོ་ཇི་ལྟར་ཕབ་ཀྱང་རྒྱལ་པོའི་ངལ་བ་ནི་འབད་མེད་དུ་འགྲོ་དེས་པ་ཡིན།

གང་ཡིན་ཞུ་ན། གནོད་སྦྱིན་ལ་གཟི་བརྗིད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན་ཙང་རང་ལུས་མི་མངོན་པར་བྱས་ཏེ་ལྟང་ལོ་ཅན་དུ་སྐད་ཅིག་ལ་འོངས་ཏེ་རང་གི་དགའ་མ་དང་འཕྲད་ནས་ཞེམས་གསོ་མཛད་པ་དང་། ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་འཕུར་ཏེ་སྐད་ཅིག་ལ་རང་གནས་རྩ་མའི་རི་བོར་བསྐྱར་ལོག་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཡི་རྩ་བ་ལ་གནས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གནོད་སྦྱིན་ཁོལ་གཡོག་དེས་རང་གནས་རྩ་མའི་རི་བོར་གནས་བཞིན་དུ་མངོན་པར་ཤེས་པའི་ཞེམས་ཀྱིས་ཐག་རིང་ཡུལ་ཀྱིས་བསྐལ་བའི་གནས་ན་བཞུགས་པའི་རང་གི་དགའ་མ་ཡི་གདུང་བའི་ངང་ཚུལ་ཆེམས་མ་ལྷོག་ཐྲིན་གཡོག་ཞེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བར་ཤེས་ནུས་པས་འདོད་ལྟན་ཁོལ་གཡོག་གནོད་ཀྱིས་ཐྲིན་ལ་རང་གི་སྐྱོ་གདུང་དང་དྲན་ཐང་གི་སྙིང་གཏམ་གསལ་བའི་འཕྲིན་ཆེམས་སྐྱེལ་བའི་ཕོ་ཉ་ལ་མངགས་པའི་བྱ་བ་ལ་ནམ་ཡང་མི་རོལ་ལོ། །

དེས་ན་རྒྱལ་པོས་དམོད་པ་བཏབ་ཐེ་ཁོལ་པོ་གནོད་ཀྱིས་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་ཅམས་པར་བྱས་པ་འདི་ནི་སྐྱེན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་འདིའི་གླིང་གཞིའི་ཙ་བ་ཡིན་པར་ཐྲིན་ཀྱི་ཕོ་ཉའི་འགྲེལ་བྱེད་རྒྱ་གར་ཀྱི་མཁས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་སོ། །དེས་ན་འདི་དང་འཇེལ་ཏེ་འདིར་པཎི་ཏ་···ཞེས་པའི་རྒྱན་ཡོང་བར་འགྲེལ་བྱེད་འགས་གསུངས་སོ། །

རྩམགི་རི་ཐྲི་རྩ་མའི་རི་བོ་ནི་མཁས་པ་ལྷག་ལྡན་ཆུ་ཐ་ཁམ་ཐ་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལ་ཅིཏ་ཀུན་ཞེས་པའི་རི་བོར་འདོད། ཡང་མཁས་དབང་ཕྱེལ་ས་ནས་ཞབས་ཀྱི་བཞེད་པ་ནི་རྩ་མའི་རི་བོ་དེ་ནི་རྩམཏེ་ཀ་ཞེས་པའི་རི་བོ་རང་དུ་འདོད། དེང་དུས་ཀྱི་ཆ་ཤིགས་ཞིབ་འཛུག་པ་ཆེམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལ་རྩ་མའི་རི་བོ་ནི་ཆུ་བོ་ནམ་རྩ་ཡི་ཆུ་འགོ་ཡོད་ས་པའི་ཚུལ་ཀུན་དང་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བའི་རི་བོར་བཞེད་དོ། །

རྩམགི་རྒྱ་ཕྲེ་ཨ་ཐ་ཐ་ནི་ཐ་ཡ་ཀ་ཁོའི་བཤད་ཀན་ལས་ཀ་ཁ་ཞེས་པའི་མངོ་ཤེས་ཀ་ཤ་ཡ་ཀ་ཁ་ཞེ་ཡ་ཀ་ཁ་ཞེ་ཡ་ཀ་ཁ་ཞ་ཡ་ཀ་ཁ་ཞ་ཡ་ཀ་ཁ་ཞ

གནས་ཁང་མཇུད་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་དུ་འདིར་མང་ཚོགས་བྱུང་ཞེས་འགྲེལ་བྱེད་མཁས་དབང་མཁྱེན་བཟང་མཁས་གསུངས་སོ། །ཡི་གེས་འཇིགས་ཏེ་ཚོགས་བཅད་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཉེར་མཁོའི་མཚན་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྟན་པ་ཅམ་དགོངས་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །

ལྷ་པ་མི་འཕྲད་པའི་ཚ་དགག་པ་ནི། མཁས་དབང་རཀ་ར་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲིན་ཀྱི་ཕོ་ཉའི་འགྲེལ་པ་བོད་འགྱུར་མ་ལས། འདི་ལྟར་གོ་བདེ་བའི་དོན་འགྱུར་མཇུད་ཅེས་གསུངས་པ་ལ་གོ་རྒྱ་ཆེར་མེད་དེ། ལོ་ཆེན་རྩེ་མོའི་བོད་འགྱུར་དེ་ནི་ཙ་འགྲེལ་གཉིས་ཀ་ལ་ཞིབ་ཏུ་གཏུགས་པའི་བོད་འགྱུར་ཡིན། དེས་ན་འགྱུར་འདི་ལས་ལྟག་པ་སུས་ཀྱང་ཐོན་དཀའོ། །ཡང་རཀ་ར་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། བསོད་ནམས་ཆེ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྒྱ་སྐད་པུཎྱཱུདཀཱི་ཏི་དང་བོད་སྐད་བསོད་ནམས་ཆུ་བོ་རྣམས་ཞེས་པ་ལ་མ་བརྟག་པར་ཀྱ་ཚོམ་དུ་བསོད་ནམས་ཆེ་ཞེས་གསུངས་པར་མངོན་ནོ། །

ཡང་རཀ་ར་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། ཡང་ཤིན་ཏུ་རབ་ཏུ་མཇོས་པ་ལ་སོགས་ལས་ཤེས་ནུས་ཤིང་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཤིན་ཏུ་རབ་ཏུ་མཇོས་པ་ཞེས་པ་འདི་རྣམ་པ་མཁས་དབང་རཀ་ར་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པ་ལ་ཕེབས་འདུག་ཀྱང་། དེ་ནི་རྩ་བའི་ནང་གི་སྒྲིགས་ཆགས་ཡུལ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲིགས་ཞེས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་རབ་ཏུ་མཇོས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ལ་མཁས་དབང་ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་ལ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་རྣམ་ཐར་དུ་མཇལ་ལོ། །

དེ་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ཁྱེད་ཀྱིས་ལོ་ཆེན་རྩེ་མོའི་བོད་འགྱུར་ལ་ཐུགས་རང་བ་རང་མ་བྱུང་ནས་ཞལ་ནས་འདི་ལྟར། ལན་ཅིག་གཞོད་སྒྲིན་གང་ཞིག་རང་གི་བཀྲི་བ་བགེ་མེད་དབང་ཕྱུར་པས། ཁྲི་པོ་ཁྲོས་པའི་དམོད་པས་མཇོས་མ་དང་འཕྲལ་གཟི་ཕྱིན་རྒྱད་བཞིན་དུ། ཁྱིད་ཕྱིད་བུ་མོས་ཁྱུས་ཐུས་གཙང་བའི་ཚུ་དང་ལྷོན་ཤིང་གིལ་བཟང་ཅན། །རྨ་མའི་རི་པོའི་གནས་སུ་ལོ་ཡི་བར་དུ་གཏང་བ་རབ་བརྟེད་ཐོབ། །ཞེས་གསུངས་འདུག་ནའང་ཁོ་བོས་འདི་ལ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་ཆེན་པོ་དུག་ཙམ་རེ་ཞིག་མཐོང་སྟེ། དང་པོ་ནི། མཁས་པའི་དབང་པོ་ཁྱེད་ཀྱི་འགྱུར་འདི་ཚ་བའི་ཚོགས་ཟིན་ལྟར་ཡིན་གསུངས་ནའང་ལན་ཅིག་ཅིས་པ་དང་གང་ཞིག་ཅིས་པ་དང་ཁྲོས་པ་ཞེས་པ་འདི་རྒྱ་དཔེའི་ཚ་བའི་ཚོགས་ཟིན་ལ་མེད་པས་འདི་ནི་མི་འཐད་པའི་ཆ་དང་པོའོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱལ་པོའི་དམོད་ཀྱིས་དང་པོ་མཇོས་མ་དང་འཕྲལ་དེ་ནས་གཟི་ཕྱིན་རྒྱད་པའི་ཚུལ་གསུངས་པ་ནི་རྒྱ་དཔེའི་ཚ་བའི་དངོས་བསྟན་ཚོགས་ཟིན་དང་མི་མཐུན་སྟེ། རྒྱ་དཔེའི་ཚ་བའི་དངོས་བསྟན་ཚོགས་ཟིན་ལ་དམོད་ཀྱིས་རྒྱལ་པོའི་ཁོལ་གཡོག་གཞོད་སྒྲིན་དེ་ཡི་གཟི་བརྟེད་ཉམས་པར་བྱས་ཚུལ་ཅམ་ལས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ནི་མི་འཐད་པའི་ཆ་གཉིས་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་དཔེའི་པུཎྱཱུདཀཱི་ཏི་ལས་པ་འདི་ནི་བོད་སྐད་དུ་བསོད་ནམས་ཐམ་བྱིན་རླབས་ཅན་ཀྱི་ཆུ་བོ་རྣམས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་བཞིན་དུ་མཁས་དབང་ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་ལ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པར་སྒྲིད་བྱེད་བུ་མོས་ཁྱུས་བྱས་གཙང་བའི་ཆུ་ཞེས་གཙང་བའི་ཆུར་ཐོན་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །རི་བོ་དེའི་ཆུ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གཙང་བ་ཡིན་པས་སྲི་ཏས་ཁྱུས་བྱས་པ་ལས་གཟོད་གཙང་མར་འགྱུར་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ནི་མི་འཐད་པའི་ཆ་གསུམ་པའོ། །

བཞི་པ་ནི། པུཎྱཱུདཀཱི་ཏི་བསོད་ནམས་ཆུ་བོ་རྣམས་དང་ཞེས་མང་ཚོག་དངོས་སུ་ཚོག་བཅོས་ལ་ཡོད་བཞིན་དུ་མཁས་དབང་ཁྱེད་ཀྱིས་གཙང་བའི་ཆུ་དང་ཞེས་པ་ཅམ་ལས་མང་ཚོག་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པས་འདི་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཆ་བཞི་པའོ། །

ལྷ་པ་ནི། རྣམགཱི་ཌཱཀིས་སྟེ་རྣ་མའི་རི་པོའི་ངལ་གསོའི་བསྟི་གནས་དུ་མ་ཞེས་མང་ཚོག་དངོས་སུ་ཚོག་ཟིན་ལ་གསལ་བཞིན་དུ་མཁས་དབང་ཁྱོད་ཀྱིས་རྣ་མའི་རི་པོ་ཞེས་པ་ཅམ་ལས་མང་ཚོག་མ་གསུངས་པས་འདི་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཆ་ལྟ་བའོ།།

དྲུག་པ་ནི། ཡང་རྩ་བའི་ཚོག་ཟིན་ལྟར་ན་འདི་ཅམ་ཞིག་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པའི་ཞལ་པོ་མཁས་དབང་ཁྱོད་ཀྱིས་གནང་བ་འདི་ནི་ཞལ་ཏད་ཅམ་ཡིན་པར་ཁོ་པོས་ཆམ་པར་རྟོག་གོ །གཞན་དུ་ན་ཅམ་སྨོས་གཅོད་མི་ནུས་པ་ད་དུང་གཞན་ཡང་མང་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱ་དཔེའི་ཚོགས་ཆུང་དང་པོའི་ནང་གི་གཱཎ্ཌཱ་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་དང་པོ་ཀ་དེ་ནས་མོ་ཁོལ་གྱི་ཡི་དམ་ཚངས་པ་ལ་ཤེས་བརྗོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཡིན་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཚོག་ཟིན་གྱི་འགྱུར་དེའི་ནང་མི་གསལ་བ་དང་། འདིའི་ཀླུཀླ་ཞེས་པའི་རྒྱ་དཔེའི་རྩ་བའི་ཚོག་ཟིན་ལྟར་ན་དགའ་མའི་དོན་དུ་ཡོད་བཞིན་དུ་མཁས་དབང་ཁྱོད་ཀྱིས་མཇོས་མ་ཅམ་ལས་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རྒྱ་སྐད་སྦྱིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ་ལ་མཆུ་ཀླུཀླ་ཞེས་པའི་སྒྲོབ་སྦྱོར་ཀྱིས་བཅིངས་ཅང་ཤད་པ་རེ་རེ་ལ་ཡི་གེ་བཅུ་བདུན་བཅུ་བདུན་ཡོད། དེ་ཡང་མགན། ཆུགན། ནགན། ཏགན། ཏགན་དང་ཕྱི་བ་གཉིས་ཏེ་དེ་ཆམས་ཡིན། འདི་ཆམས་ཆ་ཚང་བོད་སྐད་ཐོག་ཡོང་མི་ཤེས་ནའང་དེའི་དོན་དུ་བོད་སྐད་སྦྱིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ་ལ་ཡང་ཤད་པ་རེ་རེ་ལ་ཡི་གེ་བཅུ་བདུན་བཅུ་བདུན་ཡོད་དགོས་ངེས་ཡིན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་བསྒྱུར་བའི་ཚོག་ཟིན་ལྟར་ཀྱི་བོད་འགྱུར་ལ་ནི་ཤད་པ་རེ་རེ་ལ་ཡི་གེ་བཅོ་ལྔ་བཅོ་ལྔ་མ་གཏོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ནི་ཆེས་མི་འཐད་དེ། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་དངོས་བསྟན་ཚོག་ཟིན་ཀྱི་སྒྲོབ་སྦྱོར་ཀྱི་དོན་ཅམ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་འགྱུར་དེའི་ནང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ད་དུང་ཡང་ཅམ་སྨོས་གཅོད་མ་ནུས་པ་མང་དུ་མཐོང་བས་རྒྱ་བའི་ཚོག་ཟིན་ལྟར་ན་འདི་ཅམ་སྟེ་ཞེས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་གསུངས། འདིར་མཁས་དབང་ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་འགྱུར་ཅམ་ཡིན་གསུངས་ཡོད་ན་འདི་ལྟའི་མི་འཐད་པའི་ཆ་ཡོང་དགོས་དོན་མེད་ནའང། འདིར་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཞལ་སྔ་ནས། རྒྱ་བའི་ཚོག་ཟིན་ལྟར་ན་འདི་ཅམ་ཞིག་ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདིའི་མི་འཐད་པའི་ཆ་རྣམས་སྨྲས་སོ། །

མཁས་དབང་དོར་ཞི་གདོང་དྲུག་སྟེམས་བློ་དང་ནོར་བྱང་ཚེ་རྒྱུན་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱིན་ཀྱི་ཕོ་ཉའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་ནི་ཕལ་ཆེར་རྒྱ་བ་གཅིག་ལས་ཀྱིས་པའི་ཡལ་གའམ། ཡང་ན་ཕན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དཔེ་ཤུས་བྱས་པ་དང་འདྲ་བར་མཐོང་། **དེས་ན་ཁོང་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཡོད་པའི་མི་འཐད་པའི་ཆ་རྣམས་ཐུན་མོང་དུ་དགག་པ་ལ་རྩ་བའི་ས་བཅད་བཞི་སྟེ། ཚོགས་ཆང་[22]དང་པོའི་ཁོ་དོན་གཙོ་པོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན། ཚོགས་ཆང་གཉིས་པའི་ཁོ་དོན་གཙོ་པོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན། ཚོགས་ཆང་གསུམ་པའི་ཁོ་དོན་གཙོ་པོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན། ཚོགས་ཆང་བཞི་པའི་ཁོ་དོན་གཙོ་པོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་དང་བཞིའོ། །**

དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚོགས་ཆང་དང་པོའི་སྟོད་ཆའི་ཁོ་དོན་གཙོ་པོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་དང་། ཚོགས་ཆང་དང་པོའི་སྨད་ཆའི་ཁོ་དོན་གཙོ་པོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་མཇུག་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྗེ་བོ་ཁྲོས་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྷི་བའི་བཀའ་ལུང་ཞེས་པའི་དོན་གཙོད་སྦྱིན་རང་གི་ལས་ལ་བག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་གྱུར་པ་ལས། རྗེ་བོ་ཤིན་ཏུ་ཁྲོས་ནས་ཁྲིམས་བསྒྲགས་ཤིང་དེའི་ཚད་ལས་ལ་ཁོལ་གཡོག་གཙོད་སྦྱིན་དེ་རང་ཡུལ་ལྷུང་བོ་ཅན་ནས་ཡུལ་སྦྱགས་བྱས་པ་བུ་འདོད་ཀྱང་དེ་ནི་ཚོགས་ཆང་

[22] ལོ་ཆེན་རྡོ་རྗེའི་བོད་འགྱུར་ཚོགས་བཅད་དང་པོའི་ཚོགས་ཆང་རྣམས་ལ་གོ།

དང་པོའི་སྟོང་ཆ་རྩེ་པོ་ཁྲོས་པའི་ཤེན་ཏུ་ཕྱི་བའི་བཀའ་ལུང་དག་ཅེས་པ་དེ་ཡི་དོན་ཡེ་ནས་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེའི་དོན་ངོ་མ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡི་དོན་ངོ་མ་ནི་གནོད་སྦྱིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྲོས་ནས་བཏབ་པའི་དམོད་ པའི་བག་ཚོག་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱ་དཔེའི་ཚ་བ་ལས། ཎྜཱ་ལ་ནཱ་ཡ་ཏ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞེས་པ་འདི་ཡི་སྒྲབས་སུ་ཎྜ་ལ་ནཱ་ཡ་ཞེས་གསུངས་ པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ཚོགས་རྣང་དང་པོའི་སྨོན་ཆའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་ནི། ཁོང་གཉིས་གས་གཟི་བརྗིད་ཅེས་པའི་དོན་ཡེ་ནས་མ་གོ་བར་གཟི་བརྗིད་ཤམས་པ་དེ་ལུས་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་ཤམས་པའི་དོན་ཡིན་པར་འགྱེལ་ པ་གཉིས་གར་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་གཟི་བརྗིད་དེ་ཁོང་གཉིས་ལྟར་ལུས་ལ་སྣང་རྒྱ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡེ་ནས་མ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་གཟི་བརྗིད་ཀྱི་དོན་ནི་མཁྱོན་ཏེ་ཕྱན་མོང་མི་ལས་འདས་པའི་ནུས་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་ དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལ་འཕྱར་བ་དང་། རང་ལུས་མི་མངོན་པར་འགྱུར་ཕྱབ་པ་དང་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ ལ་སོགས་པའི་ནུས་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ཞེས་འདི་ཡི་རྒྱ་འགྲེལ་ཆམས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཟི་བརྗིད་ཤམས་རྒྱན་ཀྱང་ཁོང་ཆམ་གཉིས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་རྒྱལ་པོས་དམོད་པ་བཏབ་པ་ ལས་གཟི་བརྗིད་ཤམས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དཔེ་ལས། ཎྜཱ་ལ་ནཱ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞེས་ཀྱང་ཁོང་ཆ་ཤམ་ཤམ་ཤ་ ལ་ཟ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་ཡ་ཏ་ཡ་ཞ་

ཅན་ཞིག་ཡིན། བྱས་ཙང་འདི་ནི་པར་གཱརྱུར་ཞེས་པའི་རྒྱུན་ཡིན་ནོ་ཞེས་འགྲེལ་པར་གསུངས་སོ།།འདི་འདྲའི་གལ་ཆེན་ཚོགས་ལ་ཁྱོད་ཆས་གཉིས་ཀྱིས་མཛོས་མ་ཞེས་པ་ལ་ཐུང་ཟད་རིང་དུ་བཏང་ནས་མཛོས་སྦྱག་དགའ་མ་ཙམ་བྱིས་པ་ལས་དེའི་གོ་རྒྱ་དམིགས་བསལ་ཅན་དེ་གསལ་བར་གསུངས་མ་ནུས་པ་ནི་ཚོགས་ཆུང་གཉིས་པའི་སྨྲད་ཆའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཆེས་ལ་གང་ཐུགས་ཀྱིས་ཆགས་མེད་པའི་ཆས་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་པོ་ཞིག་མིན་ནམ་སྟེ་ངེས་པར་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ཚོགས་ཆུང་གསུམ་པའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོན་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚོགས་ཆུང་གསུམ་པའི་སྟོང་ཆའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོན་དང་། ཚོགས་ཆུང་གསུམ་པའི་སྣང་ཆའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོན་དང་གཉིས་སོ།།

དང་པོ་ནི། བསོད་ནམས་ཆུ་བོ་ཆེས་དང་ཞེས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་དོན་ནི་ཕྱིན་ཆད་བས་ཅན་ཀྱི་ཆུ་བོ་ཆེས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་བཞིན་དུ་ཁྱོད་གཉིས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་ལ་འགྲེལ་པ་ནམ་ཡང་མ་ཕོག་ནས་བསོད་ནམས་ཞེས་རང་འཇགས་སུ་བྱིས་པ་དང་། ཕུན་ཚུད་ཀུན་སྟེ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆུ་བོ་ཆེས་དང་ཞེས་མང་ཚོག་དངོས་སུ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཁྱོད་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་ནང་མང་ཚོག་མི་གསལ་བ་དང་། བསོད་ནམས་ཆུ་བོ་ཆེས་ཞེས་པའི་ཆུ་བོ་དེ་མཚོ་དང་ཕྲིང་གི་ཆུ་ཆེས་ཡིན་པར་རྒྱ་དཔེའི་འགྲེལ་པར་དངོས་སུ་གསུངས་བཞིན་དུ་མཁས་དབང་དོར་ཞེས་ཆུ་བོ་ཞེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་གཞན་དུ་བྱིས་མ་ཕོད། ཡིན་ནའང་མཁས་དབང་ནོར་བྱང་ཡོ་རྒྱན་གྱིས་ཅུང་ཕྲག་ཁམ་རྒྱས་ཏེ་ཆུ་བོ་དེ་འབབ་ཆུ་རྒྱུན་ལྟུང་ལྟུང་ཅན་དུ་བྱིས་པ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐ་ཆད་དོ། །ལྟག་ཏུ་ཆུ་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་དཔེར་ན་འཕྲུང་ན་ཚོ་རིང་བ་དང་ནད་མེད་པ་དང་འདོད་དོན་འགྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཅན་དུ་བྱིས་པ་ནི་རྟོག་བཟོའི་ནང་ནས་རྟོག་བཟོ་འབབ་ཞིག་པ་སྟེ། དེ་འདྲ་རྒྱ་དཔེའི་འགྲེལ་པ་གང་དུའང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

འོ་ན་དེའི་དོན་གང་ཞེ་ན། འདིའི་དོན་ནི་རྒྱལ་མོ་སྲི་ཏས་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིན་ཆད་བས་ཅན་ཀྱི་ཆུ་བོར་ཐུར་རོ་ཞེས་པ་ཙམ་ཀྱི་དོན་ཡིན་པ་ནི་ཙ་འགྲེལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཚོགས་ཆུང་གསུམ་པའི་སྟོང་ཆའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཆམས་མཁས་དབང་ཁྱོད་ཆམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཆམ་པར་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དུ་མ་ཕེབས་འདུག་པ་ནི་སྲས་རྟོག་ཞིབ་གནང་ན་ཡང་འབད་མེད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ།།

གཉིས་པ་ཚོགས་ཆུང་གསུམ་པའི་སྣང་ཆའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོན་ནི། གསུམ་པའི་སྣང་ཆ་བུ་ཤིན་ཏུ་མཛོས་ཞེས་དང་། བཞི་པའི་སྟོང་ཆ་བུ་རབ་བཟང་ཞེས་པ་དེ་གྲོབ་མ་དང་ལྷོན་ཤིང་གཉིས་ཀ་ལ་སྣྲོ་ཀྱི་ཡིན་པར་འདིའི་རྒྱ་དཔེའི་ཆ་ཏ་དང་འགྲེལ་པར་དངོས་སུ་གསུངས་བཞིན་དུ་མཁས་དབང་དོར་ཞེས་ཤིན་ཏུ་རབ་མཛོས་དང་རབ་བཟང་ཞེས་པ་ལ་གསལ་བཤད་གང་ཡང་མ་མཛད་པར་གར་ལྷོན་ཤིང་པོའི་གྲིབ་བསིལ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་དང། མཁས་དབང་ནོར་བྱང་ཡོ་རྒྱན་གྱིས་རབ་ཏུ་མཛོས་པའི་ལྷོན་ཤིང་ཞེས་རབ་མཛོས་དེ་ལྷོན་ཤིང་རྒྱང་པ་ལ་སྣྲར་བ་ནི་རྒྱ་དཔེའི་སྲིག་ཐུ་ཆ་ཀ་ཏ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ཆ་ཚང་མེད་པའི་དན་ཏགས་ཡིན་ནོ།།

བཞི་པ་ཚོགས་ཆང་བཞི་པའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོན་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚོགས་ཆང་བཞི་པའི་སྟོང་ཆའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོན་དང་། ཚོགས་ཆང་བཞི་པའི་སྣང་ཆའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲོན་དང་གཉིས་སོ།།

དང་པོ་ནི། ཚོགས་ཆང་བཞི་པའི་སྟོང་ཆར་རབ་བཟང་ལྷོན་ཤིང་ཞེས་པ་དེ་ནམེད་ལྷོན་ཤིང་ཞེས་གོ་རྒྱ་

དམིགས་བསལ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ལ་ངོས་གཟུང་རྒྱ་ཡིན་པར་རྒྱ་དཔེའི་རྩ་བ་དང་འགྲེལ་པར་དངོས་སུ་གསུངས་བཞིན་དུ་ཕྱིད་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་བཏང་གི་ལྷོན་ཤིང་དགུས་མ་ཚམ་དུ་འགྲེལ་པ་ནི་སྒོམ་བཤད་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ།།དེས་ན་འདི་ལས་ལྷག་པའི་གོ་དོན་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅི་དགོས་སོ་སྙམ།།

གཉིས་པ་ཚོགས་རྣང་བཞི་པའི་སྒྲུབ་ཆའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཡེ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་ནི། འདིའི་རྒྱ་དཔེར་རྣམཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡི་ཁ་མའི་རི་བོའི་ངལ་གསོའི་བསྟི་གནས་དུ་མ་ཞེས་མང་ཚོག་དངོས་སུ་གསུངས་བཞིན་དུ་མཁས་དབང་ཕྱོད་གཉིས་ཀྱིས་གནོད་སྦྱིན་ཀྱིས་ཀུ་མའི་རི་བོ་ཞེས་པ་ཚམ་མ་གཏོགས་གསུངས་རྒྱ་མི་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ།།དེས་ན་མཁས་དབང་ཕྱོད་ཁམ་པ་གཉིས་ཆར་ཀྱིས་ཚོགས་རྣང་བཞི་པའི་སྒྲུབ་ཆའི་གོ་དོན་གཙོ་བོ་ཁམས་ལ་ཡང་ཐུགས་རྟོག་མ་ཐུབ་པ་ནི་སྟ་མ་ཁམས་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་འདི་འདྲའི་གནས་ཚུལ་ཡོད་བཞིན་དུ་མཁས་དབང་དོར་ཞིའི་ཞལ་ནས། བློ་གསལ་བློ་ཡི་མུ་གེ་སེལ་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་དང་། མཁས་དབང་ནོར་བྱང་ཙོ་རྒྱན་ཀྱི་ཞལ་ནས། དམ་པའི་དྲིན་ལས་ཐོར་བུའི་སྒྲ་ར་ཙམ། །མཆུ་ཡི་རྒྱན་དུ་ཐོབ་ལ་བྱལ་འདི་མཚར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་གཞན་མི་མཚར་ནའང་ཁོ་བོ་ནི་ཤིན་ཏུ་མཚར་རོ། །ཨ་ཅི་ཟེད་ཚོ་ཡིན། ཡི་གེའི་ཚོགས་ལ་འཇིགས་ཏེ་ཚོགས་བཅད་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་པ་ཤིན་ཏུ་མདོར་བསྟན་པ་ཚམ་མ་གཏོགས་མེད་དོ།།

ཚོགས་བཅད་གཉིས་པ་བཤད་པ་ལ་ཙ་བའི་ས་བཅད་ལྟ་སྟེ། རྒྱ་པོད་ཀྱི་ཙ་བ་དགོད། སྐད་གཉིས་ཤན་སྒྲར་བ། ཚོགས་བཅད་ཀྱི་དོན་འགྲེལ། འཕྲེལ་ཡོད་མཆན་དགོད་པ། དེ་ལ་མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་པའོ།།

དང་པོ་ནི།

ཏཱཥ་ཏ་ཥ ཀ ཏ ཥ ཏ ཥ ཏ ཥ

ཤེད་སྟེ་སྐྱིང་ལྡུག་དགའ་མ་དང་བྲལ་ནས་རི་པོ་འབིགས་བྱེད་ཀྱི་ལྷོག་པ་ཞེ་ཚོགས་ཅན་ལྷུར་གྱི་ཅིཏྲཱཀ་ནཱ་མའི་ཏོ་ཏོ་དེར་ནི། བླ་བ་འགྱོད་ཡི་སྟེ་བླ་བ་བརྒྱད་ཀྱི་རིང་ཕྱི་ན་ལྷས་ཡ་ལས་ཏེ་གནས་བཅས་ནས་བསྡད་པའི་ཚེ། དགའ་མ་ཤིན་ཏུ་དྲན་པའི་གདུང་བས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུས་སྐེམ་པོར་ལྷུར་ཏེ་ཤ་ཡང་ཤིན་ཏུ་རིད་པོར་ས་ཕོང་། དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་ལས་ལུགས་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བར་ལྷུར་ནས་གསེར་ཀྱི་གདུ་བུ་དུགས་ནི་དཔྱང་པའི་བར་ནི་རྒྱ་ཆུ་བར་ཕྱི་ལ་ལ་ཁྱངས་འཕྲས་ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་ལག་ངར་ཟུང་ཡང་གསེར་ཀྱི་གདུ་བུའི་ཚོགས་ཀྱིས་སྟོང་ཞིང་དབེན་པར་ལྷུར། དེ་བཞིན་དུ་ཡུས་ལ་ཡོད་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ནོས་ཆེན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སྐེམ་རིད་དབང་གིས་ཐུ་མཁོའི་གནས་སུ་མ་ལྷག་པར་གཡས་གཡོན་ཀྱི་ས་གཞི་ཀུན་ཏུ་ལྷངས་ས། །

དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོ་བའི་གནས་སྐབས་བསྟེན་བཞིན་དུ་ཚ་ངོད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་འཕོར་ལོའི་ལེའུ་ཕྱོགས་ནས་ཚུ་སྟོང་རྒྱ་བློའི་དང་ཕོའི་ཉིན་ལ་གནོད་སྦྱིན་ཁོལ་གཡོག་དེ་ཡིས་རི་གཤོག་སྦྱིན་ནས་ཏེ་ཆུ་འཛིན་སྦྱིན་ཀྱི་དུམ་བུ་ཞིག་རི་སྟེང་ཉལ་བར་ལྷུར་པ་སྟེ་རི་ཆེར་ལྟ་གེར་གནས་པ་མཐོང་། དེ་ནི་མཆོག་ཏུ་རོལ་ཞིང་མཛོས་པར་ལྷུར་པའི་གླང་ཆེན་ཏེ་ས་འབྲའི་ཆེད་ལ་ཀྱོག་པའི་མཆེ་བས་འཐབ་ཆེན་མཆོག་ལ་རོལ་ཞིང་མཛོས་པར་ལྷུར་པའི་གླང་པོ་ཆེ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་ཐག་དེ་ལྟའི་གླང་ཆེན་ཡིན་ནམ་སྙམ་དུ་ཐོག་ཅིང་མཐོང་བར་ལྷུར་རེ། །

བཞི་པ་ཉེར་མཁོའི་མཆན་དགོངས་པ་ནི། དེང་དུས་ཡོད་པའི་ཙ་བ་ཕལ་ཆེ་བའི་ནང་དུ། ལྷག་ཆུས་ཟླ་ཐམདེ་ལས། མེས་ལྷན་ལྷོ་ལས་ནི། ཁྱེ་ཆུ་སྟོང་བླ་བའི་དང་པོའི་ཉིན་ལ་སྒྲིན་ལྷུར་རི་གཤོག་རི་སྟེང་ཉལ་བར་ལྷུར་པ་ནི། ।ཞེས་གསལ། ཡང་མཁས་དབང་ལཱལཱ་ཞབས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་ཙ་བའི་ནང་དུ། ལྷག་ཆུས་ཟླ་ཐམདེ་ལས། མེས་ལྷན་ལྷོ་ལས་ནི། ཁྱེ་ཆུ་སྟོང་བླ་བ་ཐོག་པའི་ཉིན་ལ་སྒྲིན་ལྷུར་རི་གཤོག་རི་སྟེང་ཉལ་བར་ལྷུར་པ་ནི། ।ཞེས་གསལ་ཞེས་ཁ་ཅིག་འདོད། གང་ལྟར་ཡང་ཆུ་སྟོང་བླ་བའི་དང་པོའི་ཉིན་ཡིན་ནམ་ཐོག་པའི་ཉིན་གང་ཡིན་ལ་འགྲེལ་བྱེད་མཁན་པོ་ཆེམས་ཀྱི་བར་ལ་ཐུག་པ་ཡོད། །

དེ་ཡང་ཆུ་སྟོང་བླ་བའི་དང་པོའི་ཉིན་ཡིན་པར་འདོད་མཁན་ཆེམས་ཀྱི་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་གཙོ་པོ་ནི་སྒྲིན་ཕྱི་མར། ཎཱ་ལ་ནྡཱ་མེ་ཐུང་ཤཡནཏ་དབྱི་ཏི་ཎཱ་ཐ་ཤ་ཀ་ཡ་ཅ་ཏ་ཡོ་ཅ། ཝ་ཐ་ཏ་ལ་ཡ་ཅ་ཏ་ཡ་ཅ། ཅ་ཏ་ཡ་ཅ། ཅ་ཏ་ཡ་ཅ།

རྒྱ་དཔེའི་རྩ་བར། གནགས་ལས་ཡན་ཆད་ཤར་ཀླུ་ཀོན་ཕྱུས་ཞེས་པའི་འགྲུར་གྱི་དོད་ཡིན་མོ། །དེའི་དགོངས་དོན་གང་ཡིན་མ་རྟོགས་ནས་མཁས་དབང་དོར་ཞིའི་ཞལ་སྔ་ནས། གསེར་གྱི་ལག་གདུབ་དགུང་ལོ་ཤུད་ཅིང་ལྷུང་བར་གྱུར་ཞེས་པ་དང། མཁས་དབང་ནོར་བྱང་ཡོ་རྒྱན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས། གསེར་གྱི་གདུ་བུ་དག་ཀྱང་དེང་གི་དུས་འདིར་དགུང་པའི་འགོ་བར་ཤུད་ཅིང་རྒྱ་བར་བྱེད་ཅས་ཀྱ་ཆོས་པ་ནི་རྒྱ་དཔེ་རྩ་བ་དང་རྒྱབ་འགལ་དུ་སོང་བས་མི་འཐད་པའི་ཆ་ཁོ་ན་ཡིན་མོ། །འོན་དེའི་དོན་གང་ཞེ་ན། གསེར་གྱི་གདུ་བུ་ས་ལ་ལྷུངས་འབྲས་ལག་ངར་ཟུང་ཡང་གསེར་གྱི་གདུ་བུས་སྟོང་ཞིང་དབེན་པར་གྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་མོ། །

ཆོགས་བཅད་གསུམ་པ་བཤད་པ་ལ་རྩ་བའི་ས་བཅད་ལྔ་སྟེ། རྒྱ་པོད་ཀྱི་རྩ་བ་དགོངས། སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་བ། ཆོགས་བཅད་ཀྱི་དོན་འགྲེལ། ཉེར་མཁོའི་མཚན། མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

ཏསྱཱཏ་ཀཱ་ཐཱ་ཐམ་ཡིས་ཤུར། ཀཱ་ཏ་ཡ་ཡ་ཐ་ཏ་ཡ་ཡ་ཐ་ཏ་ཡ་ཡ་ཐ

དལེས་མཚོན་མི་ནུས་པའི་རབ་ཏུ་གཏུང་བ་མི་ཟད་ཐུང་དང་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ་འཐུང་རྒྱ་ཡི་ནི་བརྟོད་ཀྱང་ཅི་དགོས་སྟམ་དུ་ཡུན་རྒྱུ་ཏུ་བསམས་སོ།།

བཞི་པ་ཉེར་མཁོའི་མཆན་དགོད་པ་ནི། དེང་གི་རྩ་བ་ཕལ་ཆེ་བའི་ནང་དུ། ཏཱས ཐ্ལ ཀཱཥ ལུར་ཁོ་ཏུ་གླུན་ཆགས་ཏེ་བོ། ཐ་ཁོད་ཐ্ལ་ནས་ལོའི་རྟེས་འཕངས་དེ་ལྟར་གནས་དེ་མདུན་དུ་དབྱེ་བའི་ཟུག་རྩ་བསྐྱེད་སྟོངས་ཀྱིས།།ཞེས་དབྱེ་བའི་ཟུག་རྩ་སྐྱེད་ཅིད་ལྟ་བུ་ཡོད་ཀྱང་། ཡང་རྩ་བ་འགའ་ཞིག་ནང་དུ། ཏཱས ཐ্ལ ཀཱཥ ལུར་ཁ་ཏུ་ཀླུན་ཆགས་ཏེ་བོ། ཐ་ཁོད་ཐ্ལ་ནས་ལོའི་རྟེས་འཕངས་དེ་ལྟར་གནས་དེ་མདུན་དུ་ཀེ་ཏའི་མེ་ཏོག་རྒྱས་སྟོངས་ཀྱིས།།ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཀེ་ཏ་གའི་མེ་ཏོག་རྒྱས་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་ཡང་། ཡིན་ནའང་ཆར་དུས་འདིའི་སྐབས་སུ་དགེགས་བས་ལ་ཀེ་ཏ་གའི་མེ་ཏོག་རྒྱས་པའི་དུས་མིན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུན་པའི་ཟུག་རྩ་སྐྱེད་ཅིད་ཡིན་ནི་ཀེ་ཏ་ཀ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡང་མེད་དུས། འདིར་ཀེ་ཏ་ཀ་ནི་རན་ཪོ་མི་འདུག་ཅེས་འགྱེལ་ཅིད་འགའ་ཡིས་གསུངས་སོ།།

ལྔ་པ་མི་འཐད་པའི་ཚ་དགག་པ་ནི། མཁས་དབང་དོར་ཞི་གདོང་བྱུག་སྐེམས་བློ་དང་ནོར་ཐང་ཚོ་རྒྱན་ནམ་གཉིས་ཀྱི་འགྱེལ་པའི་ནང་དུ་མི་འཐད་པའི་ཚ་འགའ་ཞིག་མཐོང་བ་ནི་འདི་ལྟར། ཞནྡ་རྦཱ་ཡ་ཐི་ཡིད་ལ་རབ་ཏུ་གཏུང་བའི་མཆི་མ་ནང་ནས་ནང་དུ་བཀག་པའི་དོན་ཡིན་བཞིན་དུ་མཁས་དབང་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་མིག་ལ་མཆི་མའི་རྒྱུན་རིང་པོར་བབས་སོ་ཞེས་དང་། མིག་ནས་མཆི་མའི་རྒྱུན་བཞུར་བ་དེ་འཚོར་བོད་འཕྲོ་བའི་ཐུ་ཏི་ཀ་ཀི་ཛོག་པོ་ལྟར་རྒྱུན་རིང་པོར་ལྷུང་ཞིང་ཞེས་བྱིས་པ་ནི་རྩ་བ་དང་མི་མཐུན་པས་མི་འཐད་པ་ཁོ་ནའོ། །ཡང་། ཏཱས ཐ্ལ ཀཱཥ ལུར་ཁ་ཏུ་སྐྱེད་ཅིད་ཆར་སྲིན་དེ་ཡི་མདུན་དུ་དེ་ལྟར་ངལ་བ་ཆེན་པོ་ཅི་ཡང་ཡོད་བཞིན་ལ་བལྟས་ཤིང་གནས་ནས་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ། ངལ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཚུལ་ཀྱི་དོན་ཡེ་ནས་མི་གསལ་བས་དེ་ཡང་མི་འཐད་པའོ། །ཡང་། ཅི་རཾ་ཏཱ་ཐ্ལ་ཡུན་རིང་དག་ཏུ་བསམས་པ་ཞེས་པའི་དོན་དེ་མཁས་དབང་ནོར་ཐང་ཚོ་རྒྱན་དང་མཁས་དབང་དོར་ཞིའི་འགྱེལ་པར་ཡེ་ནས་མི་གསལ་བས་དེ་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཆའོ། །ཡང་རྩ་བ་ལས། བདེ་ལྟན་ཡིད་ནི་ནམ་པ་གཞན་དུ་གཏུང་བ་ཅི་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར། ।ཞེས་པའི་ཞནྡ་ཥཱ་ཡ་ཐི་ནམ་པ་གཞན་ལྟར་ཞེས་པའི་གཞན་དེ་ས་ལ་ཟེར་མིན་མ་ཨེས་པར་ཀྱ་ཚོམ་དུ་བྱིས་འདུག་པས་དེ་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཆ་ཡིན་ནོ། །ཡང་བདེ་ལྟན་ཡིད་ལ་གཏུང་བ་འཇུག་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ས་ཁམས་ཀྱི་ཏཱ་ཡ་ཐ། ཞནྡ་ཥཱ་ཡ་ཐ་ཁམས་ཀྱི་ཏ་ཡ་ཐ་ཁ་ཡ་ཐ་ཁ་ཡ་ཐ་ཁ

ཀྱི་བཀོད་པའི་གཤིས་བསྡུར་ཞེས་པ་སྟེ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྒྲིན་ཀྱི་ཕོ་ཉ་ཞེས་པའི་སྒྲིན་དེ་སྒྲིན་དཀར་ལ་བྱིས་པ་ནི་ཕྲིན་སྟ་མའི་ཚོགས་བཅད་བཅོ་ལྔ་པ་ལ་སོགས་མ་མཐོང་བའི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་ནོ།།

ཚོགས་བཅད་བཞི་པ་བཤད་པ་ལ་ཆ་བའི་ས་བཅད་ལྔ་སྟེ། རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཆ་བ་དགོད། སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་བ། ཚོགས་བཅད་ཀྱི་དོན་འགྲེལ། ཉེར་མཁོའི་མཚན་དགོད་པ། མི་འཐད་པའི་ཚ་དགག་པའོ།།དང་པོ་ནི།

པད་ཏྲས་ཐུགས་ཁས་དཔའ་བོ་ཏུ་ལམ་ཟབ་ཅིང་། ཏི་ཆུ་ཏེ་ནས།ཀུ་ཤ་ལམ་ཡང་ཏུ་ཡི་ཐུ་ཆུ་ཤོ་ཏི་མ།
ས་པཏྲ་གཱི:ཀུ་ཏ་ཏ་ཀུ་ས་ཆེ:ཀ་ཤི་ཏུ་ཆུ་ཡ་ཏ། ལྷ་ཏ:ལྷ་ཏི་པཱ་ས་ཀུ་ལས་ཅན་ནམ་ཁ་ཡ:ཏ:ལ:ལ:ཏ:ལ:ལ:ལ

གནས་འདི་ རྣམས་ཁྱོད་ནུས་ཏེ་ གཏོང་འདོད་ སེམས་ལ་འཇུག་པ་ སྟེ་རེ་བ་ཨར་བ་བཞིན་དུ་ དེ་ལ་མཚོད་པར་བསམས་ཏེ་ མཚོད་ཕྱས་ཀུན་ ཏུ་བཙལ་བ་ན་ ཀུ་ཏ་ཌའི་ མེ་ཏོག་གི་ ཕྲུ་ཆགས་ལས་གཞན་ དུ་མ་ རྟེད། དེས་ན་ ཀུ་ཏ་ ཌ་ ཡི་ མེ་ ཏོག་ འཇུམ་པ་ སྟེ་ མཇོས་ ཐུག་ ཞལ་བ་ རྣམས་ དུ་ གོལ་བ་ རྣམ་ཀྱི་ སྨོ་ནས་ དེ་ ལ་ མཆོད་ པའི་ དོན་ ཏུ་ མཚོད་ པའི་ སྒྲིག་ གཡོམ་ ཀྱི་ གྲ་ སྒྲིག་ རྣམས་ དགུ་ཞིང་ ཕྱོ་ བའི་ སྨོ་ནས་ བྱེད་ ཏོས་ པ་ བཞིན་ མཇའ་ དོ། །དེ་ ནས་ ཆར་ ཕྱིན་ དེ་ ལ་ དགུ་ བའི་ སྨོ་ ནས་ མཇུ་ བ་ མཇོན་ དུ་ ཐུར་ པའི་ ཚོགས་ ནི་ དཔེར་ ན་ ཁྱིད་ ལེགས་ པར་ འོངས་ སྐམ་ ཞེས་ ནི་ བརྟུད་ པར་ མཇུ་ དོ། །མཐར་ གནོད་ ཕྱིན་ ཀྱི་ ཁོལ་ གཡོག་ དེ་ ཡིས་ ཀུ་ ཏ་ ཌ་ ཡི་ མེ་ ཏོག་ གི་ ཚོགས་ ཀྱིས་ ཆར་ ཕྱིན་ ལ་ ནེམས་ ཐོ་ བཞིན་ ཀུན་ ཏུ་ གུས་ པས་ མཚོད་ དོ། །

བཞི་ པ་ ཉེར་ མཁོའི་ མཆན་ ནི། ཀུ་ ཏ་ ཌའི་ མེ་ ཏོག་ ནི་ བོད་ ཆུང་ ཞིང་ སྣ་ ལ་ མཇོས་ པའི་ བསྡུད་ དྲི་ བསྟན་གས་ འོས་ རང་ མེད་ པའི་ ཐོག་ ཅུང་ ཟད་ རིགས་ ཆམ་ ཞན་ པའི་ མེ་ ཏོག་ དཀར་ པོ་ ཕྲུ་ ཆགས་ ཐུ་ བཞད་ པའི་ མེ་ ཏོག་ ཅིག་ ཡིན། ཡིན་ ནའང་ དབྱར་ དུས་ དེར་ ཀུ་ ཏ་ ཌ་ ལས་ གཞན་ པའི་ མཚོད་ པའི་ ཡོ་ བྱད་ ཏུ་ འོས་ པའི་ མེ་ ཏོག་ གཞན་ མ་ ཆེད་ ཙང་ གནོད་ ཕྱིན་ ཆུལ་ པོའི་ ཁོལ་ གཡོག་ གིས་ ཀུ་ ཏ་ ཌའི་ མེ་ ཏོག་ འདི་ ཉིད་ མཚོད་ ཕྱས་ ཐུ་ མཇད་ དོ། །འདི་ ལ་ མིང་ གཞན་ གིར་ མཁྱེགས་ “པདྨ་དཱི་ ཅམེ་ལྷ” དང་ “ཀུར་ཡ” ཞེས་ ཀྱང་ ཟེར་ རོ། །

ལྷ **་ ཕ་ མི་ འཕད་ པའི་ ཆ་ དགག་ ཕ་ ནི།** ཆུ་ དཔེའི་ ནང་ ཀི་ ཏ་ཁ ཀ ཏ་ ཁྱེ་ ཏགའ་ མ་ ཏུ་ ལུ་ ཆུ་ ཕྱིན་ དུ་ ཀྱི་ བརྒྱད་ ནས་ ཞེས་ པའི་ ངོན་ ཡིན་ བཞིན་ དུ་ མཁས་ དབང་ ཆོར་ ཐང་ ཚོ་ ཆུན་ ཀྱིས་ ངོ་ མཚར་ དགའ་ སྟོན་ ལས། ནམ་ མཁའི་ ངོས་ ས་ ཆར་ དང་ བཅས་ པའི་ ཕྱིན་ དགར་ པོ་ ལང་ ཚང་ ཀཡ་ ཀ་ ད་ ཀ་ ཀིས་ ཁྱོད་ ཉིད་ བདེ་ བར་ མཆིས་ སམ་ ཞེས་ ཆུབ་ འགལ་ དུ་ ཟིས་ པ་ ནི་ ཨིན་ ཏུ་ མི་ འཕད་ དེ། འགྲེལ་ ལུགས་ ཆོར་ ཀ་ འདིའི་ ཆུན་ ཀྱིས་ སྐབས་ ཀྱི་ ཚོགས་ བཅད་ ལ་ ཡོ་ ཆུ་ ཆེར་ མེད་ པར་ སོང་ བའི་ ཕྱིར། ཡང་ ཆུ་ དཔེར། སལ་ཏ ཀ ཡ ཀ ཏ ཀ ཡ ཀ ཏ ཀ ཡ ཀ

གཉིས་པ་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་བ་ནི། རྒྱམ་སྟེ་དུ་བ། ཇོ་ཏི་ཁྱེ་གཟུ་ལྟ་ལེ། སལིལ་སྟེ་ཚུ་གཏུར་ཏེ་ཚ། མཏུཏྲ་སྟེ་ཐུར་འགྱོ་སྟེ་ཁྱང་སྟེ་དེ་ནམས་བསྟོམས་ན་རྒྱམཇོ་ཏི་སལིལམཏུཏྲ་སྟེ་དུ་བ་གཟུ་ལྟ་ཐུར་འགྱོ་ནམ་ཀྱི། སནྡི་ཤ་ཏཱ་ཁ ཤེས་ཀ་སྟེ་ཚོགས་པ་ལས་ནི་གྲབ་པའི་ཆར་སྒྲིན་དེ་གང་དུ། པ་ཏ་ཀར་ཆེ་ཟླ་ཅི་ཟླ་ཏུས་མཁས་དབང་ནམས་ཡོད་པའི་སྔོག་ལ་ནམས་ཀྱི་བཙུད་ནས། ཟླ་བཏྲི་ཡ་སྟེ་གཏོང་བུད། ས་དེ་ཤ་ཆ ཀ་སྟེ་ལེ་གས་སྒྲིན་གཏམ་དེ་གང་དུ། ཞི་ཏི་ཨོ་ཆུ་ཏ་སྟེ་འདི་ལྟར་ཐུག་ཚུ་ལས། ཨཥ་རི་ཀཾ་ཨཡན་སྟེ་མ་བསམ་པར་ནི། གཏ་ཡ་ཀཱ་ཁ་ལྟེ་ཁ་ལ་ཐོ་ཁ་ལ་ཀ ཀ ཀ

འད�་འཕྲད་ཀྱི་ཚོར་བ་ལས་ཞེས་བྱིས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མ་དཔྱད་ཀྱ་ཚོམ་གྱི་འགྱེལ་ལུགས་ཡིན་པོ། །

མདོར་ན་མཁས་དབང་དོར་ཞི་དང་ནོར་བྱང་ཙོ་རྒྱན་གཉིས་ཆར་གྱི་ཚོགས་བཅད་ལྟ་པ་འདི་ཡི་འགྱེལ་ལུགས་རྣམས་ཆ་ཚང་ནོར་ཏེ་མཁས་དབང་ཁྱེད་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ད་ལྟའི་ཚོགས་ཤད་བཞིའི་འགྱེལ་ལུགས་དང་རྒྱ་དཔེའི་ཚོགས་ཤད་བཞིའི་དོན་ཙ་བ་ནས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཁས་དབང་དོར་ཞིའི་ཞལ་སྔ་ནས། རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ནོར་བང་མཛོད་སྒོ་ཕྱི་ནས། །རོ་བརྒྱའི་བཅུད་ལྟན་ཙམ་ཞིག །བློངས་ནས་འདེབས་པའི་ལས་ལ་སྤྱོ་བས་ཞུགས། །ཞེས་དང་ །མཁས་དབང་ནོར་བྱང་ཙོ་རྒྱན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས། མང་ཐོས་ཤེས་བྱའི་གནས་སྐྱེས་མགོ་སྐྱེས་དང་། །བྱལ་བའི་རྣམ་དཔྱོད་ཕྱི་ཐེར་ཅན་ཁྱད་ཀྱང་། །དམ་པའི་དཔྱིན་ལས་ཐོར་བྱའི་སྨ་ར་ཙམ། །མཆུ་ཡི་རྒྱན་དུ་ཐོབ་ལ་ཆྱལ་འདི་མཚར། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་རང་དུ་འོས་པོ་ཡེ་འདུག

ཚོགས་བཅད་དྲུག་པ་བཤད་པ་ལ་ས་བཅད་ལྟ་སྟེ། རྒྱ་པོད་ཀྱི་ཙ་བ་དགོད། སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་བ། ཚོགས་བཅད་ཀྱི་དོན་འགྱེལ། ཁེར་མཁོའི་མཚན་དགོད་པ། མི་འཐད་པའི་ཚ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

རྡོ་རྗེ་ཤེས་རབ་ཤིའི་ཏེ་ཕུཾ་རྣ་ཁ་ཏ་ཀ་ཏཱ། ། རྡ་ནི་ཤ་ཀ་ཡ་ཡ ཀ ཏ ཀ ཏ ཀ ཏ

པར་ཐུར་ཀྱང་། ལྷར་མ་སྟེ་རྒྱང་ཞིང་ལེགས་པར་རྟོགས་ཏེ་ཤེས་པར་མཛོད། ཙནྡྲེ་ཁ་སྟེ་མི་ན་ལ་མཆོད་སྦྱིན་འབྱུས་བྱ་སྟེ་སྐྱེ་བོ་ངན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་འབྲས་བུ། ལས་ཆུགས་ལ་ཐུགས་ཏེ་ཤེས་པར་མཛོད། ན་ལྷར་མ་སྟེ་རྒྱང་ཞིང་ལེགས་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ཏེ་ཤེས་པར་མཛོད།།

གསུམ་པ་ཚོགས་བཅད་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་ནི། ཚར་སྤྱིན་ཁྱོད་ནི་ས་གསུམ་མཐའ་དག་གྱུགས་ཤིང་སྟེ་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་ན་སྐྱན་པའི་གྲགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཤུགས་ལས་ཕ་ལ་ལ་ཡང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཁ་ཅིག་ཏུ

ནི་ཆེས་མ་མཚན་ནོ། །ཚོགས་ཆུང་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བསྟན་དོན་མ་ལུས་པ་རྣམས་གནས་ལུགས་ལས་མཐའ་གཞན་དུ་ཕྱིས་པའི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོགས་ཆུང་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་ལ་གོ་རྒྱུ་ཚོར་རྒྱུ་ཙ་བ་ནས་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་ཐོན་འདུག་པ་ནི་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་མཁས་པའི་གྲལ་ཆེར་ཝེབས་པའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མ་ཡིན་ནོ། །

ཚོགས་བཅད་བདུན་པ་བཤད་པ་ལ་ཙ་བའི་ས་བཅད་ལྔ་སྟེ། རྒྱ་གོང་ཀྱི་ཙ་བ་དགོངས། སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་བ། ཚོགས་བཅད་ཀྱི་དོན་འགྲེལ། ཉེར་མཁོའི་མཚན་དགོངས་པ། མི་འཐད་པའི་ཆ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།

སངས་རྒྱས་ཀུན་མཁྱེན་རང་ཅོག་ཏུ་ཐུགས་ཡིན།
ཀུན་ཏུ་ཁྱེད་ཁས་ཏི་རལ་ཀུན་ཆུ་མཡལ་ཕྱེ་ཤུར་ཟློ།
ཀ་ཡེ་ཚུ་ལྡན་ཁྲོད་ནི་ཤིན་ཏུ་གདུངས་ཀྱར་སྐྱབས་ཉིད་དེ་ཕྱིར་བདག་གི་དགའ་མ་ལ། །
ནོར་ཀྱི་བདག་པོ་ཚབས་ཆེར་ཁྲོས་པས་འཁྱམས་ཤིང་བྱལ་བ་བདག་གི་ཕྲིན་ནི་མཛོད་དུ་གསོལ། །
ཕྱི་རོལ་སྐྱེད་ཚལ་མཆོག་གནས་འཕོག་བྱེད་གཙུག་གི་ཟླ་བའི་འོད་ཀྱིས་སྣང་བྱས་ཁང་བཟང་ཅན། །
གནོད་སྦྱིན་བདག་པོའི་བསྟི་གནས་ཆེན་པོ་ལྷང་ལོ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་གནས་སུ་ཁྱེད་གཤེགས་མཛོད། །

ཅེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་བ་ནི། པཡོད་སྟེ་ཀུ་ཡེ་ཚུ་ལྡན། ཁོ་སྟེ་ཁྱོད་ནི། ས་རྒྱལ་རྒྱུ་ནོ་ལ་ཁ་ཏུ་གདུངས་ཀྱར་འགྲོ་བ་ཆགས་ཀྱི། ཤན་ཅོག་ཙམ་ཞེད་དེ་སྐྱབས་གནས་གནང་མཁན། ཏཏ་སྟེ་དེ་ཕྱིར། ཆུན་པའི་སྟེ་ནོར་ཀྱི་བདུག་ཕུ། ཀོན་རྒྱལ་ཕྱིས་ཏིས་ལུས་འཕྲུལས་ཤིང་བྱལ་བ། མི་སྟེ་བདུག་གི་ས་ཁེད་ཕྱི་ཕྲིན་ནི། ཕྱིས་ཡུལ་ཁྱེ་ནོ་ལ་ཁ་ཏུ་གདུངས་ཀྱར་ཕ་ནས་ཁ་ཏུ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕ་ཡ་ཁ་ཏ་ཁ་ཏ། ཁ་ཏ་ལ་ཁ་ཏ། ཆ་ནས་ཀ་ཁ་ཏ། ཕ་ཡ་ཁ་ཏ། ཁ་ཏ་ལ་ཁ་ཏ། ཁ་ཏ་ཁ་ཏ། ཁ་ཏ་ཁ་ཏ། ཁ་ཏ

ས་ཡིན། འདི་ལ་མིང་གཞན་ཁས་བླངས་དང་། ཁས་ལྷན་ལྷ་དང་། བླཱ་ཡང་ཟེར། དེས་ན་ལྷང་ལོ་ཅན་ནི་རི་པོ་ཀཱལ་ཕ་ཡི་རྩེ་ལ་ཆགས་ཡོད་ཅེས་ཟེར་རོ། །

ལྷ་པ་མི་འཕད་པའི་ཚ་དགག་པ་ནི། རྒྱན་པཏྨ་སྦྱི་ནོར་གྱི་བདག་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་བཞིན་དུ་ཡིག་ནོར་མ་བཅོས་པར་གཏམ་གྱི་བདག་པོ་རང་དུ་བྱིས་པ་ནི་ཆེས་མི་འཕད། ཡཱཀ্ཤ་ཤ্ར্ཏ্ཏ་སྦྱི་གནོད་སྦྱིན་བདག་པོའམ་གནོད་སྦྱིན་དབང་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་བཞིན་དུ་ཡིག་ནོར་མ་བཅོས་པར་གསང་བའི་བདག་པོ་རང་དུ་བྱིས་པ་ནི་ཆེས་མི་འཕད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དེ་ལྟར་གང་དུ་གསུངས་ཤེ་ན། དེ་ནི་མཁས་དབང་དོར་ཞིའི་སྦྱིན་གྱི་ཕོ་ཉའི་ཚོགས་འགྲེལ་དང་མཁས་དབང་ནོར་བྱང་ཚོ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཏོ་མཚར་དགའ་སྟོན་གཉིས་ལས་གསུངས་སོ། །

འཕྲོས་དུས་དེབ་རྩེས་མར་མུ་མཐུད་དུ་འགོད་རྒྱ།

གཡུ་ཡིག་ཀྱི་ཀུན་ཤེས་ཀྱི་ཡིད་ཁམས་ཁ་ཕྱིན།[1] ཀཱཥ་ཏཱ་པཱ་ལི་ཡི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཀུན་ལས།

འཕགས་ཡུལ་རས་བཟང་དུ་བཞུང་མཁན:

▣ ཡ་མདོ་བ་གངས་བཞད། {རྒྱ་ཇང་ཕྱུར}

གཅིག

དེང་གི་རྒྱ་ནག་གླང་གོ་བོད་རིགས་པ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ཟེར་བའི་ཚོགས་གཙོ་རྒྱ་མི་ཁྲིན་ཆིན་དབྱིན་ཀྱིས་བཙམས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༢ ལོར་གླང་གོ་བོད་རིགས་པ་ཞིབ་འཇུག་དང་པོ་སྒྲུན་ཁང་གིས་དང་པོ་སྒྲུན་ཐོག་མ་བྱས་པའི《雪域圣僧八思巴传(གངས་ལྗོངས་ཀྱི་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་ཏཻ་ཕྱི་འཕགས་པའི་རྣམ་ཐར)》ནི། རྒྱ་དམར་ནག་གཞུང་གཉིས་ནང་ཁུལ་ཕན་ཚུན་ལྷ་ཟས་ལ་མི་འཚམས་ཀྱང་ཕྱི་ལོགས་སུ་ཁ་གཅིག་གིས་ "བོད་འདི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་མེས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོའི་སྒྲོམ་གཞི་ནང་དུ་ཚུར་བཅུག་སྟེ་དེའི་ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་ཀྱུར་ཡོད་"" ཅེས་བོད་ཀྱི་ས་སྐྱའི་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་བླ་མ་ཆུམས་དང་སོག་པོ་ཅན་དང་ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཆུམས་ཀྱི་བར་ལ་ཕན་ཚུན་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་བླ་སྟོན་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་ཤིན་ཏུ་ཐུན་མིན་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་བྱུང་སྟོང་པ་དེར། དེང་རབས་རྒྱ་ནག་གི་ཆབ་སྲིད་དགོས་མཁོར་དམིགས་ཏེ་བསམ་བཞིན་དུ་སྐྱར་འགྲེལ་གྱི་ཚུལ་དུ་ལོག་འགྲེལ་རྒྱག་པའམ་འཕྱོག་བཤད་བྱེད་པའི་དཔེ་དེབ་དང་ཐོམ་ཡིག་གང་མང་མང་ཐོན་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་དག་ཁྲོད་ཀྱི་ཚད་མཚོན་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་དཔེ་དེབ་ཅིག་རེད་འདུག་ན་ཡང། བོད་ནང་གི་གཞིས་ལུས་བོད་མི་རྣམས་ཚོར་ཤུགས་ཆོ་ཤུད་སྣ་བཟོད་རང་དབང་བལ་བ་དང། བྱེས་འཕྱོར་བོད་མི་གཞོན་སྐྱེས་མང་ཆེ་བ་རང་གི་ལྷོ་རྒྱབ་ཅམ་ཀྱི་བདེ་བ་བློས་མ་ཐོངས་པར་འཕྱོར་ལྡན་ཡ་རི་དང་ཡོ་རོབ་སོགས་ལ་བསྐྱོད་དེ་གསང་སྐྱོད་ཁྲད་རྒྱུའི་ལས་ཀ་འདུ་ཕེ་འཐོབ་བྱེད་ཟིང་དང་འཚང་ཁའི་དཀྱིལ་ལ་མགོ་འགོར་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ད་བར་དགེ་བྱེད་འཕགས་དམངས་ཁྲོད་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་མཁན་ཅུ་ལམ་མ་བྱུང་པ་འདུ་ཡང། སྟབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཡབ་གཞིས་སྐུ་མཁ་བཀའ་ཟུར་སྟག་ལྡ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲ་ཤིས་མཆོག་ནི་སྐུ་ཕ་པའི་སྐབས་ནས་རྒྱ་ཡིག་བསླབ་སྦྱོང་ཡོད་པ་དང་། སྐུ་ཚེ་གང་པོར་སྐུ་སྲུང་མའི་འདབ་དང་། རྒྱ་བོད་བར་ལ་གོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ཟིར་བ་བཅན་འཛིན་བྱེད་དགོས་ཕྱག་སྐབས་ཀྱི་བོད་གཞུང་ཕྱོགས་ཀྱི་གསུང་སྒྲུར་བ། དེ་ནས་

[1] ཏཻ་ཕྱི་ནི་རྒྱ་ཡིག་ 帝师 སྒྲ་སྒྲོར་བྱས་པ་སྟེ། གོང་མའི་དབྱ་ཐུག་ཞེས་པའི་དོན་རེད།

བཅན་བྱོལ་པོད་གཞུང་གི་བཀའ་བློན་ཚུན་ཀྱི་ཐུགས་འགན་འཛིན་ཏེ་རྒྱ་པོད་ཁྱིམ་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་བཅས་པའི་ཚབ་སྲིད་གནད་དོན་ལ་ཐོང་རྒྱས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་ཐུར་ཡོད་སྟངས། ཁོང་གིས་གཙོ་འགན་འཛིན་བའི་འོག་ཏུ་པོད་མི་གཞུང་ཞབས་བཞེས་པོ་འགའ་ཤས་ཀྱིས་རྒྱ་མི་ཁྱིན་ཆིན་དབྱིན་ཀྱི་བཙན་ཤས་དེབ་འདི་ཁོ་ནར་གཟས་ནས་མ་ཡིན་ཀྱང་འདི་ཐད་རྒྱ་དམར་ནག་གཞུང་གཉིས་ཀྱི་ཤོད་སྟངས་སྤྱི་ལ་དམིགས་ཏེ《ཧོར་རམ་ཡོན་གྱི་རྒྱལ་རབས་དང་། ཧོར་པོད་འབྲེལ་བར་དཔྱད་པའི་གཏམ་བདེན་དོན་རབ་གསལ》ཞེས་པའི་དེབ་ཚུང་ཞིག་ཕྱི་ལོ ༡༩༥༤ ལོར་དཔར་འགྲེམ་གནང་སྟེ་ལན་འདེབས་མདོར་བསྡུས་ཁ་གསལ་གནད་ལ་འཚེལ་པོ་ཞིག་བྱས་ཚར་འདུག

དེ་ལྟ་ནའང་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་པོད་ས་ཁག་འབྲེལ་བའི་ཐུང་རབས་ལ་འཁྱོག་བཤད་བྱས་པ་དེས་སྲིད་ཕྱོགས་ནས་པོད་རང་བཅན་གཙང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འགོ་ཁྲུངས་ནག་བསྡུབ་བཏང་པས་མ་ཚད། ད་དུང་ཆོས་ཕྱོགས་ནས་བཤད་ནའང་ཆོས་བརྒྱུད་གྱུབ་མཐའ་ཞིག་གི་བློ་མ་ཆགས་ཀྱིས་ཞི་བ་ཆོས་ཀྱི་གནང་སྟངས་གནང་ཡུགས་ཐམས་ཅད་ལ་དུག་པོ་སྲིད་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐབས་འཕྲལ་དགོས་མཁོར་དམིགས་ཏེ་རང་དགར་གང་འདོད་དུ་སྟོན་འཕྲི་དང་འཁྱོག་བཤད། སྒོ་སྐུར། བསྟོན་འཛུགས་སོགས་བྱེད་པ་ནི་ཆོས་བརྒྱུད་ཅིག་གི་ཐུང་རབས་འགོ་ཁྲུངས་ཇུན་བཟོ་བྱས་པ་དང་གྱུབ་མཐའ་ཞིག་གི་བློ་མའི་ཆས་ཐར་ལ་སྐྱར་འདེབས་ཞུ་བའི་ལས་ངན་ཚབས་ཆེན་བསགས་པ་ཞིག་ཏུའང་རང་བཞིན་ཀྱིས་ཐུར་འདུག་ན་ཡང། རྒྱ་ཀྱེན་གནད་འགག་གང་ཞིག་ལ་ཐུག་ཡོད་མེད་མི་ཤེས་མོད་གང་ལྟར་ས་སྐྱ་པའི་གྱུབ་མཐའ་རང་ངོས་ནས་ད་སྔ་བར་དུ་གནད་དོན་འདི་ལ་ཆོས་བརྒྱུད་གྱུབ་མཐའ་རྒྱང་པ་ཞིག་གི་ལྟ་བ་ལངས་ཕྱོགས་ཐོག་ནས་དང་པོའི་ལན་འདེབས་སོགས་གང་ཡང་མ་ཐུང་པར་ད་བར་གནད་དོན་འདི་འདི་ལྟར་བར་སྲུབས་ཤིག་ཏུ་ལྟག་ལུས་ཤོར་འདུག །

ན་ནིང་འཕགས་ཡུལ་བྱང་ཕྱོགས་དེ་ར་ཏྣ་གོང་མཐའི་རང་ཐུར་ས་སྐྱ་མཐོ་སྟོབ་ཀྱི་སྟོབ་ཐྲི་མཁན་པོ་རྒྱ་མཚོས་གྱས་པར་གོང་ཞུས་རྒྱ་མི་ཁྱིན་ཆིན་དབྱིན་ཀྱི་བཙན་ཤས་དེབ་དེ་གཡར་ཏེ་དེབ་འདི་པོད་ནང་ནས་ཡག་པོ་བསྒྱུར་མི་འདུག་པས་སྐྱར་ཐུར་ཕེངས་གཅིག་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཀའ་གནང་ཐུང་པར། ངས་ཡག་པོ་བསྒྱུར་མི་འདུག་ཟེར་བའི་གནང་འགག་གང་ཡིན་གསལ་པོར་བཀའ་འདྲི་ཞེས་མ་སོང་མོད། དེབ་འདི་བསྒྱུར་ཚར་ཇེས་མཁན་པོས་ལྷོག་གྲེང་གི་ཚུལ་དུ་ཆོས་བརྒྱུད་ཅིག་གི་ལྟ་བ་ལངས་ཕྱོགས་གཞིར་བཞག་ཕོག་ནས་འདིའི་ནང་གི་དོན་དངོས་དང་མི་མཐུན་པའི་ཤོད་ཚུལ་ཁག་ལ་དྲང་པའི་ལན་འདེབས་ཤིག་གནང་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཞེས་པར། དེ་ལྟར་ངས་འཇི་ཆོག ཁྱོད་ཀྱིས་ཡིག་སྒྱུར་བྱེད་པའི་སྐབས་ཐུ་ལེའུ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་དོགས་མཆན་འགོད་རོགས་ཀྱིས་གསུངས་ཐུང་།

དེས་ན་དེབ་འདི་སྒྱུར་སྒྱུར་བྱེད་པའི་དགོས་དམིགས་ནི་ཙོམ་པ་པོའི་ལྟ་བ་ལངས་ཕྱོགས་དངོས་དང་དེ་ཕབ་སྒྱུར་བྱེད་མཁན་པོད་ནང་གི་ཡིག་སྒྱུར་བའི་ཇོད་ངག་བར་ལ་ཉེ་བག་ཅི་ཙམ་ཤོར་ཡོད་མེད་དཔྱད་བསྟར་དང། དེ་བཞིན་དེབ་འདི་སྒྱུར་སྒྱུར་བྱེད་པ་པོ་བདག་ལ་མཚོན་ན་མི་ཚེའི་ཕྱེད་ཀ་པོད་ནས་རྒྱ་མིའི་སྒོབ་གྲྭ་འགྲིམས་ཏེ་པོད་ནང་ནང་རྒྱ་མིའི་སྲིད་ཚོགས་ལ་ཐོང་རྒྱས་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་ཡ་དང། དེ་ནས་རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་ལ་བཅན་བྱོལ་དུ་བསྐྱེལས་ཏེ་བགང་བྱ་ཤུ་ལྟག་འགོར་རིང་སྒྱུལས་བཅོལ་པོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཆོས་ལུགས་དང་བཅས་པའི་འཚོ་བའི་ཁྱབ་ཁོངས་ས་ཕོར་ཡང་ནས་ཀྱི། ཤུ་ལྟག་ཁ་ཕྱིར་ཕྱི་ལ་ལངས་ཕྱོགས་མ་འདུ་བ་ཞིག་གི་ཟུར་སྟ་ནས་དཔྱད་བརྗོད་ཆོག་འགའ་ཁ་སྟོན་ཟུར་རྒྱན་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཤོད་རྒྱ་འདུ

ཨེ་འདུག་ཚོད་བཀམ་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཆེད་དུ་མིན་ནམ་སྙམ་བྱུང་།

དགེ་དེན་འདིའི་བཟློད་བྱ་གཙོ་བོ།

དགེ་དེན་འདིའི་བཟློད་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་ནམ་རྒྱུན་རྒྱ་དམར་ནག་གཞུང་གཉིས་ཕན་ཚུན་རྒྱབ་རྒྱབ་སྐྱག་ལངས་བྱས་ཏེ་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོའི་ཁ་འབབ་ཐབས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་ཀྱར་པའི་ཐུ་གཞུག་ཏུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་དུས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་ཁག་གསུམ་བརྒྱད་སྒོང་པ་སྟེ། སྒོང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྐབས་སུ་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོའི་པང་དུ་ལོག་པའི་གོམ་པ་དང་པོ་སྟོས་པ་རེད། དེ་ཡང་རྒྱ་མོ་ཀོང་ཇོས་བོད་མཐའ་འགོག་ལྷང་པར་ནང་ཆོས་དང་སྨན་ཟིས་ཤེས་རིག ཐ་ན་ཐང་ཀ་གཙུགས་བྱབ་ཀྱི་སྒྲ་ཙལ་ཡན་བསྟན་ཞེབས་པའི་བཀའ་དྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་འདི་བློ་ཁྲོའི་མི་རིགས་ཤིག་ནས་རྒྱའི་སྟོན་ཐོན་དཔལ་ཡོན་གྱི་དྲི་བསྲུང་ཐུལ་ཞིང་། མེས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོ་དང་ཆོས་དང་ཤེས་རིག་གི་ཐད་ནས་དུས་དེ་ནས་བཟུང་ཕན་ཚུན་ཁ་འབབ་ཐབས་མེད་པའི་ཁྲག་རྒྱུན་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་གྱུབ་འགོ་ཚུགས་པ་རེད།

དེ་ནས་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ཧོར་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོ་བྱ་རབས་ཚ་རྒྱུད་དང་བཅས་པས་འཛམ་གླིང་གསུམ་གཤིས་ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་དབང་དུ་བསྡུས་པའི་སྐབས་སུ་བོད་འདིར་ཡང་དམིགས་བསལ་རང་དབང་རང་བཙན་སོགས་ཀྱི་གོ་སྐབས་གང་ཡང་མ་འཐོབ་པར་དུས་དེ་ནས་བཟུང་བོད་འདི་དངོས་སུ་མེས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོའི་སྒོམ་གཞི་ནང་དུ་བཅུག་པ་རེད།

དེའི་རྗེས་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ་ཡོར་ཁས་བོད་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱེད་སྐབས་སུ་མཚུས་བོད་ལ་དགུང་རོགས་བཏང་སྟེ་ཡོར་དམག་ཕྱིར་འབྱུད་བྱས་ཤིང་། བོད་ས་གནས་སུ་མཚུའི་སྐུ་ཚབ་ལྷ་སྟོད་ཡམ་བན་བཞག་པ་དང་བོད་གཞུང་གི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་དོན་ཚན་ཉི་ཤུ་ཙ་དགུ་ཞེས་པ་གཏན་འཁེལས་བྱས་པ་རེད། དུས་དེ་ནས་བཟུང་བོད་འདི་རྒྱ་ནག་ཀྱང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་ཐུག་ཁ་ཤས་ཤིག་ཏུ་དངོས་སུ་ཐྱར་པ་རེད་ཅེས་ནམ་རྒྱུན་ཤོད་བའི་ངོད་པའི་ངོན་གནད་གསུམ་པོ་དེ་ལས་གསུམ་པ་བོད་དང་མཚུའི་འབྲེལ་བའི་ཐད་ལ་ -- རྒྱ་རིགས་ཆེད་ལས་མཁས་པ་ཡུ་ཅན་ཀང་གིས་སྟེ་ཁྱིད་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཕྱོགས་ཀྱིས་གསོ་སྐྱོང་བྱས་པའི་ཤེས་ལྡན་པ་དཔྱང་ཚོགས་ཤིག་གིས་ས་བཅད་ཁག་བསོས་ཀྱིས་སྐྱག་རྟུན་བང་བསྒྲིགས་ནས་བཤད་དེ། འཇམ་གླིང་མི་དམངས་ཆམས་དྲང་བདེན་གྱི་བློ་མིག་ལྟོང་སྟེ་སྐྱག་རྟུན་ལ་ཅི་ཙམ་གྱིས་ཤོད་མཁན་མང་པ་དང་ཅི་ཙམ་གྱིས་ཤོད་ཐེངས་མང་པའི་ཚོད་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་མི་བོང་ངམ་སྙམ་པའི་ཇི་ལྟར་འཚང་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར། རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་ཚོགས་གཙོ་རྒྱ་མི་ཁྱིན་ཆེན་དབྱིན་ཀྱིས་སྟེ་ཁྱིད་དེ་གོང་ཞུས་ཀྱི་དོན་གནད་གཤིས་ཡ---དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་ནས་བཟུང་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོའི་སྒོམ་གཞི་ནང་དུ་བཅུག་པ་རེད་ཅེས་པའི་རྒྱ་གཞུང་གི་ཨོད་ཚུལ་ཙ་བ་དེར་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་ཇེ་རྒྱས་སུ་བཏང་ནས་འགྱམ་སྒྲོར་བཏང་ཡོད་པ་ཙམ་ལས། དེབ་འདིའི་ནང་དུ་རྒྱ་ནག་ཞུང་ཕྱོགས་ལས་བརྒལ་བའི་བསམ་ཚུལ་ཟུར་ཙམ་ཡང་འཚོས་བཤད་བྱེད་ཐུབ་མི་འདུག དཔེར་ན་རྒྱ་མི་ཡུ་ཅན་ཀང་གིས་བོད་དང་མཚུ་འབྲེལ་བའི་སྐོར་གྱི་རྒྱ་ནག་ཞུང་ཕྱོགས་མཚོན་པའི་ཚན་མཚམས་ཀྱི་ཁ་ཕྱོགས་ལས་ཁ་ཤས་ཤིག《达赖喇嘛传ད་ལའི་བླ་མའི་རྣམ་ཐར》ཞེས་པ་དེའི་སྟོན་གྲོང་ནང་དུ་ “ཏང(རྒྱ་ནག)དང་ཨོག་གཞུང)གི་ཆབ་སྲིད་འཛིན་ཚོར་ཀྱི་དགོས་མཁོར་དམིགས་ནས་ངས་དེབ་འདི་བཙམས་པ་ཡིན” ཞེས་དེབ་དེ་ཚོམ་པའི་ཀུན་སྤྱོང་ཅི་ཡིན་གསལ་བཤད་བྱས་ཏེ། “ཏང་གི་

ཆབ་སྲིད་འཛིན་རྩོད་ཀྱི་དགོས་མཚོར་དམིགས་པ་ཡིན"ཞེས་པའི་ཚོགས་ལྟ"དེས་ན་ལོ་རྒྱུས་ངོ་མ་གཞིར་བཞག་བྱས་ནས་བྲིས་མེད་པ་གློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མཁྱེན་པར་མཛོད"ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་གོ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཟུར་དུ་གྱོད་ནས། དབང་ཆ་དང་རྒྱ་ནོར་གྱི་བསྟུ་བྲིད་ཅི་ཙམ་འཐེན་ཤུགས་ཆེ་ནའང་རང་ཉིད་ལོ་རྒྱུས་ཆེད་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་མི་གཞིའི་ཆེ་མཐོང་ཐུང་དེ་བཅོང་མ་འདོད་པར་དངོས་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བྱང་པར་འགན་ཅུང་ཟད་འཚུར་འདོད་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཙམ་གཏོ་པའི་ཚུལ་དུ་བསྟན་འདུག་ན་ཡང། དེབ་འདིའི་མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་ཟ་ཟུར་ཙམ་གྱི་གོ་རྒྱ་ཞིག་ཀྱང་མེད་ཐག་ཆོད་རེད་འདུག

དེབ་འདིའི་རྩོམ་པ་པོ་རྒྱ་མི་ཁྱིན་ཆེན་དབྱིན་གྱི་ཆབ་སྲིད་ལངས་ཐྱོགས་རྒྱ་གཞུང་དང་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་འགལ་གྱི་མེད་པ་དང་དེབ་འདི་དང་འཕྲེལ་ནས་ཁོས་ད་དུང་བོད་སོག་འཕྲེལ་བའི་ཐད་ལ་འཁྱོག་བཤད་བྱེད་པའི་དེབ་དང་རྩོམ་ཡིག་མུ་མཐུད་ནས་བྲིས་པ་དང། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ནང་དང་རྒྱལ་ཕྱིའི་གླེང་སྟེགས་བེད་སྤྱད་དེ་གཏམ་བཤད་གང་མང་བྱས་པའི་ཉིར་ལེན་ལས་ད་ལྟ་ཁོ་ལ་རྒྱ་ནག་ཀྱང་ཞོ་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཚུག་ཁང་ཟིར་བའི་ཚོགས་གཙོའི་གོ་གནས་ཐོབ་འདུག།

རྒྱ་གཞུང་གི་ཏུས་རབས་བཙུ་གསུམ་པའི་རྒྱབས་ཀྱི་བོད་སོག་འཕྲེལ་བར་

འཁྱོག་བཤད་བྱེད་སྟངས་སྒྲོ་ལ་ལན་འདེབས།

གཅིག་ བོད་གཞུང་ཐྱོགས་ནས་ཡབ་གཞིས་སྐུ་མཁ་བཀའ་ཟུར་སྟག་ལྟ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲ་ཤིས་སོགས་ཀྱིས་བཏབ་པའི་དགག་ལན་ནི། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ལངས་ཐྱོགས་མཚོན་པའི་དགག་ལན་འདི་མང་ཉུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྔ་མོ་ནས་སྒྲོ་ཚོགས་ཐོག་ཏུ་ཁྲབ་ཚར་ཡོད་པ་དང་ཡིག་ཚོགས་ཀྱང་མང་བར་འཛིགས་ནས་མཚ�་འདིར་ལུང་འདྲེན་མ་བྱས་མོད། ཕྱགས་སྟང་ཡོད་མཁན་ཚོས་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་དཔེ་ལས་ཁྲབས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༤ ལོར་དཔར་སྐྲུན་བྱས་པའི《ཏོར་རམ་ཡོན་གྱི་རྒྱལ་རབས་དང། ཏོར་བོད་འཕྲེལ་བར་དཔྱད་པའི་གཏམ་བདེན་དོན་རབ་གསལ་》ཞེས་པའི་ཕོག་ངོས་ ༩༩ ནས་ ༧༥ བར་གཟིགས་པར་འཚལ།

གཉིས་ རྒྱ་ནག་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་བོད་དོན་དང་འཕྲེལ་བའི་ཚོམ་པ་པོ་ལྷང་ལི་ཤུང་གིས་བཏབ་པའི་དགག་ལན་ནི། སྐུ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཤུང(王力雄)གིས་ཆེད་གཏད་བོད་དོན་ལ་དམིགས་ནས་བྲིས་པའི་བཙམས་དེབ་གྲགས་ཅན《天葬---西藏的命运》ཕྱང་པོ་བྱ་ལ་གཡེང་བ---བོད་ཀྱི་ལས་དབང[བྱང་ཕ་རིའི་ཁེ་ན་ཏ་གཞུང་ལ་དེབ་སྐྱེལ་བྱས་པའི་མིན་ཅིན་དཔེ་སྐྲུན་ཁང(明镜出版社)གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩ ལོའི་ཟླ ༣-༩-༧ ནང་དཔར་ཞིབས་དང་གཉིས་གསུམ་པ་བར་དུ་བསྟུད་མར་དཔར་འགྲེམ་བྱས་འདུག]》ཞེས་པའི་ལེའུ་དང་པོའི་དོན་ཚན་ཚུང་བའི་ཁ་བྱང་ལ"སོག་པོ་ནི་གྱུང་གོ(རྒྱ་ནག)མ་རེད"ཅེས་པའི་(ཨོག་ངོས་ ༦༥-༦༢-༦༩བར་) འོག་ཏུ་གཤམ་གསལ་ལྟར་བྲིས་འདུག: 2蒙古不是中国 [২ སོག་པོ་ནི་གྱུང་གོ(རྒྱ་ནག)མ་རེད]

以大陆的官方修史忍定，中国对西藏的主权控制始于十三世纪。••••••成吉思汗的孙子

阔端汗在西藏选中了当時藏传佛教的中心——萨迦，命令西藏全境各方势力都要服从萨迦的领导。此后延续一个世纪的元王朝，一直通过萨迦对西藏实行统治。从历史学家提供的材料看，也许那時已经具有了某种程度的主权成分。然而问题在于：那到底是蒙古对西藏实施的主权，还是中国对西藏实施的主权？

[རྒྱ་ནག་སྐྱམ་ས་ཆེན་པོའི་གཞུང་ཐུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་བཟོ་བཅོས་མཁན་ཚོས། རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོས་བོད་ཀྱི་བདག་དབང་(Sovereignty)ལ་སྟངས་འཛིན་བྱེད་འགོ་ནི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ཚུགས་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཧོར་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་ཚ་པོ་གོ་དན་ཁན་གྱིས་སྐབས་དེའི་བོད་བཙུད་ནང་བསྟན་གྱི་ཁྲི་བའི་ས་ལུལ་ས་སྒྲ་འདེམས་སྦྱོག་བྱས་ཏེ། བོད་ས་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཨོག་ཁག་འདྲ་མིན་ཚང་མས་ས་སྒྲ་པའི་དབུ་ཁྲིད་ལ་བཙོ་བཀུར་ཞུ་དགོས་པའི་བཀའ་ཕན་ཡོད་པ་རེད། དེའི་རྗེས་དུས་རབས་གཅིག་རིང་ལ་ཡུན་བསྲིངས་པའི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སྐབས་ནང་། ས་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་ས་སྒྲ་པ་བཙུད་ནས་བོད་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཚུལ་དེར་ལོ་རྒྱུས་སྒྲ་བ་ཆུམས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆ་མཁོ་འདོན་བྱས་པ་གཞིར་བཞག་གི་ཐོག་ནས་བལྟས་ཚེ། གཅིག་བྱས་ན་སྐབས་དེའི་དུས་(ཡོན་རྒྱལ་རབས་ལ་བོད་ཐོག)ཚད་གཞི་ག་གེ་མོ་ཞིག་གི་ཁྱིད་གི་བདག་དབང་ཡོད་པར་ཁྱོད་པའང་ཡིན་སྲིད་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་གནད་དོན་འཕྲུང་ས་ནི་དེ་ནི་སོག་པོས་བོད་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ་ཞིག་རེད་དམ། ཡང་ན་ཀྱང་གོས(རྒྱ་ནག་གིས)བོད་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ་གང་ཞིག་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་དེ་རེད།]

其实中国那時和西藏一样，同是蒙古铁骑征服的对象。说起来还不如西藏，西藏尚能保持相当程度的自治，中国却是彻底地亡国。无法解释，一个连自己主权都没有了的国家，又如何能对别的民族实施主权？元与后来的清不一样，虽然同是异族入侵后进行统治，但是清朝满人无论是居住地还是其民族最终都被整体地同化归併，融合于中国一体，而蒙古现在仍然有自己的国家，蒙古民族居住在亚州广大区域，与中国完全是两个概念。硬把蒙古对西藏的征服说成中国对西藏的主权根据，这种“阿Q”式的逻辑显得既奇怪又不诚实。

[དོན་དངོས་ཐོག་རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོ་ཡང་སྐབས་དེའི་དུས་བོད་དང་གཅིག་མཚུངས་སུ་སོག་པོའི་རྟ་དམག་གི་ལྷུགས་ཀྱི་ཆིག་པས་བཟློ་ཡུལ་དུ་ཁྱུར་ཡོད་པ་རེད། མ་ཟད་ཞིབ་ཕྲར་བཤད་ན་བོད་ལའང་མི་དོ་བ་ཡིན་ཏེ་བོད་ཀྱིས་དེའི་སྐབས་སུ་ཡང་ད་དུང་ཚད་ངེས་ཅན་གྱི་རང་སྒྲོང་དབང་ཆ་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་ཐུབ་ཡོད་པ་རེད་མོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོ་རྒྱལ་ཁབ་ནི་རྩ་བ་ནས་ཆེས་མེད་དུ་ཕྱིན་པ་རེད། རང་ཉིད་ཀྱི་བདག་དབང་ཡང་ཨོར་བར་ཁྱུར་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ངོས་ནས་མི་རིགས་གཞན་གྱི་ཐོག་ཏུ་བདག་དབང་གང་འདྲ་བྱས་ནས་ལོངས་སུ་སྤྱད་པ་ཡིན་ཚུལ་ནི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་རེད།

སོག་པོ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་དང་ཕྱིས་སུ་བྱུང་པའི་མཚན་ཆེན་རྒྱལ་རབས་གཉིས་ཀ་རྒྱ་རིགས་མ་ཡིན་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཕྱི་ནས་འོངས(ཏེ་རྒྱ་ཡུལ་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་)པ་འདྲ་ནའང་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་སྒྱུར་གཅིག་མཚུངས་མ་རེད། གང་ལ་ཟེར་ན་ཆིན་རྒྱལ་རབས་འཛུགས་མཁན་མཚན་མི་རིགས་ནི་འདུས་ལྷོད་བྱེད་ས་པའི་ས་ཆ་དང་ཆེས་མཐའ་མཇུག་ཏུ་མི་རིགས་དེ་ཐད་དེ་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་ཁྲོད་དུ་ལུས་ཐེམ་སོང་སྟེ། རྒྱ་མི་རིགས་དང་ཕུང་པོ་དབྱེར་མེད་གཅིག་འདྲེས་སུ་ཁྱུར་པའི་

དོན་དངོས་སོགས་གང་གི་ཐད་ནས་བཤད་ཀྱང་བྱང་། དེ་དང་སོག་པོ་མི་རིགས་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྟངས་འདྲ་མཚུངས་མ་ཡིན་ཏེ། སོག་པོ་མི་རིགས་ལ་དུས་དེང་སང་ཡང་དུ་དུང་མི་རིགས་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཡོད་པ་དང་སོག་པོ་ནམས་ཞེ་ཤ་ཡའི་ཡུལ་ལུང་རྒྱ་ཆེན་པོར་གནས་བཅས་ཏེ་འཚོ་བཞིན་ཡོད་ཕྱིར་དེ་དང་རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོ་གཉིས་ཡོངས་སུ་ཐ་དད་པའི་གོ་དོན་སོ་སོ་བ་གཉིས་རེད།

དེས་ན་ད་དུང་མཁྱེགས་འཛིན་བྱས་ཏེ་སོག་པོས་བོད་པ་ཚམ་ལ་ཕབ་པ་དེ་རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོར་བོད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་དབང་སྒྱུར་བདག་དབང་ཡོད་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཡུ་ཚུགས་བྱས་ནས་འགོད་རྒྱ་ཡིན་ན། འདི་འདྲའི”ཨ Q”(ཨQནི་རྒྱ་ནག་གི་དེང་རབས་ཆོས་པ་པོ་ལྷའི་ཕུན་གྱི་བཙམས་སྒྲུང་ནང་གི་མི་ནུ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། མི་དེ་རྒྱ་མཚན་གནས་ལྷགས་འདིང་མི་ཤེས་པའི་གྲེན་པ་ཡུ་ཚུགས་ཚ་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད---སྒྲུང་བ་པོའི་མཆན)ལྷ་བྱའི་རིགས་འགྲོས་དེ་ནི་གཅིག་ནས་ཁྱད་མཚར་པོར་འགྱུར་གྱི་འདུག་ལ། གཉིས་ནས་དྲང་བདེན་ཡང་མ་རེད།]

何况，蒙古和西藏到底是谁征服谁，还可以进一步讨论。从军事角度，西藏肯定不是蒙古的对手。但是西藏有西藏高原的天险，蒙古军进藏也不是易事。事实上，蒙古并没有对西藏进行征伐，西藏的归顺是通过西藏萨迦的首先归顺实现的。有蒙古人的军威做后盾，当時的萨迦班智达给西藏各地僧俗首领发出晓谕，让他们认清形势，接收萨迦的——也就是蒙古的——统治，从而结束了西藏近四百年战祸频仍的分裂局面。当時元朝向西藏派驻军队，目的不在直接统治西藏，主要是为了震慑西藏其他地方政教势力不得挑战萨迦政权。元朝中央政府设立掌管西藏事务的机关——总制院（后改为宣政院），由萨迦班智达的侄子八思巴首任统领，而后的各任统领也都多为八思巴的族人，也就是说，元朝对西藏的统治，大部分是西藏人自己实行的。那時的萨迦政权不能完全被视为蒙古的傀儡。虽然西藏在军事上臣服蒙古，蒙古却接受了藏传佛教。甚至当時的蒙古文字都是由八思巴创制的，所以可以说西藏是在精神上反过来征服了蒙古。那時元朝皇帝对西藏喇嘛教狂热崇信，为此，元朝专设一种特殊官职——帝师（皇帝的老师），都是由藏人担当。帝师位尊百僚，上朝時满朝文武大臣排列站立，只有帝师享用专座。据说第一任帝师八思巴喇嘛甚至坚持自己的座次应该高于忽必烈大帝。由此足以反映藏人的地位。历代元朝皇帝即位前都得从帝师受戒，后妃、贵戚、大臣从西藏僧人受戒也蔚为风尚。当时的帝师气焰万丈，连其弟子殴打王妃，皇帝也不过问。

[དེ་བས་ཀྱང་། བོད་སོག་མི་རིགས་ཀྱིས་ཏོན་དམ་དུ་ཐུས་ས་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ་ཡིན་མིན་ད་དུང་གོམ་གང་མདུན་སྟོས་ཀྱིས་བརྒྱ་དཔྱད་བྱེད་རྒྱུར་ལུས་ཡོད་པ་རེད་དེ། དམག་དོན་ཐད་ནས་བཤད་ན་བོད་ཀྱིས་སོག་པའི་ངོ་རྒྱ་མི་འོང་པ་ཨ་ཅང་ཅང་། ཡིན་ན་ཡང་བོད་ལ་བོད་ཡུལ་མཐོ་སྒང་གི་རང་བྱུང་ས་འགག་བཅན་པོ་ཡོད་པས། སོག་དམག་བོད་ལ་དཔུང་སྒྲོད་བྱ་རྒྱུའང་དེ་འདྲའི་ལས་སྒ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་ག་ལ་ཡིན། དོན་དངོས་ཐོག་སོག་པོས་བོད་ལ་དྲག་པོའི་དབང་སྒྱུར་ཙ་བ་ནས་བྱས་མེད་པ་རེད།

བོད་ཀྱིས་སོག་པོར་མགོ་སྒྲུར་སྟངས་ནི་བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱབ་མཐའ་ས་སྐྱ་པས་སྟོན་ལ་སོག་པོར་མགོ་སྒྲུར་

བ་བརྒྱད་ནས་མངོན་འགྱུར་བྱུང་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། སོག་པོའི་དམག་ཟིལ་རྒྱབ་ཙར་བྱས་ཏེ་དེའི་སྒབས་ཀྱི་ས་སྒྲ་པཎྜི་ཏས་བོད་ཀྱི་སྒྲ་ཞིར་འགོ་ཁྲིད་ཆུམས་ལ་གོ་བསྟོན་གྱི་འཕྲིན་ཡིག་བསྐུར་ནས། ཁོང་ཚོ་ལ་གནས་སྟངས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ངོས་ཟིན་པར་བྱས་པ་བརྒྱད་ས་སྒྲའི་དབང་སྐྱུར་---སོག་པོའི་དབང་སྐྱུར་ཡང་ཡིན་པ་དེ་---དང་ལེན་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དང་། དེ་ནས་བཟུང་ཕལ་ཆེར་ལོ་ངོ་བཞི་བརྒྱར་ཉེ་བའི་རིང་གི་བོད་ཀྱི་ཞིལ་བྱའི་དུས་རབས་མཇུག་འགྲིལ་པར་བྱས་པ་རེད། དེའི་སྒྲབས་སུ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་བོད་ལ་དམག་དཔུང་བཏང་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ཐང་གར་བོད་ལ་དབང་སྐྱུར་བྱ་རྒྱའི་ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར། གཙོ་བོ་ནི་བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་དང་སྒྲ་བོའི་སྟོབས་ཤུགས་ཨོག་ཁག་གཞན་དག་ལ་འཛིགས་ཟིལ་བོམ་སྟེ་ཆོས་བརྒྱད་ས་སྒྲ་པར་འགྲན་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་རེད། ཡོན་རྒྱལ་རབས་དབུས་སྲིད་གཞུང་གིས་བོད་དོན་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་པའི་ལས་ཁུངས་---ཚུང་ཀྱཱ་ཡོན་ནམ་སྒྲ་ཁྲབ་ལུགས་འདོམས་ཁང་(ཕྱིས་སུ་ཨོན་ཀྱིན་ཡོན་ནམ་སྲིད་དོན་ཁྲབ་སྒེལ་ཁང་ཞེས་པར་མིང་སྒྱུར་བྱས་འདུག)བཙུགས་ཏེ། ས་སྒྲ་པཎྜི་ཏའི་ཚ་པོ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དབུ་འཛིན་ལས་ཐོག་དང་པོར་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་དང་། དེའི་རྗེས་ཀྱི་དབུ་འཛིན་ཕལ་ཆེ་བའང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཁོངས་ནས་བསྐོས་ཡོད་པ་རེད།

ཡང་གཅིག་བཤད་ན་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་བོད་ཐོག་དབང་སྐྱུར་ནི་ཕལ་ཆེ་བ་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ལག་བསྟར་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད། དེའི་སྒྲབས་ཀྱི་ས་སྒྲ་སྲིད་གཞུང་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སོག་པོས་བཟོས་པའི་འདུ་ཐོག་ལ་ཚིས་མི་རྒྱང་སྟེ། བོད་ཀྱིས་དམག་དོན་ཀྱི་ཐོག་ནས་སོག་པོར་ཕར་མཚོ་སྒྱར་བ་ཡིན་ན་ཡང་སོག་པོས་བོད་བརྒྱད་ནང་བསྟན་ཆོས་ལུགས་ལ་ཚུར་སྒྲབས་རྒྱན་བཅོལ་བ་རེད། ཐ་ན་དེའི་སྒྲབས་ཀྱི་སོག་པོའི་ཡི་གེའང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་བཟོས་པ་རེད། དེར་བརྒྱན་ནང་བསམ་བློའི་ཁྲབ་ཁོངས་ནས་བོད་མི་ཆོས་ལ་ཕྱིར་འཁོར་ཏེ་སོག་པོ་ཆོ་ཕར་དབང་དུ་བསྡུས་པ་རེད་ཅེས་བཤད་ཆོག་པ་ཡིན།

དེའི་སྒྲབས་སུ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཆོས་བོད་ཀྱི་བླ་མའི་ཆོས་ལུགས་ལ་སྙོ་བ་ལྡར་དུ་དད་མོས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྒྱན་ཏེ་ཕྱི(ཞོང་མའི་དབུ་བླ་)ཞེས་པའི་དམིགས་བསལ་དཔོན་གནས་ཤིག་ཆེད་དུ་གསར་འཛུགས་བྱས་པ་དང་། དཔོན་གནས་དེ་འཛིན་མཁན་སྤྱི་ཚང་མ་བོད་པ་རྒྱང་རྒྱང་བསྐོ་གཞག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཏེ་ཕྱིའི་གོ་གནས་ལ་གཞུང་ཞབས་དཔོན་རིགས་ཚང་མས་གོང་བཀུར་ཞུ་དགོས་པ་སྟེ། ཞོ་བྱང་དུ་འདུ་ཚོགས་བསྡུ་སྒྲབས་སུ་ཞི་དྲག་བློན་ཆེན་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་ལྷ་ས་བཞྱིགས་ཏེ་ཡར་བཞེངས་ནས་བཞུགས་དགོས་ཀྱང་ཏེ་ཕྱི་ཁོ་ནར་བཞུགས་ཁྲི་ཆེད་དུ་བརྒྱབ་ཡོད་པ་རེད།

ཨོད་ཚུལ་ལ་ཏེ་ཕྱི་ཐོག་མ་བླ་མ་འཕགས་པས་ད་དུང་རང་ཉིད་ཀྱི་བཞུགས་ཁྲི་གོང་མའི་བཞུགས་ཁྲིའི་ཡང་གོང་དུ་རྒྱག་དགོས་ཞེས་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཁ་ལ་དང་ཙང་བརྒྱབ་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་གནས་བབ་མཐོ་དམན་ཅི་ཙམ་ཡིན་པ་གསལ་ཐག་ཆོད་ངང་ཕྱིར་མཁོན་ཡོད་པ་རེད། ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྒྲབས་ཀྱི་གོང་མ་རིམ་བྱང་ཚང་མ་ཁྲི་ཐོག་ཏུ་བཞུགས་ཁར་ཏེ་ཕྱི་སྐུ་མདུན་ནས་ཆོས་ཀྱི་བསླབ་སྟོམ་ཞུ་དགོས་པ་དང་། རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོ་དང་ཁྱིམ་མི་ཉེ་འཛེལ་གཙོགས་ཆེན། དེ་བཞིན་བཀའི་བློན་པོ་ཆེན་པོ་ས་སོགས་སུ་ཡིན་ཀྱང་ཟུང་བོད་ཀྱི་བླ་མ་ཚོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བསླབ་སྟོམ་ཞུ་རྒྱ་ནི་གཟི་བརྗིད་དུ་ཚིས་པའི་དར་ས་ཞིག་ཏུ་ཀྱུར་ཡོད་པ་རེད། སྒྲབས་དེའི་དུས་ཀྱི་ཏེ་ཕྱིའི་དབུ་འཕང་དཀྱུང་དང་མཉམ་པ་སྟེ། ཐ་ན་ཏེ་ཕྱིའི་ཉེ་གནས་སློབ་བུས་རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོར་ཉེས་རྒྱང་དྲག་པོ་བཏང་ཟུང་རྒྱལ་

པོས་འདྲི་རྟོགས་ཀྱམ་ཡང་མི་གནང་པ་རེད།

在元朝功灭在长江以南坚守的南宋政权过程中，西藏人积极配合蒙古人。八思巴为此在涿州兴建一座神殿，亲自为其开光，派一手下法师在其内修密咒法，保佑元军。而在元军功破南宋首都临安（今杭州）之后，又把投降元朝的南宋皇帝赵显送到西藏萨迦寺，名为学佛，实为使其远离中土，又能置于可靠人手中确保控制。后来那位南宋的末代皇帝在西藏被杀，威胁元朝的祸根就此彻底除掉。要说这是中国在对西藏行使主权，岂不是有些荒谬。在元朝的民族等级序列中，藏人属于色目人等级，高于汉人。藏人担当的帝师同時兼任宣政院最高首领。宣政院是以中书省、枢密院、御史台地位平等的最高层元朝权力机关，可以直通皇帝。它的职能除了直接管辖藏区所有军政、民政、财政事务，还负责管理汉族地区的佛教事务。在元朝那种狂热的宗教气氛之下，可想这种权力必定是很厉害的。八思巴的弟子杨琏真加去江南担任释教宗统，为掠夺财宝挖据南宋皇帝及大臣的陵墓一百一十多座，占良田二万三千亩，受人献美女宝物无数，杀害平民多人。当時西藏各色人士纷纷以高等民族的身份跑到中国内地捞好处，有時累百上千，沿途旅店住不下，他们就强住民房，并乘机奸污民女。那時的汉人大多只是敢怒而不敢言。所以，从当時的历史现象而论，与其说是元朝中国对西藏建立了主权控制，还不如说是蒙古与西藏联手对中国实行了统治。

[ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་འཕྲི་ཚུའི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་བརྒན་སྦྱང་བྱས་པའི་སུང་ལྷོ་མའི་(རྒྱ་ནག་སྨན་རྩེའི་)སྲིད་དབང་དཔྱང་སྟོབས་ཀྱིས་བསྟུབ་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁོད་དུ། བོད་མིས་ཀུར་བཙོན་ཆེན་པོའི་ངང་ནས་སོག་པོ་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་ཕྱར་གྱ་མཁན་འདེགས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་དེའི་དོན་དུ་ཀྱོའོ་ཀྱིག་ས་ཁུལ་དུ་ཆེད་མངགས་སྦྱང་མའི་ལྷ་ཁང་ཞིག་བཞེངས་ཏེ་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་རབ་གནས་གནང་ཞིང་། ཕྱག་འོག་གི་བླ་མཚོད་ཅིག་མངགས་ནས་དྲག་སྟོགས་ཀྱི་འཕྲིན་བཙོལ་ཚོ་ག་འདོན་དུ་བཅུག་སྟེ་ཡོན་ཀྱི་དམག་དཔུང་ལ་ལྷ་སྦྱང་གི་མགོན་དཔུང་སྐུལ་རོགས་བྱས་པ་དང་། དེ་ནས་ཡོན་ཀྱི་དམག་དཔུང་གིས་སུང་ལྷོ་མའི་རྒྱལ་ས་ལིན་ཨན་(དེང་གི་ཧང་ཀྱོག་)གཏོར་ཟིས། ཡང་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ལ་མགོ་འདོགས་ཞུས་པའི་སུང་ལྷོ་མའི་རྒྱལ་པོ་ཀྱོའ་ཤན་བོད་ཡུལ་གཙང་ཕྱོགས་ས་སྐྱ་དགོན་ཆེན་དུ་བཙར་དེ། ནང་ཚོས་སློབ་གཉེར་གྱི་མིང་ཐོག་ནས་དོན་དངོས་ཐོག་རང་ཡུལ་དང་རྒྱང་ཐག་རིང་པོར་ཁ་ཕྱལ་བ་མ་ཟད། སོག་པོ་ཚོ་བློ་འགེལ་བའི་མིའི་ལག་པར་བཙོལ་ཏེ་སྟངས་འཛིན་ལ་འགན་སྦྱང་ཡང་ཐུབ་པར་བྱས་པ་རེད། ཕྱིས་སུ་སུང་ལྷོ་མའི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་མ་དེ་བོད་དུ་དམར་གསོད་བཏང་བ་དང་། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཉེན་ཁའི་ཆ་བ་དེ་ནས་བཟུང་ཆང་ནས་མེད་པར་བཟོས་པ་རེད།

ཐུང་རབས་འདི་རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོས་བོད་ལ་བདག་དབང་ལོངས་སུ་སྦྱང་པའི་སྒྲུབ་ཁྱད་དུ་དྲངས་ན་ནི་ཇི་འདྲའི་རིགས་པའི་རྒྱབ་རྟེན་འཚོལ་བའི་ལག་རྩལ་རང་མ་རེད་དམ། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་དབྱི་འབྱེད་བྱས་པའི་མི་རིགས་མཆོག་དམན་ཀྱི་རིམ་གྱལ་ནང་དུ་བོད་རིགས་ནི་མངོག་ལྷན་མི་རིགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བཞག་ཡོད་པ་དེ་ནི་རྒྱ་རིགས་ལས་རིམ་གྱལ་མཐོ་བ་ཡོད་པ་རེད། བོད་མིས་འགན་བཞེས་པའི་ཏི་ཨིས་ཨོན་ཀིན་ཡོན་(སྲིད་དོན་ཁྱབ་སྒྲོལ་ཁང་གི་)ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་དབུ་

ཁྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་ཡང་གཅིག་ལྟོགས་སུ་འཚུར་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཨོན་ཀྱིན་ཡོན་[2]ནི་ཀུང་ཧོ་ཞིང་ཆེན་[3]དང་། ཧོ་མའི་ཡོན།[4] ཡུས་ཧྲི་ཕེལ་[5]སོགས་དང་གནས་རིམ་མཐོ་དམན་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པའི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དབང་ཆའི་ལས་ཁུངས་ཆེས་མཐོ་ཨོས་དེ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཐད་ཀར་གོང་མ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་སྩོལ་དང་སྒྲིལ་ནས་ཡོད་པ་དང་། ལས་ཁུངས་དེའི་ལས་འགན་ནི་གོང་ཡུལ་གྱི་དམག་སྲིད་དང་། དམངས་སྲིད། ནོར་སྲིད་བཅས་ཀྱི་བྱ་བ་ཡོངས་ཤོགས་ལ་ཐད་ཀར་དུ་སྟངས་འཛིན་བྱེད་པ་ཕུད། ད་དུང་རྒྱ་ཡུལ་གྱི་ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་གཞུག་ཐམས་ཅད་ལ་སྟངས་འཛིན་བྱེད་པའི་འགན་ཡང་འཁུར་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོལ་བ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ལུགས་དང་མོས་གྱི་སྒྲུག་རྩངས་སྟུག་པོ་འཕེལས་པའི་ཁོར་ཡུག་ནང་དུ་དབང་ཚད་དེ་ནི་ཏན་ཏན་ཞེད་སྟང་སྐྱེས་དགོས་པའི་ཚོད་ཅམ་ཡོད་ཐག་ཆོད་རེད། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་ཛེས་འཇུག་བྱ་སྦོན་ཡར་ལུང་འབྲུག་རྒྱལ(?)འཕྲི་ཆུའི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་དེ་ནང་ཆོས་སྒྲིལ་ཁྱབ་དབུ་འཛིན་གྱི་ཐུགས་འགན་འཁུར་སྐབས་སུ། རྒྱ་ནོར་ཅམ་འཕྲོག་བྱ་ཕྱིར་སྲུང་ལྟོ་མའི་རྒྱལ་པོ་དང་བློན་པོའི་བར་ས་བཀྲ་དང་བཅུ་ལྔག་བསྟོགས་པ་དང་། ཞིང་ས་སྟམ་པོ་མ་ཡིན(ཨེ་གར)ཉིས་ཁྲི་སུམ་སྟོང་བདག་བཟུང་བྱས་ཤིང་། གཞན་ཀྱིས་ཕུལ་བའི་ནོར་བུ་ཙ་ཆེན་དང་མཇོས་མ་གྲངས་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པ་དང་། འབངས་མི་ས་ཅར་དགྱུས་མའང་མང་པོ་ཞིག་དམར་གསོད་བཏང་ཡོད་པ་རེད།

སྐབས་དེའི་དུས་བོད་ཀྱི་མི་སྟོ་འདུ་མིན་སྟ་ཚོགས་ལེ་བཟང་ལེན་པའི་ཆེད་དུ་རིམ་གྲལ་མཐོ་བའི་མི་རིགས་ཀྱི་མིང་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་ནང་ས་རབ་འཚང་ཁ་བཤིག་བཤིག་གིས་སྐྱོང་ཀྱིན་ཡོད་པ་དང་། སྐབས་འགར་མི་འབོར་མང་དུས་མི་གྲངས་བརྒྱ་ཕྲག་ཁ་ཤས་ནས་སྟོང་ཕྲག་བརྒལ་བའི་བར་ལ་ཁ་ཕྱེ་ཁམས་ཀྱིན་ཡོད་སྟབས། ལམ་བར་དུ་མཚོན་ཁང་གླ་ས་མ་ནྱིད་པའི་སྐབས་སུ་ཁོ་ཚོས་མི་ས་ཅར་གྱི་ཁང་པ་བཅན་འཕྲོག་བྱས་ཏེ་ སྟོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་ནས་གནས་ཚང་གི་བུ་མོར་བཅན་གཡེམ་གཏོང་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ཀྱང་། དེའི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་མི་ཚོ་ཁོང་ཁྲོ་ཁོང་ནས་འབར་ཡང་ཕྱི་ལ་མི་དགའ་བའི་ནམ་འགྱུར་སྟོན་ནས་ཀྱི་མེད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་སྐབས་དེའི་དུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྟང་ཚུལ་ངོས་ནས་བཤད་ན། ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོས་ཕར་བོད་ཀྱི་བདག་དབང་ལ་སྟངས་འཛིན་བྱེད་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་མ་ལག་བཙུགས་པ་རེད་ཅེས་ཨོད་པ་ལས། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་སོག་པོ་དང་བོད་པ་ཁ་ལྷོང་ནས་རྒྱ

[2] ཀུང་ཧོ་ཞིང་ཆེན་(中书省) ཞེས་པ་ནི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་བོད་ཡུལ་ཁོ་ན་དམིགས་བསལ་བྱ་མའི་ཞིང་ཁམས་སུ་ཟུར་འདོན་གོང་འཕྲད་ཞུས་པ་ཕུད་རང་གི་དབང་སྒྱུར་མཐའ་ཁོངས་ཡུལ་ལུང་ཡོངས་ཧོགས་ཀུང་ཧོ་ཞིང་ཆེན་ནམ་མཐའ་སྒེ་ཆེན་པོ་བཅུ་གསུམ་དུ་བགོས་ཡོད་པ་དེར་ཟིར་བ་རེད།

[3] ཧོ་མའི་ཡོན་ (枢密院) ཟིར་བ་ནི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་དམག་དོན་གསང་བ་དང་མཐའ་མཚམས་སྲུང་སྐྱོབ་སོགས་ཀྱི་དམག་སྲིད་ལ་ཞེ་ཏུས་བྱེད་པའི་ཆེས་མཐོའི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མིང་ཡིན་འདུག

[4] ཡུས་ཧྲི་ཕེལ་ (御史台) ཞེས་པ་ནི་གནའ་བོའི་རྒྱ་ནག་པས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་ཧོགས་ཞིབ་ལས་ཁུངས་ལ་ཟིར་ཀྱི་ཡོད་ཚོད་འདུག །ཧོར་ས་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཥི་ཧེ་ལས་ཧོར་ཁྲིམས་ལས་རྒྱ་ཁྲིམས་ཞིབ་ཚ་ཆེ་བར་མཐོང་སྟེ་རང་གི་ཚབ་ཐོག་ཁྲིད་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཕྱིག་གཞི་ནང་དུ་རྒྱ་ཡུགས་ཁྲིམས་སློལ་ཁག་ཁ་ཤས་ཨིག་བསྟུ་ལེན་བྱས་སྐྱོང་པ་བདེན་ན་ཡང། ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་དཔོན་མིང་གོ་མིང་ཡོངས་གུ་ཚོགས་པ་སོག་སྐད་ལྟར་མ་ཏིས་པར་གནའ་བོའི་རྒྱ་ནག་གི་ལམ་སྲོལ་ནྱིང་ལ་ཤས་ཆེ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་ཁ་ཤས་ཤིག་ཀ་ཁ་ཏིགས་ལོ་རྒྱུས་ཅིན་ཏིས་པ་དང་ཚད་གྲིད་པ་ཚོས་རྒྱ་ནིན་བྱས་དགོས་པའི་མཇོན་ཁགས་ཤིག་རེད་སྟམ།

[5] ཡུས་ཧྲི་ཕེལ་ (御史台) ཞེས་པ་ནི་གནའ་བོའི་རྒྱ་ནག་པས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་ཧོགས་ཞིབ་ལས་ཁུངས་ལ་ཟིར་ཀྱི་ཡོད་ཚོད་འདུག །ཧོར་ས་ཆེན་རྒྱལ་པོ་ཥི་ཧེ་ལས་ཧོར་ཁྲིམས་ལས་རྒྱ་ཁྲིམས་ཞིབ་ཚ་ཆེ་བར་མཐོང་སྟེ་རང་གི་ཚབ་ཐོག་ཁྲིད་འཛིན་སྐྱོང་གི་ཕྱིག་གཞི་ནང་དུ་རྒྱ་ཡུགས་ཁྲིམས་སློལ་ཁག་ཁ་ཤས་ཨིག་བསྟུ་ལེན་བྱས་སྐྱོང་པ་བདེན་ན་ཡང། ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་དཔོན་མིང་གོ་མིང་ཡོངས་གུ་ཚོགས་པ་སོག་སྐད་ལྟར་མ་ཏིས་པར་གནའ་བོའི་རྒྱ་ནག་གི་ལམ་སྲོལ་ནྱིང་ལ་ཤས་ཆེ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་ཁ་ཤས་ཤིག་ཀ་ཁ་ཏིགས་ལོ་རྒྱུས་ཅིན་ཏིས་པ་དང་ཚད་གྲིད་པ་ཚོས་རྒྱ་ནིན་བྱས་དགོས་པའི་མཇོན་ཁགས་ཤིག་རེད་སྟམ།

ནག་ཀུང་གོར་ཚུར་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ་རེད་ཅེས་བཤད་ན་ལན་པོ་ཡོད་པར་མཐོང་རོ་]

རྒྱ་ནག་སྐམ་ས་ཆེན་པོའི་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཐོམ་པ་པོ་གཡས་ཅན་སྐུ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཤུང་གིས་གོང་གསལ་བཤད་ཟིན་ཁ་ཏན་ཐུ་ཏུའི་ནང་ཏུ་དོན་གནད་གཉིས་གླེང་ཡོད་པ་སྟེ། **གཅིག** དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་ཤུགས་ཆུང་ཟད་སྲིས་ཡོད་པ་འདུ་ཡང་དེ་ནི་རྒྱ་ནག་ཀུང་གོའི་དབང་ཤུགས་མ་ཡིན་པར་སོག་པོའི་དབང་ཤུགས་རེད། སོག་པོའི་དབང་སྒྱུར་ནི་རྒྱ་ནག་ཀུང་གོའི་དབང་སྒྱུར་ལ་ཚོ་མི་ཅང་སྟེ། སོག་པོ་མི་རིགས་རྒྱ་ནག་ཀུང་གོའི་རྒྱལ་ཁོངས་ནང་ལོགས་ཅམ་མ་ཟད་ཨེ་ཤ་ཡའི་ཡུལ་ལུང་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོར་གནས་བཅས་ཤིང་ཁོང་ཚོ་ལ་དུས་དེང་སང་གི་བར་དུ་རང་གིས་རང་ཡུལ་ལ་དབང་སྒྱུར་བའི་རང་བཅན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་ཡོད་ཕྱིར། སོག་པོས་བོད་ལ་དབང་སྒྱུར་དང་དེའི་ཛེས་སུ་མཚུས་བོད་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ་གཉིས་ཟད་དེ་གོ་བ་ཐ་དད་དུ་ཐུར་འདུག་པས། སོག་པོས་བོད་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ་ནི་རྒྱལ་ཁོངས་གཅིག་པའི་མི་རིགས་ཕན་ཚུན་བར་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ་ཞིག་ལ་ཐུགས་ན་མ་འགྲིག་པ་རེད། དེར་བརྟེན་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་ཀུང་གོས་བོད་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་སོག་པོའི་རྩ་དམག་གི་ཡུན་གས་ཆིག་འགེ་ཏུ་བོད་དང་རྒྱ་ནག་གོ་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀའི་རང་བཅན་སྡེ་ཕྱིར་སོ་སོར་ཤོར་བ་རེད། དེ་ལྟ་ནའང་སོག་པོའི་དབང་སྒྱུར་འདུག་གི་རྒྱ་ནག་དང་བོད་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྟངས་བསྡུར་ན་བོད་ཀྱི་གནས་བབ་རྒྱ་ནག་ལས་དམིགས་བསལ་ཐོབ་ཐང་ཆེ་བ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཡང་གཅིག་བཤད་ན་སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་པས་བོད་ལ་ཕར་དབང་སྒྱུར་བ་རེད་ཅེས་ཤོད་པ་ལས་སོག་པོ་དང་བོད་པ་ཁ་ལྷོང་ནས་ཚུར་རྒྱ་ནག་ལ་དབང་སྒྱུར་བ་རེད་ཅེས་བཤད་ན་ལན་པོ་འདུག

འོ་ན་སྐུ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཤུང་གིས་སོག་པོར་དགུང་ཤུགས་ཡོད་ཀྱང་བོད་ལ་རང་བྱུང་ས་འགག་བཅན་པོའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཆ་རྐྱེན་གྱབ་ཡོད་པས་སོག་པོས་དཀུ་པོའི་དགུང་གི་ཤུལ་ལས་ཀླ་པོ་ཞིག་མིན་པ་ཁས་བླངས་པ་མ་ཟད། དོན་དངོས་ཐོག་སོག་པོས་བོད་ལ་དབུ་གཡོ་པའི་དབང་སྒྱུར་ཆ་བ་ནས་བྱས་མེད་པ་དང་བོད་ཀྱིས་ནང་ཆོས་ཀྱི་དད་མོས་སྟོབས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་བསམ་བློའི་ཁྱབ་ཁོངས་ནས་སོག་པོར་ཕར་དབང་སྒྱུར་བྱས་ཚུལ་ཡང་བཤོད་བཞིན་དུ། སོག་པོས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་སྟོད་བཅུད་ཡོངས་སུ་ཐོགས་པ་སྐར་བོད་ཀྱི་བློ་མར་དབང་ཡོན་ཏུ་ཕུལ་བར་སོང་། ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་སོག་པོའི་དབང་སྒྱུར་ས་ཁོངས་ཡོངས་ཐོགས་ཀྱང་ཧོ་ཞིང་ཆེན་བཅུ་གསུམ་ཏུ་བགོས་པའི་ས་ཁྲའི་ཁོངས་སུ་བོད་ཡུལ་ཆུ་ནས་མཐོང་རྒྱ་ཟེ་ཆེན་བཅུ་མེད་པའི་དངོས་དོན་དེ་དག་དང་པོར་མ་བཐོད་པར། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་བོད་ཡུལ་འཛིན་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་ཀྱང་ཀུའུ་ཡོན་ནམ་ཐེལ་ཕྱི་ཁྲིབ་ཡུགས་འདོམས་ཁང་ནི་ཧོར་རྒྱལ་ཁོངས་ལས་ཐད་དེ་དམིགས་བསལ་དུ་གནས་པའི་ཧོར་གོང་མའི་ཕོ་བྲང་དང་མཆོད་ཡོན་ཆོས་སྲིད་ཟུང་འཇུལ་དུ་ཚུགས་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་མ་ཡིན་པར། དེ་ནི་ཧོར་ཀྱི་དབང་སྒྱུར་མངའ་ཁུལ་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་ལས་ཁུངས་ཀྱང་ཧོ་ཞིང་ཆེན་དང་། ཧོ་མའི་ཡོན། ཡུས་ཧྲ་ཐའི་སོགས་དང་གོ་ས་འདྲ་མཚོངས་སུ་ཐང་ཀར་གོང་མའི་ཕོ་བྲང་དང་འཇེལ་བ་སྒྲིལ་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་རྒྱ་དམར་ནག་ཁ་ཤུང་གཉིས་ཀྱི་ཤོད་ཚུལ་ཕྱིད་ཀ་ཅམ་སྣར་ཡང་སྒྲར་བྱས་ཤིང། བོད་ལ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་སོག་པོའི་དབང་ཤུགས་བསྒྲིལས་ཡོད་པ་འདྲ་འདྲ་ཞེས་ཚོག་འགོ་བསྐངས་ཀྱང་ཚོག་མཇུག་ཏུ་སྒྲིལས་

སྐབས་སུ་འདུ་འདུ་ཞེས་པའི་ཚོགས་རིས་ལ་འགྱུར་བ་རིམ་གྱིས་བཏང་སྟེ་མཐའ་མར་སོག་པོའི་དབང་ཤུགས་པོད་ལ་བསྒེས་པ་ཡིན་ཚུལ་ཚོགས་ཐག་བཅད་ནས་བཤད་པ་སོགས་ཨོད་སྟངས་སྟ་ཕྱིར་འདི་ལྟར་རིགས་པ་ནང་འགལ་ཨོར་བ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ཁོང་གི《ཕུང་པོ་བྱ་ལ་གཡེང་པ---བོད་ཀྱི་ལས་དབང》ཞེས་པའི་བཙམས་དེབ་དེའི་ལེའུ་གཉིས་པའི་དོན་ཚན་ཆུང་དུ་ ༧ ཆིན་རྒྱལ་རབས་ཀྱིས་བོད་ལ་བདག་སྐྱོང་བྱས་པ་(1、清代对西藏的经营ཨོག་ངོས ཟླ)ཞེས་པའི་འོག་ཏु: 应该承认中国对西藏拥有某种程度的控制，只不过那控制的开始時间是在十八世纪的清朝，而非北京所称十三世纪的元朝。[རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོར་བོད་ལ་ཚད་གཞི་ཁ་གི་མོ་ཞིག་གི་སྟེང་གི་སྟངས་འཛིན་དབང་ཆ་ཡོད་པར་ཀྱང་པ་ནི་ངེས་པར་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ཡིན་ནའང་སྟངས་འཛིན་དབང་ཚད་དེ་འགོ་ཚུགས་པའི་དུས་ཚོད་ནི་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཆིན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་ལ་ཡིན་པ་ལས། རྒྱ་ནག་པེ་ཅིན་གཞུང་ཕྱོགས་ནས་ཨོད་པ་ལྟར་དུ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མ་རེད]

ཅིས་ལེའུ་ཚན་སྟོན་མའི་ནང་དུ་བོད་ཐོག་སོག་པོའི་དབང་ཤུགས་གང་འཚམ་བསྒེས་ཡོད་པའི་སྐོར་བྱིས་རྟེས། ལེའུ་ཚན་འདིར་ཡང་གོང་གི་བརྗེད་ཚུལ་ལས་ཕྱད་དེ་ལྷོག་ནས་བོད་ལ་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆོད་དུ་ཕྱིའི་བཙན་འཛུལ་དབང་སྒྲུར་བསྒེས་ཐོར་མི་འདུག་ཅིས་བརྗེད་ཚོག་གོང་འོག་གི་བསྟན་དོན་འཁྱག་པ་ལྟ་བུའི་སྟངས་ཚུལ་འདི་འདྲ་ཡ་མཚན་ཅན་འཕྲུང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གནད་འགག་གང་ལ་ཐུག་པ་རེད་དམ་ཞེ་ན། གུས་པའི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་ན་དེ་ནི་སྒྲ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཕྱང་རྒྱ་གཞུང་གི་ཐོག་ཐོབ་ཆེན་པོར་མ་བརྟེན་པར་འཚོ་བ་རང་སྐྱོང་བྱེད་བཞིན་པའི་དམངས་ཁྲོད་རྩོམ་པ་པོ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངོས་ནས། རྒྱ་དམར་རྒྱལ་ཁོངས་ཀྱི་གཞུང་འབྲེལ་རྩོམ་པ་པོ་ཚོ་དང་བསྟར་ནས་དེང་ས་ཙང་གི་རྒྱལ་ཕྱིའི་རང་དབང་ཁོར་ཡུག་གི་འགྱུར་ཕྱོགས་ཆེན་པོའི་གོ་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་སྒྲ་བརྗེད་རང་དབང་ཅུང་ཟད་རེ་ལོངས་སྒྱོད་དབང་ཡོད་པ་དེ་དག་སྒྲུབ་དེ་སྐད་ཆ་བདེན་པ་ཁ་ཤས་ཨོད་ཐོད་ཀྱི་ཡོད་ན་ཡང། ཁོང་དང་ཁོང་གི་བཟའ་རྒྱ་བོད་མི་ཚོར་ཚེ་རིང་འོད་ཟེར་གཉིས་ཀྱི་འགྲོ་འདུག་སྒྲོད་ལ་རྒྱ་དམར་གཞུང་ཕྱོགས་ནས་སྟངས་འཛིན་ནན་པོ་བྱེད་པ་དང་ཁོང་གཉིས་ལྟན་དུ་དུས་དེང་ས་ཡང་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་སྐྱོད་ཚོག་པའི་མཐོང་མཚན་ཚུན་རེག་གི་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་སྟ་ཚོགས་འགྲུབ་ཡོད་ཚོད་འདུག་པས། ཁོང་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱ་གཞུང་གི་ཨོད་ཚུལ་དང་ཐབས་རིང་དུ་ཨོར་བའི་སྐད་ཆ་བདེན་པ་གཞན་དག་ཁ་ཤས་ཨོད་འདོད་ཡོད་ཀྱང་ཨོད་ཚོག་པའི་རང་དབང་མེད་པའམ། མ་མཐའ་ཡང་ཐད་ཀར་ཨོད་པའི་རང་དབང་མེད་པའི་འགག་ཙུ་དེར་ཐུག་ཡོད་པ་རེད་སྐམ་མོ།

རྒྱ་ནག་སྐམ་ས་ཆེན་པོའི་དམངས་ཁྲོད་ལྷོམ་པ་པོ་སྒྲ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཕྱང་གི་བཙམས་དེབ་གྲགས་ཅན《ཕུང་པོ་བྱ་ལ་གཡེང་པ---བོད་ཀྱི་ལས་དབང》ཞེས་པ་དེའི一、主权—纳入西方秩序引发的冲突(བམ་པོ་དང་པོ། བདག་དབང---ནུབ་ཕྱོགས་ཕྱི་གླིང་པའི་སྒྲ་ཚོགས་ལམ་སྲོལ་ནང་དུ་བསྟུས་པ་ལས་བྱུང་པའི་འགལ་བའི་གདོང་ཕྱག་ཨོག་ངོས ༧། ནས་ ༧།། བར་)ཅིས་པ་དང་། ཡང་བམ་པོ་དང་པོའི་ལེའུ་ཚན་ཆུང་དུའི་ཁ་བྱང་ལ 4、天助西藏(། གནམ་ཀྱིས་བོད་ཡུལ་བསྐྱབས་པ་) ཞེས་པའི་བརྗེད་དོན་ཆམས་ཀྱང་གྱས་པའི་ལྟ་ཚུལ་འདིའི་རྒྱབ་ཏུ་དུང་ཆོག་པར་འདོད་དེ། ཁོང་གིས་གོང་གི་ལེའུ་ཚན་དུམ་བུ་ཁག་གཉིས་པོ་དེའི་ནང་དུ། **གཉིག** བོད་རྒྱ་ཁོངས་ཡིན་མིན་ཐོད་ཀློག་འགྲུང་གཞི་གཅོ་པོ་ནི་གནའ་བོའི་ཤར་ཕྱོགས་ཡུལ་ལུང་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་བར་ལ་རིག་གཞུང་གོམས་སྲོལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་ཆོས་དང་

མཐུན་པར་ཤར་ཕྱོགས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཕན་ཚུན་བར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་ཤིན་ཏུ་ཐུན་མིན་དམིགས་བསལ་བ་མང་པོ་བྱུང་ཐྱོང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ། དེང་རབས་ནུབ་ཕྱོགས་པའི་ཆབ་སྲིད་ལམ་སྲོལ་ཁྲོད་ཀྱི་བདག་དབང་གི་ལྟ་བ་ (The concept of sovereignty) འཁྲིར་ནས་ར་མགོ་ལུག་སྦྱར་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྒྲར་འགྲེལ་བརྒྱབ་པ་ལས་བྱུང་པ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་འདུག་པ་དེ་ལས། སྒྲ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཤྲང་གིས་གནའ་བོའི་བོད་དང་སོག་པོ་རྒྱ་ནག་སོགས་ཨེ་ཤ་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་ཕན་ཚུན་བར་ལ་ཤར་ཕྱོགས་ལུགས་ཀྱི་ཐུན་མིན་དམིགས་བསལ་བའི་འབྲེལ་ལམ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཐྱོང་ཡོད་པ་མངོན་གསལ་དོར་པོར་ཁས་བླངས་འདུག

དེས་ན་གནའ་བོའི་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཕན་ཚུན་བར་ལ་ཤར་ཕྱོགས་ལུགས་ཀྱི་ཐུན་མིན་འབྲེལ་ལམ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་ཐྱོང་པ་སྤྱི་ནས་ཁས་ལེན་ན། ཆེ་བླག་སོག་པོ་ཅན་དང་ཡོན་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དང་བོད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱུད་གྱུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་པའི་བླ་མ་ཆུམས་ཀྱི་བར་ལ་དམིགས་བསལ་ཐུན་མིན་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་བྱུང་ཐྱོང་པ་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི། དམིགས་བསལ་ཐུན་མིན་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཐྱོང་པ་ཁས་ལེན་ན། བླ་མས་ངོས་ནས་ཡོན་བདག་ལ་ཆོས་གསུངས་པ་དང་དབང་གནང་པ་དང་ཡོན་བདག་གི་ངོས་ནས་བླ་མར་སྐྱིང་ཁོང་རུས་པའི་གཏིང་ནས་དང་མོས་ཞུས་པ་དང་བླ་མའི་ས་ཁོངས་བདག་ཐོབ་བཅས་དྲག་པོའི་དཔྱང་གིས་ལེན་འདོད་མ་སྐྱེས་པར་སླར་བླ་མར་དབང་ཡོན་དུ་ཕུལ་བའང་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཅི།

གཉིས། སྒྲ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཤྲང་གི་བཙན་མས་དེབ་དེའི་བམ་པོ་དང་པོའི་ལེའུ་ཚན་ཆུང་བའི་ཁ་བྱང་ "ཇ་གནམ་གྱིས་བོད་ཡུལ་བསྒྲབས་པ་" ཞེས་པའི་འོག་ཏུ། བོད་ལ་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ཡར་ལྷོན་དུ་ཕྱི་མིས་དབང་སྒྱུར་སོགས་གང་ཡང་བྱེད་ཐུབ་མེད་པ་མ་ཟད། མཚན་རྒྱ་ནག་ལ་དབང་སྒྱུར་པའི་དུས་སྐབས་སུ་ཡང་བོད་ལ་ལྟ་སྟོང་སྒྲ་ཚབ་ཙམ་བནོ་སོགས་བཞག་སྟེ་ཁྱངས་འཛིན་བྱེད་འདོད་ཀྱི་ཆམ་འགྱུར་ཙམ་བསྐྱེན་འདུག་ནའང། དོན་དམ་དུ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ལོ་རབས་བཞི་བཅུ་བའི་དུས་མཇུག་དང་ལྟ་བཅུ་པའི་དུས་མཚོར་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་བོད་ལ་དབྱ་བཅའ་བའི་བཙན་འཛུལ་མ་བྱས་ཡར་ལྷོན་དུ་བོད་ལ་ཕྱི་མི་སུས་ཀྱང་དབང་སྒྱུར་བྱེད་ཐུབ་མི་འདུག དེ་ནི་བོད་མི་ཚོ་དཔའ་འཛངས་རྒྱལ་ཕོད་ཆེ་དགས་ནས་རང་ཡུལ་བཙན་སྒྲང་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་སོང་བ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་བོད་ཀྱི་ཕྱི་སྟོང་རང་བྱུང་གང་ཟག་གནམ་གཤིས་སོགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་འཚགས་ཚུལ་ཇ་ཅང་དམིགས་བསལ་ཡིན་པ་དེས་ཕྱི་མི་སུ་འདྲ་ཞིག་ཀྱང་བོད་དུ་སྐྱོང་པར་སྟབས་བདེ་མེད་པ་དང་། དེ་བས་ཀྱང་ཡུལ་ལུང་དེར་གཞིས་འཚག་རྒྱ་ཇ་ཅང་འཛོད་པོ་མེད་སྟབས། གནམ་གྱིས་བོད་ཡུལ་བསྒྲབས་པ་རེད་ཅེས་བཤད་འདུག

དེས་ན་བོད་ལ་ཕྱི་མིའི་དབང་ཕྱུགས་བསྲོབ་ཉིན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དུས་སྐབས་ཏེ་རྒྱ་ནག་ལ་མཚུ་མི་རིགས་ཀྱིས་དབང་སྒྱུར་བའི་དུས་སྐབས་སུའང་དོན་དམ་དུ་དེའི་དབང་ཕྱུགས་སྲིས་པ་ཐུབ་མེད་ཚེ། དེའི་ཁོང་གི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ནི་དེའི་དབང་ཕྱུགས་སྲིས་ཚུལ་མེད་པ་ཡ་ཅང་ཅང། དོན་གནད་འདི་ལས་སྒྲ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཤྲང་གིས་ཁོང་དུ་སྐད་ཆ་ཤོད་སྟངས་ཤིག་ལ་བོད་དུ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་སོག་པོའི་དབང་ཕྱུགས་གང་འཚམ་བསྲིས་པ་དང་། བོད་དོན་སྟངས་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཐུང་ཀྱའུ་ཡོན་ནམ་ཐྲི་ཁྲབ་ལུགས་འདོམས་ཁང་ནི་སྐབས་དེའི་སོག་པོའི་དབང་སྒྱུར་མངའ་ཁོངས་ཡོངས་སུ་ཇོག་པ་ལས་ཐད་དེ་ཟུར་བས་ལ་བློ་མར་ཕུལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ཤིག་ཡིན་པ་ཁས་མ་བླངས་པར། དེ་དང་རྒྱ་ནག་སོགས་ཅོར་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ཡུལ་ལུང་གཞན་དག་གི་སྲིད་

འཛིན་ས་ལྷུལ་མཐོ་ཤོས་ཀྱང་རྩོ་ཞིང་ཆེན་སོགས་དང་གོ་ཐོབ་གཅིག་མཚྱངས་ཡིན་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། ཡང་དེའི་རྗེས་སུ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་མ་ཡིན་ཡང་དུས་རབས་བཅོ་བཅུད་པའི་ནང་དུ་བོད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་རྒྱ་ནག་གྱང་གོའི་དབང་ཕྱུགས་གང་འཚམ་བསྟེན་པ་ཁས་ལེན་དགོས་ངེས་རེད་ཟེར་བ་སོགས་ནི་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་ཅན་གྱི་གཏམ་ཡིན་པ་བརྡུག་སྟབས།།

གཅ ཕྱི་རྒྱལ་རང་དབང་ཡུལ་གྱང་བཅན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས་པའི་རྒྱ་ནག་དམངས་གཙོ་དོན་གཉེར་བ་ཚའོ་ཁྲང་ཆིན་གྱིས་བཏབ་པའི་དགག་ལན་ནི། རྒྱ་ནག་དམངས་གཙོ་དོན་གཉེར་བ་སྐུ་ཞབས་ཚའོ་ཁྲང་ཆིན་དང་རྒྱ་ནག་དམངས་ཁྲོད་ཙོམ་པ་པོ་སྐུ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཤུང་གཉིས་ཀ་རྒྱ་ནག་སྐམ་ས་ཆེན་པོའི་ཕང་པར་འཚར་ལོངས་བྱུང་ཞེད། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་ཆུང་འཚུབ་སོགས་རྒྱ་དམར་གྱི་མི་ལོ་ལྔ་བཅུ་ལྔག་རིང་གི་ཚབ་སྲིད་ཡོ་ལང་ཆེ་ཆུང་འདྲ་མིན་དངོས་སུ་བརྒྱུད་དེ། སྲིད་གཞུང་དེའི་བྱིད་སྟངས་སྤྱོད་ལུགས་སྔ་ཕྱི་ཐམས་ཅད་ལ་ཉམས་ཐྱོང་དངོས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ངོས་འཛིན་ཟབ་མོ་ཐོབ་ཡོད་མཁན་གྱི་དེང་རབས་རྒྱ་ནག་གི་བློ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཡིན་པ་གཅིག་མཚྱངས་ཡིན་ན་ཡང་། སྐུ་ཞབས་ཚའོ་ཁྲང་ཆིན་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་རང་དབང་ལྷང་པར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐྱབས་བཅོལ་དུ་ཕེབས་ཐུབ་ཡོད་པས་ཁོང་གི་སྐྱ་བརྟེད་ལ་སྐུ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཤུང་ལྟར་དུ་འཛིམ་ཟོན་གང་ཡང་གནང་དགོས་མེད་པ་རེད།

སྐྱི་ལོ་ ༡༩༥ ལོར་ཁོང་གིས་གཙོ་འགན་ཚོམ་སྒྲིག་པའི་འགན་འཛིན་ཏེ་རྒྱ་ནག་སྐམ་ས་ཆེན་པོ་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱ་གར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐྱབས་བཅོལ་དུ་ཕེབས་མཁན་རྒྱ་ནག་དམངས་གཙོ་དོན་གཉེར་བ་ཁག་ཅིག་གིས། རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་ད་བར་དུ་བོད་ཀྱི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱས་དང་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་ལ་འཁྱོག་བཤད་བྱས་པར་དཔེ་པོའི་ལན་འདེབས་བྱས་པའི་བྲིས་ཚོམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་དེབ་ཚུང《中国大陆知识分子论西藏 རྒྱ་ནག་གྱང་གོ་སྐམ་ས་ཆེན་པོའི་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཚོས་བོད་དོན་གླེང་བ་》ཞེས་པ་ཞིག་ཐེ་ཕན་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ཐེ་པེ་ཡི་དུས་སྐབས་རིག་གནས་ཚགས་པར་དཔེ་སྐྱན་ཚོང་ལས་ཚན་ཡོད་བཏོ་གླ(時报文化出版企业股份有限公司)བརྒྱུད་ནས་སྐྱི་ལོ ༡༩༥ ལོར་དཔར་འགྲེམས་ཐོག་མ་གནང་འདུག།

དཔེ་དེབ་དེའི་ཐོན་གླེང་ནང་དང་ཁ་བྱང་ལ《独立：西藏人民的权力རང་བཅན་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་རེད(དེང་གི་ཨ་རིའི་དོན་གཙོང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱ་རིགས་འཕེལ་མཐུད་ལས་བྱེད་ཀུན་དགའ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཚོམ་ཡིག་འདི་བོད་ཡིག་ཐོག་ཏུ་སྒྱུར་ཁྱབ་འདུག་ཀྱང་། མ་ཚོམ་གྱི་ཁ་བྱང་ལ་འགྱུར་བ་བཏང་སྟེ"རང་དབང་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་རེད"ཅེས་བཟོ་བཅོས་བརྒྱབ་འདུག །)》ཅེས་པའི་ཆེད་ཚོམ་ནང་དུ་སྐུ་ཞབས་ཚའོ་ཁྲང་ཆིན་གྱིས། གནའ་ནས་ད་བར་གྱི་བོད་ཀྱའི་འཕེལ་བའི་ཐད་ལ་རྒྱ་དམར་ནག་གཞུང་གཉིས་ཀྱིས་དོན་དངོས་དང་མི་མཐུན་པའི་འཁྱོག་བཤད་བྱས་པ་ཁག་ལ་དྲང་ཡོའི་ལན་འདེབས་གནང་སྟེ། རྒྱ་རིགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཞིག་གི་ལངས་ཕྱོགས་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་རང་བཅན་གནས་བབ་ལ་བདེན་པ་དག་སྐྱེལ་གནང་འདུག

ཁོང་གིས་ཚོམ་ཡིག་དེའི་ནང་དུ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་བོད་སོག་འཕེལ་བའི་ཐད་ལ་གཤམ་གསལ་ལྟར་འགྲེལ་བཤད་གནང་འདུག།

(དེབ་དེའི་ཤོག་ངོས ༠༡༠-༠༡༡ བར་དང་། ཤོག་ངོས་ ༡༥༣-༡༥༠ བར་དུ་གསལ): 宋朝：西藏与中国没有

任何关系。元朝：中国人最为强调的是西藏曾为中国人称为的“元朝”统治。以此作为西藏从属中国的历史根据。但这个根据是无法成立的：当時蒙古成吉思汗的骑兵占领了中国、西藏、越南、朝鲜和大部分亚洲和俄羅斯的大片土地，建立了蒙古帝国。在中国的土地上蒙古人建立了“元朝”，管辖兼併的土地。如果说这种武力侵占能够成为今人宣称领土主权的根据。这种宣称也不应由中国人提出，而应由成吉思汗的子孙蒙古人提出。退一步讲，如果中国人认为西藏当時被兼併归蒙古人建立的“元朝”管辖就是她属于中国的法律根据，那麽为什麽中国人不同時宣称当時同样被兼併到“元朝”管辖的越南、朝鲜和亚洲的大片土地。单独要求西藏也是逻辑不通的。明朝：西藏与中国几乎没有什麽联系 [སྲུང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ་ བོད་དང་རྒྱ་གར་གྱི་བར་ལ་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་བྱུང་མི་འདུག ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ་ རྒྱ་རིགས་གླུང་གོ་བ་ཚོས་ཡུ་ཚུགས་ཆེས་ཆེར་བྱེད་བཞིན་པ་ནི་ བོད་ལ་དེ་སྟོན་རྒྱ་ནས་པ་ཚོས་ཡོན་ཞེས་འབོད་པའི་རྒྱལ་རབས་དེས་དབང་སྒྲུར་བྱས་སྡོང་བ་རེད་ ཅེས་པའི་ཨོད་ཚུལ་དེ་ཡིན་པ་དང་། ཨོད་ཚུལ་དེ་བཞིན་བོད་རྒྱ་ཁོངས་ཡིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་འཛིན་གྱིན་ཡོད་པ་རེད།

དེ་ལྟ་ནའང་འདི་འདྲ་བའི་རྒྱབ་རྟེན་དེ་ནི་ཁྱོད་ལུང་བྱས་བའི་སྟོལ་བཤད་རང་རེད་འདུག་སྟེ། སྐབས་དེའི་དུས་སོག་པོ་ཌིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་རྩ་དམག་གིས་རྒྱ་ནག་དང་། བོད། ལྷོ་ཀ་ནམ(Vietnam) ཀོ་རྒ་ཡ(Korea)སོགས་ཨེ་ཤ་ཡའི་ཡུལ་ལུང་ཕལ་ཆེ་བ་དང་ཡུ་རུ་སྲའི་ས་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེན་པོ་ཞིག་བདག་ཏུ་བཟུང་སྟེ་སོག་པོ་བཙན་རྒྱལ་བཙུགས་པ་རེད། དེ་ལྟར་རྒྱ་ནག་གླང་གོའི་ས་ཆའི་སྟེང་དུ་སོག་པོས”ཡོན་རྒྱལ་རབས“བཙུགས་པ་དང་བདག་ཏུ་བཟུང་པའི་ཡུལ་ལུང་གཞན་དག་རྣམས་དེའི་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག་ཡོད་པ་རེད།

གལ་སྲིད་འདི་ལྟ་བུའི་དྲག་པོའི་དཔྱང་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ཡུལ་ལ་བཙན་འཛིན་བྱས་པའི་བྱ་སྟོང་རྣམས་ཀྱང་རྒྱལ་ཁབ་དེ་དག་གི་ཐོག་ཏུ་བདག་དབང་(Sovereignty)ཡོད་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་དེ་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་ཆོག་གི་ཡོད་ཚེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱབ་བསྒྲགས་དེ་ཡང་རྒྱ་ནག་གླང་གོ་བས་བྱས་ན་མི་འོས་ཤིང་། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་ཉོར་ཌིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་བུ་རབས་ཚ་རྒྱུད་དུ་ གྱུར་པའི་སོག་པོ་ཆོར་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་བདག་ཐོབ་ཡོད་པ་རེད། གོམ་གང་ཕྱིར་ལྷོག་སྟེ་བཤད་ན། གལ་སྲིད་རྒྱ་ནག་གླང་གོ་བས་སྐབས་དེའི་དུས་སོག་པོས་བཙུགས་པའི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་བཙུག་ནས་བདག་སྟོང་བྱས་པ་ནི་བོད་དེ་རྒྱ་ནག་གླང་གོའི་རྒྱལ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་གྱུར་པའི་ཁྱིམས་ལུགས་ཀྱི་གཞི་འཛིན་ས་རར་གྱུར་ཡོད་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ཚེ། བོ་ན་གা་རེ་བྱས་ནས་གླང་གོ་བས་དེ་དང་མཉམ་དུ་སྐབས་དེའི་དུས་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མངའ་འོག་གཅིག་མཚུངས་སུ་བཙུག་ནས་བདག་སྟོང་བྱས་པའི་ལྷོ་ཀ་ནམ་དང་ཀོ་རི་ཡ་སོགས་ཨེ་ཤ་ཡའི་ཡུལ་ལུང་རྒྱ་ཆེན་པོ་གཞན་པ་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱ་ནག་དང་ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པ་རེད་ཅེས་ཁྱབ་བསྒྲགས་གཏོང་མ་ཐུབ་པ་རེད་དམ། དེ་ལྟར་བོད་གཅིག་པུའི་ཐོག་ཏུ་བདག་དབང་ཡོད་ཚུལ་བཤད་ནི་རིགས་ལམ་དང་ཡང་མཐུན་ཐབས་མེད་པ་རེད། སྲིད་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ བོད་དང་རྒྱ་ནག་གི་བར་དུ་ཉ་ལམ་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་སྡོང་མི་འདུག] རྒྱ་ནག་སྲིད་རྒྱལ་རབས་རྗེས་ཀྱི་ཆིན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སྐབས་ཏེ་ དུས་རབས་བཅོ་བཅུད་པའི་ནང་དུ་ བོད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་མཐུའི་དབང་ཤུགས་གང་འཚམ་བསྟེན་ལས་འདུག་ཅེས་རྒྱ་ནག་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ ཚོམ་པ་པོ་སྒྲ་ཞབས་ཤང་ལི་ཤུང་གིས་གནས་སྟངས་ཀྱི་དབང་གིས་རྒྱ་གཞུང་གི་འདོད་ཚུལ་དང་ཕྱེད་ཀ་ཅམ་བསྒྲན་

མཁས་བྱས་ཏེ་སྐད་ཆ་བདེན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བཤད་ཐུབ་མེད་ན་ཡང་། རྒྱ་ནག་དམངས་གཙོ་དོན་གཉེར་བ་སྐུ་ཞབས་ཚའོ་ཁྲང་ཆིན་ཀྱིས་དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་བོད་ལ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་ཕར་ཞོག་ དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་བཅུ་དགུ་བའི་ནང་དང་། ཐ་ན་རྒྱ་ནག་གི་མིན་ཏང་གིས་སྲིད་དབང་བཟུང་པའི་གྱང་ཁ་མ্�་གོའི་དུས་སྐབས་(སྤྱི་ལོ་ *૧૯૧૨-૧૯૯૯* བར་)སྲའང་རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོའི་དབང་ཤུགས་དོན་དམ་དུ་ཆ་བ་ཉིད་ནས་སྟེབས་ཐོང་མི་འདུག།

མདོར་ན་རྒྱ་དམར་གཞུང་གིས་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཏེ་སྤྱི་ལོ་ *૧૯૯-૫૦* ནང་དུ་བོད་ལ་དྲག་པོའི་བཙན་འཛུལ་མ་བྱས་གོང་གི་འདས་པའི་ཐུང་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་བོད་ནི་རང་བཙན་གཙང་མའི་ངོ་བོར་སྟལ་བར་ཕྱི་གསུམ་དུ་སོར་གནས་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རེད། དེས་ན་ “རང་བཙན(ཐོང་ལེན་བྱ་རྒྱུ)ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་རེད་” ཅེས་བསྟན་འདུག།

དེས་ན་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པ་ནས་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཚུན་དུ་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་སྤྱི་ཡོངས་ནས་ཅ་ཅང་གཉན་འཕྲང་ཅན་དུ་ཐུར་པའི་དུས་སྐབས་སུ་ཐུར་དུས་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གྱང་གོའི་དབང་ཤུགས་བསྟེབས་མེད་པ་ཡིན་ཚེ། དེའི་གོང་གི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པར་ནི་བོད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་ཕྱི་མིའི་དབང་ཤུགས་གང་ཡང་བསྟེབས་མེད་པ་ཙམ་ཅང་། སྐུ་ཞབས་ཚའོ་ཁྲང་ཆིན་ཀྱིས《རང་བཙན་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་རེད་》ཅེས་པའི་བྱིས་ཐོམ་དེའི་ནང་དུ་བ་དུང་གལ་གནད་ཆེ་བའི་དོན་གནད་གཉིས་འདི་ལྟར་གྲོང་འདུག:

གཅིག བོད་འདི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏུ་རྒྱ་ནག་གྱང་ཁ་བཙན་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ཞིང་ཆེན་གང་ཟུང་གི་ས་ཁོངས་སུ་གཏོགས་མེད་པའི་དཔང་རྟགས་གསལ་ཤོས་གཉིས་ལས་གཅིག་ནི། “རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་མཆུ་གོང་མས་རྒྱ་ནག་ཏུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོ་རང་ཕོ་བྲང་ལྷུགས་རི་ཕྱི་ལོགས་ཀྱི་རྒྱང་ཁད་ལེ་བར་སུམ་ཅུ་ཙམ་གྱི་བར་དུ་ཕེབས་བསྡུར་བཅར་བའི་དོན་དངོས་དེ་རེད། གལ་སྲིད་བོད་ནི་རྒྱ་ནག་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་བཅུག་ཡོད་པའི་ཞིང་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཚེ་ས་གནས་དཔོན་རིགས་ཤིག་ལ་རྒྱལ་པོས་དེ་འདྲའི་ཆེ་བསྟོད་ཞུ་སྟངས་གང་དུ་ཡོད་དམ།

གཉིས། གལ་སྲིད་བོད་ནི་དངོས་འབྲེལ་ཆེན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ཞིང་ཆེན་ནམ་རྒྱལ་ཕན་གང་ཟུང་ཞིག་ཡིན་ཚེ། དེས་ཆིན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མའི་ཕོ་བྲང་ལ་ “ཁྲལ་འཇལ་” དགོས་འདས་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏུ་དེ་འདྲ་ཐུང་ཐོང་ཙ་བ་ནས་མི་འདུག །སྐུ་ཞབས་ཚའོ་ཁྲང་ཆིན་ཀྱིས་གླེང་པའི་དོན་གནད་དང་པོ་དེ་དང་འདྲ་བར་རིགས་པ་མགོ་མཚུངས་སུ་བཏང་ན། གོང་དུ་སྐུ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཤུང་གིས་ཡོན་གོང་མའི་ཕོ་བྲང་དུ་ཕྱི་ནང་བློན་ཆེན་མི་དག་ཚང་མ་གཙན་འཛིན་མས་པའི་སྐབས་སུ་གཞན་རྣམས་བཞིངས་ནས་བཞུগས་དགོས་ཀྱང་། ཏི་ཕྲི(འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་སོགས་བོད་རིགས་ཀྱང་ཡིན་)ཁོ་ནར་ཟུར་དུ་བཞུগས་ཁྲི་བརྒྱབ་ཡོད་པའི་སྐོར་ཞིག་བཀོད་ཡོད་པ་དེའང་བོད་འདི་ཡོན་གོང་མའི་མངའ་འོག་ཀྱི་ཀུང་རྫོ་ཞིང་ཆེན་ནམ་རྒྱལ་ཕན་སོགས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་དཔང་རྟགས་གསལ་ཤོས་ཤིག་ཅི་ལ་མིན།

དེ་བཞིན་སྐུ་ཞབས་ཚའོ་ཁྲང་ཆིན་ཀྱིས་མཆུས་རྒྱ་ནག་ལ་དབང་སྒྱུར་བའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་དེར་ ”ཁྲལ་འཇལ” སྟོང་མི་འདུག་གསུངས་པ་ལྟར། ཡབ་གཞིས་སྐུ་མཁ་བཀའ་ཟུར་སྟག་ལྟ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སོག་པོ་ཅན་དང་ཡོན་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དུས་སྐབས་སུ་སོག་པོ་བཙན་རྒྱལ་མངའ་ཁོངས་ཀྱང་རྫོ་ཞིང་ཆེན་ (Province) བཅུ་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ས་ཁོངས་སུ་བོད་ཡུལ་ཙ་ནས་མེད་པའི་དཔང་རྟགས་ས་ཁྲ་དང་བཅས་པ་བཀོད་འདུག དེས་ན་

དེབ་འདིའི་རྩོམ་པ་པོ་རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཚུག་ཁང་གི་ཚོགས་གཙོ་རྒྱ་མི་ཁྲིན་ཆིན་དབྱིན་ཀྱིས་དཔེ་དེབ་འདིའི་མགོ་མཚུག་བར་གསུམ་དུ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་ཇོར་ས་ཆེན་རྒྱལ་པོས་བོད་ཚོལ་ཁ་གསུམ་དབང་ཡོན་དུ་ཕུལ་ཟེར་བ་ནི་ཆོས་བརྒྱུད་ས་སྐྱ་པའི་བླ་གྲྭ་ཁ་ཤས་ཀྱི་དད་པ་དག་སྟང་ལས་བྱུང་པའི་འདོད་གཏམ་ཡིན་པ་ལས། དོན་དངོས་ཐོག་སོག་པོས་དེའི་སྐབས་སུ་བོད་ཀྱི་ས་སྐྱ་འཁོན་གཏུང་པའི་བླ་གྲྭ་ནམས་ཝེད་སྦྱང་དེ་བོད་ལ་དབང་སྒྱུར་ཕྱི་མཚུངས་བྱས་ཡོད་ཚུལ་སྒྲུབ་ཅི་ཐུབ་བྱས་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཆོས་པ་པོ་སྐུ་ཞབས་ལྷང་ལི་ཤུང་དང་རྒྱ་ནག་དམངས་གཙོ་དོན་གཉིར་བ་སྐུ་ཞབས་ཚའོ་ཁང་ཆིན་གཉིས་ཀས་བོད་ཡིག་མཁྱེན་གྱི་མེད་སྟངས་སྒྲུན་ཀྱིས་མ་གཟིགས་པ་ཡིན་ནམ་ཅི། གང་ལྟར་ཁོང་གཉིས་ཀས་ཀྱང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་བོད་ཚོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་མངའ་རིས་དབང་ཡོན་དུ་ཕུལ་བའི་སྨོར་དེ་ཚོགས་ཟུར་ཙམ་ཡང་གྲིང་སྨོང་བྱས་མེད་ན་ཡང་། དོན་དངོས་ཐོག་བོད་ནི་སོག་པོ་ཡོན་དང་མཆུ་ཆིན་སོགས་རྒྱལ་རབས་གང་གི་སྐབས་སུའང་རང་བཙན་གཙང་མའི་གནས་བབ་ཐོག་ཏུ་སོར་གནས་བྱས་ཡོད་པ་གོང་གསལ་དོན་གནད་དེ་དག་གིས་གསལ་པོར་སྟོན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

སྐུ་ཞབས་ཚའོ་ཁང་ཆིན་ཀྱིས《རང་བཙན་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་རེད་》ཅེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་དེའི་ནང་དུ་དོན་གནད་གལ་ཆེན་པོ་གཞན་ཞིག་གྲེང་ཡོད་པ་ནི་བོད་ཀྱི་བླ་མ་དང་ཡོན་བདག་རྒྱལ་པོའི་བར་གྱི་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་དེ་རེད། ཁོང་གི་རྩོམ་ཡིག་དེའི་ནང་དུ་གཤམ་གསལ་ལྟར་བྱིས་འདུག།

(ཤོག་ངོས་ ᠓᠔᠔-᠓᠔᠕ བར): （3）西藏作为宗教国家的特殊地位 海峡两岸的中国政府认为西藏不是一个主权国家，主要根据是西藏与其他国家没有正式外交关系••••••这种状况的产生缘于西藏特殊的宗教国家性质。西藏与中国发生密切关系，主要是在满清王朝時期。两者的关系是“施者”与“被施者”的关系。满清皇帝做为施者，用军事力量和每年供大量财富使“被施者”達赖喇嘛不仅掌管西藏的政教权力，并成为整个清帝国国教的最高精神领袖。而达赖喇嘛远之蒙古、新疆以及朝鲜缅甸的宗教影像力，则帮助了满清王朝的稳定。双方处于一种世俗与宗教互益的合作状态。

打一个比喻，双方的关系很像是一个村子和村边山上的和尚朝。这个村的村长做为世俗领袖，掌管著这个村子的权力。很多村民信仰佛教，包括村长也信佛，共同尊奉和尚朝的长者喇嘛为精神领袖。村长并无掌管和尚朝宇的权力。但当有强盗侵入和尚朝，或朝内小和尚造反，长者喇嘛向村长求救時，村长会派乡兵入朝驱敌，帮助恢复秩序后，乡兵即撤离。平時还要做为“施者”向和尚朝提供食物。村长对朝宇长者喇嘛的尊敬和友好关系，使村上的佛教徒更加拥护村长，增加对政权的稳定。朝宇并不需要自备军力，因为佛教主张不杀生，有危急情况就请村长派兵保护。朝宇也不需宣布独立，因为它从来都不属于这个村管。喇嘛与村长的关系是互助互益。　　这种情况也有点象意大利和梵蒂岡的关系。

梵蒂岡虽然座落在意大利，但不是意大利的一个行省，不归意大利政府管辖。但当有人对这羅马教皇居住圣地进行攻击破坏時，根据教皇的籲请，意大利的军队会去帮助。但绝不会帮

助后就一直占领。这种关系的破裂，一般多出於村长这边的原因。例如朝宇遭祸求救，他置之不理，或他自己动了盗占朝宇之心。朝宇的存在是靠精神力量，没有军力。如果世俗的村落不看重宗教精神，用武力讲话，朝宇一边自然是弱者。如果村长什麽教也不信，不仅盗占朝宇，还要对喇嘛和尚进行社会改造，那这个和尚朝就只有遭殃了。

西藏的这种特殊的宗教国度性质，和与满清王朝的施者与被施者的关系，导致了它没有成为一个与世界各国有著正式外教关系的典型的独立国家。而这一点是造成中国人认为西藏是中国领土的错觉之一。

[3 བོད་ནི་ཆོས་ལུགས་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པའི་དམིགས་བསལ་གནས་བབ། རྒྱ་མཚོའི་གླིང་འགག་གི་ཕྱོགས་སོ་སོར་གནས་པའི་རྒྱ་དམར་ནག་གཞུང་གཉིས་གས་བོད་ནི་བདག་དབང་རང་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་དང་། ཁོ་ཚོའི་འདོད་ཚུལ་དེའི་གཞི་འཛིན་ས་གཙོ་བོ་ནི་བོད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་སུ་འདྲ་ཞིག་དང་མཉམ་དུའང་ཡོངས་ཁྱབ་སྤྱི་སྲོལ་ལྟར་ཀྱི་ཕྱི་འཕྲིལ་འཕྲིལ་ལམ་བཏོད་ཐོང་མེད་པའི་དོན་གནད་དེ་ཡིན་པ་རེད་འདི་ལྟ་བུའི་གནས་སྟངས་སུ་ཀྱང་དགོས་པའི་རྒྱ་རྒྱན་ནི་བོད་འདི་ཆོས་ལུགས་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གི་ངོ་བོར་གནས་པའི་ཐུན་མིན་རང་བཞིན་དེས་བྱས་པ་རེད།

བོད་དང་རྒྱ་ནག་གྱང་གོའི་བར་དུ་འཕྲིལ་ཐག་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བོ་ནི་མཚན་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ་བྱུང་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲིལ་བ་ནི་ཕན་ཚུན་ "མཆོད་གནས་" དང་ "ཡོན་བདག་" བར་གྱི་འཕྲིལ་བ་རེད། མཚན་ཆེན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཚོས་རང་ཉིད་ཡོན་བདག་ཡིན་པའི་ངོས་ནས་དགུང་ཤུགས་ལ་བརྟེན་པ་དང་ཞོ་རེར་འགྲུལ་དངོས་ཕོན་ཆེན་བཏང་སྟེ་མཆོད་གནས་ཏྲ་ལའི་བླ་མར་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་འགན་དབང་འཁུར་བའི་གོས་དམ་བྱེད་པ་མ་ཟད། མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཆེན་བཅོན་རྒྱལ་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་མཐོ་ཤོས་སྲའང་གོང་བཀུར་ཞུས་པ་དང། ཡང་ཏྲ་ལའི་བླ་མ་ནི་ཐག་རིང་སོག་པོ་དང་ལི་ཡུལ་(ཤིན་ཅང་)ཐ་ན་ཀོ་རི་ཡ་དང་འབར་མ་ས་ས་ཁ་ལ་ཡང་ཤུགས་ཀྱིན་ཟབ་པའི་བླ་མ་ཞིག་ཡིན་པའི་ངོས་ནས་ལྷོག་སྟེ་མན་ཆེན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་བརྟན་བཏྲིང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཐུབ་པ་ཐྱུང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ལྟར་འཕྲིལ་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་འཇིག་རྟེན་དང་ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་གཅིག་ཕན་གཅིག་གོགས་ཀྱི་མཉམ་འཕྲིལ་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཤིག་གི་སྟེང་དུ་གནས་ཡོད་པ་རེད།

དཔེ་ཞིག་བཀོད་ནས་ཞུས་ན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་འཕྲིལ་བ་ནི་གོང་ཚོ་ཞིག་དང་གོང་ཚོའི་འགྲམ་ངོགས་རི་ཆུའི་དགོན་པ་དང་ཅུ་ཅང་མཚུངས་པ་ཡིན། གོང་ཚོ་དེའི་ཚོ་དཔོན་ནི་རྒྱ་བོའི་འགོ་ཁྲིད་ཅིག་ཡིན་པའི་ངོས་ནས་གོང་ཚོ་དེའི་དབང་ཚད་ལ་སྟངས་འཛིན་བྱས་ཡོད་ཀྱང་གོང་མི་ཕལ་ཆེ་བས་ནང་ཚོས་ལ་དང་མོས་བྱེད་པ་མ་ཟད། ཚོ་དཔོན་རང་ཡང་དང་འབངས་ཀྱི་གལ་དུ་ཚུད་ཡོད་པར་བཅུན་ཚོ་དཔོན་དང་གོང་མི་ཐུན་མོང་གི་ཐོག་ནས་དགོན་པའི་བླ་མ་ཆུན་པར་ནང་བསམ་བློའི་དབུ་ཁྲིད་དུ་གོང་བཀུར་ཐོབ་པར་ཐྱུང་པ་རེད། ཚོ་དཔོན་ལ་དགོན་པར་སྟངས་འཛིན་བྱེད་པའི་དབང་ཚད་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱུན་ཐག་གིས་དགོན་པར་འཚོག་བཅོམ་བྱས་པའམ། ཡང་ན་དགོན་ནང་གི་གླུ་ཚུང་ཚོས་བླ་མ་ཆུན་པར་ངོ་ལོག་ཟིང་སྟོང་སོགས་བྱས་རྒྱུན་བླ་མ་ཆུན་པས་གོང་ཚོའི་ཚོ་དཔོན་ལ་དཔྱང་གོགས་འགོད་སྐྱལ་གནང་པའི་སྐབས་སུ་གོང་ཚོའི་ཚོ་དཔོན་ཀྱིས་ངེས་པར་དུ་གོང་ཚོའི་གོང་དམག་བསྐྱལ་ཏེ་དགུ་བོ་ཕྱིར་འཕྲད་

གཏོང་ཞིང་། དགོན་པའི་སྒྲིག་འཛུགས་སྟར་གསོ་ཡོང་བར་རོགས་རམ་གྱིས་རྒྱང་རྟེས་གྲོང་དམག་དགོན་པ་ནས་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། དེས་མ་ཚད་རང་ཉིད་ "ཡོན་བདག" ཡིན་པའི་ངོས་ནས་གྲོང་ཚོའི་ཕྱོགས་ནས་ནམ་རྒྱུན་ད་དུང་དགོན་པའི་འཚོ་རྟེན་ཀྱང་དང་འབྲེལ་ཞུ་བཞིན་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་གྲོང་ཚོའི་ཚོ་དཔོན་གྱི་ངོས་ནས་དགོན་པའི་བློ་མ་ཏན་པར་དང་བཀུར་ཞུས་པ་དང་མཛའ་བཟེའི་འཐེལ་བ་བཟུང་པ་དེས་གྲོང་ནང་གི་ནང་པ་ས་ཐངས་རྒྱས་པ་ཚོས་དེ་བས་ཀྱང་གྲོང་ཚོའི་ཚོ་དཔོན་ལ་དཀའ་ཐོས་བྱེད་པར་འགྱུར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲོང་ཚོའི་སྲིད་དབང་བརྩན་བཏྲིན་ཡོང་བར་ཡང་ཕན་གྱི་ཡོད་པ་རེད། དགོན་པ་ལ་དམག་དཔུང་གི་སྟོབས་ཤུགས་དགོས་མཁོ་ཡོད་པ་མ་རེད། གང་ལ་ཟེར་ན་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ས་ཁམས་ཅན་གྱི་ཚེ་སྲོག་གཅོད་པར་དགག་བྱ་གནང་གིན་ཡོད་པར་བརྟེན། དགོན་པར་ཉེན་ཚབས་བྱུང་པའི་སྐབས་སུ་གྲོང་ཚོའི་ཚོ་དཔོན་ལ་གྲོང་དམག་བསྐུལ་ཏེ་དགོན་པར་སྦྱོང་སྐྱོབ་ཞུ་རོགས་འགོད་སྐུལ་གནང་གིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་དགོན་པའི་ངོས་ནས་ས་ས་ས་ཁའི་ཚོགས་སྟེ་དེ་རང་མགོ་རང་བཅན་ཡིན་པར་ཡང་གསལ་ཞུ་དགོས་ཡོད་པ་མ་རེད། གང་ལ་ཟེར་ན་དགོན་པ་ནི་ཐོག་མར་ཡར་གསར་བཞིངས་བྱེད་པའི་དུས་ནས་བཟུང་གྲོང་ཚོའི་སྒྲིག་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པ་རེད། དེ་ལྟར་དགོན་པ་དང་གྲོང་ཚོའི་བར་དུ་ཕན་ཚུན་གཅིག་ཕན་གཅིག་གྲོགས་ཀྱི་འཐེལ་ལམ་ཞིག་གྱུབ་པར་ཐུར་ཡོད་པ་རེད།

གནས་སྟངས་འདི་ནི་ཨེ་ཏ་ལི་ (Italy) དང་ཝད་ཁྲི་ཁན་ (Vatican) བར་གྱི་འཐེལ་ལམ་དང་ཡང་ཐུགས་ཀན་འདྲ་ས་ཡོད་པ་རེད། ཝད་ཁྲི་ཁན་ནི་ཨེ་ཏ་ལིའི་ས་ཐོག་ཏུ་འཆགས་ཡོད་ན་ཡང་དེ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་མངའ་འོག་གི་ཞིང་ཆེན་ཞིག་མིན་སྟངས(རྒྱ་མིས་བོད་ཡུལ་རྒྱ་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་ཅམ་པ་བཤད་པ་མ་གཏོགས་བོད་ནི་གནའ་ནས་ད་བར་དུ་རྒྱ་ནག་གི་ས་ཁོངས་སུའང་འཆགས་མེད་པ་རེད།---སྐྱར་བ་ཡོའི་མཆན)ཨེ་ཏ་ལི་སྲིད་གཞུང་གི་སྟངས་འཛིན་འོག་ཏུ་མེད་པ་རེད། དེ་ལྟ་མོད་ཀྱང་གལ་སྲིད་རོམ་གྱི་བློ་ཆེན་བཞུগས་ཡུལ་གནས་ཆེན་དེ་ལ་གཏོར་ཆོལ་བྱེད་མཁན་བྱུང་པའི་སྐབས་སུ་བློ་ཆེན་གྱིས་གདན་འདོད་གཞིར་བཞག་ཨེ་ཏ་ལིའི་དམག་དཔུང་བསྐྱོད་དེ་རོགས་རམ་བྱེད་ཅེས་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་རོགས་རམ་གྱིས་རྒྱ་བསྟི་གནས་དེ་བདག་བཟུང་གཏན་ནས་བྱ་སྲིད་ཀྱི་མ་རེད། དེ་ལྟ་བུའི་འཐེལ་ལམ་དེ་འཕོར་བཤིག་ཏུ་འགྲོ་ཁྱེན་ནི་སྒྲིར་བཏང་གྲོང་ཚོའི་ཚོ་དཔོན་གྱི་ཐུགས་ནས་མང་བ་འཕྱུང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན་དགོན་པར་ཆགས་སྒོ་བྱང་ནས་ཚོ་དཔོན་ལ་སྐྱབས་རེ་ཡང་ཁོས་ཁ་ཡ་མ་བྱས་པཱའམ། ཡང་ན་ཚོ་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་ལ་དགོན་སྟེ་ཅམ་འཕ�sp;ག་བྱ་རྒྱའི་འདོད་ཐམ་སྐྱེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ། དགོན་པར་གནས་པ་ནི་ནང་བསམ་བློའི་དད་མོས་སྟོབས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་པ་མ་གཏོགས་དེ་ལ་དམག་དཔུང་ཡོད་པ་མ་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཅ་ན་གལ་སྲིད་འཛིག་རྟེན་པའི་གྲོང་ཚོའི་ཕྱོགས་ནས་ནང་བསམ་བློའི་ཤུགས་ཤུགས་ལ་ཆ་འཛིག་མི་བྱེད་པར་དབུ་པོའི་དཔུང་ཤེད་ཀྱིས་སྐད་ཆ་ཤོད་པའི་ཉིན་མོ་ཞིག་བསྒྲེས་ཚོ་དེ་དུས་ཆོས་བྱེད་དགོན་པའི་ཕྱོགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཕམ་ཁྱོང་བཟེད་མཁན་དུ་འགྱུར་ངེས་ཡིན། གལ་སྲིད་གྲོང་ཚོ་དེའི་ཚོ་དཔོན་གྱིས་ཆོས་ལུགས་གང་ལའང་དད་མོས་མི་བྱེད་པར་དགོན་པ་བཅན་བཟུང་བྱས་པས་མ་ཚད་ད་དུང་བློ་ལྟ་ཚོར་ཕྱི་ཚོགས་སྐྱར་བཀོད་བྱས་པ་ཡིན་ན། རབ་ཐུང་པའི་སྟེ་དེ་ཐད་དེ་ཙ་མེད་འགྲོ་ལས་མེད་པ་རེད།

བོད་ཀྱི་འདི་ལྟ་བུའི་དམིགས་བསལ་ཆོས་ལུགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་། དེའི་སྟེང་མན་ཆད་རྒྱལ་རབས་དང་མཆོད་ཡོན་གྱི་འཐེལ་ལམ་འཛིན་སྟངས་དེས་རྒྱལ་ཁམས་དེ་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱ་ཁག་དང་ཡོངས་ཁྱབ་སྒྲོལ་ལྟར་གྱི་

ཕྱི་འཕྲིལ་འཕྲིལ་བ་མ་བྱུང་པའི་ཚབ་མཚོན་གྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རང་བཅན་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཏུ་གཞི་གྲྭབ་པར་གྱུར་པ་རེད་ལ། དོན་གནད་འདི་ནི་རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོ་བ་ཚོར་བོད་ནི་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པའི་འགྲུལ་སྟངས་འཐུང་ཙ་གཙོ་པོ་ཡིན་པ་རེད།]

སྐུ་ཞབས་ཚའོ་ཁྲང་ཆིན་གྱིས་གོང་གསལ་ཚོག་དུམ་དེའི་ནང་དུ་བོད་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་ཡོངས་ཁྱབ་ཐྲི་སྲོལ་ལྟར་གྱི་ཕྱི་འཕྲིལ་འཕྲིལ་བ་བྱུང་ཐྱོང་མེད་པའི་ཚབ་མཚོན་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རང་བཅན་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཏུ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་རིན་བྱོན་དང་མན་ཆིན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེམས་ཀྱི་བར་ལ་དམིགས་བསལ་མཚོད་ཡོན་གྱི་འཕྲིལ་བ་གྲྭབ་སྟངས་གྲྭབ་ལུགས་དཔེ་འཛིག་འོས་འཚམ་བཀོལ་ནས་འགྲེལ་བཤད་ཁ་གསལ་བརྒྱབ་པ་མ་ཟད། དེ་ལྟ་བུའི་བོད་ཀྱི་ཐུན་མིན་ཚོས་ལུགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་བོད་རྒྱ་ཕྱོགས་གཉིས་བར་གྱི་ཤིན་ཏུ་དམིགས་བསལ་བའི་མཚོད་ཡོན་འཕྲིལ་བ་ལངས་སྟངས་ལ་བོད་ནི་རྒྱ་ནག་གི་ས་ཁོངས་སུ་ཚུད་ཡོད་པའི་འཛུལ་སྟངས་བཏང་ཡོད་པ་ཡིན། བོད་རྒྱ་མཚོད་ཡོན་གྱི་འཕྲིལ་བའི་འགོ་ནི་ཏུ་ལའི་བླ་མ་དང་མཆུའི་ཆིན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཤྲཱ་ས་ཁ་ནས་ཀྱང་སྟ་བའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤྲཱ་ས་ཁ་ཤྲཱ་པའི་བླ་མ་ཆེན་པོ་ཁན་ཏང་ཡོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་རིན་བྱོན་གྱི་བར་དུ་ཚུགས་པ་ཞིག་རེད་ལ། བོད་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དང་ཡོངས་ཁྱབ་ཐྲི་སྲོལ་ལྟར་གྱི་ཕྱི་འཕྲིལ་འཕྲིལ་བ་མ་བྱུང་པའི་ཚབ་མཚོན་གྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ཆོས་ལུགས་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་པའི་ཐུན་མིན་ཁྱད་ཆོས་དང་བོད་དང་མཆུའི་རྒྱལ་པོ་ཆོའི་བར་ལ་དམིགས་བསལ་མཚོད་ཡོན་གྱི་འཕྲིལ་བ་འཛིན་སྟངས་དེ་ནི་ཕྱིས་ཀྱི་རྒྱ་ནག་ཀྱང་གོ་བ་ཆམས་ལ་ཡོད་ཅིང་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཐུན་ཚད་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཐ་ཚད་ཀྱི་ནང་ལ་ཡང་ཡོད་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ཡང་ཕ་ཡུལ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ཁ་ལ་ནི

འདི་མཚ�་འདི་ནས་ཁོང་གི་ཆེད་དུ་འཛོག་རྒྱ་ཡིན།

ཅ བོད་སོག་འབྲེལ་བའི་ཐད་ལ་སོག་པོ་མི་རིགས་རང་ངོས་ཀྱི་ལྷ་སྟངས། གུས་པས་གཞན་གྱི་ས་ནས་སྐད་ཆ་གོ་ཐོས་ལྷར་ན་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་བོད་སོག་འབྲེལ་བའི་ཐད་ཀྱི་སོག་ཡིག་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་ཡིག་ཆ་ཕལ་ཆེ་བ་ནང་སོག་དུ་ལུས་ཡོད་པ་ཆུས་རྒྱ་གཞུང་གིས་བཟོ་བཅོས་བརྒྱབ་ཟིན་ནའང། ར་ཤི་ཡ་ས་ལྷུལ་དང་ཐག་ཉེ་བའི་ཕྱི་སོག་ཡུལ་ཁག་ཏུ་དུས་དེང་ས་ཡང་ཡིག་ཆ་དེའི་སྐོར་མང་པོ་ལྷག་ཡོད་ཚོད་འདུག་པས། གལ་སྲིད་དེ་འདྲ་ཡིན་ཚེ་སོག་པོ་ཚོར་ལག་འབྲེལ་བརྒྱད་ནས་ཁོང་ཚོའི་ལངས་ཕྱོགས་ཀྱང་གཤམ་ཀྱི་སྟོང་ཆ་འདིར་འགོད་ཐུབ་པ་བྱུང་ཚེ། ང་ཚོའི་དོན་གནད་འདིའི་ཐད་ཀྱི་དཔྱད་པ་ཁ་ཏེ་ཚང་དུ་འགྲོ་སྲིད་ཀྱི་རེད་སྐྱམ་མོ།།

འཕྲོས་དུས་དེབ་རྩེས་མར་མུ་མཐུད་དུ་འགོད་རྒྱ།

ཁྲི་ཀུན་ཁ་ཅིག་ཤེས་ཀྱི། "ནུ་ཚེགས།" ཞེས་པའི།

▣ ཆོས་ཡོན། བོད་འབྲོར་རྩོམ་ཡིག

རིག་པའི་དབང་པོ་དག་འདུན་ཚོས་འཕེལ་ལགས་ཀྱི་སྐུ་ཚེའི་ཐོང་བར་མཇལ་དུས། ཁོང་གི་སྐུ་ཚེ་ཏིལ་པོ་རིགས་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཚོག་སྟེ། དགུང་གྲངས་བརྒྱད་ནས་ཉེར་ལྔའི་བར་དུ་ཡ་མ་བཀྲ་ཤིས་འཕྲིལ་དང་། གཏེར་དགོན། རྡོ་ཚ། ཏྲ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འཕྲིལ་ཆུམས་ལུ་དགོན་པའི་འཚོ་བ་རོལ་ཞིང་། "དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒོམ་པ་བཞེས"[1]པའི་གླུ་བཅུན་གྱི་རིགས་དང་། དགུང་གྲངས་ཉེར་ལྔའི་སྟེང་ནས་ཏྲ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འཕྲིལ་གྱི་དགོན་པའི་ར་སྒོར་ལས་ཕྱི་རོལ་བུད་དེ། འབྲས་ལྡན་ཐྱོགས་ལུ་བསྒོད་ཟླས། རི་མོ་བཅོང་བ་སོགས་ཀྱི་གླུ་ཡོན་སྟོད་པའི་ལྷ་ནའི་གླིང་བར་གྱི་གླུ་མ་གྲོང་ཞིག ཏེ་བཞིན། དགུང་གྲངས་སོ་གཉིས་སྟེང་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་པའི་གཞུག་ནས། ཐུ་མོ་ཨ་ས་ལི་ལ་དང་གཡུ་སྟོན་སོགས་མཇའ་མོར་བསྟེན་པའི་གྲོང་པའི་རིགས་བཅས་གསུམ་དུ་དགར་མི་ཚོག་གམ་སླམ། དེ་ལྟར་ན། རིགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ལས"ཐུ་པ"ཞེས་པའི་རིགས་འདི་ཉིད་ཁོང་གི་སྐུ་ཚེའི་ཁྲོད་ནས་བར་མངོན་པ་ཇི་བཞིན། "ཐུ་ལོག"ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚོན་ཆ་ཡང་གསལ་པོ་ཆགས་འདུག

དེ་ཡང"ཐུ་ལོག"ཅེས་པའི་བོད་ཡིག་གི་ཐ་སྙད་ཆགས་ནས་ཡུན་རིང་ཕྱིན་མེད་ནའང། མིང་འདིའི་ནང་དོན་བྱང་ནས་མི་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལྷག་ཙོགས་ཡོད་པ་རེད། འདི་ལྟར། ཕྱབ་པ་ས་ཁམས་རྒྱས་ཀྱིས་རང་གི་ཚོས་ལུགས་གསར་གཏོད་མཇད་དེ་དུས་ཡུན་གང་འཚམ་སོང་ཟེས། དགོར་ཀྱི་ཉིས་པར་སྐྱག་སྟེ་དགེ་སྦྱོང་ལྔ་བརྒྱ་ཕྱིམ་པར་བབས་པ་དང་། ཚུལ་འཆལ་ཀྱི་ནུས་སྨིན་ལ་རྒྱི་གཡའ་བའི་དགེ་སྦྱོང་རྡུག་ཅུས་བསླབ་པ་ལུལ་བ་སོགས། ཕྱབ་པ་དངོས་སུ་བཞུགས་པའི་སྐབས་ནས་ད་ལྟར་ཕྱག་པའི་བར། ས་ཁམས་རྒྱས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་དང་འགྲོགས་ནས"ཐུ་ལོག"མཁན་ཡང་ཟམ་མ་ཆད་པར་བྱུང་ན། དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་ལགས་ཀྱང་དེ་དག་གི་གྲས་ཀྱི་གཅིག་ལ་བརྩི་འོས།

སྤྱིར་བཏང་བོད་ལ་མཚོན་ན། ཚོས་གཞུང་ཁྲོད་བསྟན་པ་ནང་བཞིན། "ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང"[2]པའི་གླུ་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད། གང་ཞིག་ཚེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་དགེ་ཚུལ་སྦྱོང་གི་སྒོམ་པ་བླང་པའི་གླུ་བཅུན་མང་མོད། དེ་དག་ཀྱང་། ཕལ་མོ་ཆེ་ནི་གནའ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་བོའི་བང་མཛོད་དང་བཀས་བཅན་ཀྱི་དུད་ཁྱིམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་ཐུང་ཡོད་ལ། ད་ལྟའི་དུས་འདིར་ས་སོའི་ཁྱིམ་ཚང་དང་ཕ་མའི་ཡོང་སྒོ་ལས་འཚོ་བ་རོལ་བཞིན་ཡོད། ཡིན་ནའང། དུས་རབས་གསར་རྩིང་ཀྱན་ཏུ་དགོན་པར་བསྟད་པའི་གླུ་པའི་ཁྲོད"ཐུ་ལོག"ཅེད་མཁན་མི་ཁུང་བ་

[1] «གང་ས་ཅན་མཁས་གྲྭབ་རིམ་ཐོན་མཇོད།» ཀན་ས্ভ্ভ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང། ༡༩༥༢ ལོའི་རྒྱ། ༡༢ པར་པར་ཕེངས་དང་པོ་བཏབ། ཨོག་ངོས་ ༢༧༥ བར་གསལ།

[2] «འདུལ་བ་ལུང»གི་ཚོགས

ཡོད་ཅིང་། སྨྱིའི་ཆ་ནས།“འགོར་བ་བཙོན་རར་མ་མཐོང”[3]བའི་ཚུལ་འདི། དགོན་པའི་ཆོས་རིག་སློབ་གསོ་ལ་གནད་དོན་ཡོད་པས་ཡིན་སྲིད་མོད། དེ་དག་ལའང་ཉེ་ཐག་ཏུ་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད།

འོ་ན། དབེན་པའི་རི་ལ་ཕྱོགས་པའི་གྲྭ་པ་དེ་དག“གྲྭ་ལོག”བྱ་དགོས་དོན་ཀ་རེ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ༡ ཁྱིམ་ཚང་གི་འཚོ་ཐབས་ཞན་པ་དང་ཁྱིམ་མིར་རྒྱེས་པ་སྟོངས་ཏེ་གྲྭ་པ་བྱ་སྒལ་ཐལ་བ། ༢ ཆུང་དུའི་དུས་ནས་དགོན་པར་ལེར་རྒྱང་དུ་བསྡད་རྒྱུན། ཁམས་དཀར་པོ་ཕྱིར་མ་འཚོས་པས་སྟེང་ན་བ་སོགས་ནད་ཀྱིས་གཏུང་སྟེ་གྲྭ་པའི་ཐབ་བྱ་དོར་བ། ༣ རྒྱེས་མ་གང་ཞིག་ལ་གློ་བ་མཉེས་ཏེ། བཙེ་དུངས་ཀྱི་ཐག་པ་གཅོད་མ་བཏུབ་པའི་དབང་དུ་ཤོར་བ། ༤ ཚོང་ལེ་དང་འགྲུལ་བཞུད་ལ་མང་དུ་གོམས་པས། རིམ་གྱིས་གྲྭ་པའི་གནས་ལ་དགའ་སྙང་ཡལ་བ། ༥ ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་སྒྲུབ་ལ་དོགས་པ་བསླངས་ཏེ། དགོན་པ་ནས་རྒྱང་ཕུད་དུ་བཏང་བ། ༦ དགོན་པའི་ཕྲིག་ཁྱིམས་བཙན་པ་དང་འཚོ་བ་དབུལ་བའི་ཁུར་གྱིས་མ་བཟོད་དེ། གོང་ལ་འགོར་དགོས་བྱུང་བ། ༧ མེས་པོ་ཕུ་དུམ་བཙན་པོའི་གསར་བརྗེའི་སྐབས་ལྟར། སྲིད་གཞུང་གིས་གྲྭ་པའི་གྲངས་ཀ་ཆོང་འཛིན་བྱས་པ་སོགས། སོ་སོ་རྒྱ་རྒྱུན་མི་མཚུངས་པའི་དབང་གིས་གྲྭ་པའི་སྨྱི་ཆོགས་དང་རྒྱང་བཀྲེད་བྱ་དགོས་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད།

དེས་ན། ཡང་སྟེང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ལགས་ཀྱིས“གྲྭ་ལོག”བྱ་དགོས་དོན་ཀ་རེ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། འདི་ནི་དྲི་གནད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར། ང་ཚོས་ཁོང་གིས་ལམ་ཁ་དེ་ལྟ་བདམས་པར་རྒྱ་ཚོགས་མང་བས་འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོ་ཞིག་བྱ་ཐུབ་མེད་ཀྱང་། ཐུ་མར་བཤད་པའི“ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་སྒྲུབ་ལ་དོགས་པ་བསླངས་ཏེ། དགོན་པ་ནས་རྒྱང་ཕུད་དུ་བཏང་བ་”ལྟ་བུའི་དོན་དག་གཅིག་གི་སྟེང་ནས་བལྟས་ན། ཁྱབ་བདུན་བཀྲ་ཤིས་འཕྲིལ་དགོན་དུ་“ཡིག་ཆར་ཡང་ཁས་མ་བཞེས་པའི་རིག་ལམ་ཐུ་མོ་སུན་འབྱིན་པར་བརྟེན”[4]ནས། ཁོང་ཉིད་དགོན་པར་གཏན་སྟོད་ཀྱིས་གྲྭ་བཙུན་གྱི་འཚོ་བ་རྒྱུན་སྐྱོང་བྱ་བར་དགོན་གཞུང་དང་གྲྭ་དམངས་ཀྱིས་བར་ཆད་བཙལ་ཞེས་ན། ང་ལྟའི་དུས་སུ་ཕྱིར་འགོར་ན། བར་ཆད་དེ་ནི་ཁོང་གི་སྐུ་ཚེའི་ཁྲོད་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་ཅིག་གི་འགོ་བཙལ་མ་ཐག་པ་རེད།

གང་ལྟར། དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྟེ། དབུས་ལྟ་སའི་ཡུལ་དང་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་གནས་ཆུམས་སུ་འགྲུལ་བཞུད་ཀྱི་དབུ་བསྐྱར་ཏེ། “ཆེ་འདོད་རེ་བའི་གཞི་མ་མེ་ནང་དུ་བསྲེགས་ཤིང། ।མི་འདོད་ཁུལ་ཀྱི་བཙུན་གཟུགས་ཐལ་དོང་དུ་བསྐྱར་ཏེ། ।གང་དྲན་སེམས་ཇེས་འཛིང་བ་སྐྱོན་པ་ཡི་སྐྱོང་པས། ।ལྷོར་ས་དང་ལྷོར་སུ་རྒྱ་བའི་ཀུ་ཡངས་ཤིག་ཐྱོང་ན”[5]སྐྱམ་པའི་ཕུགས་འདུན་ལ་གཞོལ་བ་རེད། ཕུགས་འདུན་དེ་ནི“བཙུན་གཟུགས་ཐལ་དོང་དུ་བསྐྱར”བའི་ཆམ་པ་སྟེ། “གྲྭ་ལོག”ཅིག་གི་མཚོན་བྱ་གཞི་གྲུབ་པའི་ཉེར་བསྟོགས་རེད།

འོན་ཀྱང། “རང་ཡུལ་རང་ལ་རྒྱས་ཡོད”[6]པའི་བོད་ལ་མཚོན་ན། གྲྭ་པ་བྱ་རྒྱ་ནི་ལས་སྒ་མོ་ཞིག་ཡིན་ནའང། “གྲྭ་ལོག”བྱ་རྒྱ་ནི་ལས་སྒ་མོ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན། དེ་ནི་རྒྱ་ཁྱོའི་ནང་ལ་འཛུལ་བ་སྒ་ཡང་ནང་ནས་ཕྱི་ལ་འཐོན་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བ་དང་མཚུངས། དེ་ཡང་གཅིག་ནས་ཆོས་ལུགས་ནང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྲད་པར་ལ་ལྟོས་ནས་བསྒྲབ་སྟོམ་

[3] དཔལ་སྒྲོལ་ཚེ་རྒྱན་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་ཚོགས

[4] «དུར་དཀར་ཚོགས་མཇོད་ཆེན་མོ།» བོད་རིག་པ་དཔེ་སྒྲུན་ཁང། ། །

དགུལ་ནང་བའི་རྣམ་གཞག་ཅམ་རེ་མཇུད་ཡོད་ཀྱང། སྒྲིལ་ཆ་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་དུ་བཀག་རྒྱ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་གྱུ་ཡ་ལས་ལོག་པར་དགག་ཡ་བཏུབ་ཡོད་པས། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁྱིམས་སྲོལ་དང་དགོན་སྡེའི་བཅན་ཁྱིམས་ལ་འཇིགས་དགོས་ཡ་དང། གཉིས་ནས་ཆོས་དང་དཔེ་མེད་ཟབ་པའི་སོ་སོའི་ཕ་མ་དང་གཉེན་ཉེ་རྣམས་ཀྱིས་གྱུ་པའི་གོ་ས་ནི་ཀུན་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་བཙོ་བས། ཁྱིམ་མིའི་དང་ཞེན་དང་རེ་འཕྲས་བཟློག་ཐབས་དཀའ་ལ། གསུམ་ནས་གནའ་ནས་ང་ལྟའི་བར་བོད་མིའི་སྒྲིལ་ཆོགས་ཀྱི་སྣང་བརྙན་ལ་གྱུ་ཡ་ལས་ལོག་པ་ནི“དགེ་བ”ལས་ལོག་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པས། སྒྲིལ་ཆོགས་ཀྱི་བཤད་ཡམས་སྣ་ཚོགས་བཏུལ་མི་ཐུབ་པ། བཞི་ནས་དགོན་པའི་རིག་གནས་ཁྲོད་སོ་སོའི་ལྷོ་གོས་ཀྱི་འཚོ་གནས་ལ་སྟན་པའི་ཅིས་བྱ་གང་ཡང་ལེན་རྒྱ་མེད་པས། གོང་པའི་སྒྲིལ་ཆོགས་ལུ་རྒྱ་བ་ལ“རང་ཁ་མི་སོས་པའི”འཚོ་བའི་གནད་དོན་ཕྱི་བ་སོགས། འདྲ་མཉམ་དང་རང་དབང་གི་ལྷོ་བ་ཡངས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་སྒྲིལ་ཆོགས་ཀྱིས“གྲྭ་ལོག”ནི་ནག་ཉེས་ཤིག་ཏུ་ཁྱོན་ནས་མི་བལྟ་མོད། ཆབ་སྲིད་དང་ཆོས་ལུགས་རབ་རིབ་དང་བའི་སྐྱེར་གཅོད་སྤུག་པའི་སྒྲིལ་ཆོགས་ལུ“གྲྭ་ལོག”ལ་བཟུང་བའི་རྣམ་འགྱུར་རབ་ཏུ་ཟློག

དེ་བས། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ལགས་ཀྱིས་ཀྱང། “བདག་ནི་ངོ་ཚ་ཆུང་ཞིང་མོ་དད་ཆེ།། ངན་པ་བདམས་ཤིང་བཟང་པོ་འདོར་བའི་རིགས། །སྟོམ་པའི་མཚོ་བོ་སྟོན་ནས་མེད་མོད་ཀྱང། ।བརྟུ་ཡི་རྒྱ་མ་ཉེ་དུས་འདི་ཅུ་ཆད”[7] ཅེས། གནའ་དེང་གི“གྲྭ་ལོག”མང་ཆེ་བར་འཐུང་བཞིན་པའི་སྒྲིལ་དཀའ་ལས་ཁག་དང་འདྲ་བར། “སྟོམ་པའི་མཚོ་བོ་སྟོན་ནས་མེད”པར་ཀྱུར་ཀྱང། ཕྱི་ནང་གི་གནོན་ཤུགས་མཐའ་ཡས་པས་ཡུན་རིང་ཞིག་ལ་གྲྭ་པ་ཡིན་ལྟལ་ཀྱི“བརྟུ་ཡི་རྒྱ་མ”བཀོལ་མ་ཐུབ་པར་ལུས་ཡོད་ཚོད་རེད།

འོན་ཀྱང། “གྲྭ་ལོག”ལའང་ནང་གསེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་འདུག་སྟེ། “ཁྱིམ་པའི་རྟགས་བློངས་རབ་བྱུང་རྟགས་ལས་ཉམས”[8]ཀྱང། ཁས་བླངས་ཀྱི་སྡུང་སྟོམ་མ་ཉམས་པར་གནས་པའི་ཕྱིའི“གྲྭ་ལོག”དང། གོས་ཀྱི་པགས་པ་དམར་ཞེར་ཏུར་ཐྱོག་བགོས་ཀྱང། བསླབ་སྟོམ་གྱི་དམ་ཚིག་གང་ཡང་བྱལ་བའི་ནང་གི“གྲྭ་ལོག” ཆས་གོས་དང་འདུལ་ཁྱིམས་གཉིས་ཀས་དབྱལ་བའི་ཕྱི་ནང་ཟུང་ལྡན་གྱི“གྲྭ་ལོག”སྟེ། ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ལགས་ནི་གོ་རིམ་དེ་དག་དལ་ཀྱིས་བརྒྱུད་པའི་ཕྱི་ནང་ཟུང་ལྡན་གྱི“གྲྭ་ལོག”ཅེག་ཕེ་ཡིན་སྟམ། གང་ལྟར། “ཕ་འཕས་ཞེན་པའི་སྡུང་སྟོམ་གྱི་ན་ཏ་བོར་ཏེ།[9]” མཐར། “ཆེད་པ་སླ་ཞིང་གཅིག་གིས་གཅིག་འདོད་ན། ।སྡུད་པ་ལས་ཀྱང་སྲིད་པ་སྲིག་ཆ་བས། ।ཅིས་ཀྱང་འཁྲིག་པའི་ལོངས་སྤྱོད་བཅེན་པར་འཐད”[10]པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་འདོད་པའི་ལམ་བ་ཁུར་ཏུ་བཞེས་པ་རེད།

དེ་ལྟ་ན་ཡང། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ལགས་ནི་དགོན་པའི་ཉེས་རིག་གི་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐེབས་པའི“གྲྭ་ལོག”ཅེག་སྟེ། “ཡུན་རིང་འགྲོགས་ན་ཆོ་འདིའི་བྱ་བཞག་ལ།། མི་སྐྱོ་བྱ་བ་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཞིང་།། སྐྱོ་བའི་སེམས་

---

[7] «མཁས་པའི་དབང་པོ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གསུང་ཐོམ་བཞུགས་སོ། ।» (ཡོད་དང་པོ་) ནུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་བོད་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་སློབ་གྲྭིང་གིས་དཔར། ། །

གསོ་དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་ཏེ། །སེམས་ཀྱི་ཁོང་དུ་ལན་གཅིག་འོང་བར་ཅེས། །”[11]ཞེས། གནད་འགག་གི་དུས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དང་བ་གཏིང་ནས་ཆེད་ཡོད་ལ། བལྟས་ཤིང་དཔྱད་ན་འཁོར་བའི་ཞིང་འདིར“གྲོང་པའི་འཕྲོར་བ་ལ་ཁའི་ནས། ।འདུས་པའི་སྨིན་གྲོགས་ཚོང་འདུས་མགྲོན་པོ། ।མ་ཅེས་སྐྱིད་ལྷག་མདང་གི་ཆེ་ལམ།། བསམས་ཤིང་བསམ་ན་སྨིན་པོ་མི་འདུག”[12]པ་ཐག་གིས་ཆོད་པས། “མངོར་ན་སྟང་བ་སེམས་ཀྱི་ཆོ་འཕྲུལ་ཏེ།། སེམས་ནི་སྟོང་བ་གཞི་མེད་ཆ་ཐུལ་ཁྱད། ।གཞི་མེད་ཆོས་ལ་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་ཡིས། ।ཁྱོད་དང་ང་ཡང་འཁོར་བའི་གནས་སུ་འཁྱམས”[13]པའི་ལྷ་ཚུལ་ཟབ་མོ་བཟུང་བ་རེད།

འོན་ཀྱང་། ཁོང་ནི་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེའི་ཤེས་རིག་ཁོ་ནར་ཞེན་པ་མཁྱེགས་པོ་བཞེས་པའི་མཁས་དབང་ཞིག་གཏན་མིན་ཏེ། ཁོང་གིས“དོན་དགོས་གལ་ཆེ་བའི་ལེགས་སྦྱར་དང་། ।མི་དགོས་ཕྱི་གླིང་སྐད་ཀྱང་བསླབས”[14]པ་མ་ཟད། ཤེས་རིག་ཆ་ཤས་ཀྱང་ཕྲེ་བའི་ཕོ་ཐང་ལ་སྒེའུ་ཁུང་གསར་པ་སྦྱོད་པའི་ཁོང་གི་མིག་དབང་དམིགས་བསལ་བ་གང་གིས། ཤེས་རིག་དང་རིག་གནས་གང་ལའང“ཀྱང་གི་ཕྱི་རོལ་ལས་ཚུར་བལྟ་བའི”ཚུལ་མཛད་པས། ད་གཟོད་ཁོང་ནི“ཕྱི་རོལ་ཇི་ཡི་ཁྱད་པར”[15]མངའ་བའི་བོད་ཀྱི“གྲྭ་ལོག”ཆོའི་གྲས་ཀྱི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི“གྲྭ་ལོག”དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་དུ་ཐུར་པ་རེད།

དེ་ལྟ་ན། མི་ཚུལ་བསམ་བློའི་རྒྱབས་རྒྱུན་གྱི་ངོས་ནས་ཡིན་ཡང་འདུ་ལ། ཕྱི་ཆོགས་གསར་པའི་འཕོ་འགྱུར་གྱི་ཆ་ནས་བལྟས་ཀྱང་ཅུང་སྟེ། རྒྱ་ནག་ལ་ལུའུ་ཞུན་ལྟ་བུའི“གསར་ཚོད”མང་དུ་མཁོ་བ་ཡི་བཞིན། བོད་ལའང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ལྟ་བུའི“གྲྭ་ལོག”མང་དུ་མཁོའོ། ।

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ རྒྱ་བ་ ༥ ཆོས་ ༡ ཉིན་མགོ་ལོག་ནས་བྱིས།

---

[11] «མཁས་པའི་དབང་པོ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཀྱི་གསུང་ཐོམ་བཞུགས་སོ།།» (པོད་དང་པོ) ནུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་བོད་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་སློབ་གྲྭིང་གིས་དཔར། ༢༠༠ཅོལ། ཤོག་རེས།༥০བར་གསལ།

[12] «མཁས་པའི་དབང་པོ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཀྱི་གསུང་ཐོམ་བཞུགས་སོ།།» (པོད་དང་པོ) ནུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་བོད་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་སློབ་གྲྭིང་གིས་དཔར། ༢༠༠ཅོལ། ཤོག་རེས།༧ཅ་བར་གསལ།

[13] «མཁས་པའི་དབང་པོ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཀྱི་གསུང་ཐོམ་བཞུགས་སོ།།» (པོད་དང་པོ) ནུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་བོད་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་སློབ་གྲྭིང་གིས་དཔར། ༢༠༠ཅོལ། ཤོག་རེས།༢༧བར་གསལ།

[14] «མཁས་པའི་དབང་པོ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཀྱི་གསུང་ཐོམ་བཞུགས་སོ།།» (པོད་དང་པོ) ནུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་བོད་སྐད་ཡིག་རིག་གནས་སློབ་གྲྭིང་གིས་དཔར། ༢༠༠ཅོལ། ཤོག་རེས།༡ཅ་༦བར་གསལ།

[15] དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཀྱི་ཚོགས

▣ གོང་དཀར་དགའ་བ། {གོང་དཀར}

གསོལ་བཀའ་ཅིག་ཡར་ཤར་ལྟ་ཤར་ཕྱོགས་ཀུན་ཏུ་ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱོད་ཡིན་ནོ་ཅོག་ཙེ།

གང་ས་རིའི་ལྷོངས་ནས་ནུ་སྟེགས་ཆོལ་བ་བཅོམ། །གང་ཅན་རྒྱི་བོ་གཡུལ་གྱི་ཏཱ་ལས་བསྒྲལ། ། གང་ས་རིའི་ཞིང་དུ་རིག་གནས་སློལ་ཕྱེ་ཞིང་། །གང་ལྷོངས་ལེགས་བཤད་དཔལ་གྱིས་མཛོས་བྱིད་པའི། །[1] གང་ཅན་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་ས་པཾ་རྒྱལ། །ཐོན་མེའི་རིགས་འཕྲུངས་གོང་མ་ནམ་ལྟ་ཡི། །[2] བཞེད་གཞུང་འགལ་མེད་སྦྱོང་ལ་བསྒྲུན་བྱལ་ཞིང་། །ས་བསྟན་དབུས་སུ་སྟོབས་ཀྱིས་འདེགས་མཛད་པའི། །[3] རྗོང་པ་ཀུན་དགའ་ནམ་རྒྱལ་ཞབས་ལ་འདུད། །

དང་པོ། བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཐོག་མ་དང་། སྒྲོ་ཚོགས་ཀྱི་གཏམ།

སྒྲོར་ལེགས་བཤད་ཅེས་པ་ནི། མཁས་གྲུབ་དམ་པ་ནམས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་ཤེར་ཕྱོགས་རིག་པའི་ཉམས་ཚྱོང་དང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཉམས་ཚྱོང་། འཚོ་བའི་ཉམས་ཚྱོང་། ལག་ལེན་གྱི་ཉམས་ཚྱོང་བཅས་ལས་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་བོ་གཞན་ལ་ཤེས་རབ་བློ་གོས་དང་། ལྟག་བསམ་བཟང་པོ། ཡ་རབས་ཀུན་སྤྱོད་ནམས་སྒྲོད་སྲིང་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་བསྡུས་བའི་ཡང་དག་པའི་གནས་ངག་དང་།

[1] འཛམ་མགོན་ས་པཾ་གྱིས་གང་ས་ལྷོངས་ལེགས་བཤད་དཔལ་གྱིས་མཛོས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། གཅིག་ནི་རྗེ་འདིས་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་མཛད་པས་བོད་ཀྱི་བསླབ་གསོ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཚད་ལྡན་དུ་ཀུན་གྱིས་བཀུར་ཞིང་སྒྲོ་བོ་མཆོག་དམན་ཀུན་ལ་ཕན་པའི་ལེགས་བཤད་དེ་ཉིད་བོད་ཡུལ་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པས་སློབ་གསོ་ཤེས་རིག་གིས་མཛོས་པར་མཛད་ལ། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འཐབས་ཏེ་བོད་ཡུལ་འདིར་ལེགས་བཤད་བསླབ་གསོའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་བོད་ཁམས་ཀུན་ཁྱབ་པར་མཛད་པས་ཀྱང་གང་ས་ཅན་ཞིང་འདི་ལེགས་བཤད་ཤེས་རིག་གིས་མཛོས་པར་མཛད་པ་ཡིན།

[2] ས་སྐྱ་རྗེ་བཙུན་གོང་མ་ནམ་ལྟའི་རྗེས་འཐབས་སློབ་བཙུད་གྲགས་ཅན་མང་དུ་མཆིས་ཀྱང་། རྗེ་བཙུན་གོང་མ་ནམ་པ་ལྟ་ཆར་ཀྱི་བཞེད་གཞུང་འགལ་མེད་དཀར་གཅིར་དུ་སྐྱོང་བ་རྗེ་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ནམ་ཐར་ཞིག་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བསྟོད་དོ།

[3] ངོར་མཁན་པོ་ས་པར་ཀུས་ལུན་ཚོགས་ཀྱིས། ཆོས་འབྱུང་དུ། ཀུན་དགའ་ནམ་རྒྱལ་དགུང་འོ་སོ་གསུམ་པ། ཤིང་སྦྲེལ་ལ་རྫོ་རྗེ་གདན་ཀྱི་ཆོས་སྒེ་བཙུགས། དབུས་ཐོག་ས་ས་ཀྱ་པའི་བསྟན་པ་སྟོབས་ཀྱིས་འདེགས་པའི་བསྟན་འཛིན་དུ་ཐུབ། ཞེས་ས་ཀྱའི་ཆོས་འབྱུང་གཅིས་བཏུས། དེབ་བཞི་པ། ཨོག་གྲངས་ ༢༥༠ གསལ།

ཡང་དག་པའི་སྟོན་གསོའི་རིག་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པས། འདི་ཉིད་སྒྲ་ཡངས་པའི་སྐོ་ནས་བཤད་ན། ཡང་དག་པའི་ངག་གམ་ཡང་དག་པའི་བསླབ་བྱ་མཐའ་དག་སྟེ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་བཅུ། རྟེས་འཇུག་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་ཆེན་ཀྱི་གསུང་ཡོད་ཏོ་ཅོག ལུགས་ཟུང་གི་བསླབ་བྱ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བཅས་ལ་འཇུག་མོད། ལེགས་བཤད་ཅིས་པའི་བརྡ་ཚད་ཀྱི་བྱུང་རིམ་དང་འབྲེལ་ནས་སམ། སྒྲ་ངོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན།

སྒྲིར་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་ལེགས་ཆ་བླངས་ཏེ་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། 《ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་》དང་ 《ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས།》དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལྟ་བུར་སྣང་ནའང། བྱུང་རབས་ཀྱི་ཆ་ནས་དེ་གཉིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྣམ་གྲངས་ལུ་འཛིག་པར་མི་རིགས་ཏེ། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ལྷུངས་སམ་གཞི་མར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཛམ་གླིང་ཆེ་བ་པཎྜི་ཏ་གཡུ་ཆེ་ལ་བརྟེ་ཏ་ཕིཙ་ཤཱཀ[4]ས་མཛད་པའི《པཎ্ཌ་ཏ་ཛ[5]》ཞེས་བྱ་བ་བོད་སྐད་དུ《ལུགས་ཆེན་པོའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྔ་པ་[6]》ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་སྔར་ས་སྐྱ་པཎ্ཌ་ཏ་རྟེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་ལས་གསན་པ་ལོ་རྒྱུས[7]་ནང་གསལ་བ་ཅམ་ལས། སྟོན་ཆད་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་མེད་པ་ལ། ཉེ་ཆར་མཁས་དབང་རཏ་ར་རིན་པོ་ཆེས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བར་

---

[4] མཁས་པ་དེའི་མཚན་བཀོད་སྔོར་ལས་བང་མཚན་བསྒྲར་སྔོར་ས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་ལ། 1 རཏ་ར་རིན་པོ་ཆེས། བསྟན་བཅོས་དེ་ཉིད་བོད་བསྒྱུར་གནང་བའི་འགོ་བཙོད་སྒྲུར་པ་ཡིན་ཞིང་ཏུ། མཐའ་པ་ཡོའི་མཚན། པཎ্ཌ་ཏ་ཕིཙ་ཤཱཀ ཞེས་བྱིས་ཤིང་། བོད་སྐད་དུ། ཁྱབ་འཇུག་བདེ་ལྡན་ཞེས་བསྒྲུར་བར་སྔར་ལ། 2 གླིང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྲིད་པས《ལེགས་བཤད་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱའི་དཔེ་ཚོགས》ཀྱི་ཐོག་གླིང་ངོ་སྤྲོད་དུ། མཐའ་པ་ཡོ་ལ། ཕིཙ་ཤཱཀ ཞེས་བྱིས་ཏེ། བོད་སྐད་དུ། ཁྱབ་འཇུག་སྲིད་དེ་ཞེས་བསྒྲུར་མི་འདྲ་བར་སྔར་བས་གང་ཞིག་དོན་ལ་གནས་མིན་དཔྱད་པར་བྱ།

[5] ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དེའི་མཚན་དང་བསྒྲུར་ལའང་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་བ་ནི། 1 རཏ་ར་རིན་པོ་ཆེས། 《པཎ্ཌ་ཏ》ཞེས་འདི་ལྟར་བྱིས་ཤིང་བོད་སྐད་དུ《རྒྱུད་ཆགས་ལྟ་པ》ཞེས་བསྒྲུར་ཡོད་ལ། 2 གླིང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྲིད་པས《པཎ্ཌ་ཏ》ཞེས་ཅ་ཡི་ཚའ་ལ་ཅ་བགོད་ཅིང། བོད་སྐད་དུ《རྒྱུད་ལྟ་པ》ཞེས་དང། 3 ས་གོང་གི་གཉིས་དང་མི་འདྲ་བར་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་ནང་ཞུར་རྒྱལ་བ་དཔལ་ཀྱིས་ལེགས་སྒྲུར་ཀྱི་སྐད་དོར་བགོད་མེད་ཀྱང། བོད་སྐད་དུ《ལུགས་ཆེན་པོའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་པ》ཞེས་བགོད་པ་བཅས་པ་ནི། ལུགས་ཆེན་པོའི་གཏམ་ཆུ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པས་རོན་ལ་གནས་ཆེ་སྐྱམ། ཞེས་རྒྱལ་བ་དཔལ་ཀྱིས་མཛད་པའི《དཔལ་ལྡན་ས་སྐྱ་པཎ্ཌ་ཏ་ཆེན་པའི་ཆོས་པར་ཐར་པ》ཞེས་པའི་ནང་བྱ། ལུགས་ཆེན་པོའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་པ་ཞེས《ཚད་མ་རིགས་གཏེར་ཀྱི་ཙ་བ་དང་འགྲེལ་པ》ཞེས་པའི་མཚན་ཐུབ། ཕི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང། ཤོག་གྲངས་ 9 ཡིག་ཕྲེང་ 77 ནང་གསལ།

[7] ཞེས་རྒྱལ་བ་དཔལ་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་པཎ্ཌ་མཛད་ཆུ། ལུགས་ཀྱི་ཆེན་པོའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་པ་ཞེས་དངོས་སྒྲ་གསལ་ཞིང། 1 རཏ་ར་རིན་པོ་ཆེས། ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་སྐབས། སྒྲུར་བ་པོའི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་པ་ཞེས་བདེ་བ། བསྟན་བཅོས་འདིའི་ནང་གི་སྒྲུངས་མང་པོ། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ནང་གི་གཏམ་རྒྱུད་མང་པོའི་ནང་ལ་ཡོད། ཅེས་ས་པཎ་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་དེ་གཟིགས་པ་ལྟར་གསུངས་མོད། འོན་ཀྱང། གླིང་རི་བ་རབ་འབྱམས་ཐུབ་བསྟན་སྲིད་པས《ལེགས་བཤད་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱའི་དཔེ་ཚོགས》ཀྱི་ཐོག་གླིང་བ། ཁམ་ཐར་དེ་མཐའ་བཞིན་བྱ། བསྟན་བཅོས《རྒྱུད་ལྟ་པ》སྟོན་གྱི་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་གསུང་ལས་མི་ཐོན་ཞེས་དང། ས་པཎ་ཀྱི་གཞུང་གང་དུའང་ཞལ་འཕགས་མཛད་པ་མ་མཐོང་བས་ས་པཎ་ཀྱིས་གཟིགས་ཡོད་མེད་བཤད་ཀྱི། ཞེས་བཀོད་ཡོད་མོད། ཆུ་ཐར་མཛད་པ་ཡོ་ཞེང་རྒྱལ་བ་དཔལ་ནི། ཚོས་ཇེ་ཤུ་དབོན་གཉིས་ཀྱི་དངོས་སྒྲོབ་ཡིན་པ་ཡིན་པས་དེ་ཡིས་མཛད་པའི་ཆུ་ཐར་གཞན་དང་མི་འདྲ་ལ། དེང་སང་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་ཀྱི་གསུང་ཆ་ཚང་མཛད་པ། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ནང་ཁ་ཕྱེ(1312-1375)ཀྱིས། ཁོང་མ་ཆུ་ལྟའི་གསུང་ཁྲིད་ཡུར་གང་ཡོད་འཚོལ་བསྡུ་མཛད་དེ་བཟློགས་པ་ལས། ཁོང་མ་ལྟ་ཚར་ཀྱི་གསུང་ཡོད་ཚད་འདུས་མེད་པ་ས་སྐྱ་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས། དེས་ན་ཐུབ་བསྟན་སྲིད་པ་ལས་ལེགས་ཀྱིས་གཏན་ཚིགས་ནི། ཆུང་མི་བདེ་ཞིང་བར་ཐག་རིང་བའི་གཏན་ཚིགས་འགྱོག་པོ་ཞིག་ལས་མ་འདས་སྐྱམ། ཡང་སྐྱ་ཅེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་ན་འདི་ནི་བོད་བསྒྱུར་ནང་བསྟན་ཀྱི་བློ་སྟོབ་ཕལ་མོ་ཆེར་བྱ་འགལ་གཅིག་དང་། ཆུ་ཐར་ཅིག་ཡིན་ཀྱང་རང་གཞན་ཀྱིས་ཁྱད་པར་ལས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྲེད་པའི་ཆུ་ཐར་ཞིག་ཡོད་པ་ལས་ཟུར་མ་ཐུབ་པ་མིན་ནམ་ས་ཕྱོགས། གཏུ་བོའི་མིག་འཚང་བས་དཔྱད་པར་ཞུ།

མཇུག་པའི་མཚན་ལ་《རྒྱུན་ཆགས་ལྷ་པ་[8]》ཞེས་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ལ་ཞལས་འདེགས་བློ་མེད་ཅིག་བསྒྲུན་པར་མཇུག་པ་དེ་དང་། ད་དུང་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས《ཉི་ཏོ་པ་དེ་ཤ》སྟེ《ཕན་པའི་མན་ངག[9]》ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་སྟོན་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་མེད་པ་ལ། བཅོན་ཐོལ་ནང་ཐུབ་བསྟན་མཆོག་སྒྲུབ་ཀྱིས་བསྒྱུར་བ་སྟེ། རྒྱ་གར་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཅན་དེ་གཉིས་དང་། སྟོན་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་མཁོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཇུག་པའི《ཤེས་རབ་སྟོང་བྱ》དང《སྐྱེ་བོ་གསོ་ཕྲིགས》ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་གྲགས་པ་དང་། བོད་རང་དུའང་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་མ་བཙལས་པའི་སྭ་ར་ལ་ནས་ཟུང་གི་བསླབ་བྱ་སྟོན་པའི་གསུང་དེ་རིགས་ལ། ཡི་ཆོས་དང་ལྷ་ཆོས[10]ཞེས་པཱའམ། རྒྱ་གར་བའི་ཇེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས[11]ཞེས་པ་ལས་ལེགས་བཤད་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་གྲགས་སྒོལ་མེད་ལ། རྒྱ་གར་ནས་དར་བའི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དང་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་གཉིས་ཀྱི་དབར་ནང་དོན་སྟོན་སྟངས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཁྱད་པར་ཕྱི་མཁན་ཡང་ཡོད[12]།

ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏས་མཇུག་པའི《ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད》ཅེས་པ་ལུགས་ཟུང་གི་བསླབ་བྱ་ཚང་ལ་མ་ནོར་བར་སྟོན་ཞིང་། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གི་སྟན་ཆ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མཇུག་དེ་ལེགས་བཤད་གསར་བཏོད[13]·བྱུང་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས《ལེགས་བཤད》ཅེས་པའི་བརྡ་ཚད་དེའི་གོ་བ་ཡང་ལུགས་ཟུང་གི་སློབ་གསོ་སྟོན་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ས་མ་བསྟན་བཅོས་བང་རྒྱ་བའི་མིང་དུ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཐུབ།

རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་བློན་པའི་ཕྱིས་སུ་བསྟན་འགྱུར[14]ནང་དུའང་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱང་དཀྱུས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཉེ་བའི་ཚར་བོད་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི《ལེགས་

---

[8] 《 རྒྱུན་ཆགས་ལྷ་པ་》འདི་ནི། རཀ་ར་རིན་པོ་ཆེས་བོད་བསྒྱུར་མཇུག་ཅིང། བོད་གཞུང་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་ ༢༠༡༠ ལོར་པར་བསྒྲུན་བྱས།

[9] རྒྱ་གར་ཀྱི《ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཕན་པའི་མན་ངག》ཅེས་པ་འདིའི་མཇུག་པ་པོ་ཁྱབ་འཇུག་བདེ་ལྡན་ཡིན་པ་དང་། ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་འགས《གཏམ་རྒྱུད་ལྷ་པ》དང《ཅ་ན་ཀཱའི་བསྟན་བཅོས》གཉིས་པོའི་མཇུག་ཀུན་ཁ་ཕྱི་ཁ་ཡང་ལུགས་ཟུང་ཁ་ཤས་ཡོད། ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་ཀའི་ཐོ་ཚུལ་པ་པོ་གང་ཟག་ཁ་ཅིག་ཡིན། མིན་ཁ་ཏཱ་ཏ་ལས། ལུགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ཡ་ཁ་ཅིག་ཡོད། ཡིག་ཆ་ཀ་ཁ་ལ་ནི། ཁ་ཅིག་ཡ་ཁ་ཏ་ཏ་ལ། ཡ་ཁ་ཏ་ཏ། ཡ་ཁ་ཏ་ཏ། ཡ་ཁ་ཏ་ཏ

བཤད་བསྟན་བཅོས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས།[15]》ཞེས་པའི་མཚན་བྱང་འདི་ལེགས་བཤད་བསྟན་བཅོས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི་ནང་དུ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་མིན་དཔྱད་གཞི་ཅན་ཁག་ཅིག[16]·ཀྱང་བསྒྲིགས་པ་དང་། བཅན་བློ་ལན་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི《ལེགས་བཤད་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱའི་དགེ་ཚོགས[17]།》ཞེས་མིང་དུ་བསྟན་བཅོས་ཞེས་དངོས་སུ་མི་གསལ་ཞིང་། ལེགས་བཤད་དང་ལུགས་ལྟན་དུ་སྦྱར་ཏེ་ལེགས་བཤད་ལུགས་ཀྱི་ཞེས་མིང་གཅིག་ཏུ་སྒྲིག་སྟོར་གནང་བ་ལ་རྒྱ་མཚན་ཅིས་ཅན་ཞིག་གསུང་རྒྱ་ཡོད་གྲིང་། བསྟན་བཅོས་དང་གསུང་ཐོར་བྱ་ཁྱད་པར་མ་ཕྱི་ན། ཕྱི་རབས་དོན་གཉིར་ཅན་དག་འཕྲལ་གཞིར་འགྱུར་བའི་ཉེས་སྐྱོན་རང་དགར་གནས་སོ་སྐྱམ་ན་ང་ཚོས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱིད་སྟངས་ཐོག་སྟོན་ཚུད་ནས་བསམ་གཞིགས་ནན་མོ་གནང་གལ་ཆེ།

ད་དུང་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་དཔྱད་བརྗེད་པར་སྒྲ་བའི་དཔྱད་ཙོམ[18]·མང་དག་ཅིག་གིས་ཀྱང《ལེགས་བཤད་》ཅེས་པའི་སྒྲ་ཡངས་དོག་ཁྱད་པར་མ་ཕྱི་བར་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་དང་དེའི་ཐོག་མ་འཚོལ་ཞིང་གྲེང་བ་ནི། ཀུན་སློང་གང་ཡིན་ཇི་ལྟར་ཡང་དེ་དག་ནི་ལེགས་བཤད་ཅེས་པའི་བརྡ་ཚད་ཀྱི་བྱང་རིམ་ལ་འཕྲལ་བ་དང་། བསྟན་བཅོས་དང་གསུང་ཐོར་བྱའི་དབྱེ་མཚམས་ལ་འཕྲལ་གཞིར་འགྱུར་བ་ལས་དགེ་མཚན་གང་ཡང་མི་སྣང་སྐྱམ། དེ་ལས་གོང་དུ་རྒྱ་གར་ནས་བསྒྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་བསྟན་འགྱུར་ཁོད་དུ་གསུང་ཐོར་བ་དང་མ་འདྲེས་པར་དགྱུས་ཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་ལྟར། ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱང་གསུང་ཐོར་བྱ་དང་མ་འདྲེས་པར་དགྱུས་གཅིག་ཏུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་ན་དགེ་མཚན་ཆེ་བར་མཐོང་བས་དེ་ལྟར་སྒྲ་བའོ།།

སྐབས་འདིར་གནའ་དེང་གི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས[19] བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། སྒྲ་བཤད། དབྱེ་བའི་རྣམ་གཞག་སོར་གསུངས་པ་མང་ནའང་། བསྟན་བཅོས་ལ་གཞུང་ཚད་ཇི་ཙམ་དགོས་པའི་རྣམ་གཞག་མཇུད་པ་ད་བར་མ་མཇལ་ཅིང་། ཏླ་མའི་རྣམ་ཐར་རྣམས་སུ་བསྟན་བཅོས་དང་གསུང་ཐོར་བྱ་ཞེས་པ་མིང་ཙམ་ཐ་དད་དུ་བཞག་པ་ལས། རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་གསུངས་མེད། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་དབར་ཁྱད་པར་མ་ཕྱི་ན། ཆོག་དུམ་ཅིག་དང་། ཨོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ལས་མེད་པའི་གསུང་ཐོར་བྱ་དག་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་སུ་འཇོག་དགོས་པར་ཐལ་བར་སྐྱམ་ན། དེའི་ཐད་རང་མི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་རིག་ལ་སློ་བ་དཀར་བའི་མཁྱེན་ལྟན་རྣམས་ནས་དབྱེ་ཞིབ་གནང་དགོས་པར་མཐོང་།

---

[15] བོད་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཕྱེ་གནས་ཚོས་ལུགས་ཞིབ་འཇུག་ཚན་པས་བསྒྲིགས་པའི《ལེགས་བཤད་བསྟན་བཅོས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས།》མཚོ་སྟོན་ནས་པར་སྐྲུན་བྱས་པ། དེབ་ཐེང་དེར་དེབ་རྒྱ་ཡོད།

[16] 《ལེགས་བཤད་བསྟན་བཅོས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས།》དེབ་ཐེང་རྒྱ་པའི་ནང་། ཇི་ཙོང་ཁ་པས་མཇུད་པའི《རང་ལ་སྐྱལ་བའི་ཚོགས་སུ་བཅད་པ།》དང་། ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོས་མཇུད་པའི《ཞལ་གདམས་མཁྱར་མ།》ལ་སོགས་པ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་འཛིན་མིན་བསམ་གཞིགས་དང་ཆོག་ཞིབ་གནང་དགོས།།

[17] བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་ནས་བསྒྲིགས་པའི་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་པོད་ཤེང། ༢༥《ལེགས་བཤད་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱའི་དགེ་ཚོགས》ཞེས་བསྒྲིགས་ཡོད།

[18] བོད་ཀྱི་ཆོས་རིག་སྒྲ་ཆལ་དང། བོད་ལྗོངས་ཞིབ་འཇུག་ལྷོ་ཁའི་ཆོས་རིག་སྒྲ་ཆལ་སོགས་དུས་དེབ་ཁག་དང་། བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་དཔྱད་ཙོམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་སོགས་སུ་གནའ་དེང་གི་མཁས་པ་དང་བོན་གཉིར་ཅན་མང་པོའི་ལེགས་བཤད་སྐོར་དཔྱད་ཙོམ་ནང་ད་བར་མ་མཇོང་།།

[19] བོད་བཙུད་ནང་བསྟན་ཀྱི་མཁས་གྲྭབ་ཤེར་ཕྱིན་མཇོན་ཁྲོགས་རྒྱུན་ལ་འགྲེལ་བཤད་མཇོད་མཁན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། ཤེར་ཕྱིན་རྣམ་བཤད་དང་། ཐུན་བོན་རྣམ་སུ་གཞུང་དང་འགྲེལ་བས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སོགས་གསུངས་ཡོད།

བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་བྱང་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཐད། འགའ་ཞིག་[20]གྲོས་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཐོག་མ་དང་། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་འགོ་ཁྲུངས་དང་ཆང་གཞི་ནི། ཏུན་ཧོང་ཡིག་ཆྱིང་[21]ལས་ཐོན་པའི《ཕུ་བོས་ནུ་བོར་བཏམས་ཤིང་བསྟན་པའི་མདོ།》ཡིན་པར་སྨྲ་བ་དང་། འགའ་ཞིག་[22]གྲོས་དེའི་སྟེང་དུ་བཅན་པོའི་སྒྲབས་ཀྱི་ཞལ་ལྟེ་དང་། ཏྲི་འཕྲོས་སྟོན་ཀྱི《མི་ཆོས་གནད་ཀྱི་ཕྲེང་བ》གསུམ་ཚར་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་དྲངས་པ་དང་། དང་པོ་གཉིས་པ་གཉིས་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་བསྟན་བཅོས་དང་པོར་ཕུ་ནན་གྱིས་འཛིག་པར་བྱེད་མོད། བཙན་མས་ཆོས་དེ་དག་གི་ཚོམ་རིག་གི་སྒྲུ་ཚལ་གྱི་དང་། ལྷག་པར་ཏུན་ཧོང་གི་བཙན་ཆོས་དེའི་[23]ཚོམ་ལུས་གྲབ་སྟངས་ལ་དེ་བས་རྟོག་ཞིབ་མ་བྱས་ཤིང་། དངོས་སུ་ཞིབ་བསྟར་བྱེད་མ་ཐུབ་བའི་གཞན་ཟེར་རྗེས་འཐད་ཀྱི་རྟོག་དཔྱོད་ཅམ་དུ་ཟད་སྟམ། གང་ལགས་ཤེ་ན། འཕྲོས་སྟོན་གྱིས་གནང་བའི་བསླབ་བྱ་དང་། ཏུན་ཧོང་ནས་ཐོན་པའི་དཔེ་ཆྱིང་གཞིས་པོ་སྟན་ངག་མེ་ལོང་མ་བོད་དུ་མ་བསྒྱུར་བའི་སྟོན་ཀྱི་བཙན་ཆོས་ཡིན་པས། དེའི་ཚོགཀ་ཐུན་སྟོན་ཀྱི་རང་བཞིན་སོགས་ལ་སྟན་ངག་མེ་ལོང་མའི་ཤན་མ་འདྲེས་པར། བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་བཙན་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དྲང་པོར་བརྗོད་པའི་ཁྱམས་དང་གཤིས་ཀ་ལྟར་ཡོད་

---

[20] བོད་ནང་ནས། བས་ཚང་གཡང་མོ་སྒྲིང་ཀྱིས《བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཐོག་མ་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཡིན་མིན་སྐོར་གྲེང་བ།》སྟོལ་བའི་ཚོམ་རིག་སྒྲུ་ཚལ། ༢༠༠༧ འཕྲོན་ཐེངས་ ༧ ཨོག་གཙས་ ༡༥ ནང་། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཐོག་མ་བུ་མི་འདོད་དེ། ཏུན་ཧོང་གཏེར་ཡིག་ནས་བྱང་བའི་ཕུ་བོས་ནུ་བོར་གཏམས་པ་ལྟ་བུར་ནང་དོན་དང་རྒྱམ་ཆོས་ལེགས་བཤད་ཚོམ་ལུས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚང་བས་དེ་དང་རིགས་འདྲ་བའི་བཙན་ཆོས་དག་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཐོག་མར་འདོད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་བསྟན་བཅོས་བྱང་བའི་ཐོག་མའི་ས་ཐོན་དང་ས་པཏ་ཀྱི་ལེགས་བཤད་བསླབ་བྱའི་མགོ་ཁོང་ནས་ཀྱང་ཁ་ཤས་ཡོད་ལ། འདི་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་བོད་ནང་གི་དཔྱད་ཐཙོད་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་ལ། བཙན་ཐོལ་ནང་དུའང་བ་རེ་འཛིགས་མེད་ཀྱིས་དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་སྟངས་པར་ཐང་གཤན་དུ་ཁྱར་བགོལ་བྱས་ཡོད།

[21] ཏུན་ཧོང་གཏེར་ཡིག》ནི། ད་ལྟ་བར་དུས་ནམ་ཞིག་ས་བོག་ཏུ་ལུས་པའི་སྐོར་སྲས་ཀྱང་འགྲེལ་བཤད་ཁྱད་མེད་མོད། བོན་ཀྱང་ཕྱི་ལོ་ ༧༥༥ ལོར་རྒྱའི་ཏའོ་ཚོས་དགེ་ལྷས་ཡོན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་ཁ་ལས་བསྒྲུ་ཞིག་ཡང་ཡོད་ཅིང་ཁ་ཤས་བཀག་པའི་ཐུག་ཁ་ཤས་ཀྱང་ཁ་ཤས་ཕྱི་ལོ་ ༧༥᠀᠀ ལོའི་ཁང་ཐེ་རིའི་མི་རིགས་ཡིན་པ་དབྱིན་ཇི་བ་ཨོ་རོལ་ཥི་ཕན་ (Aurel Stein 1862-1943) ཞེས་པའི་ཚེད་ལས་བུ་ཁག་ཏུན་ཧོང་དུ་འཕྲོར་ཏེ། ཡིག་ཆྱིང་མང་པོ་ཞིག་ཆེན་སོན་ཁྱང་ཡོད། བོད་ཡིག་ནང་ཕྱི་ལོ་ ༧᠀᠄ ལོར་མཁས་དབང་དག་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དེབ་ཐེར་དཀར་ཝའི་ནང་བགོད་པ་དེ་ཐོག་མ་ཆགས་ཡོད།

[22] བེ་རི་འཛིགས་མེད་དབང་རྒྱལ་ཀྱིས《ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་རིན་ཐང་རགས་ཀཅམ་གྲེང་བ།》ཞེས་པ《ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་དཔྱད་ཚོམ་ཐོགས་བཞྲོགས་ཟླ་བས་རིག་པའི་ཆུ་གཏེར》ས་སྐྱ་མཐོ་སྐོོབ་ཤེས་རིག་ལྟན་ཚོགས་ནས་འགྲེམས་སྒྲེལ་བྱས་པ། དེབ་གཟུགས། ཕོག་གངས་ 270 སོགས་སུ། བོད་དུ་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱའི་བསྟན་བཅོས་ཆེས་ཐོག་མ་ཐུང་བ་ནི། ཞེས་སྐོར་བློངས་ཏེ། ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ་དང་མི་ཆོས་གཅིར་མ་བཅུ་ཏྲག་གི་ཞལ་ལྟེ་ཐེངས་དང་པོ་དེ་ཡིན་ཟེར་ན་ཆོག་མོད། ཅེས་དང་ཡང་། 《གཏམས་ཤིང་བསྟན་པའི་མདོ》ཡིན་ལ་དབྱིན་ཇི་བ་ཚོ་རོལ་ཥི་མི་རིགས་ཡིན་པ་དབྱིན་ཇི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཐེངས་དང་པོ་དེ་ཡིན་ཟེར་ན་ཆོག་མོད། ཅེས་ཡང་། 《གཏམས་ཤིང་བསྟན་པའི་མདོ》ཡིན་ལ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཁ་ཤས་ཀ་ཆ་ཚོ་ལ་ཁ་ཤས་ཀ་ཆ་ཚ་ལ་ཁ་ཤས་ཀ་ཆ་ཚ་ལ་ཁ་ཤས་ཀ་ཆ་ཚ

ལ། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ནི། སྐྱན་ངག་མེ་ལོང་མའི་ཚིག་རྒྱན་བྱ་བོ་དངོས་དབེའི་རྒྱན་གྱི་ངོ་བོར་མཛད་པས། སྐྱན་ངག་མེ་ལོང་མའི་ཚིག་སྦྱོར་གྱི་ཤན་ཟུགས་ཆེན་པོ་ལྟན་ཡོད་ལ། བོད་རང་གི་ཚིག་སྦྱོར་ཤིན་ཏུ་བདེ་ཞིང་། སྐྱན་པའི་གསོན་ཁམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ལ་ཡོ་བདེ་བའི་ཚིགས་བཅད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུབ་པའི་ཐོམ་མི་འདུ་བ་གཉིས་ཕྲེང་བའི་རྒྱུད་རིམ་གཅིག་ཏུ་ནམ་ཡང་འཛིག་ཏུ་མི་བྱང་ལ། དེ་བས་ཀྱང་ཏུན་ཁོང་གི་དཔེ་ཁྱིད་དང་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་གཉིས་བཀྲུད་རིམ་གཅིག་ཏུ་ཐུ་བ་ནི་གཏན་ཚིགས་མེད་པའི་གཏམ་ལས་མ་འདས་པས་དོན་གཉིར་ཅན་རྣམས་ནས་ཞིབ་བསྟར་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱིས་གོ་འཛིལ་མེད་པར་གནང་གལ་ཆེ།

ད་དུང་། འཇམ་མགོན་ས་པཎ་ལ་དད་མོས་ཅན་གྱི་ས་སྐྱ་པའི་ན་གཞོན་ཤིས་ལྟན་པ་འགའ་ཞིག[24]གིས་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་སློར་གྱི་དཔྱད་ཚོམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་གནང་བ་དང་། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ལ་དཔྱད་གླེང་སྒྲིལ་བ་ནི། ཡི་རང་དང་བསམ་གས་བཙོད་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ཡིན་ནའང་དཔྱད་ཚོམ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་བ་རིག་འགྲེ་ཆེ་ཞེས་གསུངས་སྒོལ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་སོང་བ་མིན་ནམ་སྐྱམ་པ་གཉིས་མཐོང་ཀ། **གཅིག་ནི།** རྒྱུ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་ཕུན་སུམ་པ་ཚོགས་པ་སྐྱེས་ཞེས་པའི་གོ་རིག་ལ་རྒྱབ་བསྟེས་ཏེ། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཁྱད་འཕགས་ཕུན་ཚོགས་སུ་བསྒྲུབ་པར་འདོད་ནས་དེའི་རྒྱུར་མདོ་མང་པོ་དང་། བསྟན་བཅོས་མང་པོ་དཔོས་འདུ་ཀ[25]་མོད། འཇམ་མགོན་ས་སྐྱ་པཎྜི་ཏ་ལེགས་བཤད་མཛད་པ་ལ་དཔེ་འམ་དཔྱད་གཞི་དེ་ལྟར་མང་པོ་མི་དགོས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་ནི། ཆམ་ཐར་ལས། རིག་པའི་གནས་ཆེན་པོ་དག་ཀྱང་། ལན་རེ་ཟུང་རེ་ཐོས་ཙམ་ན། གཞུང་ལུགས་ཀུན་ཤེས་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དཔལ། ཞེས་པ་དང་འགལ་བར་མཐོང་ཡིན་ལ། ཡང་ཀུ་རེའི་ཚུལ་དུ་སྐད་ཆ་གཞན་ཞིག་བཤད་ན། འཇམ་མགོན་ས་པཎ་དེ་འདྲའི་རིག་པ་རྒྱལ་པོ་མེད་པས་ཡིན། **གཉིས་པ་ནི།** 《མདོ་》ཞེས་པ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་ཥོ་བའི་རིག་འགྲེ་ལ་བརྟེན་ནས། ཏུན་ཁོང་ནས་ཐོན་པའི《ཕུ་བོས་ནུ་བོར་གཏམས་ཤིང་བསྟན་པའི་མདོ་》དེ་ཡང《མདོ་[26]》ཞེས་པའི་ཚོག་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་རིག་འགྲེས་མོད། འདི་ནི་ས་ཐར་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཡི་མདོ་མིན་པར། བོད་བཅན་པོའི་སྒྲས་ས་ལྷུང་བའི་ཕུ་བོ་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་ལོན་པས། རང་གི་ནུ་བོ་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལོན་པ་དང་ཁ་འབྲལ་དུས་གཏམས་པའམ། ཕན་ཚུན་དྲིས་ལན་བྱས་པའི་ཚུལ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ས་ཐར་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པ་ནི། བཙུམས་ཆོས་དེ་ཉིད་ཐེངས་གཅིག་ལྟ་ཤློག་ཏྲས་ན་བདེ་བློན་ཅིང་ཤེས་ཤིག

---

[24] དོན་གྱབ་དཔལ་ལྟན་ལགས་ཀྱི《བོད་ཀྱི་བསྟན་གསོའི་ཁྲོད་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གླེང་བ་》ཞེས་པ་དང་། ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ཀྱིས《ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་གླེང་བ་》ཞེས་པའི་ནང་དུ། དོན་གྱབ་དཔལ་ལྟན་ཀྱང་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་དང་ཕལ་ཆེར་མཚན་པར། ཏུན་ཁོང་གི་མདོ་ཟིས་དེར། སོགས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཀའ་དུ་མ་ཡང་། བསྟན་བཅོས་ལ། ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཆམས་ངང་དེའི་ཕྱིང་བུ། ལྟ་ལས་ཕུལ་ཕྱུང་ངང་། ཁྱད་པར་འཕགས་བསྟོད། མ་ཏི་བཀའ་འབྱམ། ངབྱ་མ་རིན་ཆེན་ཟིང་བ་སོགས་ཀུན་མ་ཚོགས་པ་སོགས་བགོད་ཡོད་ལ། ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ཀྱིས། ས་ཡི་སྐྱིང་པོ་འཁོར་ལོ་བཅུ་པའི་མདོ། གསེར་འོད་དམ་པའི་མདོ། ཟླ་ཡི་རྒྱལ་པོའི་ཐ་ཚིག་ཚིགས་བཅད། ཁྱོད་ཆུབ་ཞེམས་པའི་ཐུན་ཡུལ་ལ་ཐབས་ཀྱིས་རྣམ་པར་འཕྲལ་པ་བསྟན་པའི་མདོ། མདོ་ཏན་པ་ཉིད་ཀྱི《ཏུན་ཁོང་ཡིག་ཆ་ལས་ཕུ་བོས་ནུ་བོར་གཏམས་ཤིང་བསྟན་པའི་མདོ་》སོགས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་ཞེས་ /ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་སློར་ཀྱི་དཔྱད་ཚོམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བ། བས་རེས་པའི་ཚུ་གཏེར། ཕྱོགས་སྒྲིག་པ། དོན་འགྱུབ་དཔལ་ལྟན། དཔལ་ས་སྐྱ་མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭའི་ཤེས་རིག་ལྟན་ཚོགས་ནས་འགྲེམས་སྒྲིལ་ཞུས། དེའི་ནང་གསལ་བོ།

[25] གོང་གི་མཚན་24 པར་གསལ།

[26] དོན་གྱབ་དཔལ་ལྟན་ལགས་དང་། ངག་དབང་འཇིགས་མེད་གཉིས་ཀྱིས་གོང་དུ་དྲངས་པའི་དཔྱད་ཚོམ་ནང་དུ《ཏུན་ཁོང་ཡིག་ཆ་ལས་ཕུ་བོས་ནུ་བོར་གཏམས་ཤིང་བསྟན་པའི་མདོ་》སོགས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་། ཞེས་བཀོད་པར་སྣང་ངོ་།

ཡང་ཀུ་རེའི་ཚུལ་དུ་སྐད་ཆ་གཞན་ཞིག་བཤད་ན། མདོ་ཞེས་པའི་ཚོག་ཡོད་དགུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་རིས་འགྲེ་མི་བྱ་སྟེ། གསང་ཕུའི་མདོ། ཞེས་པའི་ཡུལ་ལུང་གི་མིང་མང་དག་ཅིག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཐལ་བས་དེས་ནས་མདོ་ཞེས་པ་ཐམས་ཅད་བཀའ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་འགོད་ཚོགས་འགོད་པར་ངལ་བ་མི་བསྟེན་ནོ། །

ཡང་ལ་ལས་[27]ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཐོམ་ལུས་ཚོགས་བཅད་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པར་སྨྲ་མཁན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཡིག་འབྲུ་བདུན་དང་ཚོག་ཏུང་བཞིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཚོགས་བཅད་ཀྱི་ནམ་པའི་གདམས་ངག་ཅིག་ཏུ་གོ་བར་སྟེམ། ཞེས་དཔྱད་བརྗོད་སྒེལ་མཁན་འགའ་ཡོད་མོད། དེ་དག་ནི་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་གཅིག་རྒྱ་ཁྱོག་གིས་ཆོད་སྒོམ་བྱས་པ་ཡིན་པས། དེ་རིགས་ལ་ས་པཎ་ཀྱི《ལེགས་བཤད་འཕྲལ་གྱི་རྒྱ་བ》ཁྱེད་བྱེར་ཚོག་ལྷག་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་གར་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས《གཏམ་རྒྱུད་ལྡེ་པ་》སོགས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཆགས་མ་མཐོང་བའི་ཉེས་པར་ཟད་པས་དེ་རིགས་གསལ་སྟོན་ངེས་པར་དུ་བྱ་དགོས་ངེས་ཡིན།

དེ་ལྟར་འཇམ་མགོན་ས་སྐྱ་པཎ་ཁྲི་ཏས་ལུགས་ཟུང་གི་བསྒྲབ་བྱ་འམ། བོད་ཀྱི་སྒོབ་གསོ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས《ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད》མཇུག་དེ་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྒོལ་ལེགས་པར་ཕྱི་བ་ནས་བཟུང་། བོད་རང་གི་མཁས་པས་བཙུམས་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མང་དུ་འཁྱངས་ཏེ། ལེགས་བཤད་བསྟན་བཅོས་གསར་པའི་བསྟར་ཕྲིང་མཚོར་དུ་དངར་བ་ནི། ཐུན་རབས་ཚོའི་ཞལ་གྱི་གཏམ་དཔེར། ཆར་ཕྲེས་ཀྱི་ཤ་མོ་ཇི་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟར་དང་ཐུས་ཆེན་པོ་ཟླུང་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་ཀྱི་སྒོབ་གསོ་རིག་པའི་ཐད་ལུན་ལས་ཚོགས་པོར་འགྱུར་བ་ནི། འཇམ་མགོན་ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་དང་། དེས་མཇོད་པའི་ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱིས་ཁྲིས་འབྲས་ཁོ་ནར་ངེས་ཤིང་། ལེགས་བཤད་འདིའི་བཀྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཞིན། ཀུན་མཁྱེན་པོ་དོང་ཕྱོགས་ལས་ཆུལ་ (1392-1472) ཀྱིས་མཇད་པའི་པོ་དོང་ལེགས་བཤད་[28]དང། ཇོང་པ་ཀུན་དགའ་ཆུལ་(1432-1496)ཀྱིས་མཇད་པར་གྲགས་པའི་གོང་དཀར་ལེགས་བཤད། པཎ་ཆེན་བསོད་གྲགས་ (1429-1455) ཀྱིས་མཇད་པའི་[29]དགའ་ལྡན་ལེགས་བཤད། འཇམ་མགོན་ཡ་མེས་ཞལས་

---

[27] གོང་མ་སྐྱབས་ཀྱིས། 《ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཐོམ་སྟངས་ཐད་ལ་ཚོག་འགའ་བཇོད་པ་》རང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་ཚུལ་ནི་ལེགས་བཤད་ཅེས་པ་ནི། གཏམ་ཚོགས་དང་མཐུན་ཞིང་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྙིང་ལྟར་པའི་ཡིག་འབྲུ་བདུན་དང་ཚོག་ཏུང་ཞིས་ལས་ཕབ་པའི་ཚོགས་བཅད་ཀྱི་ནམ་པའི་གདམས་ངག་ཅིག་ཏུ་གོ་བར་སྟེམ། ཞེས་བོད་ཀྱི་ཐོམ་རིས། ཟླ་ཚེས། ༧།༢༦། ། ཡར་གསལ་བ་ལྟར། དེ་རིགས་སྒྲ་མཁན་འགའ་ཡོད་མོད། དེ་དག་གིས་རྒྱ་གར་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས《གཏམ་རྒྱུད་ལྡེ་པ་》ལྟར་བྱ་བཅད་ལྷག་ཕྱེ་ནས་ཕྱི《ལེགས་བཤད་འཕྲལ་གྱི་རྒྱ་བ》ལྟར་བྱ་ཚོག་ལྷག་ཁོ་ནར་གྱུར་པ་ལ་ལྟ་བློ་ཁྱོད་མ་ཐུགས་པའི་གཏམ་དུ་ཟད།

[28] བོ་དོང་ལེགས་བཤད་འདི་ནི། བོ་དོང་གསུང་འབུམ་པོད་ན། ནང་དུ་བཞུགས་ཤིང་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་བསྟན་བཅོས་ནང་ནས་རྒྱས་ཤོས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན། བོན་ཀྱང་ལེགས་བཤད་ཐུགས་བསྒྲིགས་དང་། དཔྱད་ཐོམ་དག་ཏུ་འདི་ཉིད་སློར་བཀོད་པ་བར་སྣང་བས་མི་སྟང་བ་ནི། འདི་ཉིད་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་པར་འགྱུར་བའི་གྲགས་གནས་མ་བཟོད་པས་ཡིན་ནམ། མ་མཐོང་བས་ཡིན་སོམ་ཉིར་རྒྱུ། བོན་ཀྱང་ཉེ་བའི་ཚར་གླང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་ཐྲིན་པས《ལེགས་བཤད་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་ཅྱའི་དཔེ་ཚོགས》ཀྱི་ཐོན་གྲོང་ངོ་ཐོད་ཀྱི་ནང་། ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྐོར་ཀྱི་རྒྱུད་རིམ་ཁྲོད་བོ་དོང་ལེགས་བཤད་སྐོར་གྲོང་བར་སྟང་། དེ་མིན་ད་བར་སུས་ཀྱང་འདིའི་སྐོར་བཀོད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀོན།

[29] བོད་ཀྱི་ཆུན་རབས་ཐོམ་པ་པོ་བོན་པོས་ 《གཙས་ཅན་བོད་དུ་ལེགས་བཤད་བསྟན་བཅོས་དང་ཚུལ་བཤད་པ》ཞེས་པའི་ནང་དང་། ཞི་རི་འཇིགས་མེད་དབང་ཕྱུག་ཀྱིས་ 《ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་རིན་ཐང་རགས་ཅམ་གྲོང་ཁ》ཞེས་པའི་ནང་བུ། ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཐེས་ལུ་ཟླུང་བའི་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ དང་པོ་དེ། པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་མཇད་པའི《དགའ་ལྡན་ལེགས་བཤད》ཡིན། ཞེས་ཚོགས་ཐག་ཚོད་པོར་སྟ་ན་ཡང་དོན་དངོས་ལུ། དེའི་ཐོན་དུ་བཙུམས་པའི་པོ་དོང་ལེགས་བཤད་དེ་ཉིད་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཟླུང་རིམ་ཁྲོད་ཁྱད་ལྡེ་མེར་གནས་ཡོད།

(༡༧ཀ-༡༨༧ཀ) ཀྱིས་མཇོད་པའི་[30]ལེགས་བཤད། ས་ཆེ་ཡི་ཤེས་རབས་འབྱོར་ (༡ཁ༠ཅ-༡ཁ་དད) ཀྱིས་ 《མིའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མེ་ཏོག་ཕྲེང་མཛོས།》ཞེས་བྱ་བ་མཇོད་པ་དང། གུང་ཐང་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེས་ (༡ཁ᠘ཀ-༡དདཀ) 《ལེགས་པར་བཤད་པ་ཚུའི་བསྟན་བཅོས།》ཞེས་བྱ་བ་དང། 《ལེགས་པར་བཤད་པ་ཤིང་གི་བསྟན་བཅོས།》ཆོས་པ་གཉིས་མཇོད་ཡོད་ལ། དེ་ནས་དཀྱིལ་ཁྲུར་བློ་བཟང་སྨྲིན་པས་ (༡དདཀ -) མཇོད་པའི་ 《ལེགས་བཤད་ཆུང་གི་བསྟན་བཅོས་》ཞེས་བྱ་བ་དང། 《ལེགས་བཤད་རྒྱ་བའི་བསྟན་བཅོས།》ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་མཇོད། དེ་རྗེས་འཇུ་མི་ཕམ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྒྱལ་རྒྱ་མཚོས་ (༡དཁ᠘-༡ཀ༡ཁ) 《རྒྱལ་པོ་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ས་གཞི་སྒྲོང་བའི་རྒྱན་》ཞེས་བྱ་བ་དང་ 《ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལྷ་དང་དཔལ་འབྱུ་བའི་ནོར་བུ།》ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱང་མཇོད། ནོམ་ཆི་མཁན་པོ་ངག་དབང་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་ (༡དདཁ-༡ཀ᠘ཁ) མཇོད་པའི་ 《དམ་པ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས།》ཞེས་བྱ་བ་དང། 《དམ་པ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེའི་བསྟན་བཅོས་ལེགས་བཤད་དབང་གི་རྒྱལ་པོ།》ཞེས་པའང་མཇོད་པར་སྣང་ལ། དེ་ནས་པཊ་ཆེན་སྒྲ་ཕྲེང་དགུ་པ་བློ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མས་ (༡དདཁ-༡ཀ᠘ཁ) 《ལེགས་པར་བཤད་པ་ས་སའི་བསྟན་བཅོས།》ཞེས་བྱ་བ་དང་ 《ལེགས་པར་བཤད་པ་ཚུའི་བསྟན་བཅོས།》གཉིས་མཇོད་པ་དང་། ཉེ་དུས་བཅན་བྱོལ་ནང་ནས་རྗོ་འབྱལ་སྒྱལ་སྐྱས་མཇོད་པའི་《ལེགས་པར་བཤད་པ་རྗོ་ཡི་བསྟན་བཅོས་》ས་ལས་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་མང་པོས་པོད་ཡུལ་ཀུན་ཁྱབ་པར་མཇོད་ཡོད་པ་ལས། སྐབས་འདིར་གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་ནི་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཏམ་མོ། །

གཉིས་པ། གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་དང་། སྒྲོ་ཚོགས་ཀྱི་གཏམ།

འདིར་ཁོ་བོས་《གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་》ཅེས་བརྗོད་དུས་དེང་རབས་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་རྒྱས་མངའ་ཆེ་བའི་མཁས་དབང་དག་ཀྱང། འདི་ནི་གསར་དུ་བཙུམས་པའི་ལེགས་བཤད་ཅིག་ལས། པོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་རྣྀང་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཐུགས་ཀྱི་དྲན་པའི་མེ་ལོང་ནང་འཆར་བར་དཀའ། གང་ལགས་ཤེ་ན། ལེགས་བཤད་འདི་ཉིད་བར་སྐབས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པ་དང། ལྷག་པར་དུ་དུས་འགྱུར་མི་ཟད་པ་དང་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྒྲོ་མཚོངས་དེས་པོད་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་རྩ་ཆེན་རིག་གཞུང་དང། རིག་དངོས་གྲངས་ལས་འདས་པ་གཏོར་བརླག་ཏུ་བཏང་བའི་ནང་གོང་དཀར་ལུགས་ཀྱི་རིག་གནས་དུ་མ་ཞིག་ཀྱང་རྩ་མེད་དུ་སོང་བའི་ཁྱོད《གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་》ནི་དེའི་དཔེ་མཚོན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། རྒྱ་རྒྱན་དེ་ལྟའི་དབང་གིས་དེང་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་དང། དོན་གཉིར་ཅན་དག་[31]གི་སྒྲོད་ཡུལ་ལས་འདས་པས་པོད་ཀྱི་སྒྲ་ཚོགས་ཤེལ་ལས་པོའི་ཁྱོད་ཅ་ལམ་གོ་མེད་ཚོར་མེད་དུ་ཀྱུར་ཅིང། པོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་ཀུན་ལ་གསེར་གྱི་སྒྲོན་མེ་བཏེགས་

[30] ཨ་མེས་ཞབས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ནི། མེ་མོ་བྱ། 1657 ལོ་མགོ་རྒྱ་བའི་ཕྱོགས་པ་གཉིས་པར། ལྷོ་པོད་མཚམས་ཕག་རིར་ཕྱོགས་པར་མཇོད་པ་ཞིག་ཡིན། འདི་ཉིད་ཨ་མེས་ཞབས་ཀྱི་གསུང་འབུམ། པོད་བཙུ་པར། བཞུགས་མོད། ལེགས་བཤད་འདི་ཉིད་ས་སྐྱ་པས་མ་བསྟན་ནས་ལུས་ས་མ། ཡང་ནི་གཞན་ཀྱིས་ཟུར་འཇོག་བྱས་པ་གང་ཡིན་བཟོད་པར་དཀའ་མོད། ལེགས་བཤད་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བཞུགས་གྲལ་ན་མཐོང་བར་དཀོན།

[31] ཁོ་པོས་པོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་ཐོག་གས་བསྒྲིགས་ཁག་དང་། ལེགས་བཤད་རྐོར་ཀྱི་དཔྱད་ཚོམ་འགོད་པའི་པོད་ཀྱི་ཚོམ་རིག་ཏུས་དེབ་ཀྱི་དཔྱད་ཚོམ་ཁག། དེ་བཞིན་གནའ་དེང་གི་མཁས་པའི་གསུང་མང་དག་ཅིག་ལྟ་ཀློག་བྱས་པའི་ནང་གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་རྐོར་གྲེང་བ་ད་བར་མ་མཐོང་།

ཏེ་བཅལ་ཀྱང་ཆ་ཏུ་མེད་པའི་བསླལ་དོན་དུ་སོང་ཟིན་ལ། མ་ཟད་གནའ་བོའི་མཁས་པའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་འཕྲོས་དོན་དང། གསུང་རབ་ཁག་ནང་《གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་》སྐོར་གསུང་གྲྭང་གནང་བ་ད་བར་མ་ཆེད་པས་དོན་གཉིར་ཅན་ཆགས་ཀྱང་གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་འདི་ཉིད་ཐུང་ཡོད་མེད་སོགས་ཉིར་ཀྱར་བ་ལྟ་བུའི་གནས་སུ་ལྟང་མོད།

ཡིན་ན་ཡང་གོང་དཀར་བའི་རིག་གནས་དང《གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་》ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུན་མ་ཕྱོགས་པའམ། བདག་ཅག་གི་གོ་སྐལ་མ་ཕྱོགས་པ་གང་ཡིན་བཟོད་པར་དཀའ་ནའང་ཡུལ་ཁ་བའི་ལྷོངས་ལས་ཡོངས་སུ་བཏལ་བའི། ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་འདབས་འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལྷོ་འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་མདོ་ཆེན་པ་སྦོན་དཔོན་པཎ་ལ་ཞུ་བ་ཁོང་བརྒྱུད། ཙ་ཕྱེས་ཆ་ཆེན་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གི་བོད་རིག་པ་མཁས་དབང་ཐོ་སྒས་བཀྲིས་ཚེ་རིང་ལགས་སུ་ཐོབ་པ་དང་། ཁོང་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠ ཙམ་ལ་བྱེས་ཀྱི་གོང་དཀར་ཏོ་ཏྲེ་གདན་ཀྱི་དགོན་པར་གནང་བ་དེ་ང་ཚོས་ཡུན་རིང་ངང་སྒྲུག་བྱས་པའི་ཆེ་ལམ་མཐོན་དུ་འགྲུར་བ་དང་པོ་དེ་ཡིན་ལ། སྒར་ཡང་དབྱིན་ཡུལ་གཞུང་གི(British Library)བྲྀའི་ཀྱིཥྚ་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་བོད་ཡིག་ཚན་པ་[32] དེའི་ནང་ནས་གསར་དུ་ཆེད་པ་བོད་ཡིག་སྟེ་ཚན་ཀྱི་དོ་དམ་པ་སྐུ་ཞབས(Burkhard Quesse) བློར་ཁ་ཀྱི ཁུཡེ་ས་ལགས་ནས། ཕྱོང་ཆེན་ཀུན་དགའ་ཆམ་རྒྱལ་དང་གོང་དཀར་ཏོ་ཏྲེ་གདན་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་འཇུག་གནང་མཁན་འཛར་མན་བ་སྐུ་ཞབས་མི་ཕེའུ་འམ། བསྟན་འཛིན་ཉི་མ་ལགས་སུ་ཐོབ་པ། དེ་ཉིད་ཕྱི་ལོ་༢༠᠗᠓ལོར་ང་ཚོར་གནང་འགྱོར་ཐུང་བས། དེ་གཉིས་ཀྱི་གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་ཀྱི་དཔྱད་ཐོམ་འདིའི་རྒྱུ་ཆ་ཡང་དང་པོ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ལས་དཔྱད་ཐོམ་འདི་ཉིད་འཛིན་བའི་སྐུལ་འདེད་ཤུགས་ཆེ་ཐུང་བ་ལ། དེ་ལྟར་གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་ཅེས་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་བདག་ཅག་གི་འཛིན་པའི་སྟོད་ཡུལ་དུ་ཐོབ་པ་ནི། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྐྱེ་དང་ལྷག་པར་བོད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་བསླབ་གསོའི་སྐོར་ལ་དཀའ་ཞིན་དང་དོན་གཉིར་ཅན་ཆགས་ཀྱི་ངོས་ནས་བཤད་ན་དཀའ་བ་སྒོམ་དགོས་པ་ཞིག་ཡོས་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་ང་ཚོས་ལེགས་བཤད་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་ཡོངས་སྒྲོད་ཐུབ་པ་དེ་ཡང་རྒྱལ་ཁབ་མི་འདྲ་བ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དང། བདག་གཉིར་བ་དང་ང་ཚོར་མགོ་སྒྲོད་གནང་མཁན་ཁོང་ཆས་པའི་བཀྲིན་ཡིན།།

དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི《གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་》འདི་ཉིད་ཆེས་ཐུ་མོ་ཞིག་སྟེ། དུས་རབས་བཅུ་ལྔ་པའི་དུས་མགོར་འཛིག་རྟེན་འདིར་བྱོན་ཡོད་ལ། ལེགས་བཤད་འདི་ཉིད་གནའ་བོའི་དུས་ནས་སྐྱན་གྲགས་ཡེ་ནས་མེད་པ་ཞིག་མིན་པར། སྐབས་ཤིག་ན་བོད་ཀྱི་སྲིད་ཚོགས་ནང་ཁྲབ་བརལ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཐུང་ཡོད་ཚོད་ཏུ་སྣང་མོད། འོན་ཀྱང་གནས་སྐབས་གང་འདུ་ཞིག་དང། རྒྱ་ཀྱེན་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱམས་རྒྱད་དུ་སོང་བ་དཔོག་པར་དཀའ། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་སྲིད་ཚོགས་ཧྲིལ་པོ་ནས་བར་སྐབས་ལེགས་བཤད་འདི་ཉིད་ཡོངས་སུ་བཆག་ནས་ཁྱམས་རྒྱད་དུ་སོང་བ་ཅི་ཡང་ཡོད། ཁོ་ནི་ཡང་ཁ་ཅིག་ཕ་ཡུལ་ཁ་ཕ་ཡ་ཡ་ཡ

འཁྱུར། །ཁ་ནས་ལེགས་བཤད་རྒྱུན་མི་ཆད། །ཅེས་ཁ་བདེ་པོའི་ཚལ་ངོམ་ངོམ་བྱེད་པའི་གཏམ་དཔེར་གྲགས་པ་ལས་ཀྱང་གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་སྒྲུ་ཚོགས་ཁྲོད་《གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་》འདི་ཉིད་ཀྱང་《ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད་》དང་མཚུངས་པའི་གཏེར་འཛིག་ཆེན་པོ་གནང་བ་གསལ་པོར་མངོན་ཐུབ་ཅིང་། ཕ་ཡུལ་གོང་དཀར་རང་དུ་ཡང་གནའ་སྦ་མོ་གཞུང་འབྲེལ་ཀྱི་གོང་དཀར་ཐོ་ངང[35]་དུ། ལོ་གསར་ཚེས་གཅིག་ལ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་གསེར་ཁྲི་མངའ་གསོལ་ཀྱི་མཛད་སྒོར[36]་གྱུ་ཆུང་འགའ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ལེགས་བཤད་འདི་ཉིད་དབྱངས་དང་བཅས་གྱིར་འདོན་[37]བྱེད་སྲོལ་ཡོད་པ་ལས་གནའ་བོའི་ཐྱི་ཚོགས་ཁྲོད་ལེགས་བཤད་འདི་ཉིད་དར་ཁྱབ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རྟོགས་ཐུབ།

འཕྲོས་དུས་དེབ་རྩེས་མར་འགོད་རྒྱུ།

- གསུམ་པ། གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་མཇད་པ་པོ་དང། བཙཱམས་དུས་ཀྱི་གཏམ།
- བཞི་པ། གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་ཀྱི་མཚན། མཚན་དོན་གྱི་གཏམ།
- ལྔ་པ། གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཚོམ་ལུས་དང། ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་གཏམ།
- དྲུག་པ། གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་ཀྱི་བཤད་བྱ་དང། ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་གཏམ།

---

[35] གོང་དཀར་རྩོང་འདི་ནི། ལོ་རྒྱས་ཐོག་ཙོ་བྱང་གོང་རི་དཀར་པོ་ཞེས་ཀྱང་གྲགས་ཤིང་། འདི་ནི་ཕག་ཐུ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རྩོང་ཁག་བཅུ་གསུམ་བཞིགས་པའི་ནང་ཚན་དང་ཡིན་པ་དང་། ཕག་ཐུ་བའི་ཙོ་བྱང་གཉིས་པ་ལྷ་ཐུ་ཡང་ཡིན་ཞེས་དུང་དཀར་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས། འདི་ཉིད་ནི། ཀུན་མཁྱེན་ཀུན་དགའ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་སྲིད་བསྐྱངས་ནའི་ཙོ་བྱང་ཡང་ཡིན། སྐབས་དེར་ཁྲི་འདིའི་མཚན་ལ། རིག་འཛིན་གྲ་ཐ་རྒྱལ་པོ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། ཁྲི་འདིས་ཙོ་བྱང་འདིར་བཀོད་རིས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ལམ་འབྲས་ལྷ་ཁང་ཞིག་ཀྱང་གསར་བསྒྲུན་གནང་བ་ལོ་རྒྱས་ནང་གསལ། རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་། ཐོང་འདི་ཉིད་གལ་ཆེར་བཞིས་པ་ཡང་མཆན་འོག་མར་གསལ།

[36] གོང་དཀར་སྐུ་གཉིར་གྱི་ཚང་ཁྱུ་ཡིན་པ། དགུང་ལོ་བདུན་ཕུ་རོན་ལྷར་སོན་པའི་བགྲེས་སོང་ཞིག་གིས། ལོ་གསར་ཚེས་གཅིག་ལ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་གསེར་ཁྲི་མངའ་གསོལ་ཀྱི་མཛད་སྒོ་ནི། ཐྲི་བཏང་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་དབང་དུ་སོང་བ་རེད་མ་གཏོགས་ཙེ་པོ་བྱང་གི་ཚོས་གཅིག་བཞུགས་གླལ་དང་གཅིག་པ་ཡིན། ད་དུང་དེར་ཐོ་ངང་སྐྱ་ཞེར་གཉིས་ཆ་དང་། ལས་ཐུང་ལག་སོགས་ཆ་ཚང་ལེབས་དགོས་ལ། གོང་དཀར་ཚོས་སྒེ། བཤད་སྒྲུབ་གྲོང་། ཐུག་ཐོག་ཁ་ཤ་ཆུ་ཤ། ཐུ་ཀ་ཐོག་པའི་སྐུ་ཚབ་ལྷན་འཛིམས་ཀྱི་བཞུགས་གླལ་ཐོག། སྐབས་དེར། གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་རྒྱས་པོ་ཕོར་དགོས། གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་དེ་ནི་ཨེ་ཆུང་ཆུང་ཆུང་རྣམས་ནས་བཀ་ནས་བསྒོར་དགོས། ཞེས་གོང་དཀར་ལུལ་ཀྱི་དགོན་སྡེའི་ལོ་རྒྱུས་བཅར་དྲི་ལས་དྲངས།

[37] གོང་དཀར་ཚོས་སྡེའི་བགྲེས་སོང་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་ནས་གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་གྱིར་འདོན་བྱེད་པའི་སྲོལ་ཡོད་པ་ཐོས་པ་དང་། གོང་དཀར་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཚོམ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ནའང་། གྱིར་འདོན་བྱས་ན་འཚམ་པའི་གནའ་བོའི་མཁུར་ཀྱི་ཆོག་འགྲོས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྷན་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན། ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཁོ་ལོ་ཀ་དང་པོ་དེར། མདང་མཚོར་པོ་པཎྜིའི་ཐོང་པོ་དེ། ། མི་ལྷག་བསམ་ཅན་ཀྱི་ཡི་གར་འོང། ། དེ་རྣེན་མཆོག་རྡུང་ཏུ་མ་ཕུལ་ན། ། ས་དོག་མའི་ཁྲོད་ཏུ་ཟུས་པ་ཕང། ། ཞེས་པ་ལྷ་བུར་མཚོན་ན་དེ་ཉིད་དབྱངས་ས་ཀྱི་བར་ཤིང་འཚམ་པར་སྟོང།

རྡོ་ལྗི་ཐེ་ཤས་ཀྱི་ཤུགས་རྩོལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི། ཤུགས་ལྡན་ཁ་ཤར་ཕ་ཆས་ཀྱི་ཁྱིམ།

ཟླུང་གཞི།

རྡོ་བཅུན་མི་ལ་རས་པ་ནི་བོད་གངས་ཅན་ཙམ་དུ་མ་ཟད་བོད་བཙུད་ནང་བསྟན་དང་འགྲོགས་ཏེ་འཛམ་གླིང་ཐོག་ལས་བོར་སྐྱེན་གྱིས་ཁྱབ་པའི་གྲགས་ཀྱི་སྒྲོས་མཚོག་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གི་ཆོས་ཐར་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རྡོ་མར་པས་ཁོང་གིས་ཕུལ་བའི་མཁར་ཟངས་དེར་དབྱུ་གུས་བསྟུན་ནས་སྒྲ་ཆེན་པོ་གྱིགས་པར་མཛད་པའི་རྒྱུན་འཛིལ་ཀྱིས་ཁོང་འདི་ལྟར་སྲུས་ཀྱང་འགྱུར་དུ་མེད་པའི་སྒྲ་བོ་སྐད་གྱིགས་ཙན་ཞིག་ཏུ་ཐྱར་པ་རེད་ཨང་སྟམ་པའི་བསམ་བློ་ཞིག་ནི་ཁོ་བོར་སྟོན་ཚད་ནས་བཟུང་ཡོད།

ཁོ་བོར་མཚོན་ན་ལོ་རབས་བཅུད་ཀྱི་པའི་མཛོ་སྟོད་དུ་མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་ནས་རེབ་ཀོང་པར་མ་ཞིག་ལ་གཞི་བཅོལ་ཏེ་རྡོ་མི་ལའི་ཆོས་ཐར་ཡོངས་ཁྱབ་དཔེ་གཟུགས་སུ་པར་སྐྱན་བྱས་པ་ཞིག་ཕ་ཆན་གྱིས་ཉོས་ཡོང་སྟེ་དེད་ཚང་གི་དཔེ་སྐམ་དུ་ཟླུགས་པ་ནས་བཟུང་། དེབ་དེ་རིགས་ཀྱི་ནང་དོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཧོགས་མི་ཐུབ་ཀྱང་དཔེ་ཀློག་བྱེད་ཆུར་ཅ་ཅང་དགའ་མོས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྡོ་མི་ལའི་མཁར་འདུམ་དུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད་ལན་མང་བཀླགས་ཤིང་། དགོད་ཐོ་བ་ཞིག་ལ་དུས་ཚོད་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་ནང་དུ་དེད་ཚང་གི་ཕ་ཆན་གྱིས་ང་རང་ངའི་ཁྱིམ་གཞིས་དེའི་ཚུང་མ་བློངས་ནས་ཁྱིམ་གཞིས་སྐྱོང་མཁན་ཞིག་ཏུ་ར་ནས་བོད་ཀྱི་ལ་གཞས་གཞོན་ནུ་འགྱུག་པའི་ལྷུགས་ཀྱུ་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཉོས་ཏེ་སྒྲད་ཐུང་ལ། རྡོ་མི་ལའི་མཁར་འདུམ་ངོ་སྒྲོད་ཀྱི་གླིང་གཞིའི་ནང་དུ་དམངས་ཁྲོད་དུ་རོགས་ཡག་ནི་བཅོ་ལྔའི་ཟླ་བ་རེད། ཚོག་བཤད་ནི་རྡོ་བཅུན་མཁར་མ་རེད་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་ལུགས་བྱིས་འདུག་པ་ཡང་སྐབས་དེའི་ནི་ཚོད་དང་གོགས་པ་གོགས་མ་ཚོའི་ཕྱི་གླུའི་ཁྲོད་དུ་ང་འཕྲད་པར་ཀྱུར། སྐབས་དེར་ཆོས་ཚོག་མཁྱེགས་པ་སྐོར་ཞིག་ཕུད་པའི་རྡོ་མི་ལའི་ཆོས་ཐར་ཀྱི་ནང་དོན་བྱིངས་ཀྱི་ཁོ་དོན་ཧོགས་ཀྱུར་དཀའ་ངལ་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་ལ། དེ་ནི་དེའི་སྟོན་ཙམ་དེར་ཕ་ཆན་གྱིས་ཉོས་ཡོང་བའི་ཆུ་ངོགས་གཏམ་ཀྱུད་དང་གླིང་གེ་ས་ར་ཀྱལ་པོའི་སྒྲུང་དཔེ་ཐ་ཚོགས་བཀླགས་པས་ཡིན་གྱི་རེད། འདིར་རྡོ་མི་ལ་རས་པའི་མི་ཆོའི་ནང་ཤུགས་ཀྱིན་ཆེན་པོ་ཕེབས་པའམ་ཡང་ན་ཁོང་གི་མི་ཆོའི་ནང་གི་བུད་མེད་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་འགའི་སྐོར་ངོ་སྒྲོད་མདོར་ཙམ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞིང་། ཚོམ་ཡིག་འདི་འབྲི་སྐབས་ཆུལ་འཕྲོར་པ་ཅུས་

པའི་རྒྱན་ཅན་གྱིས་བཙན་པའི་རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་མཚོ་སྟོན་པར་མ། 《རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཁྱར་》བྱ་བ་ལ་གཞི་བཅོལ་ཞིང་། ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གི་པར་མ། ཀན་པ་རང་བྱུང་རོ་རྗེས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་མཛད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་ཕྱུག་མི་ལ་རས་པའི་《མཁྱར་འགྲམ་མཛོད་ནས་མ་》ཞེས་པ་ལ་ཡང་བྱར་བཤད་བྱས་པ་ཡིན། རྣམ་ཐར་མཛོད་ནས་མར་མི་ལ་ཙ་ལུ་དང་ཙ་ནེར་ཕྱག་དུས་དང་། མཛོས་ས་ཞིའི་མིང་ལ་ལེགས་ས། རྗེ་བཙུན་ལ་དུག་འདྲེན་མཁན་ཡང་བོན་པོ་ཞིག་ཡིན་ལུགས་སོགས་བྱས་པའི་རྒྱན་ཅན་གྱི་མི་ལའི་རྣམ་མཁྱར་དང་མི་མཐུན་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། མཁྱར་ཕལ་མོ་ཆེའི་རྟོད་ཚོག་ཀྱང་ནང་དོན་གཅིག་པ་གང་ཞིག་ལ་ཚོག་མང་ཉུང་ཡོད་པ་ཡང་ཇ་ཅང་མང་པོ་འདུག་ཀྱང་འདིར་འདྲེན་པའི་ངལ་བ་མ་བྱས་སོ། །

༧. མ་ཡུམ་མྱང་ཚ་དཀར་རྒྱན།

རྗེ་བཙུན་བཞད་པའི་རྟོ་རྗེའི་རྣམ་ཐར་གློག་སྒོང་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཁོང་གི་མ་ཡུམ་མྱང་ཚ་དཀར་རྒྱན་གྱི་སྐོར་ཐོ་རེ་བ་ཞིག་ཀུན་ལ་བཤད་རྒྱ་ཡོད་གྲོད། ལོ་རྒྱས་ནང་མྱང་ཚའི་ཕ་མའི་སྐོར་ཞིབ་ཕྲ་ཅི་ཡང་མེད་པར། “མི་ལ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན་ལོ་ཉི་ཤུ་ལོན་པ་དང་། ཙའི་མི་དྲག་རིར་ཁྱུར་པ་ཏུས་མྱང་ཡིན་པ་ཞིག་ལ། དཀར་མོ་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་ཐུ་མོ་གཟུགས་མཛོས་ལ་མི་ཆེས་ཕེར་བ། དགྱ་གཉིན་གང་ལ་ཡང་ཆགས་སྡང་ཏུས་ཐོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བག་མར་བླངས་ཏེ་མྱང་ཚ་དཀར་རྒྱན་དུ་གྲགས་སོ། །”[1] ཞེས་པ་ནི་མྱང་ཚའི་ཕ་ཁུངས་མ་བརྒྱད་ཀྱི་ཚབ་བྱེད་པའི་ཡིག་ཕྲིང་འགའ་ལགས།

མྱང་ཚའི་ཁྱོ་བོ་གོངས་རྗེས་ཁ་རྗེ་དབང་ཐང་མ་ཁྱོ་བོའི་གཉེན་ཉེ་གཡུང་རྒྱང་རྒྱལ་མཚན་དང་ཁོའི་སྲོང་ཚ་དཔལ་འགྲན་གཉིས་ཀྱི་ནང་མིས་འཕྲོགས་ཏེ། ལྷང་དགྱ་བོས་མཐོང་ཡང་མཆི་མ་འཚོར་བའི་འཚོ་བ་ཅ་ཅང་ཉམ་ང་བ་ཞིག་མི་སྐྱེལ་ཐབས་མེད་བྱུང་། མྱང་ཚས་རང་གི་ཁྱོ་བོའི་ཕྱལ་བཞག་གི་ཡི་གེ་སྟེ། མི་ལ་འཚར་ལོངས་བྱུང་རྗེས་རང་གི་རྒྱ་ནོར་ལ་བདག་པོ་རྒྱག་ཆོག་པ་དང་། མཐོས་ས་དང་མཉམ་དུ་གཉིན་སྒྲིག་ཆོག་པའི་དཔང་ཡིག་ཚོགས་པའི་དབུས་སུ་བསྟན་ཀྱང་། ཡ་ཁུ་དང་ཡ་ནེས་དཔང་ཡིག་ལ་ཐེ་བཀུར་མེད་པའི་སྟེང་བཀུར་རྩུང་བྱས་ཤིང་། མང་ནམག་དོངས་ཁུང་ན་མཐུ་ཐོངས་ཞེས་པའི་སྲིང་ཚོམ་བཏབ། བཐོད་བསྒྲན་གྱི་མཐའ་ལ་ཐུག་པའི་མྱང་ཚའི་ར་སྐྱལ་འོག་མི་ལ་ཐོས་པ་དགས་གནོན་ཁ་རྒྱ་ཆགས་ཀྱི་ནང་ཕྱི་ཁ་ཤས་ཀ་ཁ་ཅན་ཁ་ཁྱོད་ཀྱི་མདུན་དུ་ཕྱེའབས་ནས་ཤེ་གི་ཡིན་ཞེས་ཌུ་ཐུག་པའི་ཐ་ཚོག་བཅོན་པོ་བསྒྲགས། མི་ལས་མཐུ་སྟོང་དུས་ཀྱང་མྱང་ཚའི་མནའ་ཚོག་དྲན་ནས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཆེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བ་དང་། མཐུ་བཏང་སྟེ་མི་མང་པོ་བསད་རྗེས་སུ་ཙ་མར་ལན་གཅིག་འཕྲད་དུ་ཕྱིན་ཀྱང་ཆྱིན་དབང་གིས་འཕྲད་མ་ཐུབ་པར་ཚེ་གང་རིང་མ་བུ་ཁ་བྱལ་དུ་ཀྱུར་ཅིང་། མི་ལ་མར་པའི་དྲུང་ནས་ཕྱིར་རང་གི་ཕ་ཡུལ་དུ་ལོག་དུས་མ་ཐུན་མ་ཀུ་ཕེམ་བསྟད་ཡོད་པ་མཐོང་སྟེ། མི་ཏཱ་རྒྱུང་སྐྱལ་གྱི་གསོས་སུ་ཀྱུར་ནས་ཚེ་བློས་བཏང་གི་བྱ་བྱལ་བ་ཞིག་ཏུ་ཀྱུར་པ་རིད།

དེའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་ཐར་ལས། “དེ་ནས་གོ་ཁར་ཕྱིན་པས། ལྷན་པ་དང་ས་འདྲེས་པའི་ཕུང་པོ་ཞིག་ལ་སྟོ་མང་པོ་

[1] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཁྱར། མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཨོག་ཏོས། 18

སྐྱེས་འདུག་པ་དེ་བློངས་པས། མི་རྒས་མང་པོ་སྐྱ་ཁོལ་ཐོན་བྱུང་བས། མའི་རྒས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་ཏེ། དྲན་དྲགས་ནས་ཡིད་སྐྱོ་བས་བཙོད་གླགས་མེད་པར་བསམ་མི་ཤེས་ཤིང་ སྒ་མི་བཏུབ་པའི་སྨིང་ཆུང་ལངས་ནས་དྲན་མེད་དུ་འགྲོ་ཚད་བྱུང་བས།"[2] ཞེས་དང་ཡང་། "མ་ཡོད་ཅ་ན་བུ་ང་མེད། །བུ་ང་བསྲེལས་ཆོ་མ་ཏྲན་གྱམ། །གཉིས་ཀ་འཛོམས་རྩང་སྨིང་པོ་མེད། །བུ་ལ་སྨིང་པོའི་ལྷ་ཆོས་བྱེད། །ཐུགས་དཀར་ཏ་སོར་བསྟོམ་དུ་འགྲོ། ।"[3] ཞེས་པ་འདིས་ལོ་ངོ་དགུ་བཅུའི་ཐོན་ཀྱི་མ་བུ་ཤི་བྱལ་ཀྱི་ཡིད་སྐྱོ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་གློག་བརྟན་བཞིན་ང་ཚོའི་མིག་མདུན་དུ་གསལ་བར་མངོན་ཐུབ། དེ་ལྟར་ཆྱང་ཚ་དཀར་ཏུན་ནི་གོད་རིགས་བུད་མེད་ཕལ་མོ་ཆེ་དང་འདྲ་བར་གཉེན་ལ་བཙེ་གཏུང་ཟབ་ཅིང་དགྱ་ལ་འགོན་འཛིན་ཆེ་བའི་མ་ཡུམ་རྣབས་པ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། མོ་ཡི་དཔའ་སྦོས་འདིས་མི་ལ་རས་པའི་སྨིང་ལ་རྒས་པ་བསྐྱེད་ཅིང་། ཕྱི་རབས་གོད་རིགས་བུད་མེད་ཚོའི་ས་ཞིགས་ཁོང་དུ་ཡང་ནམ་ཡང་འགྱེལ་མེད་ཀྱི་རྟོ་རིང་ཞིག་བསླངས་ཡོད་དོ། །

༢. ཙ་ནི་ཁྱུང་ཚ་དཔལ་འབྱིན།

ཙ་ནི་འདི་ཡིས་མི་ལ་རས་པའི་སྐུ་ཚེའི་སྟོད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལས་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་གནས་བབ་ཅིག་བཟུང་ཡོད་ཅིང་། མོས་རང་གི་མིང་པོ་གཡུང་དྲུང་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཤུགས་རྒྱེན་ཐེབས་པའི་རྒྱེན་གྱིས། མི་ལ་རས་པ་ཡུམ་སྲས་ལ་མནར་གཅོད་ཚད་མེད་བཏང་ཞིང་། མི་ལ་རས་པ་བློ་མ་མར་པའི་བྱང་ནས་དཀའ་སྡུད་ཀྱིས་གདམས་ངག་རྣམས་ཟློགས་པར་ཞུས་ཏེ་ཕྱིར་རང་གི་ཕ་ཡུལ་དུ་ཙོ་སྟོམས་ཀྱི་ལྷོམ་བུ་ལ་ཐྱོན་པའི་དུས་སུ། "འཕྱོག་སློང་ཞིག་ལ་ཕྱིན་ཏེ་སྒ་ཞིག་གི་འཁགས་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་བ་ལ་ཆུ་ལྷོར་གྱི་སློང་མོ་ཞུ་བྱས་པས། ཙ་ནེའི་སྒ་དང་ཐུག་སྟེ། ཙ་ནེས་ང་ངོ་ཤེས་ནས། སྨིང་མི་དཀའ་བས་ཐོག་མར་ཁྱི་རྣམས་ཏད་བྱུང་བ། ཤོ་དང་བེར་ཀས་བསྡུངས་པས། ཙ་ནེ་རང་སྒའི་ཚུགས་ཤིང་ཁྱེར་ནས་ཕ་བཟང་གི་ཆུང་འདྲེན་པོ། ཉེ་ཚན་གྱི་བརླ་འཚོང་པོ། ཡུལ་གྱི་ཕུང་འདྲེ་ཁྱོད་ཅི་ལ་བོངས། ཕ་བཟང་ལ་བུ་ཁྱོད་འདུ་སྐྱེས་པ་ཟེར་ཞིང་མང་པོ་རྟེག་ཏུ་བྱུང་བ་ལ།"[4] ཞེས་ཙ་ནེས་ཁོང་ལ་སྦྱ་ཕྱི་བར་གསུམ་དུ་རྩང་རྟེག་ཅི་ཅམ་ཞིག་བཏང་བ་གསལ་བོར་བཀོད་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་གིས་ཀྱང་ཙ་ནེའི་གདུག་རྩུབ་ཀྱི་བྱ་སྟོོད་ཟེར་འདོད་ངོ་སྟོད་བྱེད་པའི་མཐུར་བཞིངས་པ་སྟེ།

"ཕ་དྲིན་ཅན་མར་པའི་ཞབས་ལ་འདུད། ।ཡུལ་ངན་ཙ་ཡི་ཀོ་རོན་ནེ། ।གཉིན་བཤེས་དགྱར་ལངས་ཀྱི་མ་བུ་གསུམ། ।སྒོན་ལུང་བེར་ཀས་གཏོར་བ་བཞིན། ।ཁྱེད་ཙ་ལུ་ཙ་ནེས་ཚེ་བཏང་སོམས། ।"[5] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང། ཇེས་སུ་ཡང་ཙ་ནེས་མི་ལའི་ས་ཞིང་ལ་ཏམ་སེམས་སྐྱེས་ཏེ་གཡོ་ཐུའི་སྟོ་ནས་ས་ཞིང་འཛིག་བཅོམ་བྱས་པ་ནི། " ང་བླག་དཀར་ཏ་སོར་སྟོམ་དུ་འགྲོ་དགོས་སྟམ་ཡོད་པའི་ཚེ། ཙ་ནེས་ནས་ཁལ་གསུམ་ཀྱི་ཕྱི། ཕུལ་གོག་གཅིག རས་བཟང་པོ་གོས་ལྷང་གཅིག མར་ཚོལ་འདྲེས་པའི་ཆུ་ལྷོར་ཆུམས་ཁྱེར་བྱུང་སྟེ། འདི་ཆུམས་ཚ་བོའི་ཞིང་བཙོངས་པའི་རིན་ཡིན་པས་ཁྱེར་ལ་

[2] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཨོག་ངོས། 132-133

[3] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཨོག་ངོས། 134

[4] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཨོག་ངོས། 139-140

[5] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཨོག་ངོས། 140

ངའི་མིག་གིས་མི་མཐོང་། ཆ་བས་མི་ཐོས་པའི་ཡུལ་ཐོགས་ཤིག་ཏུ་འགྲོ་རོགས་ཀྱིས”[6] ཞེས་སོགས་བརྗོད་དེ་ཁོང་ཚ་ཡུལ་དུ་ཁ་འབྲལ་བར་བསྐྱལ་ཅིང་། རྗེ་མི་ལས་ཡ་ནེའི་སྐད་ཆ་དག་ཐོས་རྗེས་ཁོང་ཁྲོ་ཟ་རྒྱུ་ཕར་ཞོགས་ད་དུང་། “ས་ངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཐབས་ལ་བཟོད་པ་མཆོག་ཏུ་གསུངས་པ་ཡིན། དེ་སྨོན་པའི་རྟེན་ཡ་ནེ་ཡིན་ཞིང་། དམ་པའི་ཆོས་དང་མཇལ་བ་ཡང་ཡ་ཁུ་དང་ཡ་ནེའི་དཏོན་ཡིན། བཀའ་དཏོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་དཏོན་ལན་དུ་ཕྱི་མ་ས་ངར་རྒྱས་ཐོབ་པའི་སྨོན་ལམ་རྒྱ་ཏུ་འདེབས། ”[7] ཞེས་ཡ་ཁུ་དང་ཁྲད་པར་ཡ་ནེའི་བྱ་ཐྱོད་ནམས་ཆོས་ནམ་དག་བསྒྲུབ་པའི་མཐུན་ཏྲིན་དུ་གཟིགས་པ་རེད། དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་གི་རྗེས་ཏེ་ཡ་ཁུ་ཤི་རྗེས་ཡ་ནེ་ལ་སྦར་བྱས་ཀྱི་ལས་ངན་དེ་ཚོར་འགྱོད་པ་དྲག་པོ་ཞིག་སྐྱེས་ནས་རྗེ་མི་ལ་ཐུམ་སྲིང་གཉིས་ལ་མཇལ་དུ་ཡོང་ཞིང་། སྲིང་མོས་མཇལ་ཁ་བཀག་འགོག་བྱས་ཀྱང་རྗེ་མི་ལས་ཡ་ནེ་ཆོས་ལས་གསུངས་པའི་དམ་ཉམས་མིན་གསུངས་ནས་མཇལ་ཁ་བཏང་ཞིང་གདམས་ངག་གནང་བས། རྗེས་སུ་བློ་ལྡན་ཆོས་ལ་འགྱུར་ནས་རང་གྲོལ་ཀྱི་ཆལ་འཕྱོར་མ་ཞིག་ཏུ་ཐུར་འདུག །

༣. ཐྲིང་མོ་པེ་ཏ་མགོན་སྐྱིད།

རྗེ་མི་ལའི་སྲིང་མོ་པེ་ཏ་མགོན་སྐྱིད་འདི་ཡིས་ཀྱང་རྗེ་མི་ལ་རས་པ་དང་མཚུངས་པར་ཕ་ཤི་བ་དང་གཉིན་ཉིས་མནར་གཅོད་བཏང་བའི་ཐུག་བསྟལ་ཐྱངས་པས་མ་ཚད། ད་དུང་ཚེ་ལྟོད་ཕྱུག་པོའི་གཅེས་ཕྱུག་མ་དང་ན་སོ་དར་ལ་བབས་རྗེས་ཐྲང་མོའི་སྐྱེ་བ་བླངས་ཏེ་ཟས་གོས་གནས་མལ་ཚང་མ་གཞན་ལ་བསླངས་པའི་ཡ་བ་བའི་འཚོ་བ་ཐབས་ཐུག་ཅིག་ཐྱངས་ཡོད། མོ་ར་ཀ་ཀི་གཤིས་ཀ་ནི་ཡ་མ་ཐྱང་ཚ་དཀར་ཆུན་དང་འདུ་བར་དགེ་ཆགས་ཐང་འབྲུར་དུ་ཐོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། མོས་ཡ་ནེ་ཐང་ཞེམས་བཅངས་ཏེ་ཡ་ནེ་མི་ལ་མཇལ་དུ་ཡོང་དུས་མཇལ་ཁ་མ་བཏང་བ་དང་རྗེ་མི་ལ་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་པར་བཞུགས་པ་ཐོག་མར་མཇལ་དུས་ཀྱི་སྐྱོ་གདུང་ལས་མཚོན་ཐུབ་པ་སྟེ། “སྨོའི་ཕྱི་ནས་བལྟས་པས། ང་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་གདུངས་པའི་ལུས། མིག་གཏིང་དུ་ལྷུང་། ཅུས་པ་ཐམས་ཅད་སྐད་དུ་ཐོན། མདོག་སྟོ་ལ་ཤ་རིད་པ། ཤ་ཅུས་བྱས་དུ་ཆ་བའི་པགས་པ་ལ་བ་ཐུ་ཐོ་ཟིང་ངེ་སྐྱེས་པ། སྐ་ཡེགས་ལ་འཇིགས་པ། ཡན་ལག་ཆམས་འཚག་ལ་ཁད་པ་དེ་མཐོང་ནས། ཐོག་མར་འདྲ་ཡིན་པ་འདུ་སྐྱམ་འཇིགས་པ་ལས། ཇོ་ཇོ་ལྟོགས་གྲིར་འཆི་ཅ་ཆ་བ་འདུག་ཟིར་བ་ཐོས་པས་ཐེ་ཚོམ་ཟོས་ཏེ། ཁྱོད་མི་ཡིན་ནམ་འདུ་ཡིན་ཟིར། ང་མི་ལ་ཐོས་པ་དཀའ་ཡིན་ཐྱས་པས་སྐད་ངོ་ཤེས་ཏེ། ནང་ཏུ་འོངས་ང་ལ་འཛུས་ནས། ཡ་ཇོ་ཡ་ཇོ་ཟིར་བའི་ངང་ཡུག་ཅིག་དྲན་མེད་ཏུ་བརྒྱལ་འདུག ངས་ཀྱང་པེ་ཏ་ཡིན་པར་ཤེས་ཏེ། དཀའ་བ་དང་སྟོ་བ་ཀཤིས་ཀ་ཐྱང། གསོ་བའི་ཐབས་ཅི་ལེགས་ཐྱས་པས། དར་ཅིག་ནས་དྲན་པ་ཏེ་ཤེད་དེ། ཕུས་མོ་ཀཤིས་ཀྱི་བར་ཏུ་མགོ་བོ་བཙུད། ལག་པ་གདོང་ལ་བཀབ་ནས། ཏ་བའི་ སྟེ་ལྷགས་ལ། ཡ་མ་ནི་ཡ་ཇོ་ཤྱིང་ལ་འདོད་བཞིན་པའི་ངང་ནས་ལྷག་གིར་ཤི ཀཤན་འགོར་མི་ནི་མ་ཐྱང་བས་ང་ལྷག་དགས་ཁྱིམ་ཏུ་མ་ཚུགས་པར་ཡུལ་ཀཤན་ཏུ་སྒང་ལ་ཕྱིན། ཡ་ཇོ་ཡང་ཤི་བ་ཡིན་ནམ། མ་ཤི་ནས་འདི་བས་སྐྱིད་པ་ཞིག་ཡོད་སྐྱམ་ཐྱང་སྟེ། ཡ་ཇོའི་སྐྱིད་ལྷག་ནི་འདི་གར་འདུག ང་སྲིང་མོའི་ཁ་འགོས་ནི་འདི་ཀ་ཡིན། ཉ་ཅག་མིང་སྲིང་བས་ལྷག་པ་ནི་ས་ཐོག་ཏུ་མི་འོང་ཕ་མའི་མིང་ནས་ཐོས་ཏེ། མང་ཏུ་ཏུ་ཞིང་འདུག་པ་ལ་ངས་ཞེམས་ཀསོ་

[6] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུན། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཨོཀ་ངོས། 146

[7] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུན། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཨོཀ་ངོས། 147

མང་པོ་བཏང་བྱང་ཕན་པ་མ་བྱུང། ”[8] ཞེས་མིང་གྲོས་འདི་གཉིས་ཐོག་མར་མཇལ་དུས་ཀྱི་ཡིད་སྐྱོ་བའི་བྱུང་རིམ་དང་སྔོན་བརྒྱན་དེ་མིག་ལམ་དུ་འཚར་ཐུབ་པ་ཞིག་འདུག་པས། ཇི་མི་ལའི་ཆོས་ཐར་གྱི་སྐྱོ་ཤས་ཆེ་བའི་དགོན་མཚམས་ཤིག་ནི་ཡིག་ཕྲིང་འདི་དག་གིས་བསྡུན་ཡོད། ཡེ་ཏུས་སློང་མོ་བཀྲབ་སྟེ་ཟས་ཚང་དང་སྔོམ་བུ་སོགས་ལག་པར་གང་ཡོང་ཚོང་མ་རང་གི་མིང་པོ་ཇི་མི་ལ་རས་པར་ཕྱལ་བ་དང། ཟས་ཚང་བཟང་པོའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་ཇི་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ཚ་མདུད་ཐོལ་བའི་སྐོར་ཡང། “ཐར་སྲིད་བུས་བྱས་བསྐོམས་པའི་ནུས་པས། ཚ་ནང་དུ་ཁམས་འདུས་སུ་ཆ་བ་ཟས་ངན་པའི་སྟོས་ཀྱིས་སློང་མ་ནུས་པ་ལ། ཡེ་ཏའི་ཚང་གིས་ནུང་ཟད་བསླངས། མཇོས་ཝེས་ཕྱལ་བ་ཆུམས་ཀྱིས་ཇོག་པར་བསླངས་པར་གོ་ནས། ཨོག་རིལ་གྱི་ནང་ལྟར་ལུས་གནད། ཆུང་གནད། དམིགས་པ་ཆུམས་ལ་འབད་པས། ཚ་ཐུན་ཆུམས་ཀྱི་མཏུད་པ་ཐོལ། དགུ་མའི་ཡང་ལྷེ་བ་མན་ཀྱི་མཏུད་པ་ཐོལ་ཏེ། བདེ་གས་ལ་མི་རྟོག་པའི་ཉམས་ཐུར་གོ་ཐྱོང་བ་ཆུམས་དང་ཚོག་ཏུ་འདུ་ལ། དོན་ལ་ཚལ་ཆེ་ཞིང་བརྟན་པས་མི་འདུ་བའི་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲོས་ཏེ། གེགས་ལས་ཐོལ་ནས་སྐྱོན་ཆུམས་ཡོན་ཏན་དུ་ངོ་འཕྲོད། ཆུ་རྟོག་ཏུ་བཟུང་བ་ཆོས་སྐུར་ཤར་བས། ཐྱིར་འགོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་དུ་གོ་ཞིང། ”[9] ཞེས་གསུངས་པར་བརྟགས་ནི། ཇི་མི་ལ་ལྟ་བུའི་སྒྲུབ་པ་པོ་ཆུམས་ལ་ཡང་ལུས་ཟུངས་གསོ་བའི་ཟས་ཚང་བཟང་པོ་དགོས་གལ་ཆེ་ཞིང། དེ་ཡང་དུས་ཚོད་དང་རན་པར་སྒྲུབ་ན་ཉམས་ཆོག་ཀྱི་མཐུན་ཀྱེན་དུ་འགྱོ་བ་དང། ཁྱད་པར་གྲོས་མོ་པེ་ཏ་མགོན་ཁྱོད་ལྟ་བུའི་རང་ཉིད་ལ་ཤ་ཚ་བཙེ་གཏུང་ཚན་ཀྱི་མིས་ལུལ་བའི་ཟས་ཀོས་ཀྱིས་ཆལ་འཕྱོར་བའི་ཉམས་ལེན་མཐའ་དག་ཅིང་སྐམ་པོའི་སྟེང་དུ་མེ་སྦར་བ་དང་འདྲ་བར་ངེས་སོ། །

ཇི་བཅུན་ཀྱིས་རང་གི་གྲྭ་མོའི་འཛིག་རྟེན་ཚོས་བཏུང་ཀྱི་བསམ་པའི་མཚོ་འཕང་རྒམ་བ་ཏུ་གཏོང་ཆེད་བསླབ་བྱ་དུ་མ་ཞིག་གནང་བའི་མཐར་སྐད་གྲགས་ཅན་ཀྱི་མཁུར་ཞིག་གསུངས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ།

“ཇི་བླ་མའི་སྐུ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཐུང་རི་ཁྲོད་ཟིན་པར་ཕྱིས་ཐུགས་རློས། །ང་སྐྱིད་པ་གཉིན་ཀྱིས་མ་ཚོར་ཞིང་། །ལྷུག་པ་དགྱ་ཡིས་མ་ཚོར་བར། །རི་ཁྲོད་འདི་རྣ་འཆི་ནུས་ན། །ཆུལ་འཕྱོར་བསམ་པ་ཇོག་པ་ཡིན། །ཁམས་པ་ཐོག་ཀྱིས་མ་ཚོར་ཞིང་། །ན་བ་སྲིད་མོས་མ་ཚོར་བར། །རི་ཁྲོད་འདི་རྣ་འཆི་ནུས་ན། །ཆུལ་འཕྱོར་བསམ་པ་ཇོག་པ་ཡིན། །ཤི་བ་མི་ཡིས་མ་ཚོར་ཞིང་། །རོ་རྩལ་བྱ་ཡིས་མ་མཐོང་བར། །རི་ཁྲོད་འདི་རྣ་འཆི་ནུས་ན། །ཆུལ་འཕྱོར་བསམ་པ་ཇོག་པ་ཡིན། །ཤ་རྩལ་སྦྲང་མས་འཇིས་པ་དང་། །ཆུ་རྒྱུས་འབུ་ཡིས་ཟ་བ་ཏེ། །རི་ཁྲོད་འདི་རྣ་འཆི་ནུས་ན། །ཆུལ་འཕྱོར་བསམ་པ་ཇོག་པ་ཡིན། །ང་སྐོ་ན་མི་ཇེས་མེད་པ་དང་། །ནང་ན་ཁྱག་ཇེས་མེད་པ་ཏེ། །རི་ཁྲོད་འདི་རྣ་འཆི་ནུས་ན། །ཆུལ་འཕྱོར་བསམ་པ་ཇོག་པ་ཡིན། །རོ་ལ་འགོར་མི་མེད་པ་དང་། །ཤི་ན་དུ་མི་མེད་པ་ཏེ། །རི་ཁྲོད་འདི་རྣ་འཆི་ནུས་ན། །ཆུལ་འཕྱོར་བསམ་པ་ཇོག་པ་ཡིན། །ང་གར་སོང་འདུ་མི་མེད་པ་དང་། །འདིར་སོང་གཏད་ས་མེད་པ་ཏེ། །རི་ཁྲོད་འདི་རྣ་འཆི་ནུས་ན། །ཆུལ་འཕྱོར་བསམ་པ་ཇོག་པ་ཡིན། །མི་མེད་ལྷང་བའི་ཐུགས་ཏུ། །ཐུང་པོ་འཆི་བའི་སྨོན་ལམ་འདི། །འགྲོ་བའི་དོན་ལ་ཕེབས་པར་ཤོག །ཕེབས་ནི་བསམ་པ་ཇོག་པ་ཡིན། །”[10]

ཞེས་གསུངས་པ་འདི་བགྱིགས་ནི། བླ་མའི་གདམས་ངག་གིས་ཕྱི་ནང་ཚོས་ཤིང། འཛིག་རྟེན་ཚོས་བཏུང་ལ་ཆུབ་

[8] མི་ལ་རས་པའི་ཆུམ་མཁྱེ། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང། ཤོག་ངོས། 158-159

[9] མི་ལ་རས་པའི་ཆུམ་མཁྱེ། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང། ཤོག་ངོས། 163

[10] མི་ལ་རས་པའི་ཆུམ་མཁྱེ། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང། ཤོག་ངོས། 161-162

ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆུབས་ཆེན་འདི་ལ་ཕུགས་བསམ་བརྟན་པོ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། ཁོང་གིས་མི་ཚེ་གཅིག་ལ་ལྷོག་སྟོང་དགེ་སྦྱོང་གི་ལམ་ནས་ཀྱང་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་སོན་པའི་དཔང་རྒྱས་གསོན་པོ་ཞིག་མིན་ན་གང་ཡིན་སྙམ་པའི་བསམ་བློ་ཞིག་མི་འཚོར་རང་འཚོར་རེད།

९. ཆུང་འབྲིས་བྱམས་པ་མཇོས་ས།

མཇོས་སེའམ་ལེགས་ས་ནི་ཇེ་མི་ལ་དང་ཆུང་གཉེན་བསྒྲིགས་པའི་མཛའ་གྲོགས་ཤིག་ཡིན་པ་ནི། ཆོས་ཐར་ལས་ཁོང་གི་ཕ་མི་ལ་རྗོ་ཇེ་རྒྱལ་མཚན་སྐུ་གྲོངས་ཁའི་ཞལ་ཆེམས་ལས། "བུ་འདིས་ཁྱིམ་སོ་ཕེར་བ་དང་། མཇོས་ས་དང་ཆུང་གཉེན་བསྒྲིགས་ཡོད་པས། མོ་རང་མནའ་མར་བསུ། ནོར་ཆོས་ལྷག་ལུས་མེད་པར་ཕོག་ལ་ཕ་ཤུལ་བུས་འཇོན་དུ་ཆུག་ཅིག"[11] ཅེས་པ་ལས་རྟོགས་ཐུབ་ཅིང་། མོ་རང་ནི་ཇེ་མི་ལ་རས་པར་བཙེ་གདུང་དང་ཕྱི་ཐག་རིང་པོ་ཅན་གྱི་གཞོན་ནུ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི། ཆོས་ཐར་ལས། "ཙའི་མི་ཐོད་གད་ཁ་བྱ་བ་ན་ཐུགས་ཆེན་མ་པའི་སྨོན་པོས་ཟླ་བཅུད་མཁན་གྱོང་ཆོག་ཤིན་ཏུ་ཏིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་ང་བློག་སྨོན་ཏུ་བཏང། དེ་དུས་གཉེན་ཆོས་ཀྱིས་ཀྱང་ནོར་སྨོང་ས་ར་ས་གཉིས་ཕྱིན་འདུག ཁྱད་པར་མཇོས་ས་པའི་ཕ་མས་ཆུགས་ཚུ་ཐོར་མེ་ཤིང་ཡན་བསྐྱར་ནས་ང་བློག་སྨོན་ས་ར་མཇོས་ས་མོ་ཡང་ས་མཐས་གསོ་ལ་ཡང་ཡང་བཏང་ཐུང།"[12] ཞེས་པ་འདི་ཡིས་གསལ་པོར་བཤད་ཡོད་ཅིང། འདི་དུས་ཇེ་མི་ལ་དང་མཇོས་ས་གཉིས་ཀ་ལང་ཚོ་དར་ལ་བབས་པའི་གཞོན་ནུ་ཕོ་མོ་གཉིས་ཡིན་པས། ཁོང་གཉིས་ལ་མཛའ་བཙེའི་ལུས་འཕྲེལ་ཀྱང་ཐུང་ལོས་ཡོད་བསམས་ཏེ། ཆོས་ཐར་ལས། "ཞང་པོས་ཡབ་ཀྱི་ཞལ་ཆེམས་ཀྱི་ཡི་གེ་བཀླགས་པའི་མཐར། ཡ་མས་ཡི་གེ་འདིའི་དོན་གསུང་བཀ་དང་བཅས་པ་འདིར་བཞུགས་ཀྱི་བགེས་པ་ཀུན་གྱི་ཐུགས་ལ་གསལ་བས་ཆུས་པར་ཞུ་མི་དགོས་པར་གདའ། དོན་དེལ་བ་ལ་སྟར་ཕན་ཡ་ཁུ་དང་ཡ་ནི་གཉིས་ཀྱིས་ངེད་མ་སྨད་གསུམ་ལ་མགོ་འདོན་ཡང་དག་མཛད་པ་ཐུགས་ལ་བཏགས། ད་ང་རང་གི་བུ་དང་མཇོས་ས་གཉིས་ཀས་ཁྱིམ་སོ་ཟིན་པར་འདུག་པས། ངེད་རང་གི་ནོར་བཅོལ་ཆོས་སྨོད་པ་དང་། མཇོས་ས་ཡང་མནའ་མར་བསུས་ནས་ཡབ་ཀྱི་ཞལ་ཆེམས་བཞིན་ཕ་ཤུལ་བུས་འཇོན་དུ་འཇུག་པར་ཞུ། "[13] བྱས་པ་ལས་ར་འཕྲོད་ཐུབ་པ་དང་། གཞོན་ནུ་ཕོ་མོ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་རང་ལ་དབང་བའི་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་སྨྲོང་རྒྱུ་འཐུང་བ་ཕར་ཞོགས། མི་ལོ་དུ་མའི་རིང་གྲོས་བྱལ་གྱི་གཏུང་བ་དགོ་ཐོ་ཐུང་བ་ནི་ངོ་མ་བཟོད་དཀའ་བ་ཞིག་རེད།

ཇེ་མི་ལས་བློ་མ་མར་པའི་རྒྱང་ནས་ཡང་དག་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་གདམས་ངག་ཟབ་མོ་ཞུས་པའི་ཇེས་སུ། ཁོང་ལ་འཇིག་རྟེན་ཚོ་འདིའི་སྣང་བ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་ཁ་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་འདོད་དགོ་ཞིག་སྐྱེས་ཡོད་པ་ནི། ཆོས་ཐར་ལས། "ཁོང་ན་རེ། ཁྱེད་དང་པོ་གཞོན་ནུས་མཐུས་དགྱ་བཏུལ། ད་དར་ལ་བབས་ནས་ཆོས་ཆོས་ངག་མཇད་པ་ཅོ་མཚར་ཆེ། མ་འོངས་པ་ན་ཀུན་ཐོབ་ཅིག་འོང་སྟེ་ཡོད། ཟླ་མ་ཀ་འདྲ་ལ་གདམས་ངག་ཇི་འདྲ་ཐོབ་ཅིས་ཏུ་འདྲ་ཐུང་བས། ཐོ་ཀས་ཆེན་ཐོབ་ཡུགས་དང་ཁྱད་པར་མར་པ་དང་མཇལ་ཡུགས་ཆོས་བཤད་

[11] མི་ལ་རས་པའི་ཆོས་མཛད། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཤོག་རེས། 22

[12] མི་ལ་རས་པའི་ཆོས་མཛད། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཤོག་རེས། 27

[13] མི་ལ་རས་པའི་ཆོས་མཛད། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཤོག་རེས། 25

པས། ངོ་མཚར་ཆེ་འདུག ཏེ་ལྷར་ཡིན་ན་ཁྱེད་རང་ཡང་ཁང་པ་ཞིག་གསོས་བྱས། མཇོས་ས་ལབ་ཏུ་བཞེས་ནས། ཟླ་མའི་ནམ་ཐར་སྐྱོང་བ་དགེ་ཟེར་བས། ངའི་ཟླ་མ་མར་པས་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་ཡུམ་བཞེས་པར་གདའ། ཏེ་ལྷ་བྱའི་བསམ་སྒྲོར་དང་ནུས་པ་བདག་ལ་མེད་པས། ས་ཁེའི་ཕྱི་བཞིན་རི་བོང་མཚོང་རྩང་གཡང་ལ་ལྷུང་ནས་འཆི་བར་ངེས། སྒྲོར་ཁྱིས་ང་འགོར་བ་ལ་ཡིད་སྐྱོ་ནས་ཟླ་མའི་གདམས་ངག་དང་སྒྲུབ་པ་མིན་པ་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་དགོས་པ་མེད་པའི་བསམ་པ་ཞིག་རྡུག་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། ”[14] ཞེས་པའི་གསུང་འདི་ལས་ཤེས་ཐུབ་པ།

མཇོས་ས་མོ་རང་གི་ངོས་ནས་མི་ལོ་དུ་མར་རང་གི་མཛའ་བོར་བསྒྲགས་ནས་མིག་ཀོང་མཆི་མ་དང་དྲན་གདུང་ཁོག་པར་ཉར་ནས་ལོ་མང་གི་འཚོ་བ་བསྒྲལ་བ་དང་། མཐའ་མར་ཁོང་དང་མི་ལ་རས་པ་གཉིས་ཡང་སྒྲར་མཇལ་དུས། མཇོས་ས་ཞིའི་བཙུ་དུང་ལ་ད་དུང་འགྱུར་བ་མེད་པར་རང་གི་ཚུང་གྲོགས་ཐོས་པ་དགའ་དང་ལྷན་ཏུ་མི་ཚེ་སྐྱེལ་རྒྱ་བྱུང་ན་ཅི་མ་ཟུང་སྟམ་པའི་བསམ་བློ་ཙ་འཐས་ས་ཡོད་ནའང་། མི་ལ་རས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་མིའི་གྲལ་ནས་བུད་ཚར་བའི་སྒྲུབ་པ་པོ་ཆོས་མིན་པ་བསམ་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་ཀྱུར་ཚར་ཡོད་པ་ནི། རྒྱམ་ཐར་ལས། “དེ་ནུབ་ཟླ་ལམ་དུ་ལྟར་ཀྱི་གནས་དེ་གར་ཞུག་ཤས་བསྟད་ན་བཟང་བའི་བརྟ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་ཞུག་འགའ་དེ་གར་བསྟད་པས། མཇོས་ས་ཚོར་ནས། ཟས་ཆང་བཟང་པོ་ཁྱེར་ཏེ་འཕྲད་དུ་བྱུང་བས། བཅངས་ནས་མར་པོ་ཏུ་བཞིན་འདུག ཙ་མ་ཨི་ཚུལ་དང་སྲིང་མོ་འཁྱར་ཚུལ་བཤད་བྱུང་བས་ཨིན་ཏུ་སྐྱོ་བ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་ང་རང་ཡང་མཆི་མ་མར་པོ་ཨོར། ངས་མོ་ལ་ཁྱོད་ད་དུང་ཁྱེམ་ལ་མི་འགྲོ་བ་ཕྱི་ཐག་རིང་བྱས་པས། མོ་ན་ཅི། ཁྱེད་ཀྱི་ཆོས་སྐྱོང་ལ་འཇིགས་ནས་དགོས་ཟེར་མཁན་ཡང་མ་བྱུང་། བྱུང་ཡང་འགྲོ་བ་ཡང་མེད། ཁྱེད་ཆོས་མཛད་པ་ངོ་མཚར་ཆེ། ད་ཞིང་ཁང་ཆམས་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཟེར་བས། ངས་མོའི་བསམ་པ་གོ་སྟེ། ང་ཁྱེམ་ཐབ་ལ་མ་སྐྱར་བ་འདི། སྒ་སྐྱར་མར་པའི་བཀའ་དྲིན་ཡིན། ཆོས་ཕྱོགས་ནས་སྟོན་ལམ་བཟང་པོ་བཏབ་ཆོག འཇིག་རྟེན་ཕྱོགས་ནས་མོ་ངང་ཁོ་ཐག་ཆོད་པའི་གཏམ་ཁོགས་ལྟམ། ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་སྟོང་པ་མི་ཀུན་དང་རྒྱབ་ལོག་བྱེད་པས་ང་ལ་མི་མ་རེ་ཞིག་བྱས་པས། ”[15] ཞེས་གསུངས་པ་འདིས། འཁོར་བར་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པ་ཚད་ལྡན་སྐྱེས་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་འདིས་རང་ལ་བཙུ་བ་མེ་ལྟར་འབར་ཞིང་དྲན་གདུང་ཆུ་བཞིན་ཁོལ་བའི་མཇལ་མོ་མཇོས་ས་ཞིའི་ཐྲིང་དམར་པོ་ཇི་ལྟར་གས་ཆག་ཏུ་བཏང་ཡོད་པ་ཡང་མཐོང་ཐུབ་མོད། ཚོ་བློས་བཏང་གི་ཁ་ཐལ་བ་ཞིག་གིས་འདི་ལྟར་རང་གི་མཇལ་མོར་ཏིང་གཏམ་བཙོད་རྒྱུ་དེ་ཡང་ཁོང་གི་ལྷོག་ཏུ་མེད་པའི་འོས་འདུག་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། ”[16] ཞེས་ཤད་ཅིང་ཁ་ཐལ་ཀ་ཁ་ཤས་ཡོ་ཆེ་ཞིག་ཀྱང་ཅི་ལ་མིན།

རང་ཉིད་ལ་ཤ་ཚ་ཞིང་ཕྱིང་ཉེ་ལ། ཁྱེལ་དང་ཕྱི་ཐག་རིང་བའི་མཇའ་མོ་འདིས་རྟེ་མི་ལ་རས་པའི་སྲིང་མོ་ཡང་ཁོང་གི་སྒྲུབ་གནས་སུ་ཁྱིད་ཡོང་སྟེ་ལོ་མང་བྱལ་བའི་མིང་སྲིང་གཉིས་མཇལ་འཕྲད་གནང་བཞུག་པ་ནི། རྒྱམ་ཐར་ལས། “ཝེ་ཏུ་ང་ཕ་མ་སྟ་མོར་ཤི་གཉེན་དགྲར་ལངས། ཇོ་ཇོ་ས་མཐར་འཁྱར་མ་འཕྲད་པའི་སྒྲང་མོ་ཞིག་ལ་ཕྱིང་ཚོམ་བྱ་མི་དགོས་པར་འདུག་ཟེར་མང་ཏུ་ཏུས་པའི་ས་ར་མཇོས་ས་ཞེ་བྱང་ནས། མ་ཏུ་ཇོ་ཇོ་ཡིན་པར་ཡོད་པ་འདུག དང་པོ་ང་དང་ཡང་ཕྲད། ད་ཁྱོད་རང་བྱག་དཀར་ཏ་སོར་སོངས་ལ་ཕེ་འདུག་ལྟོས་ཤོག འདུག་ན་རང་ར་གཉིས་ཀ་འཕྲད་ཏུ་འགྲོ་ཟེར་བས་བདེན་ཕྱིན། ”[16] ཞེས་པ་དང་། རྟེ་ཉིད་ཀྱི་མཇའ་མོ་དང་སྲིང་མོ་གཉིས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཟས་ཆང་བཟང་པོའི་ནུས་

[14] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཁྱེན། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱྱན་ཁང་། ཤོག་ངོས། 135-136

[15] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཁྱེན། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱྱན་ཁང་། ཤོག་ངོས། 142-143

[16] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཁྱེན། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱྱན་ཁང་། ཤོག་ངོས། 158

སྟོབས་ཀྱིས་ཁོང་གི་སྐུ་ལུས་ཀྱི་ཚ་མདུད་གོལ་ཅིང་བདེ་བ་རྒྱས་པའི་སྨོར་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པ་ནི། ཆོས་ཐར་ལས། “དེ་ནས་ཞག་འགའ་ནས་མཛོས་ཤེས་ཤ་མར་ཆྱིང་པ་དང་། ཙམ་ཆང་བཟང་ལ་མང་པ་ཁྱེར་ཏེ་པེ་ཏ་དང་གཉིས་ཀ་འཕྲད་དུ་ཐུང་བ། ང་ཚུ་ལེན་དུ་ཕྱིན་པ་དང་ཐུག་སྟེ། ང་ལ་གོས་མེད་པར་སྟོ་ཕྲེང་ཕྲེང་འདུག་པ་དེ་མཐོང་ནས། གཉིས་ཀ་ངོ་ཚ་ཟད་མ་ཡོད་པར་དུ་ཞིང་འདུག”[17] ཅེས་པ་ནས། “ སྟར་སྐྱིང་ཟས་བྱས་བསྒོམས་པའི་ནུས་པས། ཙ་ནང་དུ་ཁམས་འདུས་སུ་ཆ་ཟས་ཅན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒོང་མ་ནུས་པ་ལ། པེ་ཏའི་ཚང་གིས་ཐུང་ཟད་བསླངས། མཛོས་ཤེས་ཕྱལ་བ་ཆུམས་ཀྱིས་རྩོགས་པར་བསླངས་པར་གོ་ནས། ཨོག་རིལ་ཀྱི་ནང་ལྟར་ལུས་གནད། ཆུང་གནད། དམིགས་པ་ཆུམས་ལ་འབད་པས། ཙ་ཕན་ཆུམས་ཀྱི་མདུད་པ་གོལ། དབུ་མའི་ཡང་ལྟེ་བ་མན་གྱི་མདུད་པ་གོལ་ཏེ། བདེ་གས་ལ་མི་རྟོག་པའི་ཉམས་སྟར་གོ་ཐོང་བ་ཆུམས་དང་ཚོག་ཏུ་འདུ་ལ། དོན་ལ་ཙལ་ཆེ་ཞིང་བརྟན་པས་མི་འདུ་བའི་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲིས་ཏེ། ཀེགས་ལས་གོལ་ནས་སྒྲོན་ཆུམས་ཡོན་ཏན་དུ་ངོ་འཕྲོད། ཆུ་རྟོག་ཏུ་བཟུང་བ་ཆོས་སྐུར་ཤར་བས། ཐུན་འཚོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་དུ་གོ་ཞིང་། ”[18] ཞེས་པས་རྟོགས་ནུས་ལ། ཇེ་རང་ཉིད་ཀྱི་མཁྱར་ལས། རི་ལ་སྒོམ་པའི་སྒོམ་ཆེན་དང་། །འཚོ་བ་སྟོར་བའི་ཡོན་བདག་གཉིས། །འཚང་མཁན་པོར་རྒྱ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡོད། །རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་སྟེང་པོ་བསྟོ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། གནས་སྐབས་འདི་འདྲར་སྒོམ་ཆེན་པར་འཚོ་བ་སྟོར་མཁན་ནི་ཆོས་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་ཕྱོགས་གང་གི་ཐད་ནས་ཀྱང་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་རྒྱ་གོ་དག་ཏུ་མཐོང་ངོ་། །

ཇེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མཛོས་ཤེས་ཁོང་ལ་བཅངས་པའི་མཛའ་ཤེམས་དུས་ནམ་ཡང་བཟླུད་པ་མེད་པའི་གསུང་མཁྱར་ཞིག་ནི། “དེ་ཇེས་རི་ལ་སྒོམ་པའི་ཚོ། ཕྱི་ཐག་ཅན་ཀྱི་མཛོས་ཤེ་དེས། ། མ་ཡོད་བཙེ་བས་འཕྲད་དུ་ཐུང། ། ཁྱོ་དང་འཚམས་པའི་སྟེང་གཏམ་ཀྱིས། ། སྟུག་བསྟལ་ཅན་ལ་ཤེམས་གསོ་བཏང། ། རོ་བཅུད་ལྡན་པའི་ཁ་ཟས་ཀྱིས། ། དབུལ་ལ་ཕངས་པའི་ཁ་ཟས་ཀྱིས། ། ཁ་ལ་ལ་ཁ་ཟས་ཀྱི་ཁ་ཤ་ལ་ཁ་ཟ་ཀ། ། ཁ་ལ་ལ་ཁ་ཟ་ཀ ”[19] ཞེས་པ་འདི་ཡིན་ཞིང་། ནམ་ཐུན་གསང་སྟོགས་ཀྱི་ཆོས་པ་ཚོའི་མི་ཚེའི་ནང་འཚོ་བ་མཁའ་འགྲོས་ཁྱོར་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་དངོས་མེད་མཁའ་ལ་ཐུ་བའི་ཏཱ་ཀིའི་ཆོགས་གཅིག་པོར་གོ་ཐུ་མ་ཡིན་པར། མི་མཚོའི་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ལྡན་མ་འདི་འདྲར་གོ་ན་ལོས་ཆོག་བས་མ་མོ། །

༢. མར་བའི་གསང་ཡུམ་བདག་མེད་མ།

ཡུམ་བདག་མེད་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བྱ་སྟོང་ལས་བླ་མ་མཚན་ལྡན་ཞིག་ལ་ངེས་པར་དུ་ཡོད་དགོས་པའི་རིག་མ་ཚད་ལྡན་ཞིག་གི་སྟང་བརྟན་གསོན་པོ་ཞིག་མཐའ་དུ་ཡོད་ཅིང་། བླ་མ་ལ་བཀུར་ཅིང་འཚོར་གཡོག་ལ་བྱམས་པ། རང་གི་བུ་ཕྲུག་ལ་བཙེ་བའི་ངང་ཚུལ་ནམས་ཇེ་མར་པ་དང་མི་ལའི་ནམ་ཐར་གཉིས་ཀའི་ནང་གཟུགས་ཅན་བཞིན་བསྟན་ཡོད་པ་དང། ས་ཐག་རིང་ནས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོམ་པས་གདུངས་ཏེ་ཡོང་བའི་མི་ལ་རས་པ་ལྟ་བུའི་སྒོབ་མ་ལག་སྟོང་མཆན་ལ་བཞུར་

[17] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐར། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། ཨོག་ངོས། 160-161

[18] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐར། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། ཨོག་ངོས། 163

[19] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐར། མཚོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་། ཨོག་ངོས། 182

པ་རྣམས་དང་རྟོག་ཚོས་སྐུ་རྟོ་རྡེ་ལྟ་བུའི་མཚན་སྙིན་དང་དཔལ་འབྱོར་རྒྱས་པའི་སྨོན་མ་མི་ཆེན་རྣམས་ལ་གཅིག་མཚུངས་སུ་གཟིགས་ཐུབ་པའི་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་མི་གཤིས་ལྟན་ལ། རང་གི་བུ་དང་མ་མདོ་ སྟེ་ཀུས་བརྟན་ཏེ་ གོང་ཁས་རྡེས་བུ་ དང་ཤི་བྱལ་ཐུང་བའི་སྙིག་བསྟལ་ལ་མ་བཟོད་པར་བུའི་ཕུར་ཁང་གི་མེ་ནང་དུ་མཚོངས་གྱབས་བྱས་པ་ལྟ་བུ་བཙེ་བ་མཚོ་ལས་ཟབ་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་མ་ཡུམ་བློས་ཡོ་ཆེ་དག་གི་དཔེ་མཚོན་དུ་བགྱིད་བཅུ་བ་དང་། མར་པ་ལྟ་བུའི་ཐུགས་རྒྱུད་གཏུམ་པའི་བླ་མ་ཞིག་གི་སྐུ་ཚེ་གང་ཡོའི་གསང་ཡུམ་གནང་སྟེ་ཆོས་སྦྱོང་གྱི་ཕྱག་ལས་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྟོང་ཐོག་མཇུག་ཐུབ་པའི་དགྱེལ་ཡངས་ཀྱི་བསམ་བློ་བ། རྟེ་མི་ལ་རས་པ་མར་པའི་ཏྲང་དུ་བཞུགས་པའི་ལོ་ངོ་མང་པོའི་རིང་ཉེ་མ་གཅིག་བཞིན་ དུ་བྱམས་བཙེས་བསྐྱངས་པའི་ཨ་མ་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།

དེ་མཚུངས་སུ་རྟེ་མི་ལས་ཀྱང་། "བླ་མའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲིབ་ལྷག་ངར་ཅམ་ཞིག་བཙོགས་པ་ལ། ངས་རྒྱ་གར་ནས་དཀའ་ལས་བྱས་པའི་དབང་དང་གདམས་ངག་མི་ཐོབ། དབང་ཡོན་ཡོད་ན་ཁྱེར་ཨོག ངེ་མིན་གསང་སྒྲགས་ཟབ་མོའི་དབང་གལ་དུ་མ་སྟོང་གསུངས། འགྲམ་ལྟག་བརྒྱ། སྐུ་ནས་བཟུང་ཕྱིར་བཏོན་པས། ང་ལྟ་རང་ཤི་ན་དཀའ་བ་ལ་བསམ་མཚན་ཐོག་ཐག་ཏु་ཏु་ཞིང་བསྟད། ངེ་དུས་ཡུམ་བྱོན་ནས། ཟླ་མ་ཁོང་ངས་རྒྱ་གར་ནས་བླངས་པའི་ཆོས་འདི་རྣམས་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་དུ་རེ་ནས་བླངས་པ་ཡིན་གསུངས། སྐུ་མདུན་དུ་ཁྱི་གཅིག་ཐུང་བུང་། ཆོས་གསུང་ཞིང་མཇུག་བསྟོ་བས་སྟུང་པ་ཞིག་འདུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཐུགས་ལ་མི་འདོགས་པ་འདི་ཅི་ཡིན་མི་ཤེས་པར་འདུག ཁོན་ཀྱང་ལོག་ལྟ་མ་སྐྱེས་པ་ཀྱིས་གསུངས། སེམས་གསོ་མཛད། ''' ཡུམ་ཀྱིས་དུས་རྒྱུན་དུ་ཟ་མ་ལ་བྱ་ན་མ་ཆག་པ་དང་། ཆང་བཟི་བེར་རེ་བ་རྒྱུན་དུ་གནང་ནས་སེམས་གསོ་བཏང་བྱམས་པོ་རང་མཛད། ''[20] ཅེས་དང་། "ངས་མཐུ་བཏང་ནས་མི་མང་པོ་བསད། ཞེར་བས་ལོ་མང་པོ་བཅོམ་པའི་རྣམ་ཐོན་ཡིན་ནམ། ཆོས་ཡེ་མི་འོང་བ་མཁྱེན་པ་ཡིན་ནམ། བླ་མ་ཐུགས་རྗེ་ཆུང་ནས་ མི་གནང་བ་ཡིན་ནམ། གང་ནའང་ཆོས་མེད་པའི་མི་ལུས་ཁྲིག་གསོག་པ་འདིས་ཅི་བྱེད། ཁྱེད་བམ་ཁྱེད་བམ་སྐྱམ་པའི་ཚོ། ཡུམ་ཀྱིས་ཚོགས་སྐལ་གཅིག་བསྐྱལ། ཞེས་གསོ་མང་པོ་མཛད་ནས་ས་ོང་ཏུ། ... དེའི་དུས་ངའི་ཚང་ར་ལ་ཆུལ་ཆ་གཅིག་ཐུང་ཁྱེ། ཁྲལ་མིག་གསུམ་ག་ནས་ནུ་ཁ་ལ་ཆུ་ཁ་ཐུ་ཏེ། ཁ་ལ་ཏེ་ཏ་ས་ོང་ལ་ གཟིགས་ཕྱལ་ཏེ། ལ་ལ་ཁ་ཏ་ཆ་ཀ་ལ་ ཁ་ལ་ ཁ་ ཁ ཁ ཁ

ནས། ཁོ་སྐྱིང་ཡང་རྡེ་བར་གདའ། ད་བྱ་འདི་ལ་ཆོས་ཤིག་གནང་བར་ཞུ།"[23] ཞེས་དང་། "ཡུམ་གྱི་ཞལ་ནས། ད་རང་རེ་གཉིས་ཆོས་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཤིག་བྱེད་གསུངས། "[24] "ཡུམ་དང་གོས་ཡོད་པ་དང་། བླ་མ་ཟིལ་ཆེ་བས་ཟིལ་མ་བཟོད་པར་ནང་དུ་ལོག་ནས་དུ་ཞིང་བསྟད་པས། ཡུམ་གྱི་ཞལ་ནས་རེ་ཞིག་ཐབས་ཅི་བྱས་བུང་། བླ་མས་ཁྱོད་ལ་ཆོས་མི་གནང་བར་འདུག་སྟེ། འོན་ཀང་ནམ་ཞིག་གནང་བ་ཞིག་ཅིས་ཀང་འོང་།"[25] "ཡུམ་གྱི་ཞལ་ནས། ཡབ་མཁར་ལས་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་འདི་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་ནོར་རང་ལ་དགྱེས་ན། ད་ལན་འབྲལ་བ་ཕྱལ་ཏེ། དབང་ཐོབ་རང་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱེད་པས། འདི་ཕྱལ་ལ་ལྷོན་ལ་ཁྱོད་རང་གིས་ཞུས་ཤིག མ་གནང་ན་ངས་ཞུ་ཡིས་གསུངས། ཡུམ་རང་གི་ཕ་ནོར་གྱི་གཡུ་དུག་དཀར་ཆེ་ལ་ལེགས་པ་ཞིག་གནང་བ་དེ་ཕྱལ་ནས།"[26] "ཐུག་དགས་ཕ্�ལ་ཡོད་ཆོ། ཡུམ་ཡང་ཐུན་ཆབ་འདོན་བཞིན་བྱུང་ནས། མཐུ་ཆེན་སེམས་ཐུག་པོ་མ་བྱེད་ཅིག ཁྱོད་པས་ཤ་ཚ་བ་དང་སྐྱིང་ཀེ་བའི་སྨོན་མ་མི་འོང་བས། བླ་མ་གཞན་ལ་ཆོས་ཞུ་བྱང་ངས་མཇལ་བའི་མཐུན་ཏྲན་བྱས་ནས་ཆོས་ཆུགས་དང་འབྲལ་བ་ཡང་ཐུན་ཀྱིས་གསུངས་ནས་ཞེམས་གསོ་མཛད། ཐུར་ཡིན་ན་ཚོགས་འགོར་ཅི་བྱེད་ཀྱི་གླལ་ལ་ཡུམ་བཞུགས་དགོས་པ་ལ། དེའི་ནུབ་མོ་ང་མཚན་ཡལ་དུ་བའི་ཟླ་ལ་བཤུམས་ཤིང་བཞུགས།"[27] ཞེས་པ་འདིས་ང་ཚོའི་སྐྱིང་སྲ་མོ་རྡོ་འདྲ་བ་འདི་དག་ཀྱང་གས་ཆགས་ཏུ་གཏོང་ཐུབ་ཅིང་། བླ་མའི་རིག་མ་ཞིག་ལ་ཡུམ་བདག་མེད་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་ས་སྟེང་ན་དཀོན་པའི་ཚོད་ཅམ་དུ་ངེས་པར་མཐོང་ཡོང་། དེ་བཞིན་མི་ལ་རས་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཏུང་བ་སེལ་ཆེད་བདག་མེད་མ་རང་གིས་རྡོ་རྗེ་ཕག་མོའི་སྒོམ་བཟླས་གནང་བ་དང་། ཡུམ་རང་གི་ཕ་ནོར་གྱིས་མཚོན་པའི་འབྲལ་བ་འདྲ་མིན་འབྲལ་དུ་བཅུག་པ། མཐའ་མར་ཡུམ་ཉིད་ཉུ་ཐུག་ཐབས་ཟད་དུ་ཀྱུར་ཏེ་ཆུ་ར་པའི་སྐུ་ཀུན་ཡན་ཆད་ཟློག་ཏུ་མི་ལ་རས་པར་རྡོག་ཆོས་སྐུ་རྡོ་རྗེར་འབྲལ་མཚོན་དུ་བསྐུར་པ་སོགས་བློའི་ཡུལ་དུ་ཨོང་དཀའ་བའི་བཙོ་གཟིགས་གནང་བ་དང་། རྗེ་མར་པས། "ལར་རང་ངའི་བུ་འདི་ལ་ཡི་ཆད་ཆེན་པོ་ལན་དགུ་ཐོངས་ན། ཕྱིས་མི་ལུས་ལེན་མི་དགོས་པར་ཕུང་པོ་ལྷག་མེད་དུ་སངས་རྒྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བས་ཤེག་ཐྲིག་ཀྱི་ལྷག་མ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ལུས་པ་བདག་མེད་པ་བློ་ཚུང་བས་ལན།"[28] གསུངས་པ་འདི་ཡང་མི་ལ་རས་པ་ཆོས་ཀྱི་འདོད་པས་གཏུངས་པ་གང་ཡུམ་བདག་མེད་མས་མི་ལ་རས་པ་སྐྱིང་རྡོ་དབུས་པའི་འཕྲས་བུ་ཞིག་ལས་གཞན་མི་ལེགས་པ་གང་ཡང་མིན།

རྡོ་མི་ལ་རས་པས་ཀྱང་ཡུམ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་སྐྱིང་དབུས་སུ་བཅངས་ཏེ། "གང་ལྟར་ནའང་ཆོས་འཚོལ་བའམ་ནོར་འཚོལ་བ་གང་ཅང་ཞིག་ལ་འགྲོ་དགོས་པར་འདུག བླ་མའི་ཕྱི་ཁྱེར་ཅང་ཐུགས་ཁྱོལ་བ་ལས་མི་འོང་སྐྱེ། ང་རང་གི་དཔེ་ཆ་ཆགས་ཁྱེར་ཏེ། ཡུམ་ལ་ཡང་མ་ཞུས་པར་ཐོན་ཕྱིན་པས། ལམ་བར་ནས་ཡུམ་གྱི་བཀའ་དྲིན་དྲན་ནས་ཤིན་ཏུ་འཕྲིང་བ་ཞིག་བྱུང་། "[29] ཞེས་དང་། མི་ལ་རས་པས་རྡོ་མར་པའི་ཏྲང་དུ་དཀའ་སྦྱང་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆོ་གཅིག་འཚང་རྒྱ་

[23] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཆོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ཤོག་དོས། 69

[24] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཆོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ཤོག་དོས། 71

[25] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཆོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ཤོག་དོས། 72

[26] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཆོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ཤོག་དོས། 73

[27] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཆོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ཤོག་དོས། 74-75

[28] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཆོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ཤོག་དོས། 95

[29] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཆོ་ལྷོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་། ཤོག་དོས། 76

བའི་དབང་དང་གཙམས་ངག་རྣམས་ཐོབ་སྟེ་རང་ཡུལ་དང་རི་ཁྲོད་དུ་སྒོམ་ལ་འཕྱོན་རན་ཁར། རྗེ་མར་པ་དང་ཡུམ་དང་འཕྲལ་ཁའི་གདུང་བ་ཅི་བྱུང་ནི། "དེར་བླ་མའི་ཞལ་ནས་བདག་མེད་མ། ནངས་པར་མི་ལ་རོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན་འགྲོ་བའི་གྲབ་ཀྱིས། ཡིད་སྒྲ་མོ་ཞིག་འོང་ཅང་སྒྲེལ་མ་ལ་འགྲོ་དགོས་གསུངས། ང་ལ་བུ་ཁྱོད་དོ་ནུབ་ངའི་ས་ར་ཉོལ། ཕ་བུ་གྲེང་མོལ་བྱེད་པ་ཡིན་གསུངས། ང་རང་བླ་མའི་དྲུང་དུ་ཉལ་བས། དེར་ཡུམ་ཡང་ཕེབས་བྱུང་སྟེ། ཐུགས་སྒྲ་བའི་ཉམས་མང་པོ་མཛད་ཅིང་བཤམས་པས།"[30] ཞེས་དང་། "དེ་ནས་ཡུམ་ཀྱིས་ལམ་ཆས་བཟང་པོ་དང་གོས་ལྷམ་ས་མ་ཆམས་གནང་སྟེ། བུ་འདི་ཆམས་ཟང་ཟིང་གི་རྫོངས་མཚོན་པ་ཡིན། འདི་འོ་ཅག་མ་བུ་གཉིས་ཀྱི་ཚེ་འདིའི་འཕེལ་ཐག་གི་མཐུག་མ་ཀྱིས། བུ་དགེ་ལེགས་ཕུན་ཚོགས་ཀྱི་ངང་ནས་བཞུད་པར་ཞུ། ཕྱི་མ་ཡུ་རྒྱན་མཁའ་སྟོང་དུ་མཐའ་བའི་སྨོན་ལམ་འདེབས། ཆོས་ཀྱི་རྫོངས་ལ་ཞ་མའི་སྙིང་གཏམ་འདི་ཆམས་ཀྱང་མ་བརྗེད་པ་ཀྱིས་ཤེག་གསུངས།"[31] གོང་གི་ཚོག་ཕྲེང་འདི་དག་གིས་རྗེ་མི་ལ་རས་པ་དང་ཡུམ་བདག་མེད་མ་གཉིས་ལོ་ངོ་དུ་མའི་རིང་བླ་མ་མར་པའི་དྲུང་དུ་ཀྱིད་སྒྲག་གི་འཚོ་བར་རོལ་རྩེས། མཐའ་མར་འདུས་བྱས་མི་རྣག་པའི་ངང་ཚུལ་དང་འགྲོགས་ཏེ་ཞལ་གྱིས་དགོས་བྱུང་བའི་སྟང་བརྟན་དེ་མངོན་པར་མཚོན་ཞིང་། ཆོས་པ་པོ་ཁོ་བོར་མཚོན་ན་ཡང་བོད་ཀྱི་ཚེས་བརྒྱད་རིས་མེད་ཀྱི་བླ་མ་གསང་ཡུམ་ཅན་འགའ་རེའི་དྲུང་དུ་ལོ་ཟླ་དུ་མར་སྨོད་སྡོང་བས། གསང་ཡུམ་དེ་ཚོ་དང་ཡུམ་བདག་མེད་མ་བསྡུར་ནས་དཔྱད་ན་ད་གཟོད་རིག་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཞེས་པ་དེའི་གོ་དོན་ཡང་རྟོགས་ཐུབ་ཀྱིན་འདུག་གོ།

རྗེ་མི་ལ་མར་པ་དང་ཡུམ་བདག་མེད་མ་ཞལ་ཀྱིས་ནས་རི་ཁྲོད་དུ་སྒོམ་སྒྲུབ་ལ་བྱོན་པའི་རྗེས་ཀྱི་ལོ་ཟླ་རིང་མོའི་ནང་དུ། ཁོང་གིས་དུས་རྒྱ་ཆུ་ཏན་ཅན་ཀྱི་བླ་མ་མར་པ་དང་བཙེ་གདུང་ཟབ་པའི་ཡུམ་ཆེན་བདག་མེད་མ་རྣམ་གཉིས་དབྱན་པའི་མཁར་མང་པོ་བཞེས་ཤིང་། དེའི་དཔེར་མཚོན་ཞིག་ནི།

"གནས་ཆེན་གོ་བོ་ལུང་གི་དགོན་པ་ན། ।རྗོ་ཆེན་ཞ་མོ་ལི་ཀའི་ཁྲི་སྟེང་ན། ।གདན་ཁྲི་སྐྱེན་ས་ལེའི་པགས་སྟེང་ན། ।དེ་ན་སྲུ་བཞུགས་སུ་མི་བཞུགས། ।དེ་ན་ཐྲ་ཐུར་མར་པ་བཞུགས། ।དུས་ད་ལྟ་བཞུགས་ན་དཀའ་བ་ལ། ।ང་མོས་ཀུས་ཆུང་ཡང་མཐའ་ལས་ཕྱིང་འདོད། ।གཤུང་ཞེམས་ཆུང་ཅང་མཐའ་ལས་ཕྱིང་འདོད། ।ང་བས་མ་ཞིང་མཚན་ལྟན་བླ་མ་དབུ། ।ཐོག་ཞིང་མར་པ་ལོ་ཐ་དབུ། ।ཡུམ་མ་ལས་ལྟག་པའི་བདག་མེད་མ། ।དུས་ད་ལྟ་བཞུགས་ན་དཀའ་བ་ལ། ।ས་ཕོར་ཐབ་རིང་ཡང་མཐའ་ལས་ཕྱིང་འདོད། ।ལམ་བགྲོད་པར་དཀའ་ཡང་མཐའ་ལས་ཕྱིང་འདོད། ।"[32]ཅེས་གསུངས་པ་འདིས་ངོ་འཛིན་ཐུབ་ཅིང་ཕྱིར་ན་ཡུམ་བདག་མེད་མ་འདི་བླ་མ་ལ་དག་སྟང་དང་ཆོས་ལ་གོ་རྟོགས། བུ་ཟློ་ལ་བཙེ་གདུང་སོགས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་ཞིག་ལ་ཚངས་པའི་ཆ་ཅྱིན་མཐའ་དག་མ་ཚང་བ་མེད་ཅིང་། རྗེ་མར་པ་ལྟ་བུའི་གསང་སྦྱགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོའི་ཐུགས་རྒྱ་མ་ཡང་ཡིན་པས། ནང་གི་རྟོགས་པ་ཡང་མཐའ་བ་ཁྱིན་གཤུ། ནམ་ཞིག་རྗེ་མར་པ་ཞིང་ཁམས་གཞན་དུ་གཤེགས་ལ་ཉེ་དུས། བདག་མེད་མ་ད་སྟལ་པ་སྟུས་ཤིག་གསུངས་པ་ཅམ་ཀྱིས། ཡུམ་བདག་མེད་མ་བོད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ཞིག་ཏུ་ཀྱུར་ནས་རྗེ་མར་པའི་ཐུགས་ཀར་ཐིམ་ཚུལ་མར་པའི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བས། མཚན་ལྟན་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་འདི་ལྟ་བུའི་མཚན་ཅམ་ཐོས་པས་ཀྱང་ངན་སོང་གི་སྒོ་ཁེག་པར་ཅེས་སོ། ।

[30] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱྱན་ཁང་། བོད་ཡིག 123

[31] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱྱན་ཁང་། བོད་ཡིག 128

[32] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཐུར། མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱྱན་ཁང་། བོད་ཡིག 197

༨. ལེང་པ་བྱག་གི་སྒྲིན་མོ།

རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པར་དངོས་ཡོད་འགྲོ་བ་མིའི་སྨོན་མ་བརྒྱ་སྟོང་ཡོད་ཅིང་། དངོས་མེད་ལྷ་དང་འདྲེའི་སྨོན་མ་ཡང་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་འདུག ཏེ་དག་ལ་མང་པོ་ཞིག་གིས་དང་པོར་ཁོང་གི་རྟོགས་པའི་གདེང་ཚོད་དམ་དྲོད་ཚད་ཞུལ་ཅིང་། བར་དུ་ཁོང་དང་ལྷན་དུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དྲི་བ་དྲི་ལན་བྱས། མཐའ་མར་ཞབས་ཕྱི་བོར་བླངས་ཏེ་བཀའ་སྩོད་དང་སྨོན་མར་ཁས་བླངས་འདུག ལེང་པ་བྱག་སྲིན་མོ་ཞེས་འདི་ཡང་དེ་ཚོའི་གྲས་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་ལ། ལེང་པ་བྱག་ཅེས་པ་ནི་རྗེ་མི་ལ་རས་པ་སྐོམ་ལ་བཞུགས་མྱོང་སར་ཁྱག་རི་ཞིག་གི་མིང་དང་། སྐབས་འདིའི་སྲིན་མོ་ནི་བྱག་དེ་ལ་གནས་པའི་གཞི་བདག་མོ་ཞིག་གི་མིང་ཚབ་རེད། རྗེ་བཙུན་མི་ལས།

“ལར་ཐམས་ཅད་ས་ཁམས་སུ་མ་ཤེས་ན། །ཆུམ་རྟོག་གི་འདྲེ་ལ་ཟད་པ་མེད། །ས་ཁམས་ཉིད་སྟོང་པར་མ་རྟོགས་ན། །འདྲེ་ལོག་གིས་བཟློག་པར་ཅང་གདའ་འམ། །[33]”ཞེས་གསུངས་པའི་ལན་དུ་བྱག་སྲིན་མོས།“ཁྱོད་ཙེ་གཅིག་བསམ་གཏན་སྒོམ་པའི་ཚེ། །བག་ཆགས་མཐུག་པོས་ཆུ་བྱས་ཏེ། །རང་ས་ཁམས་འཁྲལ་བའི་ཉེར་ལེན་ཀྱིས། །ཆུམ་རྟོག་དགྲ་བུ་མ་ལངས་ན། །ང་བྱག་སྲིན་དགྲ་བུ་ཅི་ལ་ལྟང་། ।ལར་བག་ཆགས་བདུད་འདི་ས་ཁམས་ལས་བྱུང་། ।ས་ཁམས་ཀྱི་དེ་ཉིད་མ་ཤེས་ན། ।ཁྱོད་ས་ངོས་ཤེག་བྱས་པས་ང་མི་འགྲོ ।རང་ས་ཁམས་སྟོང་པར་མ་རྟོགས་ན། ।འདྲེ་ང་བས་མི་ཚད་གཞན་ཡང་ཡོད། ।རང་ས་ཁམས་རང་གིས་ངོ་ཤེས་ན། ।མི་མཐུན་ཆུན་ཆུམས་གོགས་སུ་འཚར། ।”[34] ཞེས་ལན་བཏབ་པ་འདི་ནི། མདོ་ཆུང་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་ལས་གསུངས་པ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ཅིང་། དེ་ལ་དགོངས་ནས་རྗེ་མི་ལས་ཀྱང་། “ཁྱོད་བདེན་ནོ་བདེན་ནོ་འདྲེ་མོ་བན། །ཚོགས་དེ་བས་བདེན་པ་ཡོད་རེ་སྐན། ।ང་སྟོན་ཆད་ཆུལ་ཁམས་འགྱིམས་འགྱིམས་ནས། །གླུ་དེ་བས་སྟན་པ་ཐོས་མ་ཐྱོང་། ।མཁས་པ་བཅུ་ཡི་ཞལ་བསྡུར་ཡང་། ।དོན་དེ་ལས་ལྟག་པ་ཡོད་མི་སྲིད། ।འདྲེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཁ་ནས་ལེགས་བཤད་བྱུང་། ।ལེགས་བཤད་གསེར་ཀྱི་ཐུར་མ་དེ། ।མི་ཁོ་བོའི་ཆུམ་ཤེས་སྨྲིང་ལ་བཏུབ། ।ནང་དངོས་པོར་འཛིན་པའི་སྨྲིང་ཆུང་བས་ལ། ।མ་རིག་འཁྲལ་བའི་ཐུན་ནག་ས་ཁང་ཕྱེས། ।རང་རིག་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་སྦར། ।དྲན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏུར་ཀྱིས་ས་བུ། ।”[35]

ཅེས་པའི་གདེང་འཛིག་བློ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་གནང་ཡོད་ཅིང་། བྱག་སྲིན་མོའི་གླུ་ཚོག་འདི་ལ་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ན། བྱག་སྲིན་ལུས་ལ་མཁས་པའི་ས་ཁམས་ལྟན་ཞིག་དང་། ཆལ་འཕྱོར་བའི་རྟོགས་པའི་མེ་དབྱང་སྦར་བའི་མཁའ་འགྲོ་ཞིག་ཀྱང་ལོས་ཡིན་བས་མས། སྟོན་ཆད་བཀླགས་པའི་བློ་མའི་ལོ་ཆུས་ལས་བོད་ཀྱི་གཞི་བདག་མོ་གང་མང་ཞིག་གིས་སྒྲུབ་པ་པོ་ཚང་ལྟན་དག་ལ་དངོས་གྲུབ་ཐན་ཐུན་སྒྲིན་པ་མང་མོད། བྱག་སྲིན་མོ་བཞིན་ས་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནམ་དེ་ཉིད་གླུ་བུ་ལེན་མཁས་པའི་གཞི་བདག་མོ་གཞན་ཞིག་ད་བར་ཆེད་མ་བྱུང་། ཡིན་ཡང་རྗེ་མི་ལས། “ཁྱོད་དེ་ཅམ་ལེགས་བཤད་ཤེས་ཤེས་ནས། །ས་ཁམས་ཀྱི་དེ་ཉིད་གོ་གོ་ནས། །ང་ལྟ་ལུས་ངན་འདྲེ་མོར་སྐྱེས། ।ལས་ངན་གནོད་ཅིང་འཚེ་

[33] མི་ལ་རས་པའི་ཆུམ་མཁྱུད། མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཤོག་རེས། 230

[34] མི་ལ་རས་པའི་ཆུམ་མཁྱུད། མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཤོག་རེས། 232

[35] མི་ལ་རས་པའི་ཆུམ་མཁྱུད། མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཤོག་རེས། 232-233

བར་བྱེད། །དེ་རྒྱུ་འབྲས་ཁྱད་དུ་བསད་པས་ལན། །ད་ཡང་འགོར་བའི་ཉེས་དམིགས་སོམས། །ལས་མི་དགེ་བཅུ་པོ་གཏན་ནས་སྤོངས། །"[36]ཞེས་གསུངས་པར་གཞིགས་ཤིང་།

བླག་སྲིན་མོས། "ང་པङ་ཐོད་ཕྲེང་རྒྱུད་པ་འཛིན། ।དམ་ཆོས་ཆོག་གི་ཕྲེང་བ་ཉན། ।ཆོག་ཐོས་པ་ཡོད་ཀྱང་ཞེན་པ་ཆེ། ।ང་ནས་ལའོར་ཡོངས་ཀྱི་ཚོགས་ཁང་འགྲིམས། །"[37] "འགྲོ་བ་ཐེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། ।ཕན་ཡང་བཏགས་ཏེ་གནོད་ཀྱང་བསྐྱལ། །"[38]

ཅེས་སོགས་ལས། བླག་སྲིན་མོས་ལྷོན་སློབ་དཔོན་པཎ་འཛུང་གནས་ཀྱི་དྲུང་ནས་མནའ་ཆུ་འཐུངས་ཤིང་དམ་ཆོག་བླངས་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། འཕྲལ་གྱི་ཐེམས་མགོ་མ་ནོན་པར་ཆོས་མཛད་ནས་ལ་གླགས་འཚོལ་བའི་ཐུ་གོན་ཐོན་མ་དང་། རང་རེའི་བོད་ཀྱི་གཞི་བདག་མི་མ་ཡིན་པ་ཚོའི་བྱ་སྟོད་ཀྱི་ཟུར་ཞིག་ཀྱང་རང་ཤུགས་ཀྱིས་མངོན་ཡོང་བ་དང་། ལྷོན་གྱི་བག་ཆགས་བཅན་པོའི་མཐུ་ཡིས་བླར་ཡང་དགེ་འབྲས་སད་དེ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ནས་ལའོར་མ་ཞིག་ཏུ་ཐུར་པ་རྟོགས་ནུས། ཕྱིས་འདིར་ཐོས་པ་པོ་རང་ཉིད་ལ་མཚོན་ན་ཡང་ཆོས་དྲེད་ཆོས་ཀྱིས་མི་ཐུལ་བའི་དགོར་ཟན་ཐུ་བག་ཅན་ཞིག་ཡིན་པའི་ངང་ཚུལ་ལྷས་ས་ལེད་པ་ཡང་དྲན་ཡོང་ངོ་། ། ལེང་པའི་བླག་སྲིན་མོ་འདི་ཡང་ཐེ་བཅུན་ཀྱི་མི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་མའི་གྲས་ཤིག་ཡིན་པ་གཤམ་དུ་བཀླ་ཤིས་ཆེ་རིང་མའི་ཕྱིས་ལས་ནུས་བར་ཐུབ། །

༧. ཐོ་མོ་བཀྲ་ཤིས་ཆོ་རིང་།

ཐེ་བཅུན་མི་ལ་རས་པར་མི་མ་ཡིན་པའི་གདུལ་བྱ་གྲངས་ལས་འདས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཁྲོད་ནས། ཆོ་རིང་མཆིད་ལྟ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཀྲ་ཤིས་ཆོ་རིང་མ་འདི་ཉིད་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་རེད། ནམ་ཐར་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ཐེ་མི་ལ་དང་བཀྲ་ཤིས་ཆོ་རིང་མ་མཐའ་བའི་དུས་ཚོད་ནི་ཆུ་ཕོ་འབྲུག་གི་ལོའི་དབྱར་ཟླ་ར་བའི་ཡར་ངོའི་ཚེས་པ་བཅུད་དང་། མཐའ་ས་ནི་སྨན་ལུང་ཆུ་དམར་གྱི་ཐྱུབ་ཁང་ཡིན་ཞིང་། ཐོག་མར་ཆོ་རིང་མཆིད་ལྟས་ཞི་ཁྲོའི་གཟུགས་འདྲ་མིན་བསྟན་ཏེ་ཐེ་བཅུན་གྱི་བསམ་གཏན་ལ་ཐོག་ཅུགས་བྱས་པ་ནི། ནམ་ཐར་ལས།

"ཀེང་རུས་བཞད་པའི་བུད་མེད་ཅིག །རི་རབ་པང་དུ་འདེགས་པ་མཐོང་། ।དམར་མོ་ཁྲག་འཛག་ཅེ་སྦྱང་གཏོང། ।རྒྱ་མཚོ་ཀུབ་ཀྱིས་འདེབས་པ་མཐོང་། ।རབ་འཛིགས་གཤིན་ཐེའི་གཟུགས་ཅན་མ། ।ཁྱེ་ཟླ་ཆ་ལང་རྡེབ་པ་མཐོང།། སོལ་བའི་བུད་མེད་གང་རྒྱངས་ཅན། ।གཟའ་སྐར་ཐང་ལ་འབེབ་པ་མཐོང་། ।ཤིན་ཏུ་ཁྲེག་པ་ལྟ་མོའི་གཟུགས། ।བལྟ་བས་མི་ངོམས་བུད་མེད་ཅིག ।འཚྭམ་ཞིང་བསྡུ་བྱིད་བྱེད་པ་མཐོང་། ।"[39] ཞེས་སྟོན་པ་ཕྱག་ཐྱུབ་པས་བྱང་ཆུབ་ཤིང་དྲུང་དུ་བདུད་བཏུལ་བའི་སྐབས་ཀྱི་སྟང་ཚུལ་དང་ཤིན་ཏུ་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། ཆོ་རིང་མཆིད་ལྟས་ཀྱང་ཞོང་ཁ་ཁྱག་ཁྲིན་མོ་དང་འདྲ་བར། "ད་ཡང་རྒྱལ་འཕྲོར་བ་ཁྱོད་ཡིད་འགུ་བ་ཕྱི་ནང་གི་འཕྲང་ཆོད་ལ་ཐེམས་ཤིད་མ་བཅོས་པའི་ངང་དུ་

[36] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཁྱེན། མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཤོག་དོས། 233

[37] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཁྱེན། མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཤོག་དོས། 234

[38] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཁྱེན། མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཤོག་དོས། 236

[39] མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཁྱེན། མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཤོག་དོས། 452-453

ཞོག་དང་། བར་ཆོད་ངེད་པས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་མན་ཆོད་གཡོ་འགྱུལ་བྱུང་ཡང་། ཁྱོད་དཔའ་བཀོང་ཞིང་ཕྲི་བར་མི་ནུས་སོ། །”[40] ཞེས་བརྗོད་པར་གཞིགས་ན། བོད་སྟོད་ཐུགས་ཀྱི་གཞི་བདག་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྟོབ་དཔོན་པན་ཆེན་ལྷ་འབྱུང་གནས་སོགས་རྒྱ་བོད་ཀྱི་གྲྭབ་ཆེན་མང་པོས་ཆོས་ཀྱི་གདམས་ངག་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་དུ་མ་ཞིག་བསྟན་ཡོད་པ་ཡང་ཞར་ལ་རྟོགས་ནས་པར་འདུག་ཅིང་། ཁོང་ཚོས་ཤུ་དོན་གྱུ་ཏུ་ཕུལ་བ་ལས་ཀྱང་། དོ་ནུབ་རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་འགྲོ །བསིལ་བ་ཚལ་ཀྱི་དུར་ཁྲོད་དུ། ।ཚོགས་ཀྱི་འགོར་ལོ་བསྐོར་དུ་འགྲོ ।ཞེས་པ་འདིས། ཁོང་ནམས་ཤ་ཟ་མཁའ་འགྲོ་མ་གྱུབ་ཆེན་ཕོ་མོ་ཚོས་དུར་ཁྲོད་དུ་ཚོགས་ཀྱི་འགོར་ལོ་བསྐོར་དུས་འཛམ་གླིང་གི་ས་ཐུགས་གང་ས་ནས་ཀ་བ་འབབ་པ་བཞིན་འཕྱར་ཡོང་བ་དེ་ཚོའི་གྲས་སུ་གཏོགས་པ་ཡང་བརྗོད་འདུག ཇི་བཤད་ཀྱིས་ཆོ་རིང་མཆེད་ལྟར་གསུངས་པའི་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་དགེ་གི་སྒྲིང་པོ་འདི།

“ཁྱེད་བློ་དམན་ཆམས་ཀྱི་བས་མ་པ་དང་། ।བསྟན་ནས་ཀུན་མཁྱེན་ས་ངས་རྒྱས་ཀྱིས། ।ཐམས་ཅད་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན། ।དོན་དམ་བདེན་པའི་དབང་དུ་ནི། ।བགེགས་པས་ས་ངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱང་མེད། ।”[41] ཅེས་པ་འདི་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆམ་གཞག་རགས་པ་བློ་ཐོས་དམན་པ་ཚོས་ཀྱང་ཡོ་དོན་ཏོགས་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཇི་རང་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་མི་ལས་མི་མ་ཡིན་ཚོ་གདུལ་སྣ་བ་འདུག་གསུངས་པ་ཡང་དེ་ཚོས་སྟང་བ་བསྒྲུར་ནས་པའི་ཀུན་བཟང་མདོ་ལས་ཀྱི་ཆོས་ཐོས་ཤིང་རྒྱུད་སྡེ་ཁ་ལོར། ཡུལ་མིའི་ཐབ་གསུར་གཞོབ་དྲི་སོགས་ཀྱིས་གཞི་བདག་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་རིང་མར་མཛོལ་གྲིབ་ཕོག་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ན་བ་དང་། མོའི་ཁ་ཟླངས་ཡུལ་མིར་ཕོག་སྟེ་ནད་རིགས་མིང་མི་ཐོགས་པ་དུ་མས་ས་ཐུགས་དེའི་མི་རྣམས་ཏ་ཅང་མནར་སྐབས། ཚེ་རིང་མའི་ཕོ་ཉ་མོ་ཞིག་གིས་ཇི་ཁམས་ཀ་ཅང་ཕན་ར་ཁ་ལོར། ཕ་ཡ་ཞིའི་ཐ་ལ་ཁ་ཟླངས་ཡུལ་མིར་ཕོག་སྟེ་ནད་རིགས་མིང་མི་ཐོགས་པ་དུ་མས་ས་ཐུགས་དེའི་མི་རྣམས་ཏ་ཅང་ཕན་ར་ཁ། ཇི་ཉིད་ཀྱིས་ཐུགས་བཙུ་ཆེན་པོས་རིམ་གྱི་མཛད་པའི་ཀྱིས་ཚེ་རིང་མའི་ལུས་ཀྱི་ནན་ཚ་ངང་ཕན་ར་ཁ། ཇི་ཉིད་ཀྱིས་ཐུགས་བཙུ་ཆེན་པོས་རིམ་གྱི་ཐུགས་ཀྱི་ཁ་ལ་ཕ་ཐང་ལ་ཁ་ཟླ་ཁ་ཁ། “ངོ་མཚར་ཆེའི་ཆུ་ལ་འཁོར་པ། ।བདག་ཅག་ཆམ་པ་ལྟ་པོ་འདི། ।རྒྱ་འཕྲུལ་ལུས་ཀྱིས་འདིར་ལྟགས་ཏེ། ।སྐྱེན་པའི་ཚོག་དང་འཛམ་པའི་ངག ।ཅི་བདེར་རོལ་བའི་མཚོད་པ་འབུལ། ।པད་ཅན་དུང་ཅན་རི་མོ་ཅན། ।གླང་པོ་ཅན་དང་ཆམ་པ་བཞི། ।བདག་ཅག་ཆམས་ལ་ལྟན་མི་ལྟན། ।ལས་ཀྱ་ཞུས་ན་བཀས་གནང་ངམ། ।དབབ་དང་བསྒྲིལ་དང་ཟློག་པ་དང་ ।।འགྲེམ་པའི་སྟོར་བ་མཁྱེན་ལགས་ས་མ། ।དེ་ལྟར་མཁྱེན་ན་མཁྱོགས་བྱེད་མཚོག ।ཕོ་ཉའི་ལམ་པ་ཡིན་པར་ངེས། ।”[42] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐུགས་ཀྱར་བཞེས་པའི་སྐྱེན་སྐུལ་ཞུས་ཤིང་། ཇི་བཤད་ཀྱིས་ཀྱང་།ང་ཆ་རོ་པཊ་ཆེན་བཀྱུར་པ་འདི། ।ལམ་ཆ་ངང་ཆུང་ལ་རང་དབང་ཐོབ། ।མཚོད་པ་ཆམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཀྱང་། ।མཚན་ལྟན་ཐུགས་ཀྱ་འབུལ་བ་འདི། ।ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་འབུལ་བ་ཡིན། ।དེ་ཕྱིར་ཆགས་ལམ་སྟོར་བ་ཡིས། ।ཁྱེད་ཀྱང་ངེས་པར་ཐར་པ་ཐོབ། ।ང་ཡང་སྐྱེ་མེད་བཙན་ས་ཟིན།

[40] མི་ལ་རས་པའི་ཆམ་མཎྜཱ། མཚོ་སྟོན་མི་དིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཨོཾ་ངོས། 461

[41] མི་ལ་རས་པའི་ཆམ་མཎྜཱ། མཚོ་སྟོན་མི་དིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཨོཾ་ངོས། 482

[42] མི་ལ་རས་པའི་ཆམ་མཎྜཱ། མཚོ་སྟོན་མི་དིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་། ཨོཾ་ངོས། 518

།སྐལ་བར་ལྡན་མོ་མཚན་ལྡན་མ། །ཞེས་མགུར་དུ་བཞེས་རྗེས། ཚེ་རིང་མཆེད་ལྷའི་གཙོ་མོ་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་རིང་མ་བདེ་སྐྱོང་ཕྱག་རྒྱའི་མཛའ་མོར་བསྟེན་ཅིང་། "ཕྱིར་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་རིང་མ་དང་། ལ་ཕྱི་གངས་ཀྱི་འབྲོག་སྟན་ཟླལ་ལེ་མ་དང་། ལིང་པ་བྲག་གི་སྟན་མོ་དང་། བལ་བོ་ལམ་པའི་མཚོ་སྟན་མ། ཡོལ་མོ་གངས་རིའི་གཞི་བདག་མོ་དང་ལྡ་པོས་རྗེ་བཙུན་གྱི་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལས། ཁྱད་པར་འཕགས་པ་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་རིང་མཚོ། །"[43] ཞེས་གསུངས་ཤིད། རྗེ་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་འདི་ཙོམ་པ་པོ་དུར་ཁྲོད་ཁུལ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བ་རྩེས་པའི་རྒྱན་ཅན་གསོན་ཀྱེ་རུ་ཀ་ཁོང་ལ་ཡང་གཟུགས་མེད་མི་མ་ཡིན་པའི་མཁའ་འགྲོ་མ་བརྒྱད་ཡོད་པར་བརྟགས་ན། རང་རིའི་བོད་ཀྱི་གསང་སྦྱགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བ་གྲྭབ་པ་ཐོབ་པ་ཚོའི་གྲས་སུ་མི་མ་ཡིན་གྱི་བུ་མོ་ཕྱག་རྒྱར་འགྲུག་མཁན་ཅི་ཙང་མང་བར་སྣང་ངོ་། །

དེ་ལྟར་ལིང་པ་བྲག་གི་སྲིན་མོ་དང་ཇོ་མོ་བཀྲ་ཤིས་ཚེ་རིང་མ་འདི་གཉིས་ཀྱིས་དང་པོར་རྗེ་བཙུན་ལ་གླགས་འཚོལ་བའི་རྣམ་པས་བྱང་དུ་འོངས་ཤིང་། མཐའ་མར་བདེ་སྐྱོང་ཟུང་འཇུག་གི་དགའ་བཞིའི་མཚོད་པ་ཕུལ་བའི་རྣམ་ཐར་འདི་ལས། གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིའི་སྲིད་པ་ཆགས་པའི་ལྷ་མོ་དེ་དག་དང་མཚོ་ནག་མི་བྱ་འདི་དག་གི་བར་གྱི་མཛའ་བཟེའི་གསེར་ཞག་རིང་མོ་ཞིག་ཀྱང་དལ་ཀྱིས་མངོན་ཡོང་ཞིང་། དེང་སྐབས་ཡོད་ཚད་གོང་བརྟལ་དང་གོང་ཁྱེར་ཅན་དུ་སྒྲུར་བའི་དུས་རབས་འདིར། བོད་མཁོ་ནག་པ་ཚོ་ཡང་རང་དབང་ཀཱན་ཏེ་ཁ་ཤ་ཀ་ཤ་ཀ་ཤ་ཀ། སྲིད་པ་ཆགས་པའི་ལྷ་དང་ལྷ་མོ་ཚོའི་བསྟི་གནས་སྐྱག་ལོང་འཕེབས་པའི་ཐ་རི་མཐོན་པོ་དེ་དག་དང་རིང་དུ་ཀྱིས་ནས། ཟང་ཟིང་ཚོད་པའི་གོང་དང་གོང་ཁྱེར་དུ་གནས་བཅའ་བའི་ངང་ཚུལ་འདི་ལ་ཁོ་བོ་སྙིང་ནས་སྙོ་བ་སྐྱེས་སོ། །

ལ་ལས་གཅེས་པའི་ལུས་སྲོག་བསྐྱངས། །ལ་ལས་དམ་པའི་ཆོས་ལ་བསྐུལ། །
ལ་ལས་སྐྱབ་པའི་ཞབས་ཏོག་ཞུས། །ལ་ལས་བདེ་སྐྱོང་མཆོད་པ་ཕུལ། །

[43] མི་ལ་རས་པའི་རྣལ་མཁྱེར། མཚོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་། ཤོག་ངོས། 520

འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་ཆེ་ཆུང་ངམ་ཡང་ཁ་ཅིག་ཏུ། ཕྱི་ཀ་ཤར་ཁམ་ཤལ་ཏུ།།ཅེས།

འཛད་ལྡན་རིགས་པའི་གཞི་ལས་ལེགས་གྲུབ་པའི། །མཐའ་བྲལ་དོན་གྱི་ངོ་མཚར་གནས་ལུགས་དང་།།
ཀུན་ཟོད་ས་ཕེམས་ཀྱི་མན་ངག་བདུད་རྩིའི་ཆོས། །སྐལ་ལྡན་བློ་དང་འཚམ་པ་འདི་ན་གསལ། །

ཚོགས་ཆོས་ཆེན་མོའམ་ཐུབ་པ་དགོངས་གསལ་ཞེས་བོད་གངས་ཅན་ལྷོངས་ཀྱི་རིག་པའི་བང་མཛོད་ཁྲི་མ་འགྱམ་གྱི་ཁྲོད་དུ་ཆེས་སྙན་པར་གྲགས་པའི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་བསྡུ་བའི་ཚིགས་བཅད་ནང་འདི་ལྟར། "བདག་གིས་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་ཇི་ལྟ་བར། །ཟབ་དང་རྒྱ་ཆེའི་མདོ་དོན་ལེགས་གཟིགས་པ། །རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་བྱམས་པའི་གསུང་རབ་བཞིན། །འགྲེ་ལ་ཕན་པའི་ཡིད་ཀྱིས་གསལ་བར་བྱས། །" ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྟན་བཅོས་འདི་ནི་བྱམས་ཆོས་སྟེ་ལྷའི་ནང་ཚན་མདོ་སྟེ་རྒྱུན་གྱིས་བསྟན་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣལ་འདོན་གནད་བ་ཞིག་ཡིན། བོད་ཀྱི་བཀའ་གདམས་པའི་རིང་ལུགས་ནང་གཞུང་ཚན་ཉི་བཏག་པའི་སྐབས་བཅ་ཀྱི་བརྗོད་དོན་གནད་དོན་ལ་གཟིགས་ཏེ་འདི་ལྟར་དད་པའི་གཞུང་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གཞུང་། སྒོམ་པའི་གཞུང་ཞེས་མཚན་གསོལ་བའི་ལུགས་ཡོད་པ་བཞིན་མདོ་སྟེ་རྒྱུན་དང་བྱང་ས་ལྟ་བུ་ནི་བཀའ་གདམས་གཞུང་རྒྱུ་ནང་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གཞུང་དུ་བཞེད་པས། ཐུབ་པ་དགོངས་གསལ་གྱི་གཞུང་འདི་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་གཞུང་དུ་འདོད་ཚོག་པར་སྣམ།

འོན་ཏེ། མདོ་སྟེ་རྒྱུན་གྱི་གཞུང་འདི་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྒྲ་བ་དབུ་སེམས་གང་གི་གཞུང་ཡིན་མིན་ལ་མི་འདྲ་བ་འདི་ལྟར་འདུག་སྟེ། ཚོས་རྗེ་ས་པཎ་གྱིས་ནི་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་བཞེད་འདུག་སྣམ་པ་དང་། དགེ་ལྡན་ཕྱོགས་ནས་འདི་ལྟར་བྱམས་ཆོས་སྟེ་ལྷ་ལས་ཚོས་དང་ཚོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་དང་། མདོ་སྟེ་རྒྱུན་བཅས་གསུམ་གྱིས་ནི་གཏུལ་བྱའི་བསམ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་དོན་དམ་པ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པ་ལས་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དོན་དམ་པ་གསལ་བར་མ་མཛད་པར་བཞེད་པས་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་མི་བཞེད་དོ། །

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་བཅོས་གསུམ་པོ་འདི་དག་གི་རྟེས་སུ་འཇུག་ཏེ་མདོ་སྟེ་དགོངས་འགྲེལ་དུ་ཡོད་པའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ས་སྟེ་ལྟ་དང་སྟོམ་རྒྱས་གཏིས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱས་པར་རིག་པ་ཅམ་གྱི་སྐོར་ལ་འཇུག་པའི་བསྟན་བཅོས་བཅུམས་པའི་སྐོ་ནས་སེམས་ཅམ་པའི་ཤིང་ཏུའི་སྲོལ་ལེགས་པར་ཕྱེ་བར་གསལ། དེ་ལྟ་ནའང་སྲོལ་དེ་ནི་རྒྱས་པར་རིག་པ་ཅམ་དུ་སྣང་བའི་རིགས་ཅན་རྟེས་སུ་གཟུང་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི་སྟོན་དགོན་རང་ཉིད་སེམས་ཅམ་པར་བསམ་རྒྱུ་མེད་དེ། རྒྱུད་བླ་ཐོགས་འགྲེལ་དུ་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟུན་ཤིང།

དེར་སྟོང་ཉིད་ཐུ་མོ་ཡང་ཤེས་ཏུ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོ་ན། རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་ལམ་བཟང་དེ་གང་དག་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཐྱོད་ནང་པ་ས་སངས་རྒྱས་པའི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལམ་གང་ལའང་ཐབས་ཤེས་ཟུང་འཇུག་དགོས་པ་ནི་བུ་སྙིང་པ་ལ་ཕ་མ་གཉིས་ཀ་དགོས་པར་འདུ་བ་དང་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་། ལྷག་པར་ཐེག་ཆེན་པར་ཁས་འཆེ་བ་དག་གིས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཙོ་བོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་པ་ཙམ་མིན་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བློ་སྦྱོང་དགོས་ཏེ། སྲིད་པའི་མཐར་མི་ལྷུང་བ་ཙམ་ཉན་རང་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་དེ་ཞི་བའི་མཐར་ལྷུང་བ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ནི་ཇི་སྐད་དུ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རིགས་དང་ཆོས་ལ་མོས་པ་དང་། ।དེ་བཞིན་དུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ।ཐྱོད་ལ་སོགས་པ་བསྟུབ་པ་དང་། ।སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོངས་སྨིན་བྱེད་དང་། ।ཞིང་ནི་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། ।ཞི་གནས་མྱ་ངན་འདས་པ་དང་། ।བྱང་ཆུབ་མཆོག་དང་སྟོན་པའོ། ।ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མར་སྨན་ལ་བ་དང་ལྟན་པའི་གཞི་རིགས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ནས་མཐར་ཐུག་འབྲས་བུ་ཕུན་ཚོགས་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་བར་ཀྱི་ལམ་རྣམས་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །

ཐུབ་པ་དགོངས་གསལ་ཀྱི་གཞུང་འདི་དང་མཉམ་མེད་དཔག་པོ་ལྟ་རྟེའི་ཐར་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་སོགས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཀུན་ཀྱི་ཐོག་མར་རིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བསྟན་པར་མཛད་པ་འདིར་གནད་འགག་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ལ་སྤྱི་ནོར་གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། དཔེ་འཁྱིད་དགེ་ཟུན་རྣམ་པའི་ཞལ་ངོན་མོ་ལས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གོ་རྒྱུ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཡང་དེ་དག་གིས་ཐེ་ཚན་བཅུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའི་གཞུང་བཟང་འདི་ལྟ་བུར་གཞི་མར་བྱས་ཏེ་གསུང་གི་ཡོད་པའི་ངེས་པ་ཟེད། རང་གིས་ཚོར་ཚོད་ཀྱིས་བསམས་ནའང་དེར་ལམ་ཀྱི་གནད་འགག་ཅིག་ཡོད་སྟང་ཤར་བ་དང་ངེས་པ་ཐན་ཐུན་རེ་སྐྱེས། ཁྱེད་ལས། བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོས་འགྲོ་ཀུན་ཡོངས་ལ་ཁྱབ། ।ཅེས་དང་། ।

རིགས་པའམ་རྒྱ་མཚན་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་སྲིད་པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པ་དང་། སྙིང་རྗེས་ཞི་བ་མྱང་འདས་ཀྱི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པ་སྟེ་སྲིད་མཐའ་དང་ཞི་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་དགོས་པ་དེ་བདག་ཅག་ལ་སོགས་པ་གང་ཟག་དམན་པ་དག་གིས་འབད་པ་བྱས་ཀྱང་ཐོབ་པར་ཅང་འགྱུར་རམ་སྙམ་པ་ལ། འབད་པས་བསྟུབས་ན་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་དེ་ཅིས་མི་ཐོབ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་ཇི་བཞིན་བྱམས་མགོན་གྱིས་རྒྱུད་བླ་མའི་བསྟན་བཅོས་དེ་གནས་བདུན་གྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པར་མཛད་ཅིང་། དེ་ལྟར་བདུན་དུ་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་རང་གི་འཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་མཐར་ཐུག་གིས། ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཉིར་ལེན་དང་ལྟན་ཅིག་བྱེད་ཀྱེན་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས་དང་པོ་ནི་ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དང་། གཉིས་པ་ནི་གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཟིན་ལ་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཉིར་ལེན་ཏེ། ལྟར་ཁ་ཅིག་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ལ་ཁྱབ། ཅེས་ཀ་ཏ། འཕྲིན་ལས་གསུམ་ཡིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཁམས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་དེ་ནི་སྟོང་ཁྱད་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་འཕྲས་བུ་དགོན་མཆོག་གསུམ་འགྲུབ་ཅིང་། གང་ཟག་གཞན་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་འགོར་བསྐོར་ཏེ་ཁ་ར་ཏ་རྒྱ་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྟོང་ནས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཐེག་ཆེན་ཀྱི་ལམ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱེད་པར་ཐོག་མར་ད་ལྟའི་ཁམས་བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཉིར་ལེན་ཏེ་ལྟར་བྱེད་ཚུལ་ཤེས་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེ་བ་སྟེ། མདོར་ན་ད་ལྟའི་སེམས་བདེན་གྱིས་

སྟོང་པ་འདི་ཉིད་དག་པ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུར་འགྱུར་བྱང་བང་། དེའི་རྟེན་ཚོས་ཤེས་པ་དེའི་ཕྱས་རྒྱུན་ཆམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་བྱང་བར་ཤེས་དགོས་རྒྱུ་གནད་དམ་པའོ། །

དེ་ནས་རིགས་ཀྱི་རྩེས་སུ་སྐྱབས་འགྲོ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཤད་ན། སྟོབ་དཔོན་ཟླ་སྒྲོབ་ཞལས་ཀྱིས། བང་པོར་མངོན་པར་མཐོ་བའི་ཚོས། །ཕྱིས་ནི་ངེས་པར་ལེགས་འབྱུང་བ། །གང་ཕྱིར་མངོན་པར་མཐོ་ཐོབ་ནས། །རིམ་ཀྱིས་ངེས་པར་ལེགས་པ་འོང་། །ཞེས་དང་། དགེ་མ་བཞི་བརྒྱ་པར། བསོད་ནམས་མིན་པ་དང་པོར་བཟློག །བར་དུ་བདག་ནི་བཟློག་པ་དང་། །ཐ་མར་ལྟ་ཞིག་ཀུན་བཟློག་པ། །གང་གིས་ཤེས་དེ་མཁས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྒྲིར་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་ནས་གདུལ་བྱ་ལམ་ལ་བཀྲི་སྟངས་སྟ་ཚོགས་ཤིག་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་སྒྲིས་བྱ་ཚུང་འཕྲིང་གི་ཚོས་སྐོར་ཆམས་སྒྲིས་བྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་སྟོན་འགྲོར་འཁྲིད་དགོས་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ཐོག་མར་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་དང་། ལས་འབྲས་མི་བསྟུ་བ། ངན་འགྲོའི་ཕྱུག་བསྟལ་མི་བཟོད་པ་བཅས་བསམ་པ་དང་། དེ་ལས་སྐྱོན་པའི་ཆུས་པ་ནི་དགེན་མཆོག་གསུམ་འབའ་ཞིག་ལ་མ་གཏོགས་མེད་པཱན་ཏ་ཀ་ཆེན་ཕྱི་མར་བདེ་བའི་ཐབས་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱབས་འགྲོ་གཉིས་པར་བསྟན་ཟློམ།

དེ་ནས་གསུམ་པར་ས་མེམས་སྐྱེད་ཀྱི་ཚོས་སྐོར་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྐྱབས་འགྲོ་ལ་འཇུག་རྟེན་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་དང་། དེ་ལའང་བློ་འཇུག་རྟེན་པ་དང་། ཡུལ་འཇུག་རྟེན་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་གཉིས། འཇུག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྐྱབས་འགྲོ་ལའང་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མིན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པས་འཇུག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚེ་འདི་ཕྱིའི་རང་དོན་ཕ་མོ་འཚོབ་པའི་ཆེད་དུ་གཙོ་བོ་འཇིགས་པ་འདོད་པའི་ཐོག་ནས་སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད་པ་དང་། ཐུན་མོང་བ་ཉན་རང་གིས་རྒྱུ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་གཙོ་བོ་དང་པ་བསྟན་ཏེ་སྐྱབས་འགྲོ་བྱེད། ཐུན་མོང་མིན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུ་གསུམ་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་གཙོ་བོ་སྙིང་རྗེ་བསྟན་ཏེ་སྐྱབས་སུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ལས་ཐེག་པ་རང་རང་གི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དུ་ཐོག་མར་ཞུགས་པའམ་སེམས་སྐྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འོང་། དེ་ལྟའང་སྐབས་འདིར་ཐེག་དམན་གྱི་སེམས་སྐྱེད་ཚུལ་མི་གསུངས་པར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སེམས་སྐྱེད་ཚུལ་ཏེ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སེམས་སྐྱེད་ལུགས་དང་། དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སེམས་སྐྱེད་ལུགས་གཉིས་རྒྱས་པར་བསྟན་ཡོད།

དེ་ཡང་སྔ་མའི་ལུགས་ནི། མགོན་པོ་བྱམས་པའི་བཀའ་སྩལ། སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྩེས་སུ་འཐད་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་བྱང་བ་སྟོམ་པ་ཉི་ཤུ་པའི་ལུགས་དང་། ཕྱི་མའི་ལུགས་ནི། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་བཀའ་སྩལ། སྟོབ་དཔོན་ཟླ་སྒྲོབ་ཀྱི་རྩེས་སུ་འཐད་བ། ཕལ་པོ་ཆེ་ལས་བྱང་བ་སྟོང་འཇུག་གི་ལུགས་ཏེ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སེམས་སྐྱེད་པའི་ལུགས་སོ་སོར་མཚད། འདིར་དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེ་བཞེས་དགོས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་གཞན་ཆམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཞེད་མི་ཤེས་ཀྱང་པཾ་ཆེད་བསོད་གྲགས་ལྟ་བུས་ནི་དབུ་སེམས་ཀྱི་ལུགས་སོ་སོར་ཡོད་ཀྱང་སེམས་སྐྱེད་ལུགས་མི་འདྲ་བར་མི་བཞེད་པར་འདུ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཚད་པའི་སྟོམ་གསུམ་ནོར་བུའི་ཕྲེ་དོར་དུ། རང་གི་ལུགས་ནི། ཇོ་བོས་སེམས་སྐྱེད་ཀྱི་ཚ་གা་དང་། བྱང་སྟོམ་ཀྱི་ཚ་གা་སོ་སོར་མཚད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐུ་ཚ་ལ་ཡང་ཕྱི་ཕ་ཡ་ཁ་ལ་ལ་ཡིན་པར་ལས་ཐོན་འགྲེལ་པར་གསུངས་པས་དབུ་སེམས་སོ་སོ་བའི་འདོད་པར་ཐུར་མི་དགོས་ལ། ཞེས་གསུངས་འདུག

དེའི་རྩེས་སུ་ཐྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གསུངས་དགོས་དོན་ནི། ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། ।ཐུབ་པས་

ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས། །ཞེས་ཕར་ཕྱིན་སྤྱ་མ་ལྔ་པོར་སློབ་པའི་དགོས་དོན་སྙིང་པོ་དེ་ནི་སྒོས་བླལ་དགུ་མ་ཆེན་པོ་རྣོགས་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། དེ་ཡང་ཐོག་མར་དེ་དག་སོ་སོའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བྱེད་ལས་གང་ཡིན་སྟམ་ན། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཕྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྱིམས་ཀྱིས་བདེ། །བཟོད་པས་མདངས་ལྡན་བཙོན་པས་བརྗེད། །བསམ་གཏན་ཀྱིས་ཞི་བློ་ཡིས་ཐོབ། །ཞེས་གསུངས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་ཞིག་གིས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་དུ་བཙེ་བ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྐྱེད་པའི་འོག་ཏུ་དེ་དག་གི་སྦྱིན་བསྟལ་སེལ་དགོས་ལ་དེའི་ཚུལ་ཡང་སྟོན་པའམ་པ་བཟང་པོ་ཅམ་ཀྱིས་མི་ཆོག་པར་སྣྲོན་པ་ཉམས་སུ་ལེན་ལ་འཇུག་དགོས་ཏེ། རིག་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས། བཙེ་ལྡན་སྦྱིན་བསྟལ་གཞོམ་པའི་ཕྱིར། །ཐབས་ཆམས་ལ་ནི་མངོན་སྤྱོར་མཛད། །ཐབས་བྱང་དེ་རྒྱ་ཆེར་ཡང་། ། དེ་འཆད་པ་ནི་དཀའ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྦྱིན་བསྟལ་སེལ་བའི་ཐབས་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཚོ་ཡང་ཐུ་བཙན་ལ་ཕྱོགས་ཏ་དང་། ཐབས་ནོར་བ་རྣ་ལས་འོ་མ་བཞོ་བ་ལྟ་བུ་དང་། མ་ནོར་ཡང་མ་ཚང་བ་ཚུ་སོགས་རྒྱན་སྣ་རེས་འཕྲས་བུ་མྱ་ཀུ་མི་འགྲུབ་པ་ལྟར་རོ། །

ཕྱིན་པ་བཏང་བ་ལས་བྱང་བའི་ལོངས་སྤྱོད་འབྲས་བུ་ཆམས་ཀྱང་ཚུལ་ཁྱིམས་ལས་ཉམས་པར་བྱས་ན་ལོངས་སྤྱོད་དེ་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་མ་སྨིན་པར་ངན་འགྲོའི་ཡུལ་སུ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པས། དེའི་ཆེད་དུ་ཕྱིན་པ་གཏོང་བ་པོས་ཚུལ་ཁྱིམས་སྲུང་དགོས་ཏེ། འཇུག་པར། ཕྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་དག་ནི་འགྲོ་ངན་ནའང། ། །སྐྱེ་བོ་ཚུལ་ཁྱིམས་ཁྲང་པ་ཉམས་ལས་བྱང། ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་ཁྱིམས་སྲུང་བར་གཞན་གནོད་གཞི་དང་བཅས་པ་ལས་ལོག་པ་དགོས་པས། གནོད་བྱེད་ལ་ཇི་མི་སྣྱམ་པ་སྟེ་ལན་མི་སློག་པའི་བཟོད་པ་དགོས། བཙོན་འགྲས་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཕྱིའི་ཉམས་ལེན་ལ་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན། དེ་ནས་ཐ་མ་གཉིས་དགོས་པ་ནི། ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། ।ཉོན་མོངས་ཆམ་པར་འཇོམས་པ་ཤེས་བྱས་ཏེ། ।ཐོག་མར་ཞི་གནས་བཅོལ་བྱ། ཞེས་དང་། ཆམ་འགྱེལ་ལས། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་ཕྱོལ་ཐུར་ཀྱི། ।སྒོམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན། ।དེ་བཞིན་སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ་ལས། ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། ।ཐུབ་པས་ཤེས་རབ་དོན་དུ་གསུངས། ।དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་སྦྱིན་བསྟལ་དག ।ཞི་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་བསྐྱེད། ।ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྦྱིན་བསྟལ་གྱི་ཚ་བ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བྱས་པ་དང་། དེའི་ཚ་བ་ནི་གཏི་མུག་བདག་འཛིན་གྱིས་བྱས་པ་དེ་ཞི་བར་ཞི་གནས་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། དེ་ནས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་དགོས་པ་ལྟར་རོ། །ཕར་ཕྱིན་མཐའ་མ་ཤེས་རབ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྐབས་འདིར་ཆོས་རྗེ་ས་པཏ་ཀྱིས་འགྲུལ་བའི་ཤེས་རབ་དགག་པ་དང་། མ་འགྲུལ་བའི་ཤེས་རབ་བསྟན་པའོ། །ཞེས་དོན་གནད་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་དགག་བཞག་མཛད་འདུག ।དེའི་ནང་ནས་གཅིག་ནི་རྒྱ་ནག་ཏ་ཤང་གི་ལུགས་སྤྱོང་བ་དེ་རེད།

མཁོན་པོ་ཀུ་སྦྲུབ་ཀྱིས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བལྟ་ཉེས་ན། ।ཤེས་རབ་ཆུང་ནས་ཕུང་བར་འགྱུར། ।ཇི་ལྟར་སྟྲལ་ལ་བཟུང་ཉེས་དང་། ।རིག་སྒྲགས་ལོག་པར་བསྟན་པ་བཞིན། ।སྒྲགས་དང་སྨན་གྱི་སྟོབས་ལ་བརྟེན་པའི་མན་ངག་ཇི་བཞིན་སྟྲལ་བཟུང་ན་ནི་རྒྱ་གར་ནང་ནོར་གྱི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པར་བཙོ་བ་དང་། མན་ངག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་བྱས་ན་རིག་སྒྲགས་སྟྲལ་པ་པོ་ཕུང་བར་ཁྱེད་པཎྜི་ཏ་འདི་ཀུན་ཀང་ནོར་གྱི་ཕུང་པོ་འགྲུབ་པར་ཁྱེད་ལ་ནི་རྒྱ་གར་ནང་ནོར་གྱི་ཕུང་པོ་ཅན་ཏེ། ཕན་ཡོན་ཡོད་ཀང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཡང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཡང་ཡོ་ཤེ་ཡ་ཡོད་ལ་ཁྱེད་པའི་ཆོ་ཀུན་ཕྱོས་ཆོ་ནོན་ངམ་ལས་ཉམས་པ་དང་། ནོམ་ངམ་བདེན་པས་ཀུན་ཕྱོས་འགོག་པར་རྒྱ་ཆད་ཁང་ཀུང་གི་མཐར་ལྷུང་བཞིན་དུ་དབུ་མར་སྟྲ་བའི་སྒོལ་ལུགས་འདི་ནི་རང་སྟེ་ཀཏ་མིན་པར་ཀ་ཤང་ཕྱེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་ཀུང་འདོད་པར་སྣྱམ་སྟེ། མཐའ་བྱལ་དབུ་མའི་རིགས་པས་བརྟགས་ན་ཕྱོགས་སྟ་སྟ་བ་པོ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྟ་བ་

མཐའ་གཉིས་ཀྱི་གཡང་ས་གང་རུང་དུ་ལྷུང་བ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར།

སྒོབས་འདིར་ཚོར་བ་ཆར་ཞིག་བྱུང་བ་ནི། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་ལྟ་བ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཇི་ལྟར་རྒྱས་མིན་ལ་བསམ་སྒྲུབས་དེ་སྟེ་རྒྱ་ནག་ཏུ་དབུ་མ་པ་ལས་ཞེམས་ཅམ་པའི་ལྟ་བ་ཤུགས་ཆེར་དར་བ་དང་། ཞེམས་ཅམ་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཞེམས་ཅམ་རྣམ་ཐུན་པའི་གྱེད་མཐའ་ལས་རིམ་བཞིན་དེ་ཉིད་དབུ་མར་ཏློམ་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་སྟམ། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཞེམས་ཅམ་རྣམ་ཐུན་པའི་ལྟ་བའི་ནང་རྣམ་པ་མི་བདེན་པར་ཤོད་པས་དོན་ལ་རྣམ་པ་མི་བདེན་པ་དང་། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཐུག་བསྟལ་འབྱུང་བར་གསུང་དུས་ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཉིད་ལམ་དུ་འཛིན་པའི་གོལ་ས་འཚོར་ཉེན་ཡོད་པས་སོ། །འོན་ཀྱང་། འདིའི་སྒོར་ཞིབ་ཅིང་ཐུ་བ་གྲེང་བ་རྒྱ་ནག་གི་ཆོས་འབྱུང་དང་རྒྱལ་རབས་ཀྱང་ཏོག་ཙམ་ཤེས་དགོས་པས་མ་འོངས་པའི་འདིའི་སྒོར་གྱི་དཔྱད་གཞི་བཙལ་ཏེ་དཔྱད་ཙོམ་སྟེལ་རྒྱ་གལ་ཆེ། དེ་མིན་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་བཤད་ཡམས་ཀྱིས་གཞུང་ལུགས་མི་མཛོས་པའི་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་ཡང་སྲིད་པས་སོ། །

འདི་ཡན་ཆད་ནི་སྟོན་བྱེད་པ་རྒྱ་ནག་གི་ལུགས་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འཐད་པ་ཕྱི་རབས་པའི་ལུགས་དང་། དེང་སང་གྲགས་པ་ཞེམས་ཅམ་རྣམ་མེད་ཀྱི་སྒོམ་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་འདོད་པའི་ལུགས་དང་། ཞེས་པའི་ས་བཅད་གཉིས་པོ་འདིར་ཞིབ་པར་བལྟ་དགོས། རྒྱ་མཚན་ནི་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཤད་གྱི་དཀར་པོ་ཆིག་ཐུབ་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དེ་སྦྱོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲཱི་ལས་ཕམ་པར་མཛད་པའི་རྗེས་སུའང་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐ་སྙད་བཏགས་མིན་ལ་མ་ལྷོས་པར་དེའི་རྗེས་སུ་འཐད་ཅས་ཏེ་ལུགས་ངན་པ་དེ་སྣ་མཁན་བྱུང་ཡོད་ཚོད་འདུག འདི་དག་ལ་ཆོས་རྗེ་ས་པཏ་ཀྱིས་དཀགས་སྐྱབ་ལེགས་པར་མཛད་ཡོད་པ་སྟེ། འདི་དག་གི་ཞེ་འདོད་ངོ་མ་ནི། གོལ་ས་གསུམ་དང་ཤོར་ས་བཞི། །སྒྲབས་ཏེ་གཤུག་མ་བསྟོམ་པར་བྱ། །བྱམ་ཟེ་སྐྱད་པ་འཁལ་བ་ལྟར། །སོ་མ་མ་བཅོས་ལྷུག་པར་བཞག། །གོང་དུ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཤད་གིས་འདོད་པའི་དཀར་པོ་ཆིག་ཐུབ་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལས་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཐོན་པར་བྱས་ཡོད་པ་ནི། གང་ལ་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དེ་ལམ་གྱི་གོལ་ས་འཛིག་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། ཁྱད་པར་དེ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ལས་གཞན་རྒྱ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཚུལ་རྣམས་འདིའི་ཐད་ཀྱི་དཀགས་བཞག་རྣམས་ལ་གཟིགས་ན་ཤེས་སྲིད། ། ཡང་ལ་ལས་ཤྲ་ཐ་ལ་ཕམ་ཙམ་སོགས་ཁུངས་ནུ་ཏྲས་ཏེ་དེ་ནས་གསུངས་པའི་ཆེ་གཅིག ཐོས་བཟླ། ཇོ་གཅིག ཐོས་མེད་ཅེས་རྣལ་འབྱོར་བཞི་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་མིང་གི་བསྟན་ཀྱང་སྨ་ན་ཡང། གོང་དུ་ཅ་ཤད་རྟེས་འཐད་བ་དག་གི་འདོད་པ་འགོག་པའི་ཚུལ་ལྟར་སྒྲོ་སྐྱོང་གསུམ་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་མོ་མ་གསུངས་ཤིང་། རྒྱུད་སྒྲ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡང་དེ་མིན་པ་དང་། མདོར་ན་ཕར་ཕྱིན་ཟེག་པའི་སྒྲོགས་ལ་ལྟ་བ་བཀར་བཏགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི་སྟན་ལུགས་ཀྱི་བརྡ་ཆད་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཞིག་ཏུ་བཞེད་དགོས་པ་འདུ། མདོར་ན་འདི་ཐམས་ཅད་རྒྱ་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལས་ཆད་ལྟར་ཞེན་ཤུགས་ཆེ་བ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མིན། འདིར་ཞེམས་ཅམ་རྣམ་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་བཞིར་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་འདོད་པ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་བཞི་པ་སྒོམ་མེད་དང་ཞེམས་ཅམ་རྣམ་མེད་ཅེས་པའི་རྣམ་པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་གོ་བ་གཅིག་ཏུ་འཐྲལ་བ་ལས་ལྟ་བ་དེ་འདྲ་དར་འཕེལ་བྱུང་བར་བསམས་སོ། །

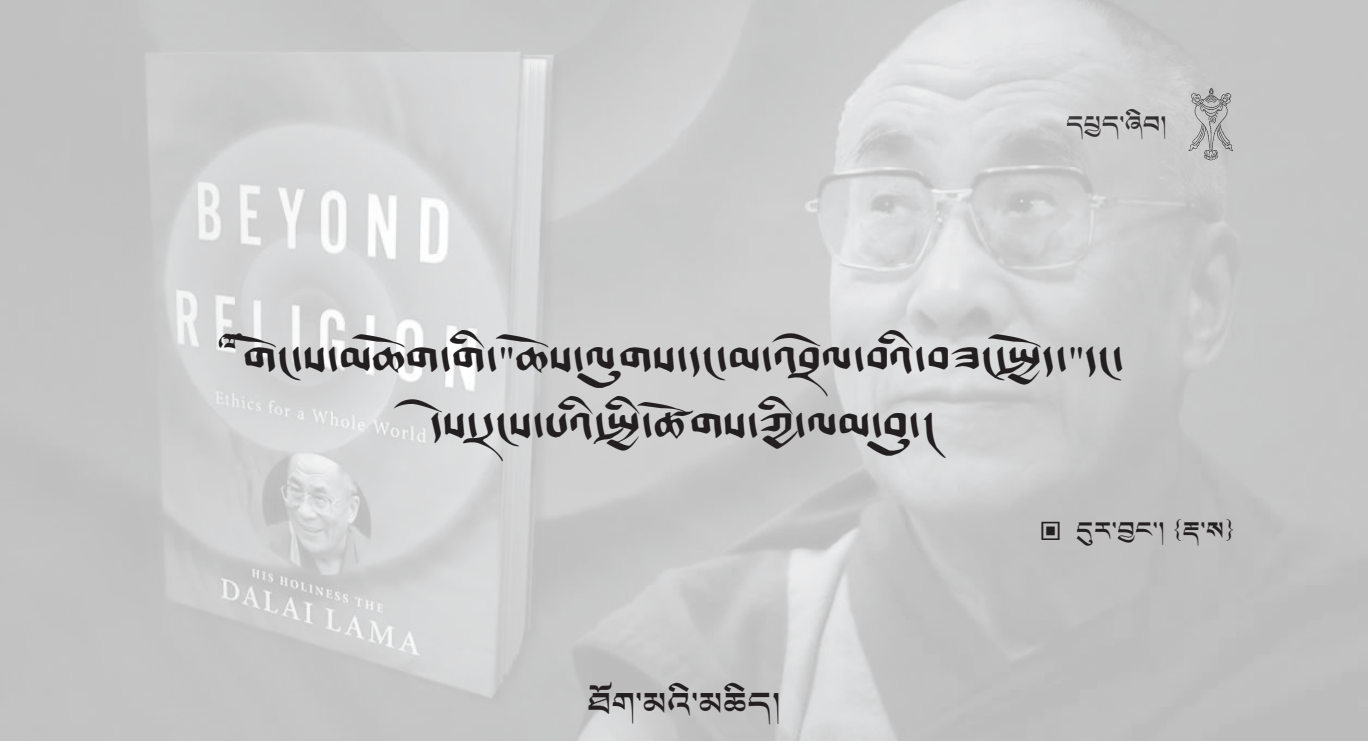

"ཆུ་ཤས་ལྷན་ཅིག་གི། "ཆོས་ལུགས་བཤད།།ལས་ཀྱི་ལྟ་བའི་འདུ་ཤེས།།"།།
ཀེས་རབ་ཨོ་ཕྱི་ཆེ་ཆས་རིན་ཆེན་ཕྲེང།།

▣ དུར་ཐུང། {རྡོ་ས}

ཐོག་མའི་མཆིད།

སྔ་ཚད་ཅིག་ལ། ཁོ་བོས་<<ནང་བསྟན་ཀྱན་སྤྱོད་རིག་པ>>ཞེས་པའི་ཐོམ་ཐུང་ཞིག་བྱིས་པ་ཡིན། འོ་ཅག་གི་སྐད་ལ་གོམས་བྱང་དུ་སོང་ལ་མ་སོང་བའི་གནད་དོན་བག་རེ་བ་ཞིག་ལས། ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཟེར་ཡག་ནི་མ་གཞི་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆང་དང་ཙ་བ་ལས་འདའ་འགོངས་བྱས་མེད་ཅིས་ལྷེ་བར་བཟུང་ནས་བྱིས་པ་ཡིན། ཐོར་ཙོམ་དེ་གྱུབ་པའི་རྟེས་སུ། རང་སྐད་དུ་ཚུར་ལེན་བྱས་པའི་གནའ་བོའི་མཁས་ཆེན་ཞིག་གིས། "རིག་གནས་ཀྱི་ཆང་གཞི་ནི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བསྒྲུན་ཡོད། ཆོས་ལུགས་ལ་རྒྱུས་ལོན་བྱང་ན། ད་གཟོད་རིག་གནས་ལ་རྒྱུས་ལོན་འགྱུང་ཐུབ"ཅེས་པའི་གསུང་དུམ་དེ་མཇལ་རྒྱ་བྱུང་། སྐབས་དེར་ཁོ་བོའི་བསམ་པར། རང་ཚོད་ཀྱིས་དཔྱད་པ་དང་བརྟག་པ་ཡིན་ལུགས་ཀྱིས་གྱུབ་པའི་བྱིས་ཙོམ་གা་གེ་མོ་དེ། ཁོ་བོའི་བསམ་བློའི་ཞུན་བརྟར་ལས་ཐོན་པའི་མར་ལོ་ཡིན། འོ་སྒྲིས་ཡིན་ཞེས་ཉར་ཆེན་བསྒྲགས་པའི་སྒོབས་པ་ཞ་སོང་ཅང་། དེ་ནི་ཁོ་བོས་སྟོན་ཆད་བྱིས་པ་དང་ཕྱི་ཆད་བྱི་འགྱུར་ཀྱི་ཐོར་ཙོམ་གང་དེར་ཡིད་ཆེས་རྟེད་པའི་སྟེང་ལ་སྒྲུལ་ཤུགས་ཀྱི་སྟོན་མ་བཏབ་པའི་རྒྱགས་དང་མཚན་མ་ཡིན་ཤག་ཤག་ཏུ་ངེས་ན། ཞེམས་རབ་ཏུ་དགའ་ལ་སྟོ་བ་ལྟག་ཏུ་འཕེལ་ཞེས་ཟེར་དང་ཟེར།

འོན་ཏེ། ཕི་འི་རིགས་ལ་མངའ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འོད་དང་བློ་ལྡོས་ཀྱི་རྩལ་ཟེར་སྐད་དག་ལ་ནི་ས་གང་གིས་ཀྱང་ཚད་བཀག་བྱ་མི་བཏུབ་པ་ཡིན་ཅང་། སྔ་ཚད་ཁོ་བོས་བྱིས་ཐོར་བའི་ཙོམ་གསར་ཡིན་ནོ་འགའ་ལ་སྨར་ཡང་གཡས་སྟོག་གཡོན་སྟོག་བྱས་ཏེ། གསེར་གསེར་དང་ཏོ་ཏོ་ཡིན་པའི་ཁ་ཁ་ས་ས་ཞིག་མི་བྱེད་རང་བྱེད་རེད། "ཁོང་ས་མཆོག་གིས་བཙན་གནང་བའི་<<གནའ་བོའི་ཤེས་རབ་དང་། དེང་གི་འཛིག་རྟེན།>> <<ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཚམས་ལས་འདས་པ>>སོགས་འོད་ཀྱིས་གཏམས་པའི་གསུང་ཙོམ་དེ་དག་ཉིན་མོའི་ཟས་དང་མཚན་མོའི་གཉིད་ཀྱི་དོད་དུ་མཇལ་ཏོག་ཐུབ་པའི་རྟེས་སུ། ནུབ་ཕྱོགས་པའི་མཁས་ཆེན་ཚོ་དང་སྟེས་དབང་གིས་ཐུབ་པའི་ཁོ་བོའི་ལྷ་ཚུལ་མང་དག་ཅིག་ཕྱི་སྨིན་ལ་ནང་མ་སྨིན་པའི་ཤིང་ཏོག་ཙམ་ཆ་ཤིན་ཏུ་འདུ། རེད་དེ། འོ་སྨོལ་ཚོའི་བཤད་སྒྲུབ་བྱས་ན། སྐབས་དོན་འབོར་ཉིན་ཆེ་བས། ད་ནི་དཔེ་ཏོག་གི་ལག་ཡོང་ཟེར་བའི་གནད་དོན་སྤྱི་མཚན་པ་འགའ་འོག་ཏུ་བྱི་བར་བྱ།

ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད།

ང་ཚོར་རྒྱས་མངའ་ཡོད་པ་ལྟར། མིང་དང་ཐ་སྙད་ཟེར་བ་ནམས་གཞུང་ལུགས་ཆེག་ཆུང་བ་ཞིག་ལ་དབང་བའི་གོ་བ་ཆེག་ཆུང་བ་ཞིག་ལར་ནས་མིན། ལྟག་ཏུ། གཞུང་ལུགས་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་གིས་ལྟེ་བར་བཟུང་བའི་ཐ་སྙད་ཡོད་ཚད་པོ། བློག་འགྱེལ་སྐབས་སུ། ཙ་བའི་གོ་བ་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་ཀྱང་དེས་པར་དུ་གཞུང་ལུགས་གང་དེའི་ལྟ་གྱུར་ཡོད་དགོས་པ་ཞིག་མིན། དཔེར་ན། ཏྲམས་པ། བཙེ་བ། སྨིང་རྟེ། ཐ་སྙད་འདི་དག་ཆོས་ལུགས་ཡོད་དོ་ཅིག་གིས་གལ་གནད་དུ་འཛིན་པའི་མིང་བརྡ་ཀྱང་ཀྱང་རེད་མོད། ཐ་སྙད་དེ་དང་འབྲེལ་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་གླེང་བའི་སྐབས་སུ། ཆོས་ལུགས་ཏྲི་ཐག་པ་ཞིག་ཟང་གཞི་ཏྲམ་ཏེ་འགྲེལ་བཤད་ཏྲ་དགོས་པའི་ངེས་པའང་ནས་མེད། མ་གཞི་ནས་ཆོས་ལུགས་ཟེར་བ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ནས་གསར་དུ་བཟོས་པ་ཡིན་ཅང་། མི་མ་ཐུང་བའི་སྔ་རོལ་དུ་ཆོས་ལུགས་ཟེར་བ་ནི་གཞར་ཡང་ཡོད་པ་མིན།

ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྟེངས་དང་དེའི་ཤན་ཞུགས་ཡོད་མེད་ལ་མ་ལྟོས་པར། མི་གྱུབ་ཅམ་ནས་དང་། སྐྱེས་ཅམ་ནས་ཏྲམས་པ་དང་བཙེ་བ། གཞན་གཅེས་སྤྱོང་སོགས་ལ་རང་བཞིན་གྱི་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པའི་སེམས་དོན་རིག་པ་དེ། མིའི་རིགས་ལ་རང་བཞིན་ལྟན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་བསྟད་པའི་བཟང་སྤྱོད་ཡིན་ལ། ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་ཟེར་བ་ཡང་འདི་ཡིན། རྒྱང་གཞི་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ནས། དཀོན་མཆོག་གིས་ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་ཟེར་བའི་གཞི་རྩའི་ཁ་ཕྱོགས་ཤུགས་ཆེ་ཞིང་ཁ་ཕྱོགས་ཀུན་ནས་ཁ་ཕྱེ་ཡོད་ལ། གལ་གནད་དེ་འདྲ་ཞིག་གི་འོག་ནས། དཀོན་མཆོག་གིས་ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་ཟེར་བའི་དགོངས་ཚུལ་ལྷུགས་ལྷུགས་འཆད་པ་རེད།

མཁས་དབང་ཙཱུ་ཁཱ་ད་ད་རྣ་ཏེ་ཐ་ལྷ་ས་ནས་གཞིས་ཀྱིས་<<རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་ཙ་ཁྱིམས>>ཟེར་བ་ཞིག་སྲོལ་མཛད་གནང་བ་རེད། “ཁོང་ཆགས་ཀྱིས་ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རིང་ལུགས་གོང་མཐོར་གཏོང་བའི་དམིགས་ཡུལ་ཡང་ཆོས་ལུགས་མེད་པ་བཟོ་ཕྱིར་མ་ཡིན་པར། རྒྱ་གར་གྱི་ཐྱི་ཚོགས་ཁྲོད་དུ་ཆོས་ལུགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་ཆགས་ལུགས་མཐུན་གྱི་སྟོན་ནས་འཛིན་བྱ་ཕྱིར་ཡིན།” བླབས་ཆེ་བའི་བསམ་བློ་འདི་ཆར་གཞིར་བཞག་སྟེ། “གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་ཟེར་བའི་ངོས་འཛིན་དང་དགེ་ཕན་སོགས་བསྐྱར་བསྐྱར་ནན་ནན་གྱིས། མི་རིགས་དང་མི་རིགས་བཏུད། རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་བཏུད་དེ་ཞལ་མཆིད་བསྡུལ་གནང་བ་རེད་ལ། ཁོང་དང་དངོས་སུ་མ་མཇལ་བའམ་མཐའ་ན་ཁོང་གི་གསུང་ཅམ་ཡང་གོ་ཐོས་མ་ཐུང་བའི་མཆོག་དམན་སྐྱེ་འགྲོ་ཀུན་ལ། ཡིག་ཐོག་ནས་བཏུད་སྤྱོང་གནང་བའི་ལྟགས་ཙོམ་<<གནའ་བོའི་ཤེས་རབ་དང་། དེང་གི་འཛིག་རྟེན།>><<ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཚམས་ལས་འདས་པ>>སོགས་ཡིན་པ་རེད། ནམ་མཁའ་ལྟར་རབ་ཏུ་ཡངས་ལ་རྒྱ་མཚོ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་དཔེ་དེབ་འདི་ཉིད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཡོ་ཏི་ཞིག་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ལྟོག་སྟེ། ཆོས་ལུགས་དང་གཏན་ནས་མ་འབྲེལ་བའི་བཀའ་ཙོམ་རྒྱབ་པ་ཞིག་ཡིན། སྔར་ཡང་བཤད་ན། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒོམ་གཞི་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཤན་ཕྱུགས་ཅི་ཡང་མེད་པར། གདོང་མ་ནས་མིའི་རིགས་ལ་མངའ་བའི་ཡ་རབས་སྤྱོང་བཟང་ཟེར་བ་ནན་དང་ནན་ཀྱིས་གསུངས། མིའི་རང་བཞིན་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཡོང་བསྟད་པའི་ཀུན་སྤྱོང་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་ལ། “ཁོང་ས་མཆོག་གིས། ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོང་ཅེས་མིང་གིས་བསྟད་པ་རེད་ལ། ཚོག་ཟུར་དུ་གསལ་བའི་ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞེས་ཆེད་མངགས་སྣ་བ་ལ་དགོས་པ་ལྟག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ཙ་ཅང་བཙོ་ཁ་ཤེད།

དེས་དྲངས་བའི་སྒྲོ་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་བྱ།

ལར་“གོང་ས་མཆོག་གི་བསམ་བློའི་ཞུན་བརྩར་ལས་གསར་ཆེད་བྱང་བའི་བཀའ་ཐོམ་དེ་དག་ རིངས་པ་རིངས་པའི་ཚུལ་དུ་མི་གཅིག་ནས་བཅུ། བཅུ་ནས་བཀྲ་ལག་བཀྲུད་དེ། ད་ཆ་འཛམ་གླིང་ཕྱི་ལོ་འདི་ལ་ཁྱབ་བརྒལ་དུ་སོང་བ་འདྲེན་བྱེད་མིག་གི་སྣོད་ཡུལ་དུ་ཐྱོར་ནས་ཡོད་ལ། ཆེད་ལས་མི་འདྲ་ཞིང་ལས་རིགས་མི་གཅིག་པའི་མི་ཕལ་མོ་ཆེས་དགའ་སྤྲོའི་ཐལ་མོ་ཤུགས་ཀྱིས་རྟེའུ་བཞིན་པ་ཆ་བའི་བཅུད་དུ་གསོས་ནས་ཡོད། ད་དུང་ཡང་། ཤར་ནུབ་རྒྱལ་ཁབ་མང་དག་ཅིག་གིས་སྨོན་གྲ་ཆེན་མོའི་ཟླུར་ལྟའི་སྨོན་ཚན་དུ་བདམས་ཡོད་པཱའང་ཀུན་ལ་གསལ་ཆ་ཡོད། གནས་བབ་འདིའི་ཐོག་ནས་དཔྱད་ནའང་། “གོང་ས་མཆོག་གི་ཆོས་ལུགས་དང་མ་འཕྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་དེས་དྲངས་པའི་སྒྲོ་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་བུ་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་མིན་དགའ་རབས་ཤིག་ཅེས་ཤེས་འདྲོངས་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནམ།

ད་ལྟའི་ཚར། ཆོས་ལུགས་ཟེར་ན་ཆོངས་དང་དང་ཆ་ཤིང་ཞིན་ཞེས་མགོ་བོ་འཛིན་དུ་གཡུག་ལ། སྲོལ་ཆུན་ཟེར་ན་ཇེས་ལུས་དང་མཁྱེགས་འཛིན་ཞེས་ཆ་བ་ལག་པས་གཅོད་པ་ཡིན། ཁམས་དང་མོས་པ་མི་འདྲ་ལ། རིག་གནས་ཀྱི་ཆང་གཞི་མི་མཚུངས་པའི་འགན་ཧོད་ཀྱི་ཆུང་འཚུབ་དུག་པོའི་འདིའི་ཁྱོད་དུ། “གོང་ས་མཆོག་གིས། ལྟ་གྱུབ་མི་འདྲ་བའི་ཆོས་ལུགས་གང་ལའང་ཁོངས་མ་གཏུགས་ལ། ཆེད་ལས་མི་འདྲ་བའི་རིག་ཚན་གང་ལའང་ཆ་འཛིན་མ་གནང། གཞི་ཙའི་འགྲོ་བ་མིའི་གཤིས་ལུགས་ཐུ་གྱུབ་པའི་སེམས་དོན་རིག་པར་འཚོལ་ཞིབ་པ་རེད། ཆུ་མཚན་ཤིན་ཏུ་གསལ། ཤར་ཐོག་ཀྱི་རིག་གནས་ཆང་གཞི་བྱས་ན། ནུབ་ཐོག་པ་ཆོ་ཁོང་དགོངས་ཤོར་ལ། ནུབ་ཐོག་པའི་རིག་གནས་ཙ་བར་བཟུང་ན། ཤར་ཐོག་པ་ཆོ་ཡང་ཆ་བར་མི་འགྲོ། དེ་བཞིན་དུ། ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལུགས་ལ་གཞི་བཅོལ་ཆུ་ཐུང་ན། ནང་པའི་ཆོས་པ་ཆོ་ཁྲོ་བ་ཐག་གིས་ཆོད་ལ། ནང་ཆོས་ཀྱི་བསམ་བློ་ཆུབ་ལྡོངས་སུ་བཞག་ན། ནང་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་པ་ཆོ་ལྷང་བའང་སེམས་ཐག་ཡིན།

དེ་འདྲ་སོང་ཙང། ཐོག་མར་“གོང་ས་མཆོག་གིས་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་ཞེས་བཀའ་མཆིད་མང་པོ་བསྟལ་གནང་བ་ནི། ཁྱོད་གསལ་ཆ་ཡོད་ལ་ང་ཡང་ངེས་ཆ་ཡོད། མིའི་བཤད་སྒྲངས་ལ། བཤད་པ་ཁོ་ནས་ཅི་ཡང་རྫོ་མི་ཐོགས་པར་ཐབས་ལམ་དགོས་པ་རེད། ལག་ལེན་མཁོ་བ་རེད་ཅེས་པ་ཤིན་ཏུ་བདེན་འདུ། ཆོས་ལུགས་དང་མ་འཕྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་ཅེས་པའི་རིག་ཚན་འདི་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་ལ་སྐྱེག་པའི་ཐབས་ལམ་རེད་ལ། གོ་ལ་གཅིག་ཐུར་ཀྱི་ལམ་བུ་ལ་འཛོས་པའི་འོད་ཟེར་རེད། ཡང་གཅིག་བཤད་ན། “གོང་ས་མཆོག་གིས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་སེམས་གཏི་ནས་སློན་པ་བྱེད་བཞིན་པའི་ཞི་བདེ་བག་ཕེབས་ཀྱི་ལམ་བུ་ལ་གསར་དུ་བསྒྲོན་པའི་འོད་ཀྱི་གོང་བུ་དེ་རེད།

སྐར་ཡང་སྒྲ་ན། རིགས་རུས་དང་ཤ་མདོག་གི་དབྱེ་བ་མེད་པར། དབུལ་ཕྱུག་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གོ་རིམ་མེད་པར། འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཡོད་ངོ་ཅོག་གིས་ཆོས་ལུགས་དང་མ་འཕྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་ཅེས་པ་འདི། ཐྱི་མཐུན་དུ་ཁས་བླངས་ཤིང་ཐུན་མོང་གིས་དགའ་མོས་བྱེད་ཡུལ་དུ་ཐྱོར་དང་འགྲུར་བཞིན་པའི་རྒྱགས་དང་མཚན་མ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་མངོན་ཡོང་གི་འདུག གང་ལ་ཞེ་ན། ཆད་དུ་ཐུང་བའི་ལེགས་བཤད་ཅིག་སྟེ<<གནའ་བོའི་ཤེས་རབ་དང་། དེང་གི་འཛིག་རྟེན།>>ཞེས་པ་འདི་འཛམ་གླིང་མི་དམངས་ཀྱིས་དགའ་མོས་བྱེད་པའི་མིའི་གྲངས་འགོར་ལས་ཐུང་དེ་བརྒལ་བ་རེད། ཐུ་ཆད་ཅིག་ལ་ནོ་ཕྲེལ་ཙོམ་རིག་གཟེངས་རྒྱགས་འགྲན་ཙོད་ཀྱི་ཡང་རིམ་གསུམ་པར་ཡང་སྒེའུ་ཡོད་སྐད། མ་གཞི་ནོ་

ཆེལ་ཙོམ་རིག་གཟིངས་རྒྱས་ཀྱི་གླས་ས་ཚུད་པ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་མ་སྐད་ཐོག་ནས་བཙམས་གནང་དགོས་པ་ཁོ་པ་ཚོའི་ཆ་ཀྱེན་ཡིན། རེད་དེ། <<གནའ་བོའི་ཤེས་རབ་དང་། དེང་གི་འཛིག་རྟེན།>>ཞེས་པའི་ལྷག་ཙོམ་འདི་དབྱིན་སྐད་ལས་མཛད་པ་མ་གཏོགས་བོད་སྐད་ལས་བཙམས་པ་མ་རེད། འོ་ན། ཆུབས་ཆེ་བའི་གཟིངས་རྒྱས་དེའི་འགྲན་ཙོད་ཀྱི་གླས་ས་ཇི་ལྟར་ཚུད་པ་ཡིན་ནམ། ཕྱག་དཔེ་དེར་དགའ་མོས་བྱེད་མཁན་མིའི་གྲངས་འབོར་ཚད་ལས་བརྒལ་བ་ཡིན་ཅང་། དམིགས་བསལ་གྱི་གླས་ས་ཚུད་པ་རེད་ཟེར། གནས་བབ་འདིའི་ཐོག་ནས་བལྟས་ན། ང་གཙོ་གོང་ས་མཆོག་གིས་མཛད་གནང་བའི་ལྷག་ཙོམ་དེ་དང་དེ་ལས་གསར་དུ་ཐུང་བའི་ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་ཟེར་བ་འདིས་སྤྱི་ཚོགས་ལ་སྟེ་ཁྱིད་ཅི་ཙམ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་གཏིང་ཟབ་ས་ནས་རྟོགས་ཡོང་བ་མ་ཡིན་ནམ།

ང་ནི་འདྲིལ་བར་བྱ་སྟེ། "གོང་ས་མཆོག་གིས། འགྲན་ཙོད་ཀྱི་ཐ་ཆད་བསལ་དགུ་ཏུ་འཕྱོ་བཞིན་པའི་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཡང་ཡང་བྱས་པའི་མོད་ལ། ས་མས་ཅན་ཆོ་ཅོག་སྦྱོང་མཁན་མི་འདོད་པ་དང་བདེ་བ་འདོད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཆར་གཞིའི་ཐོག ཆོས་ལ་དད་མོས་ཡོད་པ་དང་ཆོས་ལུགས་བྱེ་བྲག་པ་གང་ལའང་ཡིད་ཆེས་ཁོག་ནས་མེད་པའི་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཁྱབ་པའི་ལྟ་ཚུལ་གསར་པ་ཞིག་སྟེ། ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བཟང་སྤྱོད་ཅེས་པ་འདི་འཛམ་གླིང་ཞི་བདེ་ལ་བགོད་པའི་ཐབས་མཆོག་བླ་ན་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ཁོ་བོས་ཁེམས་ལ། དེང་དུས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་འདིས་དགའ་བའི་ཐལ་སྦྱ་བརྡེབས་ཚུལ་ལ་དཔགས་ན་ལྟག་པར་ཡིད་ཆེས་འཕེར་ལ་དང་བ་རབ་ཏུ་འདྲེན་ནོ།།

མཇུག་གི་བཤད་པ།

གཅིག་བྱས་ན། དོན་ལོག་སྒྲ་ལོག་ཏུ་སོང་བ་རེ་འགའ་ཡང་ཡོད་སྲིད། ལྟ་རབས་བྱང་ན། "གོང་ས་མཆོག་ལྟ་བུའི་མི་སྣ་ཆགས་ཆེན་ཚོའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་དཔྱད་བརྗོད་མ་སྲིལ་ན་བཟང་། ལྟག་ཏུ། ང་ལྟ་བུའི་ཐོས་ཚུང་བཤད་དགའ་ཚོས་ཚོད་བཟུང་ན་ཡག་གི་སྟེང་དུ་ཆུན་རེད་མོད། དཔེ་གློག་གི་ཚོར་སྣང་བག་ཙམ་ཞིག་ཡིག་ཐོག་ཏུ་ཕབ་པ་ལ་ཉེས་པ་ཙེ་ཡོད་སྙམ།

ང་སྟལ་ཡན་ཆད། ཁོ་བོས་"གོང་ས་མཆོག་དང་འབྲེལ་བའི་དཔྱད་བརྗོད་རང་བཞིན་གྱི་ཙོམ་ཡིག་ཀྱང་གཅིག་ཀྱང་ཐིས་ཐྱོང་མེད། གང་ལ་ཞེ་ན། ཕན་ལྟ་བུས། "གོང་ས་མཆོག་གི་ཐུགས་ཀྱི་དགོངས་དོན་ལས་ཅི་ཞིག་གོ་མདོག་བྱེད་པ་ནི། བྱ་མ་བཅོར་ནས་སྟམ་ལ་རེ་བ་དང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་མོད། རང་ངོ་རང་གིས་མ་ཟིན་པར་ཐུན་ནག་ལ་ལག་སྟོབ་ཐེངས་གཅིག་བཀྲིས་པ་ལ་ཉེས་སྟོན་ཕྱི་མོ་ཙམ་ལས་མེད་ནའང་། སེམས་ནས་དགོངས་དཔེས་ཞུ། ཁྱིང་ནས་བཟོད་པར་གསོལ།

ཀློག་ཀེའི་ཐུན་ཚན།

༧. གནའ་དེང་རྒྱང་འབྲེལ།

འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་གསོར་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ་ནི། མཐར་གཏུགས་ན་རང་ཉིད་ཕྱུགས་ལས་བྱ་བཏུ་འཕྲད་ཆེད་ཅིག་ཡིན་པས། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་དུད་འགྲོའི་སྒྲོ་ཚོགས་ནང་བསམ་བློའི་རྟོག་འཛིན་མེད་པར་བརྟེན་ཁོ་ཚོར་ལུས་ཚོར་དང་འཕྲལ་བའི་བདེ་སྐྱིད་ཐུང་ཆེ་འདོད་པ་ཚོམ་པས་ཡིན། འོན་ཀྱང་འགྲོ་བ་མིའི་སྒྲོ་ཚོགས་ནི་དེ་ལས་ཡོངས་སུ་ལྡོག་པ་ཞིག་སྟེ་ལུས་སེམས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་གཉིས་ལས་བསམ་བློའི་བདེ་སྡུག་གི་རྟོག་འཛིན་ཏ་ཅང་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད། སྲོག་ཆགས་ཚང་མར་རང་ལ་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་འདུ་མིན་སྟ་ཚོགས་ཡོད་ཅིང་། དུད་འགྲོའི་རིགས་ཕལ་ཆེ་བའི་ཁྱད་ཆོས་ནི་ལུས་པོའི་སྟེང་ནས་མངོན་པ་དང་། མིའི་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ནི་ནང་སེམས་ཀྱི་སྟེང་ནས་མངོན་པར་བྱེད།

ཁྱད་ཙ་དང་འབྲེལ་བའི་བསམ་བློའི་འགྱུལ་སྐྱོང་དེས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཕྱི་ཚོགས་ལ་ཁ་ལོ་སྐྱེར་བཞིན་ཡོད་པར་བརྟེན་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་སྟོན་གསོར་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པའི་བརྒྱད་རིམ་ཞིག་གྱུབ་ཡོད། མི་ཁྲིའི་ཕྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རིང་མོའི་ནང་སྟོན་གསོའི་ལམ་སྲོལ་ལ་དུས་རབས་ཀྱི་དབྱེ་མཚམས་འབྱེད་ཚུལ་ཐད་མཁས་པའི་བཞེད་པ་སྟ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་ངེས་ཀྱང་། ཐུབས་བདེའི་སྤོམ་ཚོག་གི་ལམ་ནས་ཀོ་བདེའི་འཕེལ་བརྗེད་བྱས་ན་སྲོལ་རྒྱུན་དང་དེང་རབས་གཉིས་ས་དབྱེ་ཆོ་ག མི་རྣམས་སྟོན་གསོར་དོན་གཉེར་བྱེད་པ་ནི་རང་གི་མངོན་འདོད་དང་འཕེལ་བ་དམ་ཟབ་ཡོད་པ་བརྗེད་ཀ་ལ་དགོས། གནའ་བོའི་མི་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་གཉེར་བ་གཙོ་བོ་ནི་ནང་སེམས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་བསྒྲུབ་རྒྱ་དེ་ཡིན་པས་སྲོལ་རྒྱུན་སྟོན་གསོའི་གཞུང་ལུགས་ཕལ་ཆེ་བས་སེམས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལམ་སྟ་ཚོགས་ཤིག་བསྟན་ཡོད། ཇི་བའི་དུས་རབས་འགན་ཤས་ནང་ནུབ་གྲིང་ནས་དར་ཁྱབ་ཕྱིན་པའི་དེང་རབས་ཤེས་ཡོན་སྟོན་གསོ་ནི་ལུས་བདེ་དང་འཕྲལ་བ་ཞིག་སྟེ་ཕྱི་དངོས་པོའི་མཐུན་རྐྱེན་འཚོལ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་མདུན་སྐྱོད་བྱས་པས་དེང་རབས་སྟོན་གསོའི་གཞུང་ལུགས་ནང་ལུས་བདེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལམ་སྟ་ཚོགས་ཤིག་བསྟན་ཡོད། འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཀྱི་མངོན་འདོད་དུ་བཤད་ཚོག་པའི་བདེ་སྐྱིད་ནི་ལུས་པོ་བདེ་ཞིང་སེམས་པ་སྐྱིད་པོ་ཞིག་དགོས་པར་བརྟེན་མངོན་འདོད་འདི་ཉིད་འགྲུབ་པར་བྱེད་པའི་སྟོན་གསོའི་ཐབས་ལམ་ནི་གནའ་དེང་རྒྱང་འབྲེལ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན།

༢. སྒོམ་བཟོད་གྱི་མཚན་ཉིད།

སྒོམ་བཟོད་ནི་སྒོམ་གསོའི་ཚོར་ཡུག་ཁྲོད་གལ་ཆེའི་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན། མི་ཆ་མས་ལ་བྱིས་དུས་ནས་རང་རང་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་མི་འདྲ་བས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་འཛིན་པའི་དགའ་མོས་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད། དེས་ན་སྒོམ་བཟོད་ཀྱིས་སྒོམ་མའི་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྨིན་པར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ནས་བཤད་ན། གཏུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་མི་འདྲ་བས་སྒོམ་བཟོད་ཀྱིས་གཏུལ་བྱའི་ཁམས་མོས་དང་འཚམས་པའི་ལམ་སྟོན་དགོས་པར་གསུངས་པ་ཡིན། འཕགས་གྲྭིང་ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེ་རབས་སྒོམ་གསོ་སྣ་བ་མང་པོས། སྒོམ་མ་ནི་འཇིམ་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ཞིང། སྒོམ་བཟོད་ནི་ཤ་མཁན་ཞིག་དེ་བས་ཀ་ལ་ཡིན། སྒོམ་བཟོད་ཀྱི་ལྷིངས་ཆ་འདི་ནི་ལྟ་གྱབ་བམ་བསམ་བློའི་ཚོང་ར་ཞིག་མིན། ཞེས་གསུངས་ཡོད། སྒོམ་བཟོད་ཀྱི་ལས་འགན་ནི་སྒོམ་མ་ཆ་མས་རང་ཉིད་འདྲ་བ་ཞིག་གམ་རང་གི་འདོད་པ་སྣྲུབ་མཁན་ཞིག་བཟོ་རྒྱ་མ་ཡིན་པར་ཁོ་ཚོའི་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྨིན་པར་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན། སྒོམ་བཟོད་ལ་སྒོམ་མའི་རིགས་ཀྱི་ནུས་པཤམ་སྐྱེས་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སད་པར་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཁྱད་ཆོས་དེས་པར་དུ་ལྟན་དགོས།

སྒོམ་བཟོད་ཀྱིས་ཐོག་མར་སྒོམ་ཐུག་ཚོའི་སེམས་མི་འགོང་པ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་གནད་ཀྱི་དོན་པོ་ཡིན། སེམས་ཞུམ་པ་མེད་པར་སྤོ་སྣང་ལྟན་པའི་ཐོག་ནས་རང་གིས་རང་ལ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་སྟོབས་པ་ཐོབ་དགོས། སྒོམ་མ་ཚོའི་སྒོམ་གཉེར་ཀྱི་སེམས་ཁམས་གསོན་ཉམས་ལྟན་པ་ཞིག་ཏུ་ཀྱར་མཚམས་སྒོམ་མ་ཚོའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཤེས་ཆོར་བས་པའི་ཆ་གས་ལ་བར་བྱེད་པའི་སྒོམ་ཁྲིད་གནང་སྟེ་ལེགས་ཉེས་བླང་དོར་ཀྱི་གནད་ལ་འཛིན་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་ཤིང། དེ་ལྟ་བུའི་སྒོམ་མ་གསོ་ཁྱོད་དང་འཕྲིལ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ལེགས་པར་ངོས་བཟུང་བའི་ཐོག་ནས་བོར་དགོས་པ་ཡིན། འདི་ལྟ་བུ་ལམ་སྟོན་གྱི་བྱ་བར་མཁས་པའི་སྒོམ་བཟོད་ནི་དོན་དམ་པའི་སྒོམ་བཟོད་ཆེན་པོའི་མཚན་སྙིང་ཀྱི་བསྟོད་པ་ཕུལ་ཆོག་པ་ཡིན།

༣. སྒོམ་གསོའི་ལྷོན་འགྲོ་བློ་ལྟོག་རྣམ་བཞི།

སྒོམ་གཉེར་བ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་བཤད་ན་རང་གི་དགྱ་ཆ་ཤོས་དེ་ནི་ལེ་ལོ་རེད། ཤེས་རབ་རྩོ་ལ་ཐུར་བའི་གཞོན་ནུའི་ལང་ཚོ་ལེ་ལོའི་ས་དགོས་བཅོམ་ཚོ་བསམ་བློའི་ནུས་རྩལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མིའི་ལུས་རྟེན་བཟང་པོ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཆེད་པ་དོན་མེད་དུ་ཀྱར་བ་མ་ཡིན་ནམ། ལེ་ལོའི་རིགས་ལ་དབྱེ་བ་ཁ་ཤས་ཤིག་ཡོད་པ་ནི། སྨྱིད་ལུག་པཱན་ལ་བརྟག་ཏིད་ལ་བརྟས་པའི་ལེ་ལོ་དང་། ཥ་ཎ་བས་ཕྱི་བཤོལ་གྱི་ལེ་ལོ། ད་དུང་བྱ་བ་ངན་པའི་རིགས་ལ་ཆགས་པའི་ལེ་ལོ་བཅས་ཡོད། སྒོམ་བཟོད་ཀྱིས་རྒྱུན་དུ་སྒོམ་མའི་སེམས་རྒྱུད་ལེ་ལོ་དེ་དག་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གི་དྲི་མས་སྦྱང་ཡོད་མེད་ལ་བྱ་ར་ནན་པོ་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན། དེས་ན་སྒོམ་མའི་བསམ་བློ་ལེ་ལོ་དེ་དག་ལས་ཡང་དག་པར་ལྟོག་པའི་ཐབས་ལམ་བཞི་ཅེས་པར་དུ་གསལ་སྟོན་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན།

དང་པོ། འགྲོ་བ་མི་མང་དག་ཅིག་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་རྟེན་འདི་ཉིད་རིན་པོ་ཆེ་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་ཞིག་ཡིན་པ་ངོ་མ་ཤེས་པར་རང་གིས་རང་ལ་བརླུས་ཏེ་མི་ཚེ་དྲིན་ཆུང་དུ་གཏོང་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་སྒོམ་བཟོད་ཚོས་སྒོམ་མའི་སེམས་རྒྱུད་ལ་རང་གི་ལུས་བརྟེན་བཟང་པོ་འདིའི་ནུས་སྟོབས་དང་ཁྱད་ཆོས་ལ་སྒོམས་པ་ཐོབ་པ་བྱེད་དགོས།

འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་རྒྱབས་ཆེ་བའི་བྱ་གཞག་སྒྲུབ་ཐུབ་མཁན་ནི་མིའི་རིགས་ཡིན་ཞིང། མི་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཟབ་ཅིང། ནམ་མཁའ་ལྟར་ཡངས་པ། རི་བོ་ལས་མཐོ་བའི་ཕུགས་བསམ་བཅངས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་འདིའི་འགྲུང་འགྱུར་འཛུགས་བསྐྱེན་བྱེད་ཅིང། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་སྒོ་སྣང་སྟོན་ཐུབ་པའི་ནུས་ཚལ་བློ་ན་མེད་པ་ཞིག་ཡོད། འདི་འདྲའི་རྒྱབས་ཆེ་བའི་བྱ་གཞག་སྒྲུབ་ཐུབ་པའི་ནུས་པ་ནི་མིའི་ལུས་རྟེན་འདི་ཁོ་ནར་ཡོད་པས། ཁྱོད་ཆོས་སྣ་མང་ཕུན་ཚོགས་འཛིམས་པའི་མིའི་ལུས་རྟེན་བཟང་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་མ་ཐུབ་པའི་བྱ་བ་ནི་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་དང་མཚན་མོའི་ཉི་མ་ཙམ་ལས་མེད། དེས་ན་ང་ཚོས་རང་གི་ལུས་རྟེན་བཟང་པོ་འདིར་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་འགྲུང་འགྱུར་གྱི་དོན་སྐྱིད་ལྟན་པའི་འཇིག་རྟེན་འཛུགས་སྒྲུན་བྱ་དགོས།

གཉིས་པ། མི་མང་དག་ཅིག་གིས་རང་གིས་རང་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་ཏེ་བྱ་གཞག་ཆེན་པོ་བསྒྲུབ་འདོད་ཡོད་ཀྱང། ཁོ་ཚོས་གོ་སྐབས་དམ་འཛིན་མ་བྱས་པར་ད་དུང་ཁོམ་པ་ཡོད་སྙམ་སྟེ་དེ་ཅིང་ནས་ས་ཉིན་དང། ས་ཉིན་ནས་གནངས་ཉིན་ལ་དུས་འགྱང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ནའང་དུས་ཚོད་ལ་སྐྱོང་རྩི་ག་ལ་ཡོད། ཆུ་ཚོད་ཀྱི་ཚག་སྒྲ་རེ་རེ་ནི་རང་ཉིད་འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཐོག་སྟོད་ཡུན་ཇི་ཐུང་དུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པའི་ཅོང་བརྡ་ཡིན། འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྟེང་གི་སྒྲ་བོ་མཆོག་དམན་ཐུ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་རང་ཉིད་འཇིག་རྟེན་འདི་དང་བྲལ་དགོས་པ་ཁས་ལེན་མ་བྱེད་ཐབས་མེད་རེད། སྒྲ་བོ་ཐུ་ཞིག་སྒྲོས་པའི་ཉིན་དེ་ནས་འཆི་བ་ཐག་ཚོད་ཟིན་པ་རེད། འཆི་བ་ཐག་ཚོད་པ་བཞིན་ནམ་འཆི་ཡང་ཐག་ཚོད་ནི་ཁ་གཟོད་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་ཐག་གཅོད་བྱེད་སླ་ཡང་ཐབས་སྒྲོ་བ་ཞིག་ལ་མི་ཐུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ནམ་འཆི་ངེས་ཐུབ་ཀྱི་མེད། ད་ནི་ང་ཚོར་ཐབས་ཤེས་གཅིག་རང་ཡོད་པ་ནི་ངེས་གཏན་མེད་པའི་དུས་ཚོད་འདིའི་སྐར་ཆ་རེ་རེ་བཞིན་དམ་འཇོན་བྱས་ཏེ་འབད་བཙོན་བྱ་རྒྱ་དེ་རེད།

གསུམ་པ། སྒྲ་བོ་མང་པོ་ཞིག་རང་གི་ནུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་ཚོད་དམ་འཇོན་གྱིས་འབད་པ་བྱེད་ལུལ་ཡང་དོན་དངོས་ཐོག་བྱ་བ་བཟང་ངན་དབྱེ་འབྱེད་མ་ཐུབ་པར་བྱ་བ་ངན་པའི་རིགས་ལ་ཞེན་ཅིང་ཆགས་ཏེ་དེའི་ཕྱོགས་སུ་འབད་པའི་གཡེངས་བས་དུས་ཚོད་མང་པོ་ཆུད་ཟོས་སུ་གཏོང་གི་ཡོད། སྒྲ་བོ་གང་ཞིག་རང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ནུས་ཚལ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་གཞག་བཟང་ངན་དང། འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་ཆ་མ་འདྲེད་མ་འབྱེད་པར། སྐབས་འཕྲལ་གྱི་བདེ་བས་སྟོས་ཏེ་མི་ཚེ་དོན་མེད་དུ་བྱས་ནི། དེ་ནི་བསྐུར་གསོ་བྱ་ཐབས་མེད་པའི་ཕམ་ཉེས་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། ཐྱིར་བྱ་བ་བཟང་ངན་ཞེས་པ་ནི་བྱ་བ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་ཐོག་ནས་འཇོག་དགོས་ཤིད། དེ་ཡང་བྱ་བ་གང་ཞིག་གིས་རང་གི་མི་ཚེ་དང་མི་ལྷའི་ཐྱི་ཚོགས་སུ་ལྷག་བསྟལ་ཐྱིན་པ་དང། ཡང་ན་འཕྲལ་དུ་བདེ་བ་ཡུན་ཐུང་ཡང་དེས་ཕུགས་སུ་ལྷག་བསྟལ་གྱི་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ངེས་པ་ཆོས་ནི་བྱ་བ་ངན་པའི་རིགས་སུ་ངོས་འཇོག་པ་དང། བྱ་བ་གང་ཞིག་གིས་རང་གི་མི་ཚེ་དང་ཐྱི་ཚོགས་ལ་དོན་ཐྱིན་པ་དང། གནས་སྐབས་ལྷག་བསྟལ་ཕན་ཚེགས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་པའི་ཡང་ཕུགས་སུ་རང་གི་མི་ཚེ་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་བདེ་སྐྱིད་ཆགས་པོ་ཆེ་འགྲུབ་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ངེས་པ་ནི་བྱ་བ་བཟང་པོའི་རིགས་སུ་ངོས་འཇོག་པ་ཡིན། བྱ་གཞག་ལ་ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པའི་ཆུ་བཟོད་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་རང་གི་མི་ཚེ་དོན་ཡོད་པ་བྱ་རྒྱ་འདི་ཅ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན།

བཞི་པ། འཇིག་རྟེན་ནི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཚོ་གནས་དང་འཕྲེལ་བའི་ཁྱིམ་གཞིས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཁྱིམ་གཞིས་དེའི་ནང་འཕེམ་འགྲོ་ཡི་ཡོད། གནའ་རབས་ཀྱི་སྟོན་གསོའི་གཞུང་ལུགས་མང་པོའི་ནང་འཇིག

རྒྱུ་ལས་བ་ནི་དུག་ཆུའི་རྒྱ་མཚོ་ཞིག་དང་འདྲ་བས་རང་ཉིད་དེ་ལས་ཐར་ཐབས་ལ་འབད་དགོས་པ་གསུངས་ཡོད། སྐྱེ་བོ་གང་ཞིག་འགོར་བའི་ཞགས་པས་བཅིངས་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཞེས་པའི་སྐད་ཆ་འདིར་ང་ཚོས་གནའ་བོའི་ཆོས་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་གོ་བ་མ་བླངས་ནི་ཆོག འོན་ཀྱང་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་པའི་ཕོ་བ་མ་བླངས་ཏད་ཀྱི་འདུ་གནས་ཏེ་གཏིང་ཚད་མ་རྟེད་པའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཆེན་མོ་འདིའི་ནང་སྐྱེ་བོ་མང་དག་ཅིག་གོ་མེད་ཚོར་མེད་ཀྱི་ངང་ནས་འཕྲིན་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་ང་ཚོས་མཐོང་ཐུབ་ལ། ཡང་ཤེས་ཚོར་རྩོ་བའི་སྐྱེ་བོ་ཁུང་ཤས་ཤིག་འཇིག་རྟེན་འདི་ལས་འབྱུར་ཐོན་གྱིས་གོ་འཕང་མཐོན་ཐུབ་ལ། ཡང་ཅིས་ཚོར་རྩོ་བའི་སྐྱེ་བོ་ཁུང་ཤས་ཤིག་འཇིག་རྟེན་འདི་ལས་འབྱུར་ཐོན་ཀྱིས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཡང་ཡོད་པ་ཡང་ང་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། ང་ཚོའི་མི་ཚེ་དུས་རབས་གསར་པའི་ཕྱོགས་སུ་འཕོ་འགྱུར་འགྲོ་བཞིན་པའི་བརྒྱད་རིམ་ཁོད། སྐྱེ་བོ་མང་པོ་ཞིག་འཕྲལ་ཆས་ཀྱི་ཉུར་ཟིང་དང་ལྟེན་དུ་རང་གི་མི་ཚེ་བོར་འགྲོ་ཡི་ཡོད། ཡོད་ཚད་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་ཁ་ལོ་སྦྱར་བཞིན་པའི་དུས་འདིར་མི་མང་པོས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་བྱན་གཡོག་རྒྱུ་རྒྱ་དེ་བློས་གཏོང་བྱེད་ཕོད་ཀྱི་མེད། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆེད་དུ་རང་གི་ཡོད་ཚད་བློས་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་ཚོས་དུས་རབས་ཀྱི་མདུན་དུ་བསྟོད་ཕྱིར་རང་གི་མི་གཤིས་ཡོངས་རྫོགས་བོར་བཅུག་གི་ཡོད། དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྐྱེ་བོ་མང་དག་ཅིག་དེང་རབས་དཔེ་གསར་ཅན་ཀྱི་ཕོག་ཟེག་ཁྱུ་མནན་པ་མ་ཟད། སྐྱེ་བོ་དེ་བས་མང་བས་རང་གི་ལུས་པོ་དེང་རབས་ཀྱི་ངོ་མཚར་ཆེ་བའི་འཕྲལ་ཆས་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དམ་པོར་བཅིངས་ཡོད། དོན་དངོས་ཕོག་འདི་ནི་འཁོར་བ་ལྟུག་བསྟལ་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་ལ་ཞེས་པ་དེ་རང་རེད། འཇིག་རྟེན་ཟང་ཟིང་གི་ཁོར་ཡུག་འདི་འདྲའི་ཁྲོད་དུ་སྐྱེ་བོ་འགའ་ཤས་ནི་རང་གི་ཆོས་རབ་ཏུ་ཆུམ་འཕྲིད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་ཡང་དགྱེལ་ཆེའི་བསམ་གཞིག་གིས་དེང་རབས་གསར་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱན་གཡོག་མཐའ་དག་ལས་ཆམ་པར་རྒྱལ་བའི་དཔལ་ལ་ལོངས་སུ་སྤྱོད་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་ཡོད། དེ་ནི་དོན་དངོས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་འཆིང་ཐག་ལས་གྲོལ་བའི་ཐར་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ཡིན།

༩. མཐའ་མའི་ལྷོམ་ཆེག

སློབ་དཔོན་ཆམ་པས་སློབ་མ་ཆམས་ཕྱུགས་ལས་བྱེ་བྲག་འབྱེད་པའི་སློབ་གསོའི་ལམ་སྟོན་ཚད་ལྟན་ཞིག་ཐོབ་ཐབས་ལ་འབད་པ་ལས། ཁོང་ཚོ་ལག་རྩལ་ཅན་གྱི་བྱན་གཡོག་ཅིག་བཟོ་ཐབས་བྱེད་མི་ཉན། གནའ་བོའི་ཐྲི་ཚོགས་ནང་གལ་རིམ་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅིང། མི་དྲག་འགྱོར་ལྟན་དབང་ཤེས་ཅན་ཚོར་རང་གི་གཞིས་ཀ་དང་མི་ཞེར་ཡོད། མི་དྲག་དེ་ཚོའི་ཁྲབ་ཁོངས་ཀྱི་མི་ཞེར་ནི་སྐྱེས་པ་ནས་མ་ཤི་བར་ཁོང་ཚོའི་བྱན་གཡོག་རེད། བཟོ་ལས་གསར་བརྗེའི་འཕོ་འགྱུར་གྱི་དུས་རིམ་ནང་གོ་ལ་ཏྲི་ལོའི་ཞིང་བྱན་ལམ་ལུགས་མཇུག་བསྒྲིལ་བར་བརྗོད་ཀྱང། ཉེ་རབས་ཀྱི་གོ་ལ་ཏྲི་ལོའི་ཐྲི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབས་ལ་བསམ་གཞིག་བྱས་ན་དེང་སྐབས་ཀྱི་འགྱོར་ལྟན་བཟོ་གྱའི་བདག་པོ་ཆམས་ནི་མངའ་བདག་ཡིན་ཅིང། ཞིང་འགྲོག་མང་ཚོགས་ཆམས་ནི་མངའ་བདག་དེའི་མི་ཞེར་རམ་བྱན་གཡོག་ཡིན། ཞིང་འགྲོག་མང་ཚོགས་ཚོའི་ཕྱ་ཀུ་ཆམས་དེང་རབས་གསར་པའི་སློབ་གྲར་སློབ་སྟོང་བཏང་རྟེས་མཐར་བཟོ་གྱའི་བདག་པོ་ཚོའི་བྱན་གཡོག་སྒྱས་དག་ཅིག་ཏུ་འགྱུར་བཞིན་ཡོད། དེང་རབས་ཀྱི་སློབ་གྲ་ཚང་མས་ཀུར་ཐག་འབདཝ་ཐག་ཁིང་འགྲོག་མང་ཚོགས་ཚོའི་ཕྱ་ཀུ་ལས་སྟོན་བྱེ་ཏེ་བཟོ་གྱའི་བདག་པོ་ཚོའི་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཡང་ཡོད། ཁོང་ཚོ་ཁ་ཤས་ཀ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཕ་ཁ་ཤོ་ཡ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཨ་ཁ་ཤ་ཡ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཨ་ཁ་ཤ་ཡ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཨ་ཁ་ཤ་ཡ་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཨ་ཁ་ཤ་ཡ་ཁ་ཅིག

ཚོའི་སྨོན་གསོའི་དམིགས་ཡུལ་འདི་ཅམ་ཞིག་ཡིན་ན། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་དུས་མཇུག་ནས་འགྲོ་བ་མི་ཚང་མ་མི་ནས་དུད་འགྲོར་འགྱུར་རྒྱུ་ཐེ་ཚོམ་གང་ཡང་མེད་དོ། །

རྒྱུམ་གཟུགས་གོ་ལ་གཅིག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནང།།
སེམས་གཟུགས་མ་གཅིག་སེམས་ཅན་གྱངས་མེད་ཅིག།།
ལུས་སེམས་བདེ་བའི་དོན་དུ་ཟེལ་ཆེ་ཡང།།
རང་གི་བདེ་སྐྱིད་རང་གིས་ཆད་ནས་གཏོར།།

ལུས་སེམས་འདུས་པའི་སྐྱེས་བུའི་མི་ཚེ་འདིར།།
ལུས་པོ་བདེ་ཞིང་སེམས་པ་སྐྱིད་པ་ཞིག།།
བྱང་ན་འདི་ཡིས་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་བདེ།།
འགྲོ་བའི་བདེ་སྐྱིད་སྨོན་གསོས་སྒྲུབ་ཅིག །

ཕྱི།།ཡན་ལག་ཅུ་ཕྲག།།

ཨ། །ཨོཾ་གཤིན།

རྣམ་དཀར་བསོད་ནམས་བྱེ་བ་ལས་གྱུར་པའི། །རྣམ་དག་མཚན་དཔེའི་འོད་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཅན། །
རྣམ་མང་འགྲོ་ལ་མ་ལྷར་རྟེས་བཙེ་བའི། །རྣམ་འདྲེན་བཞི་པ་མཆོག་གིས་དགེ་ལེགས་སྟོལ། །
རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་འདུལ་བ་ལས་བྱུང་བའི། །སྣ་ཚོགས་རྣམ་པར་བཀྲ་བའི་རི་མོ་འདིས། །
འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམ་བཞི་འདི་ཡིན་ཞེས། །ཐབས་མཁས་རི་མོའི་གཟུགས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་སྟོན། །
སྟེང་གི་གཡོན་གྱི་རྩོགས་པའི་ས་ངན་རྒྱས་སྐྱའི། །ཡིད་འོང་ཕྱོགས་གི་མཛུབ་མོ་བསྐྱང་བ་འདིས། །
ཐར་པ་མྱ་ངན་འདས་པ་འདི་ཡིན་ཅེས། །ཐུབ་པའི་དབང་པོས་འགོག་བདེན་སྟོན་པ་མཚོན། །
འགྲོ་བྱུག་སྲིད་པའི་འགོར་ཚ་ལྟ་བ། ।མཆེ་བ་གཅོགས་པའི་ཁ་ནས་འཛིན་པ་འདིས། །
བདེ་སྡུག་བར་མའི་འགྲོ་བ་སུ་ཡིན་ཀྱང། ।གཤིན་རྗེའི་ཁ་ནས་ཐར་བ་མེད་པ་མཚོན། །
སྟེང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་པ་ལྟར་དཀར་བས། ।མངོན་དུ་བྱ་བ་འགོག་པའི་བདེན་པ་མཚོན། །
གཤམ་གྱི་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་ཚོགས་བཅད་འདིས། ।བསྟེན་པར་བྱ་བ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་མཚོན། །
བར་གྱི་འཁོར་ལོ་བཟུམ་པོ་ཆ་ལྟ་འདིས། ।ཤེས་པར་བྱ་བ་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་མཚོན། །
འཁོར་ལོའི་ཕྱི་བ་རི་མོ་ཕྱི་ནང་འདིས། །སྒང་བར་བྱ་བ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་མཚོན། །
ཕྱི་བའི་བྱ་ཕག་སྣུལ་གསུམ་རི་མོ་འདིས། །སྲིད་པའི་རྩ་བ་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་མཚོན། །
གཡས་དང་གཡོན་གྱི་དཀར་དང་ནག་པོ་འདིས། ।དགེ་དང་སྡིག་པའི་དཀར་ནག་ལས་གཉིས་མཚོན། །
འཁོར་ལོ་ཆ་ལྟ་སྟེང་དུ་ལྷ་མི་དང། ।འོག་ཏུ་ངན་སོང་གསུམ་དང་རྣམ་པ་ལྟ། །
འཁོར་ལོའི་མུ་ཁྱུད་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་འདིས། ।བཅུན་ཅིང་འཕེལ་བར་འབྱུང་བ་བཅུ་གཉིས་ཏེ། །
མ་རིག་རྒན་མོ་ལོང་བ་འདྲ། ।འདུ་བྱེད་རྫ་མ་བཟོ་བ་འདྲ། །
རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྦྲེའུ་འདྲ། ।མིང་དང་གཟུགས་ནི་ཐུར་ཞུགས་འདྲ། །
སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ནི་ཐོང་སྟོང་འདྲ། ।རེག་པ་ཕྱུག་ཐུར་འོ་བྱེད་འདྲ། །
ཚོར་བ་མིག་ལ་མདའ་ཕོགས་འདྲ། །སྲེད་པ་སྐྱེས་བུ་ཆང་འཕྱུང་འདྲ། །
ལེན་པ་ཤིང་ཐོག་འཕྱུ་བ་འདྲ། །སྲིད་པ་བུད་མེད་སྦྱོམ་པ་འདྲ། །
སྐྱེ་བ་བུད་མེད་བུ་བཙའ་འདྲ། །རྒ་ཤི་རོ་ནི་ཁུར་བ་འདྲ། །
སྲིད་པ་འཁོར་ལོའི་ངོ་སྤྲོད་འདི། ।རབ་གནས་ས་ཕོ་བྱི་བ་ཡི། །
སྨིན་བྱུག་རྒྱ་བའི་བཅོ་ལྟ་ལ། ।ཚུལ་ཁྲིམས་དཔལ་དང་ལྡན་པས་བྲིས། །